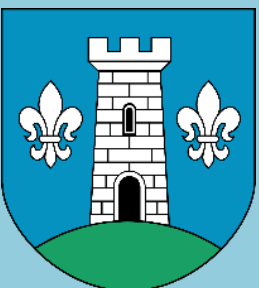
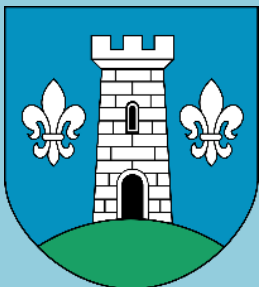
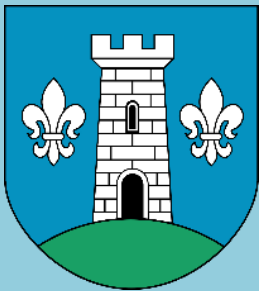

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Głowno
z dnia

**GMINA GŁOWNO
STUDIUM
UWARUNKOWAŃ
I
KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

ZAŁĄCZNIK NR 1

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY GŁOWNO

ZESPÓŁ AUTORSKI ZMIANY STUDIUM

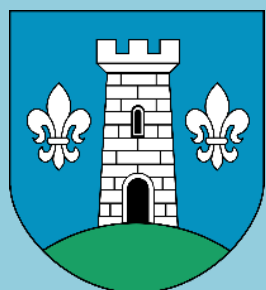
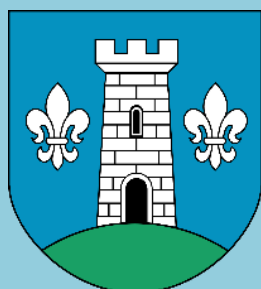
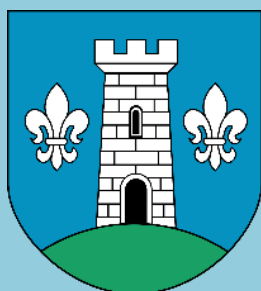

Główny projektant	mgr inż. arch. Łukasz Woźniak
Projektant	mgr Tomasz Kasperowicz
Współpraca	mgr inż. Paulina Sawicka mgr inż. Damian Kubat

Fragmenty tekstu, wynikające ze zmiany studium przyjętej uchwałą Nr
Rady Gminy Głowno z dnia r., oznaczono niebieską czcionką.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Część I
UWARUNKOWANIA ROZWOJU

PPP

PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
ARCHITEKCI T. BRZOWSKA, A. TOMCZAK SP. Z O.O.

93 - 120 ŁÓDŹ PRZYBYSZEWSKIEGO 176/178

TEL. 42 250 26 70, 42 250 26 71

FAX: 42 250 26 72

CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ROZWOJU

I. ZAŁOŻENIA FORMALNO – PRAWNE	5
I.1. Podstawa opracowania.....	5
I.2. Podstawa prawna	8
I.3. Celowość i zasady opracowania Studium.....	10
I.4. Uzasadnienie i zakres zmian	12
II. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO TERENU GMINY GŁÓWNO	13
II.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu, stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony..	13
II.1.1. <i>Usytuowanie przestrzenne</i>	13
II.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu	14
II.2.1. <i>Zabudowa mieszkaniowa</i>	15
II.2.2. <i>Zabudowa zagrodowa</i>	16
II.2.3. <i>Zabudowa usługowa</i>	17
II.2.4. <i>Zabudowa przemysłowo – produkcyjno – składowa</i>	20
II.3. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.....	14
II.3.1. <i>Rozwój ludności i jego czynniki</i>	20
II.3.2. <i>Rynek pracy</i>	24
II.3.3. <i>Warunki mieszkaniowe</i>	25
III. ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	27
III.1. Wprowadzenie	27
III.2. Obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do rejestru zabytków	28
III.3. Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków.....	33
III.4. Stanowska archeologiczne na terenie gminy Głowno.....	37
III.5. Dobra kultury współczesnej.....	61
III.6. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	62
III.7. Strefy ochrony	62
III.8. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego.....	63
III.9. Podsumowanie.....	66
IV. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU	66
IV.1. Informacje ogólne.....	66
IV.2. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska. Poszczególne elementy przyrodnicze i ich wzajemne powiązania	66
IV.2.1. <i>Rzeźba terenu</i>	66
IV.2.2. <i>Budowa geologiczna i grunty</i>	69
IV.2.3. <i>Surowce mineralne</i>	72
IV.2.4. <i>Warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne</i>	72
IV.2.4.1. <i>Wody powierzchniowe</i>	72
IV.2.4.2. <i>Wody podziemne</i>	74
IV.2.5. <i>Warunki klimatyczne</i>	78
IV.2.6. <i>Warunki glebowe</i>	80
IV.2.7. <i>Szata roślinna</i>	82
IV.2.8. <i>Świat zwierząt</i>	87
IV.2.9. <i>Powiązania przyrodnicze z otoczeniem</i>	87
IV.2.10. <i>Warunki geologiczno – inżynierskie</i>	89

IV.3.	Zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe	90
IV.3.1.	<i>Prawnie chronione</i>	90
IV.3.2.	<i>Proponowane do objęcia ochroną prawną</i>	92
IV.3.3.	<i>Walory krajobrazowe</i>	93
IV.4.	Jakość środowiska i źródła jego zagrożeń	94
IV.4.1.	<i>Powietrze atmosferyczne</i>	94
IV.4.2.	<i>Wody</i>	95
IV.4.3.	<i>Wody powierzchniowe</i>	95
IV.4.4.	<i>Wody podziemne</i>	97
IV.4.5.	<i>Powierzchnia ziemi i gleby</i>	98
IV.4.6.	<i>Odpady</i>	99
IV.4.7.	<i>Hałas</i>	100
IV.4.7.1.	<i>Hałas drogowy</i>	100
IV.4.7.2.	<i>Hałas kolejowy</i>	100
IV.4.7.3.	<i>Hałas przemysłowy</i>	101
IV.4.8.	<i>Promieniowanie elektromagnetyczne i niejonizujące</i>	101
IV.4.9.	<i>Potencjalne obiekty uciążliwe</i>	101
IV.4.10.	<i>Nadzwyczajne zagrożenia środowiska</i>	102
IV.5.	Wnioski do założeń polityki przestrzennej	102
V.	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	104
V.1.	Charakterystyka systemu melioracji	104
V.2.	Wnioski do założeń polityki przestrzennej	105
VI.	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	105
VI.1.	Obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych	105
VI.2.	Wytyczne do założeń polityki przestrzennej	105
VII.	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	105
VII.1.	Złoża kopalin	105
VII.2.	Zasoby wód podziemnych – główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP)	106
VII.3.	Wytyczne do założeń polityki przestrzennej	107
VIII.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	108
IX.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	108
IX.1.	Charakterystyka zagrożenia powodziowego	108
IX.2.	Wytyczne do założeń polityki przestrzennej	109
X.	UWARUNKOWANIA WZNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	109
X.1.	Wprowadzenie	109
X.2.	Elektroenergetyka	110
X.3.	Gazownictwo	111
X.4.	Ciepłownictwo	111
X.5.	Telekomunikacja	111
X.6.	Zaopatrzenie w wodę	112
X.7.	Odprowadzanie ścieków	112

XI.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI.....	112
XI.1.	Drogi.....	112
XI.2.	Koleje	117
XI.3.	Analiza powiązań komunikacyjnych	118
XI.3.1.	Analiza powiązań komunikacyjnych o zasięgu ponadregionalnym	119
XI.3.2.	Analiza powiązań komunikacyjnych o zasięgu regionalnym I lokalnym	119
XII.	ANALIZA UWARUNKOWAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW ORAZ WNIOSKÓW OSÓB PRYWATNYCH ZŁOŻONYCH DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁOWNO.....	119
XII.1.	Analiza stanu prawnego gruntów	119
XII.2.	Analiza wniosków osób prywatnych złożonych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	125
XIII.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	127
XIII.1.	Zabudowa i zainwestowanie	127
XIII.2.	Rolnicza przestrzeń produkcyjna	128
XIII.3.	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	128
XIII.4.	Stan środowiska przyrodniczego i wymogi jego ochrony.....	129
XIII.5.	Systemy komunikacji.....	129
XIII.6.	Systemy infrastruktury technicznej	130
XIII.7.	Stan i struktura ludności.....	130
XIV.	ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY GŁOWNO, PRZEPROWADZONA DLA POTRZEB SPORZĄDZENIA FRAGMENTARYCZNEJ ZMIANY STUDIUM	130
XIV.1.	Wprowadzenie.....	130
XIV.2.	Analiza ekonomiczna.....	132
XIV.2.1.	Finanse publiczne	132
XIV.2.2.	Podmioty gospodarki narodowej.....	135
XIV.3.	Analiza środowiskowa	137
XIV.3.1.	Położenie geograficzne	137
XIV.3.2.	Klimat i powietrze.....	138
XIV.3.2.1.	<i>Warunki klimatyczne</i>	<i>138</i>
XIV.3.2.2.	<i>Jakość powietrza</i>	<i>139</i>
XIV.3.2.3.	<i>Pole elektromagnetyczne</i>	<i>139</i>
XIV.3.3.	Budowa geologiczna, złoża surowców i grunty.....	140
XIV.3.4.	Geomorfologia i ukształtowanie terenu	142
XIV.3.5.	Stosunki wodne	142
XIV.3.5.1.	<i>Wody powierzchniowe</i>	<i>142</i>
XIV.3.5.2.	<i>Jednolite części wód powierzchniowych</i>	<i>143</i>
XIV.3.5.3.	<i>Zasoby wód podziemnych.....</i>	<i>144</i>
XIV.3.5.4.	<i>Jednolite części wód podziemnych</i>	<i>146</i>
XIV.3.5.5.	<i>Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary zagrożenia suszą</i>	<i>147</i>
XIV.3.6.	Bioróżnorodność, fauna i flora	148
XIV.3.7.	Formy ochrony przyrody oraz powiązania ekologiczne terenów.....	149
XIV.3.8.	Dziedzictwo kulturowe i zabytki	150
XIV.4.	Analiza społeczna	150
XIV.4.1.	Ludność	150
XIV.4.1.1.	<i>Stan ludności</i>	<i>150</i>

XIV.4.1.2. Urodzenia i zgony	152
XIV.4.1.3. Migracje wewnętrzne i zagraniczne	153
XIV.4.1.4. Małżeństwa i rozwody	153
XIV.4.2. Rynek pracy.....	155
XIV.4.2.1. Aktywność ekonomiczna ludności.....	155
XIV.4.2.2. Bezrobocie rejestrowane.....	156
XIV.4.2.3. Zatrudnienie i wynagrodzenie	157
XIV.4.3. Infrastruktura społeczna	157
XIV.4.3.1. Wychowanie i edukacja.....	157
XIV.4.3.2. Kultura i sport.....	159
XIV.4.3.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	160
XIV.4.3.4. Zasoby mieszkaniowe i wyposażenie w instalacje techniczno- sanitarne	161
XIV.5. Prognozy demograficzne	162
XIV.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonywania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	164
XIV.6.1. Analiza budżetu gminy pod kątem możliwości finansowania inwestycji	164
XIV.6.2. Inwestycje gminne	167
XIV.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	169
XIV.7.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę ..	170
XIV.7.2. Chłonność terenów niezainwestowanych w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.....	179
XIV.7.3. Chłonność terenów niezainwestowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę zlokalizowanych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.....	186
XIV.7.4. Podsumowanie – porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni użytkowych	188
XIV.8. Określenie możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy wraz z porównaniem potrzeb inwestycyjnych gminy wynikających z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z realizacją zadań dotyczących lokalizacji nowej zabudowy	190

I. ZAŁOŻENIA FORMALNO – PRAWNE

I.1. Podstawa opracowania

Zgodnie z obowiązującą ustawą, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (zwane dalej Studium) jest elementem polityki przestrzennej gminy, służącym definiowaniu lokalnych zasad gospodarowania przestrzenią w celu koordynacji zamierzeń projektowych na wszystkich poziomach planowania przestrzennego¹.

Studium musi uwzględniać wytyczne zawarte w dokumentach wyższego rzędu. Studium nawiązuje do następujących dokumentów:

1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – dokument sporządzany na szczeblu krajowym, określający wizję zagospodarowania kraju w perspektywie najbliższych 20 lat oraz określający cele i kierunki polityki przestrzennej, służące jej realizacji. Celem strategicznym KPZK 2030 jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia głównych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Cel strategiczny ma być realizowany przez następujące cele operacyjne:
 - podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej (chodzi o ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego, która sprzyja spójności);
 - poprawa spójności wewnętrznej kraju (przez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków do rozwoju oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów);
 - poprawa dostępności terytorialnej kraju (przez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej);
 - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
 - zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
 - przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego, jako ważnego elementu warunkującego rozwój kraju.
2. Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015 – podstawowy dokument strategiczny określający cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Priorytetami strategicznymi są:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki;
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej;
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości;
- budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwo;
- rozwój obszarów wiejskich;
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej;

Województwo łódzkie wspierane będzie w działaniach zmierzających do:

- poprawy jego dostępności drogowej, kolejowej i lotniczej, szczególnie w relacjach z Warszawą oraz innymi metropoliami,
- rozwoju Centralnego Węzła Komunikacyjnego – skrzyżowanie autostrad A1 i A2 oraz dróg ekspresowych S-8, S14, i S-74,
- wzmocnienia funkcji metropolitarnej Łodzi,

¹ Ustawa z dnia 27 marca 2003r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

- rewitalizacji materialnej substancji przemysłowej i historycznej Łodzi oraz innych miast posiadających zabytkowe układy architektoniczno-urbanistyczne,
 - rozwoju regionalnego potencjału akademickiego i naukowo-badawczego,
 - wzmocnienia sieci instytucji wspierających przedsiębiorczość, w tym na terenach wiejskich,
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie – dokument ten określa cele i sposób działania podmiotów publicznych, z uwzględnieniem szczególnej roli rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Celem strategicznym nakreślonym w tym dokumencie jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Cele szczegółowe, jakie mają przyczynić się do osiągnięcia celu głównego to:
- wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
 - budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
 - tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.
4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego - aktualizacja² - strategiczny dokument opracowany przez samorząd województwa określający zasady kształtowania struktury przestrzennej województwa w długim horyzoncie czasowym. Zdefiniowana w „Strategii Rozwoju Województwa³” misja regionu zakłada *„podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc”*. Wynika z niej nadrzędny cel polityki zagospodarowania przestrzennego – kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, warunkującej dynamizację rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju poprzez:
- wykorzystanie cech położenia w centrum Polski,
 - wykorzystanie endogenicznego potencjału regionu,
 - trwałe zachowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego,
 - dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu.

Główne cele polityki rozwoju przestrzennego województwa do 2030 r. przyjęte w tym dokumencie to:

- równoważenie systemu osadniczego i poprawa spójności terytorialnej regionu,
- zwiększenie dostępności województwa poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury,
- kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu,
- ochrona i poprawa stanu środowiska, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego,
- minimalizacja zagrożeń i obszarów problemowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Studium powinno także nawiązywać do opracowań sporządzonych na obszarze gminy. Należą do nich:

1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2004 – 2013 – dokument strategiczny, który kreśli kierunki wieloletniego rozwoju oraz szacuje koszty realizacji każdego działania. Jego główne założenia, czyli opłacalna produkcja rolna, wzrost poziomu przedsiębiorczości, poprawa warunków życia opierają się na zasadzie zrównoważonego

² Przyjęta uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

³ Dokument przyjęty na lata 2007-2020 uchwalony przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr LI/865/2006 z dnia 31 stycznia 2006 r.

rozwoju. W celu określenia kierunków rozwoju gminy opracowano, uwzględniając aktualną sytuację społeczno – gospodarczą gminy, główne kierunki działań dalszego prawidłowego funkcjonowania gminy, do których należą:

- aktywizacja społeczeństwa lokalnego na płaszczyźnie kulturalno – oświatowej i informacyjnej;
 - rozwój działalności gospodarczej – stworzenie warunków przyjaznych inwestorowi w oparciu o posiadane zasoby naturalne i ludzkie;
 - ochrona środowiska przyrodniczego;
 - poprawa jakości infrastruktury technicznej – poprawa jakości infrastruktury drogowej i wodnokanalizacyjnej, ograniczenie liczby nielegalnych wysypisk odpadów komunalnych;
 - poprawa jakości infrastruktury społecznej.
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – sporządzone przez Biuro Rozwoju w Łodzi, pod kierownictwem p. Mariana Reterskiego, przyjęte Uchwałą Nr 90/XXII/2000 Rady Gminy Głowno z dnia 28 czerwca 2000 r. Studium określiło politykę przestrzenną gminy, wyznaczając zasady gospodarowania na obszarach chronionych lub wskazanych do ochrony, lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i jego zagrożenia, obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obszary wyłączne spod zabudowy, obszary zabudowane ze wskazaniem terenów wymagających rehabilitacji lub przekształceń, obszary przeznaczone pod zabudowę i zainwestowanie, kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, obszary wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z przepisów wyższego szczebla.
 3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno (Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy Głowno z dnia 28 października 2004 r.)⁴ – dokument prawa miejscowego, sporządzony dla całego obszaru gminy. Jego celem jest przekształcenie zainwestowania na obszarze gminy w sposób umożliwiający wyznaczenie nowych terenów budowlanych i oprawę ładu przestrzennego, przy minimalizacji wzajemnych konfliktów i optymalizacji korzyści, wynikających z wspólnych działań. Plan ustala: podstawowe przeznaczenie dla poszczególnych terenów oraz wyznacza tereny dróg, określa wytyczne konserwatorskie w zakresie dóbr kultury, zasady ochrony środowiska, ogólne warunki zabudowy i zagospodarowania terenu oraz szczegółowe dla poszczególnych jednostek planistycznych, zasady wyposażenia w infrastrukturę techniczną (woda, ścieki, wody opadowe, energia elektryczna, ciepło, gaz, telekomunikacja, odpady), szczegółowe warunki dla układu komunikacyjnego.

Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy i ustalenia te są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem faktu, że Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Jako dokument przyjmowany uchwałą Rady Gminy podlega nadzorowi Wojewody co do zgodności z prawem.

Zgodnie z Art. 32 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wójt gminy w celu oceny aktualności Studium dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia aktualność opracowanych planów miejscowych i analizuje potrzeby mieszkańców dotyczące struktury przestrzennej gminy. W wyniku powyższych analiz wójt ma prawo podjąć decyzję o konieczności zmiany obowiązującego Studium. Rada Gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności Studium, a w przypadku uznania go za nieaktualne podejmuje działania, o których mowa w Art. 27 niniejszej Ustawy.

Podstawą prawną dla sporządzenia niniejszego Studium jest Uchwała z dnia 31 stycznia 2011r. Nr IV/19/11 Rady Gminy Głowno.

[Zmiany wprowadzone do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno wynikają z podjętej uchwały nr XXVII/159/2020 Rady Gminy Głowno z dnia 29 października 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany](#)

⁴ Dz. U. Woj. Łódzkiego z dnia 28 stycznia 2005 r. Nr 23, poz. 252

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno, która określa zakres wprowadzanych zmian.

I.2. Podstawa prawna

Ustawy, Rozporządzenia i Uchwały:

Podstawę prawną opracowania zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią :

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 647);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 145);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r., Nr 104, poz. 708 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. Nr 163 poz. 981);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. Nr 121, poz. 1266 z 2004 roku z późn. zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. z 1999r. Nr 43, poz. 430);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 maja 2004 r. w sprawie sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa (D. U. Nr 125, poz. 1309).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690) z późniejszymi zmianami;
- Rozporządzenie Nr 50/2001 Wojewody Łódzkiego Nr 8/90 z dnia 8 sierpnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne,
- Zarządzenie Prezydenta Miasta Łodzi Nr 8/90 z dnia 10 stycznia 1990 r. w sprawie uznania tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 31 stycznia 1990 r., Nr 3, poz. 24),
- Rozporządzenie Nr 10/93 Wojewody Łódzkiego z dnia 12 listopada 1993 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łódzkiego za pomniki przyrody i ochrony tych pomników (Dz. Urz. Woj. Łódz. Nr 12 ,poz. 117),
- Uchwała Rady Narodowej Miasta Łodzi Nr X/41/85 z dnia 23 września 1985 r. w sprawie uznania niektórych terenów zadrzewionych na obszarach wsi województwa łódzkiego za parki wiejskie, ochrony tych parków i zarządzania nimi (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 10 poz. 133

⁵ Obowiązujące akty prawne wraz z późniejszymi zmianami.

z 31 stycznia 1985 r.)

- [Uchwała nr XXVII/159/2020 Rady Gminy Głowno z dnia 29 października 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno.](#)

Plany i programy:

- Aktualizacja Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (Uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.),
- [Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi \(Uchwała Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.\),](#)
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Głowno, opracowane przez Biuro Rozwoju w Łodzi (Uchwała Nr 90/XXII/2000 Rady Gminy Głowno z dnia 28 czerwca 2000 r.),
- Master Plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 r. (Uchwała Nr 277/2008 Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2008 r.),
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Głowno (Uchwała Nr XXVI/73/04 z dnia 28 października 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno),
- Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa Łódzkiego, marzec 2008, BPPWŁ,
- Opracowanie ekofizjograficzne, lipiec 2011, PPP Architektki T. Brzozowska, A. Tomczak Sp. P. – mgr Dorota Sowa,
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Zgierskiego na lata 2007 – 2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego gminy Głowno na lata 2004 – 2013,
- [Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Głowno na lata 2016 – 2023,](#)
- Program Ochrony Przyrody stan na 01.01.04, RDLP Łódź, Nadleśnictwo Grotniki, obręb Grotniki, Głowno,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2010 – 2015, grudzień 2007, BPPWŁ Łódź,
- Uproszczony plan urządzenia lasów położonych na terenie wsi: Domaradzyn, Antoniew, Gawronki, Helenów, Rudziczek, Władysławów Bielawski, Karnków, Mąkolice, Lubiaków, Jasionna, na okres od 01.01.2003 do 31.12.2012 r.
- Uproszczony plan urządzenia lasu wsi Ziewanice, na okres od 01.01.2008 r., do 31.12.2017,
- Uproszczony plan urządzenia lasu wsi Wola Zbrożkowa na okres od 01.01.2008 do 31.12.2010,
- Inwentaryzacja stanu lasów dla wsi Feliksów, Dąbrowa, Wola Lubiankowska, Bronisławów, Boczki Zarzeczne, Boczki Domaradzkie, Albinów na okres od 01.01.2003 r. do 31.12.2012 r.;
- Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego Synteza, październik 2005, BIPROMEL Sp. z o.o. Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa, Warszawa;
- Aneks Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego, marzec 2010 r., Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi i Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi, Łódź;
- Gminny plan gospodarki odpadami dla gminy Głowno (aktualizacja) wykonany w 2004 roku przez ATMO-ex Sp. z o.o. Biuro projektów ochrony środowiska, Łódź, kwiecień 2004;
- Gminny program ochrony środowiska dla gminy Głowno wykonany w 2004 roku przez ATMO-ex Sp. z o.o. Biuro projektów ochrony środowiska, Łódź;
- Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap II, marzec 2006, Warszawa (realizowane dla Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie przez Neokart GIS Sp. z o. o. ul. Sapieżyńska 10);

Pozostałe materiały:

- Brzeziński H., 1992, *Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski*, Arkusz

- Głowno (591) 1:50000*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Dyduch-Falniowska A. (red.), 1999, *Ostoje przyrody w Polsce (CORINE)*, Inst. Ochr. Przyr. PAN, Kraków;
 - Dylkowa A., 1973, *Geografia Polski. Krainy geograficzne*, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa;
 - *Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego*, luty 2009 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, Łódź
 - *Inwentaryzacja złóż kopalin, punktów eksploatacji i składowisk odpadów z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska miasta i gminy Głowno (stan na 31.12.2000)*, 2000, Przedsiębiorstwo Geologiczne POLGEOL S.A. Zakład w Łodzi, Łódź;
 - *Kierunki badań w dziedzinie hydrogeologii (na lata 2008-2015)*, wrzesień 2008, Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
 - Kondracki J., 1994, *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa;
 - Liro A. (red.), 1998, *Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska*, Fundacja IUCW Poland, Warszawa;
 - Liszewski S. (red.), 2001, *Zarys monografii województwa łódzkiego*, ŁTN, Łódź;
 - Liszewski S. (red.), 2008, *Geografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź;
 - [Mapy zagrożenia powodziowego – kwiecień 2021](#);
 - *Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski, Arkusz Głowno (591) 1:50000*, 2002, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa,
 - *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski, Arkusz Głowno (591) 1:50000*, 2004, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
 - Nowacki K., 1993, *Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, Arkusz Łyszkowice (592) 1:50000*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
 - Paczyński B. (red.), 1995, *Atlas hydrogeologiczny Polski 1:500000*, cz. II, PIG, Warszawa;
 - Paczyński B., Sadurski A. (red.), 2007, *Hydrogeologia regionalna Polski*, t. I, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
 - *Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2009 roku*, 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Łódź;
 - Szafer W., Zarzycki K., 1977, *Szata roślinna Polski*, PWN, Warszawa;
 - Szponar A., 2003, *Fizjografia urbanistyczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
 - Woś A., 1996, *Zarys klimatu Polski*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań,
 - Olaczek R. *Przewodnik po województwie łódzkim*, Wydawnictwo LOP, Warszawa – 1971 r.,
 - Siewniak M., Mitkowski A., *Tezaurus sztuki ogrodowej*, Wyd. Rytm, Warszawa 1998 r.,
 - *Katalog zabytków sztuki w Polsce, T. II Województwo Łódzkie*, red. J. Z. Łoziński, Państwowy Instytut Sztuki, Warszawa 1954 r.,
 - Dane statystyczne Urzędu Gminy Głowno,
 - Dane statystyczne Banku Danych Regionalnych,
 - Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu,
 - Materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi,
 - Inne.

I.3. Celowość i zasady opracowania Studium

Podstawowym celem sporządzenia Studium jest identyfikacja uwarunkowań rozwojowych gminy Głowno oraz określenie polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania, zgodnych z założeniami polityki przestrzennej państwa i regionu. Analiza czynników wpływających na możliwości rozwojowe gminy obejmuje identyfikację zarówno barier jak i stymulatorów rozwoju. Do podstawowych zadań Studium należy rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz identyfikacja obszarów problemowych związanych z jej rozwojem, sformułowanie zasad kierunków w polityce przestrzennej, w tym zasad ochrony interesu publicznego, stworzenie podstaw do

koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, promocja rozwoju gminy.

Zasady i tryb opracowania Studium zawarte są w Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Rozdział 2, Art. 10, pkt. 2, ppkt. 1- 16 w/w Ustawy określa zakres zagadnień koniecznych do uwzględnienia w Studium. Należą do nich m.in.:

- dotychczasowe przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów,
- stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony,
- stan środowiska przyrodniczego, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeby i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- stan prawny gruntów,
- występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów podziemnych;
- stan systemu komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Określenie kierunków w w/w obszarach poprzedzone jest badaniami, których zakres dla terenu gminy Główny obejmuje:

- I. ANALIZĘ STANU ISTNIEJĄCEGO TERENU GMINY,
- II. ANALIZĘ STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ,
- III. ANALIZĘ STANU AKTUALNEGO ZASOBU DOTYCZĄCEGO OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO,
- IV. ANALIZĘ ISTNIEJĄCEGO UZBROJENIA TERENU I ANALIZĘ WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ,
- V. ANALIZĘ SYSTEMU KOMUNIKACJI KOŁOWEJ I PIESZEJ Z ZAKRESU UKŁADU DRÓG KRAJOWYCH, WOJEWÓDZKICH I GMINNYCH I ANALIZĘ WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH,
- VI. ANALIZĘ UWARUNKOWAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW ORAZ WNIOSKÓW OSÓB PRYWATNYCH ZŁOŻONYCH DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY,
- VII. ANALIZĘ POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY GŁÓWNO.

Poszczególne elementy struktury funkcjonalno – przestrzennej zostały poddane gradacji. Wyłoniono elementy zagospodarowania przestrzennego podlegające ochronie na podstawie przepisów szczególnych, elementy konieczne do docelowej ochrony prawem miejscowym, elementy wymagające wprowadzenia w strukturę przestrzenną gminy oraz elementy wymagające zmiany zainwestowania i zagospodarowania.

Wyżej wymieniona problematyka została zilustrowana na następujących załącznikach graficznych opracowanych w skali 1:10 000:

1. **Struktura funkcjonalno – przestrzenna (Załącznik nr 2),**
2. **Zasoby i ochrona środowiska przyrodniczego (Załącznik nr 3),**
3. **Infrastruktura techniczna – stan istniejący i powiązania (Załącznik nr 4),**
4. **Systemy komunikacyjne – stan istniejący i powiązania (Załącznik nr 5),**
5. **Analiza własności i wniosków osób prywatnych (Załącznik nr 6),**
6. **Uwarunkowania kulturowe (Załącznik nr 7).**

Określenie polityki przestrzennej i kierunków rozwoju zostało zilustrowane graficznie na planszy

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju (Załącznik nr 8).

Niniejszy tekst stanowi Załącznik nr 1

Zmiana studium zapoczątkowana uchwałą nr XXVII/159/2020 Rady Gminy Głowno z dnia 29 października 2020 r. będzie polegać na fragmentarycznej zmianie kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno na obszarze położonym w obrębie ewidencyjnym Popów Głowieński, w granicach przedstawionych na załączniku do niniejszej uchwały.

Celem sporządzenia zmiany Studium jest wyznaczenie na tym obszarze terenów przeznaczonych pod usługi. Związane jest to z zamierzeniami inwestycyjnymi Gminy Głowno mającymi na celu zlokalizowanie na tym terenie obiektów infrastruktury sportowej. Dodatkowym celem przystąpienia zmiany Studium jest dostosowanie tego dokumentu do zgodności

z obowiązującymi przepisami prawnymi, które weszły w życie po dacie uchwalenia obowiązującego Studium. Granice obszarów objętych zmianą studium zaznaczono na rysunkach Studium.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.) zmiana studium lub planu miejscowego następuje w takim trybie, w jakim są one uchwalane.

I.4. Uzasadnienie i zakres zmian

Obecnie obowiązujące Studium zostało uchwalone w roku 2000. Jednak w wyniku upływu czasu, opracowanie w znacznej mierze straciło na aktualności. Nie zabezpiecza istniejących potrzeb gminy. Istnieje konieczność przystosowania Studium do nowych warunków, w jakich funkcjonuje gmina Głowno. Obecnie obowiązujące Studium zostało wykonane w trybie Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. Istnieje zatem potrzeba sporządzenia dokumentu, który byłby dostosowany do obecnie obowiązujących przepisów prawa. Ze szczegółowej analizy wniosków osób prywatnych złożonych do zmiany Studium wynika, że istnieje dążenie do zagospodarowywania nowych terenów różnorodnymi funkcjami. Nie jest to jednak możliwe bez zmiany obowiązującego obecnie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, opracowanego dla terenu gminy Głowno w roku 2004. Jediną możliwością odpowiedzi na zmieniające się potrzeby jest zatem zmiana mpzp, a w myśl przepisów prawa, nie może ono naruszać ustaleń przyjętych w Studium.

Zakres zmian do uwzględnienia w nowym Studium obejmować powinien głównie:

- dostosowanie do aktualnych przepisów prawa,
- uwzględnienie aktualnych czynników i barier rozwoju stwarzanych przez środowisko przyrodnicze,
- uwzględnienie istniejących obecnie na terenie gminy form ochrony przyrody,
- uwzględnienie aktualnych obiektów o cechach zabytkowych, znajdujących się na terenie gminy Głowno,
- stworzenie zasad gospodarowania na terenach w sąsiedztwie terenów objętych ochroną,

- wyznaczenie obszarów do rozwoju form aktywności ludzkiej oraz obszarów, na których obowiązuje zakaz zabudowy bądź ograniczenie zabudowy, przy uwzględnieniu wniosków osób prywatnych złożonych do zmiany Studium,
- wprowadzenie nowych terenów inwestycyjnych na obszarze gminy,
- uwzględnienie zadań wynikających z opracowań wyższego rzędu.

II. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO TERENU GMINY GŁOWNO

II.1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu, stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

1.1.1. Usytuowanie przestrzenne

Gmina Głowno to gmina wiejska, położona w centralnej części województwa łódzkiego, na północ od Łodzi. Jest jedną z dziewięciu jednostek samorządowych wchodzących w skład powiatu zgierskiego. Leży w jego północno – wschodniej części (Rys. 1.).

Rys. 1. Gmina Głowno – położenie na tle gmin sąsiednich powiatu zgierskiego.

Źródło: Źródło internetowe: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Powiat_zgierski_-_gmina_G%C5%82owno.png [stan na dzień 13 września 2010 r.]

Gmina Głowno sąsiaduje z ośmioma gminami:

- od północy – z gminą Bielawy i Domaniewice (powiat łowicki),
- od wschodu – z gminą Łyszkowice (powiat łowicki),
- od południa – z miastem Głowno i gminą Stryków (powiat zgierski) oraz gminą Dmosin (powiat brzeziński),
- od zachodu – z gminą Zgierz (powiat zgierski) i gminą Piątek (powiat łęczycki),

Spośród wyżej wymienionych, jedynie Głowno jest gminą miejską, pozostałe zaś to gminy wiejskie i miejsko – wiejskie. Spośród miast, to właśnie Głowno stanowi najbliższy ośrodek przemysłowo – usługowy, z którego korzystają mieszkańcy gminy. Tam także znajduje się siedziba władz gminy oraz innych instytucji administracyjnych, oświatowych, kulturalnych, opieki medycznej itp., z których korzystają mieszkańcy. Miasto Głowno jest także głównym rynkiem zbytu dla produktów rolnych wytwarzanych na terenie gminy oraz jest ważnym miejscem zatrudnienia dla mieszkańców. Głowno pełni szczególnie ważną rolę, dla południowo – wschodniej części gminy. Dla zachodniej części, istotnym ośrodkiem jest

także Piątek. Wśród miast położonych w dalszej odległości, z pewnością należy wymienić Łowicz, który oddziałuje na gminę Głowno nie tylko pod względem gospodarczym, ale przede wszystkim kulturowym. Gmina Głowno bowiem, znajduje się w kręgu oddziaływania kultury łowickiej, kultywowanej w szczególności w zachodnich sołectwach gminy – Mąkolicach i Woli Mąkolskiej⁶.

Powierzchnia gminy Głowno wynosi 105 km², co stanowi 12,3% powierzchni powiatu zgierskiego. Pod względem powierzchni zajmuje ona czwarte miejsce w powiecie.

Gmina Głowno rozciąga się równoleżnikowo, zaś główne i najważniejsze szlaki komunikacyjne (linia kolejowa oraz droga krajowa) znajdują się w jej środkowo - wschodniej części.

Głównymi funkcjami gminy są rolnictwo i sadownictwo.

II.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Polityka przestrzenna w gminie Głowno odbywa się w oparciu o obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy Głowno z dnia 28 października 2004r.) Plan wprowadza następujące typy zabudowy:

- mieszkaniową jednorodzinną,
- mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową,
- mieszkaniową rekreacji indywidualnej,
- mieszkaniową jednorodzinną i rekreacji indywidualnej
- usługową,
- przemysłową.

Łącznie to prawie 13 km² powierzchni nowych terenów. Natomiast obecny stan zainwestowania (zaktualizowany na podstawie wizji w terenie dokonanej w 2011r.) w/w typami zabudowy wynosi 2,7 km² powierzchni gminy. Powierzchnia wyznaczonych w planie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, jednorodzinną i zagrodową, rekreacji indywidualnej oraz usługową, a obecnie niezainwestowanych, które nie mają dostępu do infrastruktury wynosi 167,3 ha (tabela 1). W przypadku poszczególnych typów zainwestowania sytuacja wygląda następująco:

- 28,2% terenów niezainwestowanych, przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną nie ma dostępu do infrastruktury technicznej.
- 2,7% terenów niezainwestowanych przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową nie ma dostępu do infrastruktury technicznej,
- 24,8% terenów niezainwestowanych przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę rekreacji indywidualnej nie ma dostępu do infrastruktury technicznej,
- 65,2% terenów niezainwestowanych przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę usługową nie ma dostępu do infrastruktury technicznej.

Tabela 1 Analiza porównawcza obecnego stanu zainwestowania oraz terenów przeznaczonych pod zainwestowanie na podstawie obowiązującego mpzp.

Oznaczenia terenów z planu	Powierzchnia terenów z planu [ha]	Powierzchnia terenów zainwestowanych z inwentaryzacji na terenach wyznaczonych w obowiązującym mpzp pod zainwestowanie [ha]	Udział procentowy	Powierzchnia terenów z planu, obecnie niezainwestowanych, bez dostępu do infrastruktury technicznej.	Udział procentowy
MN	183,4	12,4	6,8 %	51,8	28,2 %

⁶ Scenariusze rozwojowe dla gminy Głowno, s. 2.

MMR	888,6	228	25,6%	23,7	2,7 %
ML	103,7	7,1	6,8 %	25,7	24,8 %
U	101,4	9,1	9%	66,1	65,2 %
P	19	12	63,2%		
RAZEM	1297,1	268,6			

Źródło: opracowanie własne

1.2.1. Zabudowa mieszkaniowa

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Głowno stanowi uzupełnienie zabudowy zagrodowej. Ogólna liczba mieszkań w roku 2008 wyniosła 1491, zaś analiza ruchu budowlanego na terenie gminy pozwala stwierdzić, że przyrost nowych mieszkań jest nieznaczny. W roku 2007 liczba mieszkań wynosiła 1490, zaś w 2006 r. – 1486. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Głowno przybiera formę domu jednorodzinnego – lokalizowanego jako wolnostojącego. Forma architektoniczna jest zależna od okresu powstania. Oprócz budynków wzniesionych w latach 70. i 80. w stylu tzw. „kostki polskiej”

z płaskim lub niskim dachem i bryłowej, prosto kreślonej architekturze, można zauważyć budynki jednorodzinne z lat 90., w których formie widać powrót do tradycyjnej zabudowy z dachem spadzistym i adaptacją poddasza na cele mieszkaniowe. Zauważalny jest także wzrost jakości materiałów wykorzystywanych do budowy oraz podnoszenie standardów wykończenia obiektów.

Budownictwo wielorodzinne na terenie gminy Głowno występuje punktowo jedynie w kilku miejscach. Są to budynki czteropiętrowe, niezwiązane pod względem urbanistycznym z sąsiadującą zabudową i zagospodarowaniem terenu.

W zabudowie mieszkaniowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych obserwuje się zamieranie regionalnych cech drewnianego budownictwa wiejskiego na rzecz formy budynków jednorodzinnych opisanych powyżej, charakterystycznej dla typowych osiedli podmiejskich. Nie obserwuje się jednak na terenie gminy Głowno zjawiska „rozlewania się” miast⁷.

2.2.2. Zabudowa zagrodowa

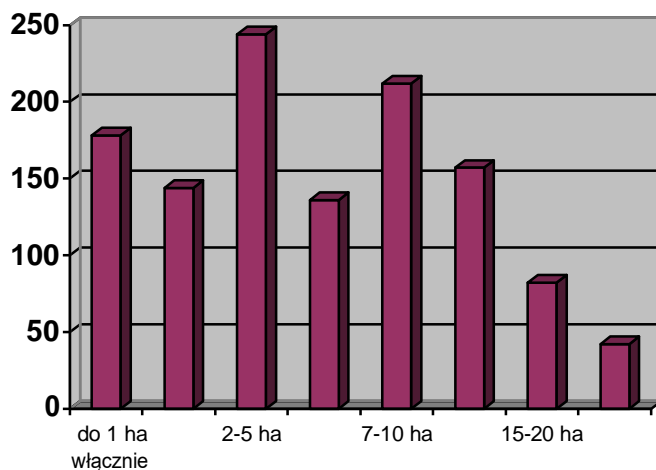
Dominującym typem zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo jest zabudowa zagrodowa. Dotyczy ona gospodarstw rolnych, hodowlanych lub ogrodniczych. Rolniczy status gminy Głowno sprawia, że zabudowa zagrodowa jest dominującym typem zagospodarowania i nieodłącznym elementem krajobrazu gminy. Charakterystyczne dla zabudowy zagrodowej na obszarze gminy są budynki ceglane. Zabudowa zagrodowa drewniana jest spotykana rzadko, w większości stanowią ją opuszczone już gospodarstwa.

Pod względem charakterystyki gospodarstw rolnych, gmina Głowno nie odbiega od ogólnego stanu strukturalnego gospodarstw w Polsce. Dominującą własność stanowią gospodarstwa prywatne. Według powszechnego spisu rolnego z 2002 r. liczba gospodarstw rolnych na terenie gminy wynosi 1199, prawie wszystkie zalicza się do gospodarstw prywatnych.

⁷ Patrz: Analiza własności i wniosków osób prywatnych złożonych do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

⁸ Jedynie dwa gospodarstwa rolne, wg powszechnego spisu rolnego z 2002 r. nie miały statusu indywidualnego gospodarstwa rolnego (Bank Danych Regionalnych [stan na dzień 5 listopada 2010 r.]).

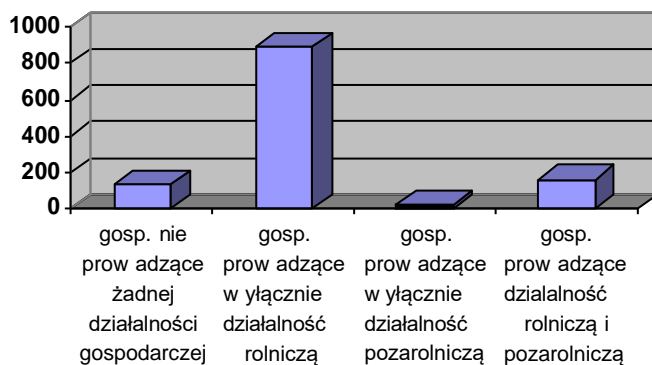
Wykres 1. Gospodarstwa indywidualne w gminie Głowno w 2002 r. według struktury obszarowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Struktura gospodarstw indywidualnych w gminie Głowno charakteryzuje się dużym rozdrobieniem pól uprawnych (wykres 1). Najwięcej gospodarstw ma powierzchnię w przedziale 2 – 5 ha oraz 7 – 10 ha (stanowią 38,1% wszystkich gospodarstw indywidualnych). Zaś gospodarstwa o powierzchni powyżej 20 ha stanowią jedynie 3,5 %. Na terenie gminy nie występują gospodarstwa o powierzchni większej niż 50 ha.

Wykres 2. Gospodarstwa według rodzaju gospodarstwa i rodzaju działalności gospodarczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Zabudowa zagrodowa na terenie gminy Głowno zlokalizowana jest wzdłuż tras komunikacyjnych. Najpowszechniejszym układem osadniczym jest wieś łańcuchówka.

3.2.3. Zabudowa usługowa

Profil usług oferowanych w gminie Głowno nie jest szeroki. Głównym ośrodkiem usługowym dla mieszkańców jest bowiem miasto Głowno. Mimo to, można wyróżnić kilka typów usług:

- usługi oświaty,
- usługi kultu religijnego,
- usługi z zakresu kultury i sztuki,
- usługi handlu,

a w ograniczonym zakresie także:

- usługi z zakresu opieki zdrowotnej.

Pozostałe usługi z zakresu opieki zdrowotnej, administracji, finansów są realizowane w poza terenem gminy.

W/w typom usług towarzyszy charakterystyczna zabudowa i zagospodarowanie terenu. Obiekty są zróżnicowane gabarytowo. Do największych należy zabudowa towarzysząca usługom z zakresu oświaty i kultu religijnego – szkoły oraz kościoły. Natomiast kubatura obiektów towarzyszących usługom handlu jest z reguły niewielka. Wiek zabudowy towarzyszącej usługom jest zróżnicowany.

W zakresie usług podstawowej opieki zdrowotnej, mieszkańcy gminy Głowno korzystają z placówek położonych na terenie miasta Głowna. W zakresie leczenia specjalistycznego, pacjenci kierowani są do przychodni podlegających Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Zgierzu lub w Łodzi.

Natomiast w zakresie świadczenia pomocy społecznej w gminie, instytucją odpowiedzialną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Głownie. Pomocniczą rolę w tym zakresie pełnią organizacje wyznaniowe i społeczne.

Na terenie gminy w 2010 r. funkcjonowały dwa niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz 1 apteka.

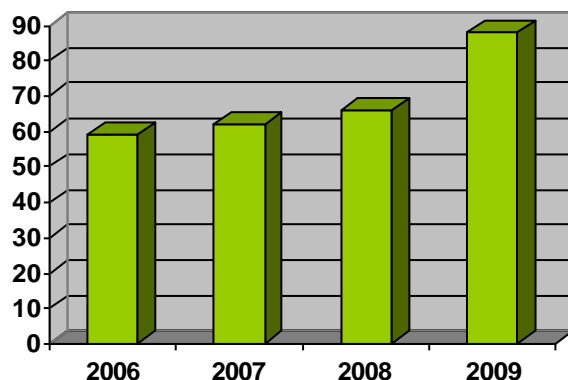
Na terenie gminy Głowno funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Lubiankowie – Lubianków 45,
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Chełmońskiego w Popowie – Popów 25,
- Zespół Szkół Publicznych im. Adama Mickiewicza w Mąkolicach – Mąkolice 96.

Wymienione placówki szkolne kształcą dzieci i młodzież na poziomie podstawowym oraz gimnazjum.

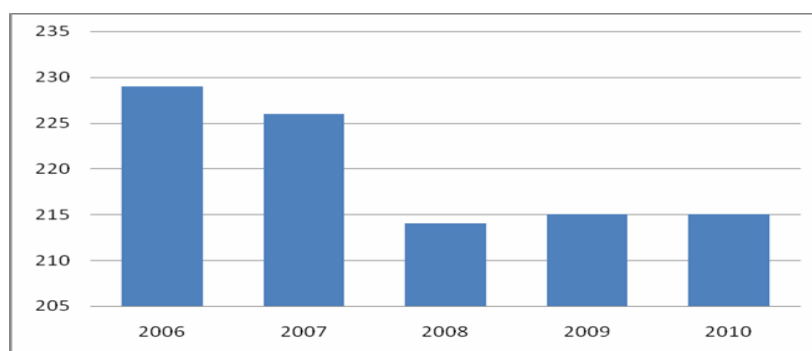
W zakresie edukacji przedszkolnej, na terenie gminy funkcjonują 3 przedszkola. 2 spośród nich funkcjonują w ramach struktury Zespołu Szkół Publicznych w Mąkolicach oraz Szkoły Podstawowej w Popowie Głowieńskim.

Wykres 3. Dzieci w przedszkolach na terenie gminy Głowno w latach 2006 – 2009.

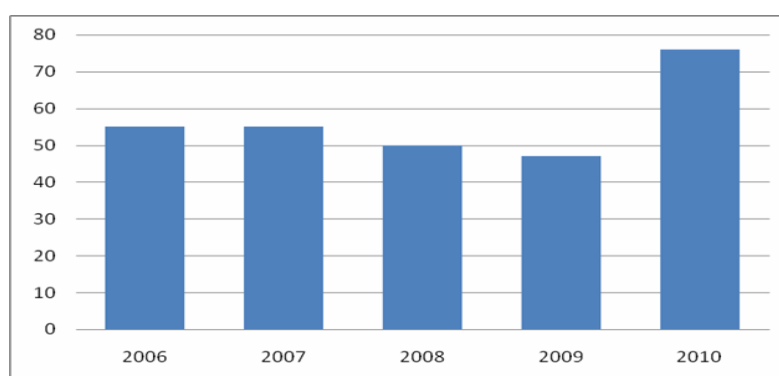
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Wykres 4. Uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy Głowno w latach 2004 – 2010.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Wykres 5. Uczniowie szkół gimnazjalnych z terenu gminy Głowno w latach 2006 – 2010.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Obserwuje się spadek uczniów szkół podstawowych w latach 2006 – 2008, w tym największy w roku 2008. Obecna liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Głowno wynosi 215. Natomiast tendencje spadkowe liczby uczniów w gimnazjach pojawiły się w latach 2007 – 2009. W roku 2010 nastąpił gwałtowny wzrost i liczba uczniów gimnazjum osiągnęła 76 osób. Jedynie w przypadku edukacji przedszkolnej, można obserwować trend wzrostowy w liczbie dzieci objętych wychowaniem.

W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego, mieszkańcy gminy Głowno mogą podejmować naukę w placówkach poza granicami gminy, między innymi na terenie Głowna, Zgierza oraz Łodzi.

W zakresie działalności kulturalnej gminy można wyróżnić prowadzenie następujących działań:

- imprezy środowiskowe inspirujące środowiska wiejskie do czynnego uczestnictwa w kulturze, prowadzone na terenie całej gminy w świetlicach, salach Ochotniczych Straży Pożarnych i innych lokalach wiejskich,
- warsztaty plastyczne (plastyka papierowa, ludowa),
- pogadanki i prelekcje,
- pokazy i wystawy,
- upowszechnianie folkloru i sztuki ludowej,
- kultywowanie zwyczajów i obrzędów ludowych,
- propagowanie czytelnictwa.

Wśród ośrodków kultury i sztuki, realizujących zadania gminy w zakresie kultury i sztuki należy wymienić:

- Gminną Bibliotekę Publiczną w Woli Zbrożkowej – Biblioteka Publiczna posiada w swoich zbiorach 14 997 woluminów. W roku 2010 z usług bibliotecznych skorzystało 180 mieszkańców gminy,
- biblioteki w placówkach oświatowych na terenie wsi Mąkolice, Popowa Głowieńskiego oraz Lubiankowa,
- Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Bronisławowie.

Poza w/w instytucjami istotną rolę pełnią strażnice OSP zlokalizowane w następujących wsiach: Mąkolice, Popów Głowieński, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa, Lubianków, Ostrołęka, wybudowane dzięki inicjatywie społecznej i utrzymywane ze środków społecznych OSP. Wszystkie obiekty są w dobrym stanie technicznym.

Do obiektów kultury funkcjonujących na terenie gminy Głowno należą także kościoły.

W zakresie propagowania regionalnego folkloru i sztuki ludowej bardzo istotne funkcje pełni Zespół Pieśni i Tańca „Makolice” oraz Łowicka Izba Ludowa.

Gmina Głowno posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji. Sprzyjają temu liczne tereny zielone, zbiorniki wodne, malownicze doliny rzek. Jednak Gmina nie posiada bazy turystycznej.

Również zaplecze sportu i rekreacji gminy jest niewystarczające. Poza boiskiem do piłki nożnej w Popowie Głowieńskim, sali sportowej w strażnicy OSP w Woli Zbrożkowej oraz salami gimnastycznymi w szkołach podstawowych w Mąkolicach i Popowie Głowieńskim, brak jest innych placówek z zakresu sportu w gminie.

Usługi z zakresu kultu religijnego są mocno ograniczone. Wynika to z faktu, że kościelny podział administracyjny nie pokrywa się z krajowym podziałem administracyjnym. Jednakże mieszkańcy gminy mają bardzo dobry dostęp do obiektów kulturowych zlokalizowanych w gminach sąsiednich.

Spółeczność gminy Głowno stanowią katolicy, zaś jej obszar położony jest na terenie diecezji łowickiej oraz diecezji łódzkiej, w 10 parafiach (tabela 2). Siedziba tylko jednej parafii zlokalizowana jest na terenie gminy Głowno – Parafia św. Wojciecha, św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz św. Klemensa Papieża i Męczennika w Mąkolicach. Znajdują się tam dwa obiekty sakralne – zabytkowy drewniany kościół oraz drugi, zlokalizowany po przeciwnej stronie drogi powiatowej – murowany, wzniesiony w latach 1994 – 1999, który został podniesiony do rangi Sanktuarium w 2000 roku.

Tabela 2. Przynależność miejscowości gminy Głowno do poszczególnych jednostek administracji kościelnej.

Diecezja	Dekanat	Parafia	Miejscowości
łowicka	głowieński	Parafia św. Wojciecha, św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz św. Klemensa Papieża i Męczennika w Mąkolicach	Mąkolice, Wola Mąkolska, Feliksów
		Parafia Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Witalisa Męczennika w Waliszewie	Boczki Domaradzkie, Boczki Zarzeczne, Chlebowice, Dąbrowa, Gawronki, Glinnik, Helenów, Karnków, Mięsośnia, Popów, Popówek, Władysławów Popowski, część wsi Ziewanice.
		Parafia św. Barbary Dziewicy i Męczennicy w Głownie - Osinach	Piaski Rudnickie
		Parafia św. Maksymiliana Kolbe Kapłana i Męczennika w Głownie - Zabrzeżni	Antoniew, Bronisławów, Karasica, część wsi Ziewanice
		Parafia św. Jakuba Apostoła w Głownie	Wola Zbrożkowa, Kadzielin, Ostrołęka, Albinów, Kamień, Konarzew
		Parafia św. Andrzeja Apostoła i św. Małgorzaty Dziewicy w Dmosinie	Rudniczek, Lubianków
		Parafia św. Bartłomieja Apostoła w Domaniewicach	Wola Lubiankowska
	piątkowski	Parafia Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Bielawach	Władysławów Bielawski
		Parafia św. Marcina w Oszkowicach	Jasionna
łódzka	strykowski	Parafia św. Augustyna w Bratoszewicach	Domaradzyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Archidiecezji Łódzkiej [<http://archidiecezja.lodz.pl/>].

Na terenie gminy Głowno znajduje się także cmentarz parafialny w miejscowości Mąkolice.

Obsługa administracyjna mieszkańców gminy odbywa się poza jej granicami. Placówki administracji publicznej, obsługujące mieszkańców gminy, mają swoje siedziby w mieście Głowno. Wśród instytucji należy wymienić:

- Urząd Gminy Głowno – ul. Kilińskiego 2,
- Urząd Stanu Cywilnego – ul. Dworska 4,
- Urząd Skarbowy – ul. Sikorskiego 3,
- Bank Spółdzielczy w Głownie – ul. Młynarska 5/13,
- Bank Polska Kasa Opieki S.A. – I Oddział w Głownie – ul. Fabryczna 1,
- Bank Polska Kasa Opieki S.A. – Filia 1 w Głownie – ul. Strażacka 9,
- Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. – ul. Sikorskiego 45/49,
- Poczta Polska S.A. Urząd Pocztowy Głowno 1 – ul. Zgierska 6,
- Poczta Polska S.A. Urząd Pocztowy Głowno 3 – ul. Sikorskiego 45/49.

4.2.4. Zabudowa przemysłowo – produkcyjno – składowa

Zabudowa tego typu występuje na terenie gminy Głowno głównie w gospodarstwach przetwórstwa spożywczego w gospodarstwach rolnych i sadowniczych. Obiekty posiadają różne formy przestrzenne oraz różne gabaryty, dostosowane do rodzaju produkcji. Ich oddziaływanie na środowisko jest także zróżnicowane. Poza zabudową przemysłową

związaną z przetwórstwem spożywczym, na terenie gminy Głowno rozwijają się także inne dziedziny aktywności gospodarczej ludności.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon według sekcji PKD, na terenie gminy Głowno w roku 2010.

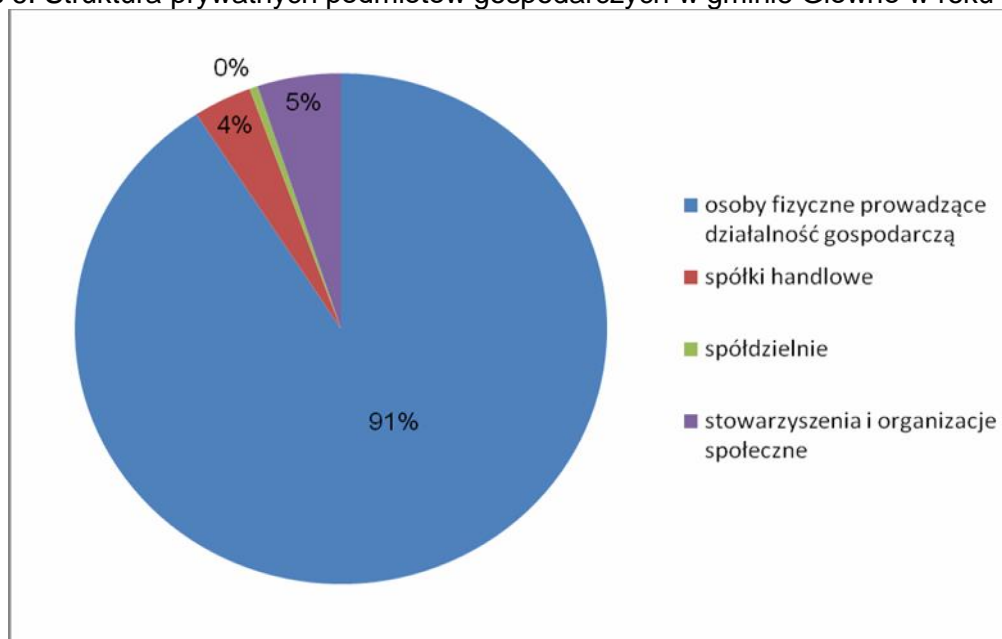
Sekcja	Liczba podmiotów gospodarczych
Rolnictwo, łowiectwo, rybołówstwo	32
Górnictwo i wydobywanie	0
Przetwórstwo przemysłowe	32
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
Budownictwo	13
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	81
Transport i gospodarka magazynowa	16
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2
Informacja i komunikacja	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4
Działalność w zakresie usług, administrowania i działalność wspierająca	4
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe świadczenia społeczne	7
Edukacja	15
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0
Działalność związana z kulturą, rozrywką, rekreacją	2
Pozostała działalność usługowa	15
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0
RAZEM	231

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Na terenie gminy Głowno w roku 2010, zarejestrowanych było 231 podmiotów gospodarczych, o 10 podmiotów gospodarczych więcej, niż w roku 2009 (tabela 3). Największa ilość podmiotów (81), funkcjonowała w ramach sekcji handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, w dalszej kolejności w sekcji przetwórstwo przemysłowe i rolnictwo, łowiectwo, rybołówstwo.

Wśród ogólnej liczby podmiotów gospodarczych dominują podmioty małe, zatrudniające do 9 osób (95%). 4,5% podmiotów zatrudnia 10 – 49 osób. Na terenie gminy funkcjonuje jeden podmiot gospodarczy, zatrudniający powyżej 250 osób.

Wykres 6. Struktura prywatnych podmiotów gospodarczych w gminie Głowno w roku 2010.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Stopień oddziaływania podmiotów gospodarczych na środowisko jest różny. Do przedsiębiorstw stwarzających największą antropopresję można zaliczyć: Stację Dekatyzacji i Ścierania Tkanin w Lubiankowie oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „Rolfoods” w Ziewanicach a także Gospodarstwo Glinnik.

II.3. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

1.3.1. *Rozwój ludności i jego czynniki*

Rozwój ludności jest warunkowany trzema czynnikami: przyrostem naturalnym, saldem migracji oraz zmianami w zasięgu terytorialnym jednostki terytorialnej⁹. W przypadku gminy Głowno trzeci czynnik nie będzie analizowany, gdyż jej granice nie uległy zmianie.

Gminę Głowno zamieszkuje 4858 osób, w tym 2431 kobiet oraz 2427 mężczyzn.¹⁰ Stanowi to 2,3% ludności powiatu zgierskiego. Natomiast wśród gmin wiejskich powiatu, gmina Głowno wyróżnia się najniższym zaludnieniem. Średnia gęstość zaludnienia wynosi bowiem 46 os/km², podczas gdy wskaźnik ten dla pozostałych gmin wiejskich powiatu zgierskiego przekracza 49 os/km² (jedynie gęstość zaludnienia innej gminy wiejskiej powiatu – Parzęczewa – także wynosi 49 os/km²).

Tabela 4. Zmiany liczby ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Głowno w roku 2004 i 2010.

L.p.	Miejscowość	Liczba ludności		Różnica
		2004 r.	2010 r. stan na dzień 09.11.	
1.	Albinów	122	117	-5
2.	Antoniew	133	132	-1
3.	Boczki Domaradzkie	134	139	5
4.	Boczki Zarzeczne	42	46	4
5.	Bronisławów	135	142	7

⁹ Przyrost naturalny rozumiany jest jako różnica między liczbą urodzeń, a liczbą zgonów, zaś saldo migracji jako różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z danego terenu.

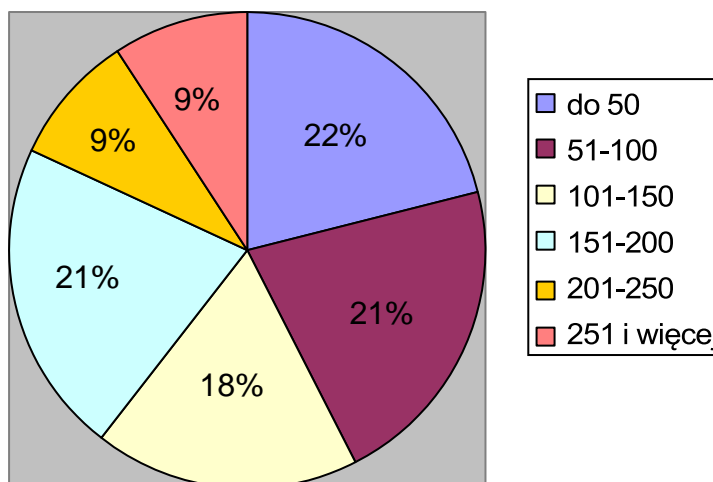
¹⁰ Dane: Bank Danych Regionalnych, [stan na dzień 31 grudnia 2010 roku].

6.	Chlebowice	85	83	-2
7.	Dąbrowa	59	50	-9
8.	Domaradzyn	162	177	15
9.	Feliksów	20	20	0
10.	Gawronki	35	33	-2
11.	Glinnik	58	60	2
12.	Helenów	34	33	-1
13.	Jasionna	63	55	-8
14.	Kadzielin	195	170	-25
15.	Kamień	169	163	-6
16.	Karasica	79	65	-14
17.	Karnków	138	140	2
18.	Konarzew	66	79	13
19.	Lubianków	272	275	3
20.	Mąkolice	704	662	-42
21.	Mięsośnia	158	147	-11
22.	Ostrołęka	220	230	10
23.	Piaski Rudnickie	161	156	-5
24.	Popów Głowieński	166	158	-8
25.	Popówek Włociański	92	73	-19
26.	Różany	42	30	-12
27.	Rudniczek	185	194	9
28.	Władysławów Bielawski	50	48	-2
29.	Władysławów Popowski	105	92	-13
30.	Wola Lubiankowska	206	197	-9
31.	Wola Mąkolska	478	458	-20
32.	Wola Zbrożkowa	263	235	-28
33.	Ziewanice	254	241	-13
Razem		5085	4900	- 185

Źródło: dane statystyczne Urzędu Gminy Głowno.

Stan zaludnienia w poszczególnych miejscowościach gminy Głowno jest zróżnicowany (tabela 4). Do najbardziej zaludnionych miejscowości należą: Mąkolice (662 mieszkańców), Wola Mąkolska (458 mieszkańców), Lubianków (275 mieszkańców). Do najmniej zaludnionych miejscowości można zaliczyć: Feliksów (20 osób), Różany (30 osób), Helenów, Gawronki (po 33 mieszkańców). Bez wątplenia wpływa na to fakt dysproporcji w powierzchni samych sołectw. Ale nie jest to jedyny czynnik. Duży udział terenów leśnych w sołectwach o najniższym wskaźniku zaludnienia, zróżnicowana jakość gleb, warunków wodnych, czy wielowiekowa tradycja osadnictwa, wpływają na dysproporcje zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy.

Wykres 7. Odsetek sołectw gminy Głowno o ustalonej liczbie ludności w 2010 r. (stan na 9.11).

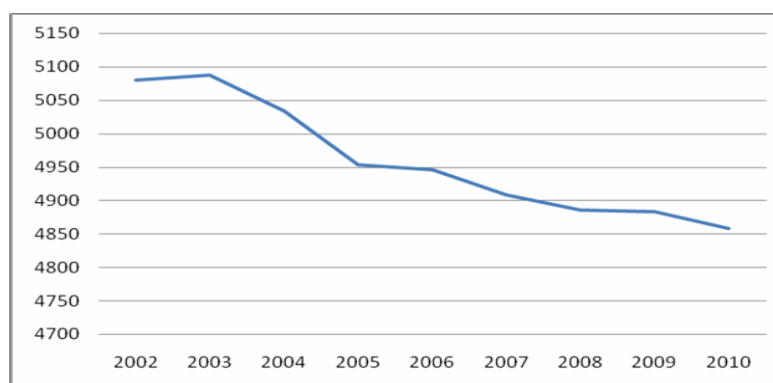

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Głowno.

Jednak analiza zmian zaludnienia w roku 2010 w stosunku do roku bazowego (2004) wykazuje tendencje spadkowe. Jedynie w 10 miejscowościach, spośród 34, ujętych w statystyce, nastąpił wzrost liczby mieszkańców. Także jedynie w trzech sołectwach liczba ludności zwiększyła się o 10 i więcej osób (Ostrołęka – wzrost o 10 osób, Konarzew – wzrost o 13 osób, Domaradzyn – wzrost o 15 osób). W jednym przypadku (miejscowość Feliksów) liczba ludności nie zmieniła się. W pozostałych wsiach nastąpił spadek ludności, w niektórych z nich – znaczny. Spośród wszystkich miejscowości w gminie Głowno, największy odsetek z nich (22%) ma charakter słabo zaludnionych (liczba ludności do 50 osób) (wykres 7). Zaludnienie jedynie 18% miejscowości jest większe niż 201 osób.

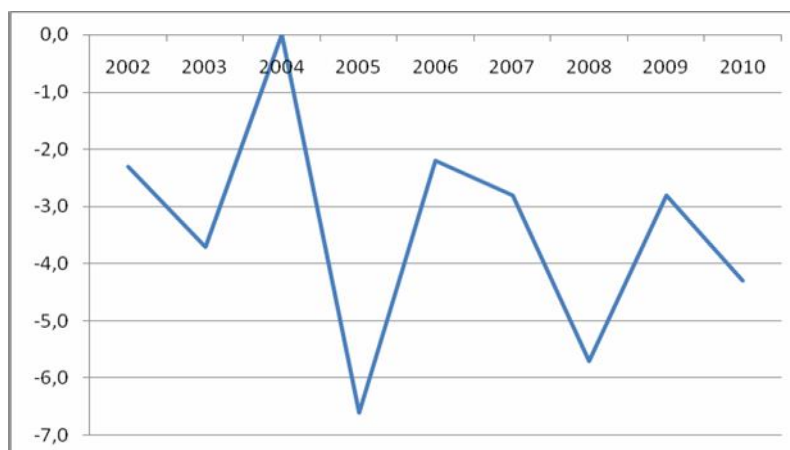
Liczba ludności gminy Głowno, od roku 2002 systematycznie malała (wykres 8). W przeciągu ośmiu lat, zmniejszyła się o 223 osób.

Wykres 8. Zmiany liczby ludności w gminie Głowno w latach 2002 – 2010.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

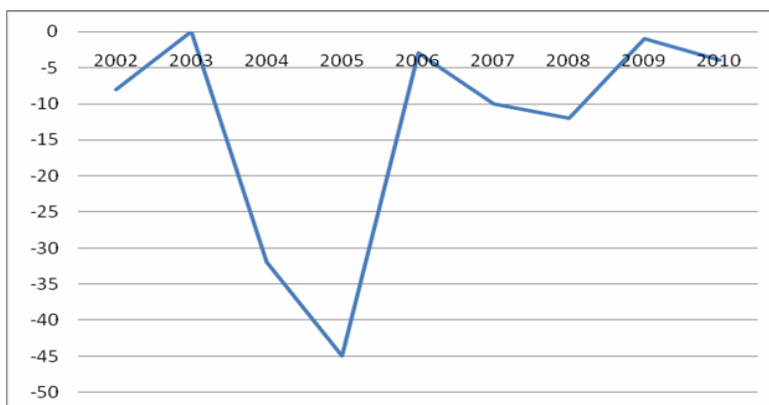
Wykres 9. Zmiany przyrostu naturalnego na terenie gminy Głowno w latach 2002 – 2010.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych.

Przyrost naturalny w gminie Głowno jedynie w roku 2004 osiągnął poziom 0, w pozostałych latach był ujemny, w latach 2005 oraz 2008 – liczba zgonów w największym stopniu przewyższyła liczbę urodzeń (wykres 9). Wartości te jednak wykazują pewną rozbieżność, dlatego nie można wykazać tendencji zmian liczby ludności gminy w oparciu tylko o wskaźnik przyrostu naturalnego.

Wykres 10. Saldo migracji ludności w latach 2002 – 2010 na terenie gminy Głowno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Saldo migracji w roku 2003 wyniosło 0 (wykres 10). W pozostałych badanych latach wykazywało wartości ujemne. Maksimum wyjazdów zanotowano w 2005 roku, kiedy aż 45 osób opuściło teren gminy. Rok wcześniej zrobiły to 32 osoby. Znacznego ubytku ludności z terenów gminy Głowno w latach 2004 - 2005, nie należy jednak wiązać z otwarciem rynków pracy na terenie kilku państw UE, gdyż na tak gwałtowne zmiany w analizowanym wskaźniku miały wpływ zmiany w poziomie wymeldowań w ruchu wewnętrznym.

W przypadku perspektywicznej oceny sytuacji demograficznej danej jednostki, kluczowe znaczenie ma analiza struktury ludności według wieku oraz płci, gdyż od tych czynników zależy porządek wymierania populacji, liczba przyszłych urodzeń, liczba małżeństw i rodzin.

Tabela 5. Struktura wg wieku ludności gminy Głowno w roku 2009.

wiek	mężczyźni		kobiety		razem	
	2000	2009	2000	2009	2000	2009
0-4	161	130	134	111	295	241

5-9	207	122	162	128	369	250
10-14	187	163	220	133	407	296
15-19	184	195	165	159	349	354
20-29	361	361	334	349	695	710
30-39	340	341	306	336	646	677
40-49	389	331	292	307	681	638
50-59	266	352	294	297	560	649
60-64	125	122	136	140	261	262
65 i więcej	344	314	502	492	846	806
Razem	2564	2431	2545	2452	5109	4883

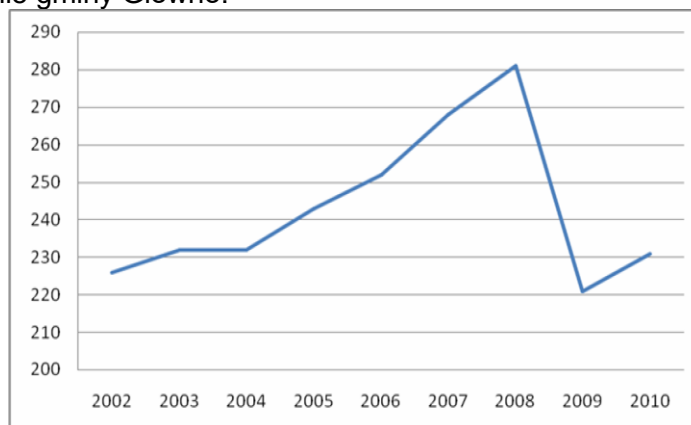
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Analiza struktury demograficznej ze względu na wiek i płeć potwierdza powyższe dane, z których wynika spadek liczby ludności gminy Głowno (tabela 5). Jednakże zmiany liczby ludności w roku 2009 w stosunku do roku 2000 kształtowały się odmiennie w różnych grupach wiekowych. Spadek liczby ludności obserwuje się przede wszystkim wśród grup najmłodszych mieszkańców gminy (w wieku 0 – 14 lat). Jest to niekorzystna sytuacja, gdyż obserwuje się jednoczesny duży przyrost ludności w wieku 20 – 59 lat, co spowoduje nasilenie się procesu starzenia się społeczeństwa gminy Głowno, w perspektywie kilkunastu lat. Natomiast w chwili obecnej grupa osób w wieku powyżej 60 roku życia, nie zwiększyła się w stosunku do roku 2000. Szczególnie istotna dla analiz prognostycznych o charakterze demograficznym jest liczba kobiet w przedziale wieku 20 – 29 lat, ze względu na największą aktywność prokreacyjną kobiet w tym właśnie wieku.

2.3.2. Rynek pracy

Potencjalne zasoby na rynku pracy stanowi udział ludności w wieku produkcyjnym. W przypadku gminy Głowno, w roku 2010, wskaźnik ten kształtował się na poziomie 2954 osób (64,4% ogółu ludności gminy), 46,1% tej grupy osób to kobiety.

Wykres 11. Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w latach 2002 – 2010 na terenie gminy Głowno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Wśród mieszkańców gminy Głowno, obserwuje się dwa korzystne etapy związane ze wzrostem przedsiębiorczości – pierwszy etap w latach 2002 – 2008, a drugi widoczny od roku 2009. Na terenie gminy Głowno w roku 2010 działało 231 podmiotów gospodarczych (wykres 11). Wśród ogólnej liczby podmiotów dominującą większość stanowią podmioty prywatne (96,4%).

Oprócz pozytywnych zjawisk społeczno – gospodarczych, które obserwuje się w jednostkach administracyjnych od momentu przejścia z gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej, obserwuje się także szereg zjawisk negatywnych. Do najpoważniejszych z nich należy zaliczyć bezrobocie.

Tabela 6. Struktura bezrobocia na terenie gminy Głowno w roku 2003 i 2009.

	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział liczby bezrobotnych kobiet i mężczyzn w liczbie bezrobotnych ogółem	
		kobiety	mężczyźni
2003	453	43,3%	56,7%
2009	259	46,3%	53,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Tabela 7. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zgierzu (stan na 30 czerwca 2010 r.)

Gminy powiatu zgierskiego	Stan bezrobocia w czerwcu 2010 r.	
	Ogółem	Udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.
Zgierz – miasto	3373	49%
Zgierz – gmina wiejska	542	48%
Aleksandrów – miejsko – wiejska	1424	46%
Głowno – miasto	1329	41%
Głowno – wiejska	247	40%
Ozorków – miasto	1499	45%
Ozorków - wiejska	361	48%
Parzęczew – wiejska	297	50%
Stryków – miejsko – wiejska	472	43%

Źródło: Informacja o stanie bezrobocia i o rynku pracy w powiecie zgierskim za czerwiec, lipiec i sierpień 2010 r. – Materiały Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu.

Na terenie gminy wiejskiej, typowo rolniczej, jaką jest gmina Głowno, jest to problem szczególnie istotny, lecz poziom bezrobocia faktycznego jest bardzo trudny do określenia. Liczba bezrobotnych w gminie Głowno na tle innych gmin powiatu zgierskiego przedstawia się bardzo korzystnie (tabela 7). Liczba osób bez pracy jest najmniejsza w powiecie. Jednak na terenach wiejskich występuje duża liczba osób, która nigdzie nie pracuje, ale też nie figuruje w kartotekach bezrobotnych. Przy analizie danych statystycznych dotyczących stanu bezrobocia należy mieć ten fakt na uwadze. Gmina Głowno wyróżniała się w połowie 2010r. najmniejszym odsetkiem kobiet wśród ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich gminach powiatu zgierskiego – 40%. Na koniec roku 2010 liczba bezrobotnych kobiet zwiększyła się, co jest charakterystycznym zjawiskiem, z powodu spadku liczby osób zatrudnionych okresowo na sezon letni i zimowy.

Natomiast analiza liczby bezrobotnych zarejestrowanych w roku 2010, w porównaniu do roku 2003 wykazała dwukrotny spadek liczby bezrobotnych (tabela 6). Zmienił się także stosunek liczby bezrobotnych kobiet do mężczyzn.

Udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w roku 2010 – 8,8%. W porównaniu do lat poprzednich, wartość wskaźnika systematycznie malała. Jednak gmina Głowno wciąż znajduje się na liście czterech gmin powiatu zgierskiego o najwyższym udziale liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

3.3.3. Warunki mieszkaniowe

Wśród form własności mieszkań dominuje własność prywatna, charakterystyczny jest bardzo niewielki udział własności komunalnej na rynku mieszkaniowym (tabela 8).

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe komunalne gminy Głowno w latach 2003 – 2007.

Rok	Zasoby mieszkaniowe komunalne
2003	16
2004	16
2005	11
2006	11
2007	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Zasób mieszkaniowy gminy Głowno w latach 2003 – 2007 systematycznie się zmniejszał. Powodem takiej sytuacji, jest częsta wśród polskich gmin praktyka wyprzedaży majątku w celu zwiększenia dochodów.

Zasób mieszkaniowy znajdujący się na terenie gminy Głowno wyniósł w roku 2008 – 1491 mieszkań, o łącznej powierzchni 126 335 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 84,7 m² na mieszkanie oraz 25,9 m² na osobę.

Tabela 9. Ruch budowlany w gminie Głowno.

Wyszczególnienie	Stan na 2002 r.	Stan na 2008 r.	Zmiany w stosunku do roku bazowego (2002)
Mieszkania	1387	1491	+ 104
Powierzchnia użytkowa m ²	118 155	126 335	+ 81 180
Przeciętna powierzchnia użytkowa m ² /mieszkanie	85,2	84,7	- 0,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa m ² osobę	23,3	25,9	+ 2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Głowno w okresie 2002 – 2008 zwiększyły się o 104 mieszkania, w stosunku do roku 2002, uznanego za rok bazowy (tabela 9). Również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Głowno zwiększyła się w roku 2008, w stosunku do roku bazowego i osiągnęła poziom 25,9 m²/os. Z taką wartością wskaźnika, na tle pozostałych gmin powiatu zgierskiego, gmina Głowno plasuje się pośrodku. Jednakże, porównując przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę wśród gmin województwa łódzkiego należy stwierdzić, że sytuacja mieszkaniowa w gminie Głowno nie odbiega zasadniczo od sytuacji innych gmin. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa na mieszkanie nieznacznie się zmniejszyła (spadek w stosunku do roku bazowego o 0,5).

Tabela 10. Budynki nowe oddane do użytku w latach 2004 – 2009 na terenie gminy Głowno.

lata	ogółem	budynki mieszkalne	budynki niemieszkalne
2004	2	1	1
2005	4	2	2
2006	4	3	1
2007	11	6	5
2008	5	3	2
2009	5	4	1
2010	4	1	3
RAZEM	35	20	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Ruch budowlany na terenie gminy Głowno jest niewielki (tabela 10). Pomiedzy rokiem 2004, a 2010 oddano do użyciu 35 budynków, z czego najwięcej – 11, w roku 2007. Większy ruch budowlany można było zaobserwować w budownictwie mieszkaniowym. Jednakże w porównaniu do pozostałych gmin wiejskich oraz obszarów wiejskich w gminach miejsko – wiejskich w powiecie zgierskim, w gminie Głowno presja budowlana na środowisko jest najmniejsza.

Tabela 11. Wyposażenie mieszkań w infrastrukturę techniczną w 2010 r. w gminie Głowno.

Rodzaj instalacji technicznej	Wartość [%]
Wodociąg	81,7
Łazienka	60,4
Centralne ogrzewanie	55,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Standard techniczny mieszkań znajdujących się na terenie gminy Głowno, można oszacować jako średni (tabela 11). Jednak w porównaniu do pozostałych gmin wiejskich powiatu, wyposażenie mieszkań w infrastrukturę techniczną kształtowało się na najniższym poziomie.^{12,1}

Pomoc publiczna o charakterze socjalnym realizowana jest w gminie Głowno, przez system wypłat dodatków mieszkaniowych (tabela 12).

Tabela 12. Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych, w gminie Głowno w roku 2009.

dodatki mieszkaniowe	zasób prywatny
Liczba	4
Kwota	291

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Liczba dodatków wypłaconych w roku 2009 była znikoma i dotyczyła tylko mieszkań z zasobu prywatnego. W 2010 r. nie wypłacono dodatków mieszkaniowych.

Powyższe elementy zostały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Struktura funkcjonalno - przestrzenna”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 2).

III. ANALIZA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

III.1. Wprowadzenie

Wszystkie jednostki osadnicze są wynikiem nieustannego rozwoju, który mógł być mniej lub bardziej spontaniczny. W jego toku powstawały różne świadectwa aktywności człowieka, będące odzwierciedleniem sytuacji społeczno – gospodarczej, kulturowej, a także doktrynalnej i ideologicznej, czasów, w których powstawały poszczególne siedziby ludzkie.

¹¹ W gminie Parzęczew, charakteryzującej się również niewielką presją budowlaną, wskaźnik liczby budynków oddanych do użytku w analizowanym okresie był ponad dwa razy większy.

¹² Jedynie w przypadku wyposażenia mieszkań w centralne ogrzewanie, gmina Zgierz charakteryzowała się niższym wskaźnikiem (54,4%).

Elementy takie stanowią dziedzictwo kulturowe danej jednostki, zaś świadomość ich istnienia, potrzeb konserwacji, rewaloryzacji, ochrony, wśród władz gminy oraz jej mieszkańców jest niezmiernie ważna szczególnie w dynamicznym ujęciu globalnego świata, który na nowo zdefiniował pojęcia tożsamości kulturowej regionu. Obecnie bowiem rozwój świata dąży w kierunku globalizacji, czyli połączenia globalnego rozwoju z aktywnością na polu lokalnym. Tak pojmowany rozwój w dużej mierze opiera się na zidentyfikowaniu i właściwej opiece nad dziedzictwem kulturowym danego regionu. Decyduje ono bowiem o tożsamości danego miejsca, jego *genius loci*.

Możliwości ochrony zabytków jest kilka. *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* wśród form ochrony obiektów zabytkowych wyróżnia:

- 1) wpis do rejestru zabytków,
- 2) uznanie za pomnik historii,
- 3) utworzenie parku kulturowego,
- 4) ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub¹³ decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ochronę:

- zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru wraz z otoczeniem,
- zabytków nieruchomości wpisanych do gminnej ewidencji zabytków,
- obiektów wskazanych do objęcia ochroną w mpzp,
- parków kulturowych.

Opracowane uwarunkowania dotyczące środowiska kulturowego i wizualnego mają charakter informacyjny oraz zawierają postulaty i wytyczne, będące materiałem analitycznym do sformułowania szczegółowych ustaleń w drugiej części Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – polityka przestrzenna i kierunki rozwoju.

Diagnoza stanu środowiska kulturowego zawiera:

- obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków,
- tereny stanowisk archeologicznych (z uwzględnieniem chronologii i funkcji obiektu),
- dobra kultury współczesnej,
- wymogi ochrony krajobrazu kulturowego,
- wytyczne z planów wyższego rzędu.

III.2. Obiekty i zespoły architektoniczne wpisane do rejestru zabytków

W gminie Głowno występują obiekty o znacznych wartościach zabytkowych, których wyjątkowe cechy predestynowały je do ujęcia w rejestrze zabytków nieruchomości Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Są to:

- **DOMARADZYN - dwór z oficyną i park** – dec. Nr A/316/1-2 z dnia 15.01.1989 r. (oznaczony na Załącznikach Nr 7 i 8 symbolem I.).

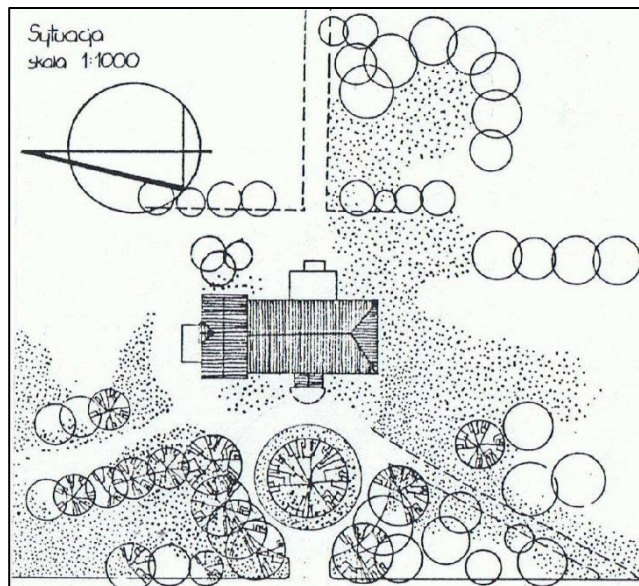
Obiekty wpisane do rejestru zabytków były niegdyś siedzibą właściciela folwarku. Po II Wojnie Światowej włości zostały przejęte przez Skarb Państwa i rozparcelowane, zaś w roku 1987 przekazane prywatnemu użytkownikowi. Dwór znajduje się obecnie na działce prywatnej, zaś otaczający go park, na działce gminnej.

Dwór w zespole dworsko – parkowym znajduje się na działce ewidencyjnej nr 193/9. Usytuowany w północnej części Domaradzyna, około 400 m na północ od skrzyżowania drogi prowadzącej z Głowna do Pludwin z drogą z Bratoszewic do Karnkowa (Rys. 2). Obiekt

¹³ Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.).

o konstrukcji drewniano – murowanej, wzniesiony w stylu klasycystycznym. Budowa rozpoczęta w połowie XIX w, jednak ostateczny kształt dwór uzyskał w XX w., kiedy to powiększono go od strony północnej.

Rys. 2. Szkic sytuacyjny dworu i parku w Domaradzynie.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi.

Starsza część dworu założona została na planie prostokąta. Obiekt jednokondygnacyjny, podpiwniczony w części północnej, przykryty pierwotnie stromym dachem trójspadowym. Dwutraktowy. W elewacji frontowej (od strony zachodniej) znajduje się drewniana weranda zakończona trójkątnym szczytem. Prowadzą na nią półkoliste schody. Do elewacji tylnej przylega taras. Nowsza część dworu dwukondygnacyjna, całkowicie podpiwniczona, przykryta dachem dwuspadowym o niewielkim kącie nachylenia połaci. Poddasze nieużytkowe. Wejście również poprzedzone werandą, którą przykrywa daszek dwuspadowy. Elewacja frontowa dwusegmentowa, dziewięćosiowa (pierwotne założenie – siedmioosiowe, skrzydło północne – dwuosiowe). Skrzydło północne wysunięte ryzalitowo przed lico korpusu głównego. Kubatura założenia pierwotnego wynosi 1050 m^3 , zaś skrzydła północnego 750 m^3 , zaś powierzchnia użytkowa, odpowiednio 200 m^2 i 740 m^2 .

Rys 3. Dwór w Domaradzynie.

Źródło: materiały własne.

Pierwszym pisany źródłem, które wspomina o istnieniu parku o cechach zabytkowych, jest *Przewodnik po województwie łódzkim* z 1971 r.¹⁴ Brak wcześniejszych dostępnych źródeł pisanych co do czasu powstania parku.

Park znajduje się na terenie równinnym, jego całkowita powierzchnia wynosi 6,8 ha, z czego na najbardziej reprezentatywną część, położoną wokół dworu przypada 1,5 ha. Na terenie parku znajdują się także dwa stawy oraz starorzecze Strugi Domaradzkiej. Łącznie wody na terenie zabytkowego parku zajmują 0,2 ha. Brak ogrodzenia oraz duży stopień zaniedbania parku sprawiają, że jego granice nie są wyraźnie zaznaczone w przestrzeni.

Kompozycja parku wyznaczona jest przez dwie aleje – prowadząca ze wschodu na zachód, obsadzona modrzewiami i świerkami jest przedłużeniem osi poprzecznej dworu i krzyżuje się prostopadle z aleją równoległą do osi podłużnej dworu, którą wyznaczają rzędy świerków. Na północny – zachód od dworu zachował się także fragment alei jesionowej. Zasadnicze elementy kompozycyjne są możliwe do odczytania. Jednak teren parku wymaga prac rewaloryzacyjnych. Ścieżki spacerowe są w dużej mierze zarośnięte, zaś teren jest poprzecinany współcześnie wydeptanymi przejściami.

Głównymi gatunkami drzew, występującymi na terenie parku w Domaradzynie są drzewa iglaste zaś najstarszą część drzewostanu, liczącą ponad 120 lat, tworzą drzewa liściaste. Należą do nich jesiony wyniosłe, kasztanowce białe, lipy drobnolistne.

Młodszy drzewostan liczy około 80 lat i pochodzi z okresu zakładania parku prawdopodobnie w latach 20. XX wieku. Teren parku urozmaicały niegdyś egzemplarze wiązów, jednakże nie zachowały się.

Stan zdrowotny zieleni wysokiej na terenie parku, można określić jako dobry. Niektóre drzewa wymagają zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających.

MAKOLICE – rzymskokatolicki kościół w zespole kościoła Parafialnego p.w. św. Wojciecha, Stanisława, Klemensa i Katarzyny - Dec. Nr A/139 z dnia 24.08.1967 r. (oznaczony na Załącznikach Nr 7 i 8 symbolem II.).

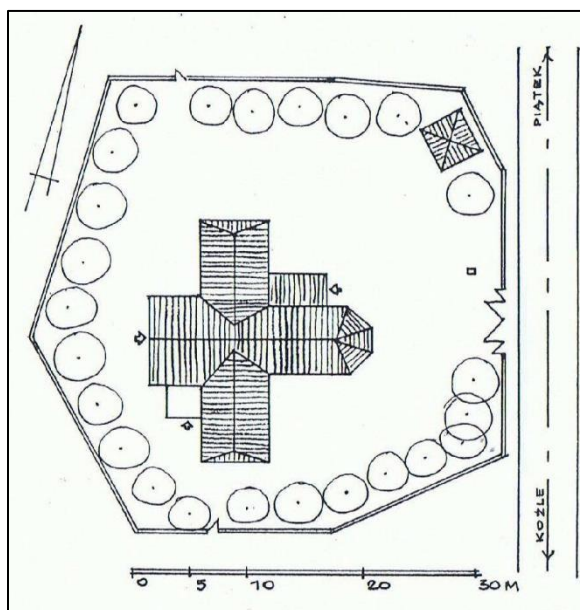
Kościół znajduje się na nieregularnej, wielobocznej działce o nr ewid. 1241, przy drodze powiatowej z miejscowości Koźle do Piątku. Kubatura obiektu wynosi 1760 m³, zaś jego powierzchnia użytkowa – 217 m².

Budowę kościoła rozpoczął Arcybiskup gnieźnieński Wojciech Jastrzębiec, zaś ukończył jego następca, Wincenty Kot w 1444 r. Obiekt zwrócony jest prezbiterium na północny – wchód (rys. 4). Bryła budynku ostatecznie ukształtowała się w trakcie jego rozbudowy w latach 1866 – 1879 (dobudowanie pn.-zach. Kaplicy św. Rocha) oraz ok. roku 1890 (dobudowa płd.-wch. Kaplicy św. Wojciecha). Kościół jest drewniany, konstrukcji zrębowej, oszalowany; jednonawowy. Podmurówka ceglana, tynkowana. Po obu jej stronach, bliżej prezbiterium, dwie prostokątne, symetryczne kaplice, przy prezbiterium od płn. – zach. zakrystia, w narożu nawy i południowo – wschodniej kaplicy nowsza kruchta. Stropy płaskie. Więźba dachowa nad prezbiterium, storczykowa. Dachy gontowe: wspólny dla nawy i prezbiterium, dwuspadowy, od frontu półszczytowy, wokół prezbiterium tworzy szeroki okap wsparty na ozdobnie profilowanych kroksztynach; nad kaplicami kalenicowe, o trzech połaciach, nad zakrystią – pulpitowy. Elewacje proste bez detalu, szalowane pionowymi deskami na nakładkę. Elewacja wejściowa z dwuskrzydłowymi drzwiami i trójkątnym szczytem.¹⁵ Obecnie funkcje kultowe przejęła świątynia, znajdująca się po przeciwnej stronie zabytkowego kościoła – Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej.

¹⁴ R. Olaczek, *Przewodnik po województwie łódzkim*. Wydawnictwo LOP, Warszawa 1971 r.

¹⁵ Na podstawie: *Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce*. Tom II - województwo łódzkie, red. J. Z. Łoziński. Państwowy Instytut Sztuki, Warszawa 1954, s. 157 – 158.

Rys 4. Szkic sytuacyjny Kościoła p.w. św. Wojciecha, Stanisława, Klemensa i Katarzyny oraz dzwonnicy w Mąkolicach.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi.

Rys 5. Kościół p.w. św. Wojciecha, Stanisława, Klemensa i Katarzyny oraz dzwonnica w Mąkolicach.

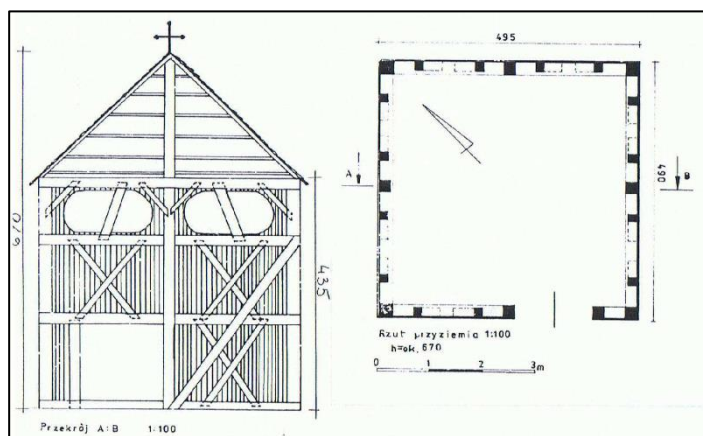

Źródło: materiały własne

MAKOLICE – dzwonnica w zespole kościoła Parafialnego p.w. św. Wojciecha, Stanisława, Klemensa i Katarzyny – Dec. Nr A/140 z dn. 24.08.1967 r. (oznaczona na Załącznikach Nr 7 i 8 symbolem III.).

Po północno – wschodniej stronie kościoła, przy murze, znajduje się drewniana dzwonnica. Wzniesiona na planie kwadratu. W kształcie prostopadłościanu, posiada konstrukcję słupową, szalowanie deskami na nakładkę. Elewacja wejściowa – południowa. Poddasze dostępne po wewnętrznej drabinie. Dach namiotowy, kryty gontem. Na wszystkich elewacjach u góry – po dwa prostokątne otwory (rys. 5, 6).

Rys 6. Przekrój i rzut przyziemia dzwonnicy w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Wojciecha, Stanisława, Klemensa i Katarzyny.

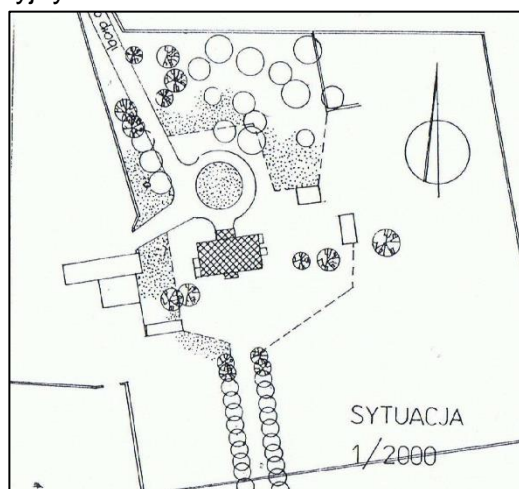
Źródło: Materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi.

RÓŻANY – dwór murowany – dec. Nr A/309/1 z dnia 29.04.1986r.
(oznaczony na Załącznikach Nr 7 i 8 symbolem IV.).

Obiekt zlokalizowany na terenie sołectwa Lubianków. W czasach dawniejszych była to niewielka posiadłość ziemska o powierzchni ok. 150 ha, wydzielona z folwarku Lubianków. Zlokalizowany na działce o nr ewidencyjnym 282/14, przy drodze z Głowna do Łyszkowic (rys. 7).

Powstanie dworu datuje się na rok 1922. Po II Wojnie Światowej, odebrany pierwotnym właścicielom, stał się siedzibą PGR-u. Obecnie stanowi własność prywatną. Obiekt wzniesiony na planie prostokąta, dwu-i-półtraktowy, murowany, fundamenty z kamienia polnego i cegły. Więźba dachowa drewniana, dach czterospadowy, na poddaszu dwie wystawki z dachami dwuspadowymi. Pokrycie dachu blachą cynową. Dwór jest parterowy, podpiwniczony w północno – wschodniej części. Elewacja frontowa od strony północnej, wejście poprzedzone gankiem wspartym na 4 kolumnach. Wejście na ganek po pięciostopniowych schodach. W osi frontu widoczna płytką wnęka z gładkim kartuszem herbowym. Wnętrze dworu nie zachowały elementów oryginalnego wystroju. Kubatura budynku wynosi 2500 m³, a jego powierzchnia użytkowa dla parteru i poddasza, odpowiednio 330 m² i 300 m².

Rys. 7. Szkic sytuacyjny dworu w Różanach.

Źródło: Materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi.

Rys. 8. Dwór w Różanach

Zródło: materiały własne.

RÓŻANY – park w zespole dworskim – Dec. Nr A/309/2 z dnia 29.04.1986 r. (oznaczony na mapie symbolem V.).

Pierwotny obszar parku zajmował powierzchnię 9ha, jednak w wyniku przekształceń po II Wojnie Światowej i związanych z nim zaniedbań, obecna powierzchnia parku ogranicza się do terenu bezpośrednio przyległego do dworu oraz fragmentu od strony południowej (Rys. 9). Drzewostan parku liczy około 25 drzew i krzewów, z czego najstarsze osiągnęły wiek około 100 lat. Dominującymi gatunkami są drzewa liściaste. Szczególnie cennym gatunkiem jest egzemplarz dębu szypułkowego o obwodzie 365cm. Znajduje się on przy południowo – wschodniej granicy parku.

Rys. 9. Park w Różanach

Zródło: materiały własne.

WOLA MAKOLSKA – chałupa drewniana – Dec. Nr A/619/192 z dnia 25.08.1967 r. Wizja w terenie wykazała, że obiekt nie istnieje – nie oznaczony na mapie.

III.3. Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

Art. 22 pkt. 4 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na wójta/burmistrza/prezydenta gminy, wymóg prowadzenia gminnej ewidencji zabytków.^{16,16}

Gmina Głowno posiada ten dokument, sporządzony w kwietniu 2012r., na podstawie Ewidencji Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, która została poddana

¹⁶ Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO ARCHITEKCI T. BRZOZOWSKA, A. TOMCZAK Sp. p.

aktualizacji, oraz na podstawie wizji lokalnej w terenie, gdzie zidentyfikowano inne obiekty predestynowane do wpisu do GEZ.

Wykaz obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków zaprezentowano w Tabeli nr 13.

Tabela 13. Wykaz obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Lp. (oznaczenie obiektu na mapie)	Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr ewid. działki	Konstrukcja	Datowanie	Stan	Obecna funkcja
1.	Boczki Domaradzkie	dom	Boczki Domaradzkie 23 (obecnie 21)	87/6	drewniana	lata 20. XX w..	średni	mieszkalna
2.	Boczki Domaradzkie	młyn	Boczki Domaradzkie 36	210/2	drewniana	pocz. XX w.	średni	nieużytkowany
3.	Boczki Zarzeczne	stodoła	Boczki Zarzeczne 9 (obecnie 14)	53/1	drewniana	ok. 1930 r..	zły	gospodarcza
4.	Glinnik	dwór w zespole dworskim	Glinnik 4	5/1	murowana	2.poł. XIX w.	bardzo dobry	mieszkalna
5.	Glinnik	oficyna w zespole dworskim	Glinnik 4	5/1	murowana	ok. 1925 r.	dobry	mieszkalna
6.	Glinnik	park w zespole dworskim	Glinnik 4	5/1	nie dotyczy	XVII – XVIII w.	układ kompozycyjny nieczytelny	park
7.	Glinnik	stajnia, dawny spichlerz	Glinnik 4	5/1	murowana	2. poł. XIX w., przebudowana na pocz. XX w.	dobry	magazynowa
8.	Glinnik	zespół dworsko – parkowo – folwarczny	Glinnik 4	5/1, 1, 3	nie dotyczy	XVII – XX w.	układ przestrzenny założenia zachowany	nie dotyczy
9.	Karnków	figura przydrożna	Karnków	137/3	murowana	XX w	bardzo dobry	kultowa
10.	Lubianków	park wiejski	Lubianków	261	nie dotyczy	połowa XIXw.	park zachowany w formie szczątkowej	park
11.	Mąkolice	dom	Mąkolice 2	719	drewniana	1920 – 1930 r.	bardzo zły	nieużytkowany

12.	Mąkolice	cmentarz rzymsko-katolicki	Mąkolice	136	nie dotyczy	XVII w.	bardzo dobry	sepulkralna
13.	Mąkolice	dawna szkoła, obecnie Łowicka Izba Ludowa	Mąkolice 96	219/1	drewniana	1849 r.	średni	nieużytkowana
14.	Mąkolice	nagrobek na cmentarzu parafialnym	Mąkolice	136	murowana	1918 r.	średni	sepulkralna
15.	Mąkolice	nagrobek na cmentarzu parafialnym	Mąkolice	136	murowana	1926 r.	średni	sepulkralna
16.	Patyki (Mąkolice)	młyn	Mąkolice 102	600/4	drewniana	lata 20. XX w.	zły	gospodarcza
17.	Popów Głowieński	dom	Popów Głowieński 6	219	drewniana	ok. 1920 r. .	zły	mieszkalna
18.	Różany (Lubianków)	brama wjazdowa na teren zespołu folwarcznego	Różany	282/15	murowana	pocz. XX w.	zły	nie dotyczy
19.	Różany (Lubianków)	czworak w zespole folwarcznym	Różany	293	murowana	lata 20. XX w.	średni	mieszkalna
20.	Różany (Lubianków)	kapliczka w zespole dworsko - parkowym	Różany	282/14	murowana	pocz. XX w.	dobry	kultowa
21.	Różany (Lubianków)	kuźnia w zespole folwarcznym	Różany	282/15	murowana	pocz. XX w.	średni	gospodarcza
22.	Różany (Lubianków)	magazyn na paliwo w zespole dworsko – parkowym	Różany	282/14	murowana	pocz. XX w.	bardzo dobry	gospodarcza
23.	Różany (Lubianków)	zespół dworsko – parkowo – folwarczny	Różany	282/14, 282/15, 293	nie dotyczy	pocz. XX w.	układ założenia czytelny	nie dotyczy
24.	Wola Mąkolska	dom	Wola Mąkolska 15 (obecnie 14)	870/1	drewniana	ok. 1920 – 1930 r.	średni	mieszkalna
25.	Wola Mąkolska	dom	Wola Mąkolska 24 (obecnie 22)	859	drewniana	1. poł. XIX w.	średni	mieszkalna

26.	Wola Zbrożkowa	dom	Wola Zbrożkowa 17	146	drewniana	pocz. XX w.	bardzo zły	nieużytkowany
27.	Wola Zbrożkowa	dom	Wola Zbrożkowa 27	166/1, 166/2	drewniana	pocz. XX w.	dobry	mieszkalna
28.	Ziewanice	młyn	Ziewanice	315	murowana	lata 20. XX w.	dobry	gospodarcza
29.	Ziewanice	spichlerz dworski	Ziewanice	4/1	murowana	1846 r.	dobry	gospodarcza

III.4. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Głowno

Na obszarze gminy Głowno znajduje się około 270 stanowisk archeologicznych. Najważniejsze ich skupiska znajdują się we wsiach: Mąkolice, Władysławów Popowski, Popówek Włociański, Domaradzy, Lubianków, Kadzielin oraz na obszarach wzdłuż rzeki Mrogi – w szczególności we wsiach: Boczki Domaradzkie i Ziewanice.

Wykaz stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Głowno zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na terenie gminy Głowno.

L.p.	Nr AZP	Nr stanowiska w obszarze	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscu	Kultura i chronologia	Uwagi
1.	61-52	15	Mąkolice	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich Późne średniowiecze XIV – XV w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 204/1, 203/1, 202/1, 200/2, 199/6, 199/3, 198/1
2.	61-52	16	Mąkolice	2	Przeworska Okres wpływów rzymskich Późne średniowiecze XIII – XIV w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 231/1, 232/1, 2332/2, 270/1, 269, 268
3.	61-52	17	Mąkolice	3	Przeworska OWR Późne średniowiecze XIII – XIV w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 260, 261
4.	61-52	18	Mąkolice	4	Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 255/1, 258/1, 259,
5.	61-52	19	Mąkolice	5	Późne średniowiecze XIII – XIV w. Nowożytna XVII – XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 155/1, 156/1, 157/1, 159/3, 160/1
6.	61-52	20	Mąkolice	6	Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 40/3, 41/6
7.	61-52	21	Mąkolice	7	Przeworska Okres wpływów rzymskich Wczesnośredniowieczna (?) XII – XIII w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 96/4, 97/4, 98/4, 99/4, 100/2
8.	61-52	22	Mąkolice	8	Późnośredniowieczna XIV – XV w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 113/2, 114/4, 115/4

					Nowożytna XVIII – XIX w.	
9.	61-52	23	Mąkolice	9	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 120/4, 121/4, 122/1, 123/1, 124/3, 125/1, 126/1
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
10.	61-52	24	Mąkolice	10	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 132/1, 132/4, 133, 136, 134, 135
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
11.	61-52	25	Mąkolice	11	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 138, 139/1, 141, 142, 143
					Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
12.	61-52	26	Mąkolice	12	Łużycka Halsztacka Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 100/4, 101/3, 102/3, 103/3
13.	61-52	27	Mąkolice	13	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 8/1, 9, 10
					Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	
					Późnośredniowieczna XVII – XIX w.	
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
14.	61-52	28	Mąkolice	14	Nowożytna XVII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 3/1, 4/1, 5/1, 6/1, 7 Zagrożenia: budowa autostrady
					Nieokreślona Epoka kamienia	
					Łużycka Epoka brązu/Halsztacka	
					Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	
15.	61-52	29	Mąkolice	15	Trzcieniecka II okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 2/2, 2/3, 3/2, 3/3, 22/1, 22/2, 21/1, 19/1 Zagrożenia: budowa autostrady
					Późnośredniowieczna/nowożytna XIV – XV w.	
					Nowożytna XVIII – XIX w.	

					Łużycka Epoka brązu/halsztacka	
16.	61-52	30	Mąkolice	16	Trzcieniecka II okres epoki brązu Późnośredniowieczna XIII – XIV w. Nowożytna XVII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 646/2, 647/2, 648/2, 649/2, 650/2
17.	61-52	31	Mąkolice	17	Wczesnośredniowieczna XIII – XIV w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 654/2, 656/2, 657, 658
18.	61-52	32	Mąkolice	18	Przeworska Okres wpływów rzymskich Wczesnośredniowieczna XII – XIII w. Późnośredniowieczna XIV – XV w. Nowożytna XVII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 205/1, 206/1, 208/2, 209/1, 210/1, 211/1, 212/1
19.	61-52	33	Mąkolice	19	Łużycka Halsztacka Przeworska Późny lateński/okres wpływów rzymskich Późnośredniowieczna XIII – XIV w. Nowożytna XVII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 215/1, 216/1, 217/1, 218/1, 219/1, 220/1, 221/1, 1114/1
20.	61-52	34	Mąkolice	22	Łużycka Okres epoki brązu Wczesnośredniowieczna XII – XIII w. Późnośredniowieczna XIII – XIV w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1142/3, 1143/1, 1145/2
21.	61-52	35	Mąkolice	24	Łużycka Epoka brązu/halsztacka Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 303/4, 304/1, 305/2, 1086/2, 1087/1, 1088, 1089/1, 1090/1, 1091/1

					XVII – XVIII w.	
22.	61-52	36	Mąkolice	25	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 294/3, 294/2, 295/1, 296/1, 297/1, 298/3
					Nowożytna XV – XVI w.	
23.	61-52	37	Mąkolice	26	Przeworska Późny lateński/wczesny okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 274, 275, 276, 277, 278/1, 279/1, 280, 281/1, 282/1
					Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	
					Nowożytna XVII – XIX w.	
24.	61-52	38	Mąkolice	27	Łużycka IV/V okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 456/1, 458, 459, 460, 461/1
25.	61-52	39	Mąkolice	28	Nowożytna XVII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 676/1, 677/3
26.	61-52	40	Mąkolice	29	Nieokreślona Pradzieje	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 465
27.	61-52	41	Mąkolice - Parcelka	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 323/1, 324/1
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
28.	61-52	42	Mąkolice – Stara Wieś	20	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1119/1, 1120, 1121, 1122/1, 1124
					Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	
					Nowożytna XVII – XIX w.	
29.	61-52	43	Mąkolice – Stara Wieś	21	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1100/1, 1101/1, 1102/1, 1103/1, 1104/1
					Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
30.	61-52	61	Mąkolice	43	Nieokreślona Neolit	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 445
31.	61-52	62	Mąkolice	44	Neolit strefy leśnej Neolit	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 487, 488, 489
					Wczesnośredniowieczna XI – XII w.	
					Nowożytna XVIII – XIX w.	

32.	61-52	63	Mąkolice	45	Nieokreślona Nieokreślona	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 346, 347, 348
33.	61-52	64	Mąkolice	46	Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 24/1, 24/2, 25/2, 26/1 Stanowisko nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1
34.	61-52	65	Mąkolice	47	Nieokreślona Epoka kamienia Łużycka Epoka brązu/halsztacka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 28/1, 29, 30, 35/2, 36/4
35.	61-52	66	Mąkolice	48	Późnośredniowieczna XIV/XV w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 27/6, 36/4., Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1
36.	61-52	67	Mąkolice	49	Łużycka Epoka brązu/halsztacka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 52/1, 53/4, 54, 53/4 Stanowisko nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1
37.	61-52	68	Mąkolice	50	Nieokreślona Pradzieje	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 55/2, 56/2 Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady
38.	61-52	69	Mąkolice	30	Łużycka Epoka brązu	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 65/1, 66/1, 67/1 Zagrożenia: budowa autostrady
39.	61-52	70	Mąkolice	31	Łużycka Epoka brązu	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 75/1, 76/1, 77/1. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady
40.	61-52	71	Mąkolice	35	Łużycka Epoka brązu/halsztat Przeworska Okres wpływów rzymskich Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 342/1, 353, 354, 355, 356. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
41.	61-52	72	Mąkolice	51	Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 90/4, 91/4. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
42.	61-52	73	Mąkolice	34	Trzciniecka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona

					II okres epoki brązu	Na działkach o nr ewid.: 357/1. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
					Łużycka	
					Epoka brązu	
					Przeworska	
					Okres wpływów rzymskich	
43.	61-52	74	Mąkolice	32	Trzciniecka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Poza granicami gminy Głowno
					II okres epoki brązu	
					Wczesnośredniowieczna	
					XII – XIII w.	
44.	61-52	75	Mąkolice	33	Nieokreślona	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 624/3, 625/9 Stanowisko nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1.
					Pradzieje	
45.	61-52	76	Mąkolice	52	Nieokreślona	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 367/2, 368/2, 369/2, 370/1, 371/3, 372/1
					Epoka kamienia/epoka brązu	
					Kultura pucharów lejkowatych	
					neolit	
46.	61-52	77	Mąkolice	36	Kultura pucharów lejkowatych	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 633/4, 634/4, 633/3, 374/3, 375/3, 376/2, 377/2, 378/2 Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
					Neolit	
					Trzciniecka	
					II okres epoki brązu	
					Łużycka	
					Epoka brązu/halsztat	
					Przeworska	
					Okres wpływów rzymskich	
47.	61-52	78	Mąkolice – Feliksów	53	Przeworska	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 494, 495, 496, 497, 498
					Okres wpływów rzymskich	
					Wczesnośredniowieczna	
					XII – XIII w.	
48.	61-52	79	Mąkolice	37	Łużycka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 392/3, 392/2. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
					Epoka brązu/halsztat	
49.	61-52	80	Mąkolice	38	Łużycka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 399/7, 401/9, 402/5, 403/6 Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
					Epoka brązu/halsztat	
50.	61-52	81	Mąkolice	39	Łużycka	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 403/4, 403/5, 404/5,
					Epoka brązu/halsztat	

						404/4. Stanowisko nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1.
51.	61-52	82	Mąkolice	40	Łużycka Epoka brązu/halsztat	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 406/5, 407/1, 408/1. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
52.	61-52	83	Mąkolice	41	Łużycka III – IV okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 413/3, 414/3, 415/3, 416/3, 417/3, 418/3, 419/3, 419/1, 418/1, 417/1, 416/1, 415/1, 414/1, 413/1, 396/2, 675/1, 676/1, 677/3, 678/1, 679/1, 680/1 Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
					Łużycka IV – V okres epoki brązu	
					Łużycka Halsztat D	
					Nowożytna XVII – XIX w.	
53.	61-52	84	Mąkolice	42	Łużycka Epoka brązu/halsztat	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 427/3, 428/4, 429/4, 432/5. Stanowisko częściowo nieoznaczone na mapie - pod autostradą A-1. Zagrożenia: budowa autostrady.
54.	61-52	85	Mąkolice	54	Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 661/1, 662
55.	61-52	86	Mąkolice	55	Trzciniecka II okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 675/1, 676/1, 677/3, 678/1
					Nowożytna XVII – XIX w.	
56.	61-52	87	Mąkolice	56	Nieokreślona Epoka kamienia	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 632/2, 633/2, 634/2, 635/2, 636/2, 637
					Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
57.	61-52	88	Mąkolice	57	Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 108/4, 109/4, 110/4, 111/4
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
58.	61-52	89	Mąkolice	58	Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1258/1, 543/1, 543/2, 544/2, 545
					Późnośredniowieczna/nowożytna	

					XV – XVI w.	
59.	61-52	90	Mąkolice	59	Późnośredniowieczna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 552/3, 553/1, 554/1
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
60.	61-52	91	Mąkolice	60	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 561/2, 562/2, 563/2
61.	61-52	92	Mąkolice	61	Łużycka ? Epoka brązu ?	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 573/1, 574/3, 574/5, 575, 576/1, 577/1
					Przeworska Okres wpływów rzymskich	
					Późnośredniowieczna XIII – XIV w.	
					Nowożytna XVI – XVII w.	
62.	61-52	93	Mąkolice	62	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1119/1, 1120, 1121, 1122/1, 1124, 1125, 194, 561/4, 561/5, 562/3, 563/3, 565/3, 566/3
					Późnośredniowieczna XIV – XV w.	
					Nowożytna XVI – XVIII w.	
63.	61-52	94	Mąkolice	63	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 586/1, 587/1, 588/1, 591/1
64.	61-52	95	Mąkolice	64	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 597/2, 598/2, 599/6
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
65.	61-52	96	Mąkolice	65	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 610/1, 611/1
66.	61-52	97	Mąkolice	66	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 617/2, 618/4, 620/2
67.	61-52	98	Mąkolice	67	Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 406, 407 Obecnie w miejscowości Wola Mąkolska
68.	61-52	99	Mąkolice	68	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221
					Nowożytna	

					XVIII – XIX w.	
69.	61-52	100	Mąkolice	69	Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona, Na działkach o nr ewid.: 585/2, 586/2, 587/2, 588/2
70.	61-52	101	Mąkolice	70	Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w. Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1176/1, 1177/5, 1179/2
71.	61-52	102	Mąkolice	71	Przeworska Okres wpływów rzymskich Wczesnośredniowieczna XII – XIII w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1148/1, 1149/1, 1150/1, 1151/1
72.	61-52	103	Mąkolice	72	Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w. Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 288/1, 289/1, 290/1, 291/4, 293/1
73.	61-52	104	Mąkolice	73	Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 282/1, 283, 284
74.	61-52	105	Mąkolice	74	Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 963, 964/1
75.	61-52	106	Mąkolice	75	Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w. Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 319, 320
76.	61-52	107	Helenów	1	Łużycka Halsztat Przeworska Okres wpływów rzymskich Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w. Nowożytna XVII – XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 32, 33, 34, 35, 36 Obecnie w miejscowości Jasionna
77.	61-52	108	Helenów	2	Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid. 39 Obecnie w miejscowości Jasionna
78.	61-52	109	Helenów	3	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 122, 123, 124, 125, 126

						Obecnie w miejscowości Jasionna
79.	61-52	171	Mąkolice	76	Nowożytna XVII w.	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona W 1963 r. w pobliżu szkoły znaleziono dwie miedziane monety.
80.	61-52	173	Mąkolice	77	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 335
81.	61-53	1	Boczki Domaradzkie	1	Nowożytna XVI-XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 206, 207
82.	61-53	2	Boczki Domaradzkie	2	Pomorska Wczesny okres lateński	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 53/1, 54/1, 55/1
83.	61-53	3	Boczki Domaradzkie	3	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 215, 216, 217
84.	61-53	4	Boczki Domaradzkie	4	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w. Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 213, 214, 296
85.	61-53	5	Boczki Domaradzkie	5	Pomorska Wczesny okres lateński Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 212/1, 213
86.	61-53	6	Boczki Domaradzkie	6	Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 52/3
87.	61-53	7	Boczki Domaradzkie	7	Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 53/1, 54/1, 55/1
88.	61-53	8	Boczki Domaradzkie	8	Nowożytna XV – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 59/1, 601
89.	61-53	9	Boczki Domaradzkie	9	Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 80/1, 81/1
90.	61-53	10	Boczki Domaradzkie	10	Późnośredniowieczna XIV – XVI w. Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 209, 210/1
91.	61-53	11	Boczki Domaradzkie	11	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 82/1, 83/1, 195, 218, 219
92.	61-53	12	Boczki Domaradzkie	12	Łużycka Halsztat D	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona

93.	61-53	13	Boczki Domaradzkie	13	Przeworska Wczesny okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
94.	61-53	14	Boczki Domaradzkie	14	Przeworska Wczesny okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
95.	61-53	15	Boczki Zarzeczne	1	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 123/1, 124/1, 125/1
96.	61-53	16	Boczki Zarzeczne	2	Nieokreślona pradzieje	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 25, 26
97.	61-53	17	Budki Glińskie	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 78 (Popówek Włościański), 1 (Glinnik)
98.	61-53	18	Chlebowice	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 130, 131, 132
99.	61-53	19	Chlebowice	2	Przeworska Okres wpływów rzymskich Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 124, 125, 123, 127, 128
100.	61-53	20	Chlebowice	3	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 120, 121, 138
101.	61-53	21	Chlebowice	4	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 80/1, 140
102.	61-53	22	Chlebowice	5	Wczesnośredniowieczna IX – XII w. Późnośredniowieczna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 114, 115
103.	61-53	23	Chlebowice	6	Nowożytna XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 45, 46 Obecnie w miejscowości Boczki Domaradzkie
104.	61-53	24	Karnków	6	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne Lokalizacja niepotwierdzona
105.	61-53	25	Karnków	1	Nowożytna XV – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 118
106.	61-53	26	Karnków	2	Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 133, 1185, 1282
107.	61-53	27	Karnków	3	Nieokreślona pradzieje Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 122/3
108.	61-53	28	Karnków	4	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
109.	61-53	29	Karnków	5	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona

110.	61-53	30	Mąkolice	23	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1162/1, 1163/1, 1164/1, 1165/1
111.	61-53	31	Mięsośnia Poduchowna	1	Łużycka IV – V okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 67 Obecnie w miejscowości Mięsośnia
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
112.	61-53	32	Popów Głowieński	1	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 38
113.	61-53	33	Popów Głowieński	2	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 162, 72, 36
					Nowożytna XVI – XVII w.	
114.	61-53	34	Popów Głowieński	3	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
115.	61-53	35	Popówek Włociański	1	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 62/1, 61
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
116.	61-53	36	Popówek Włociański	2	Nowożytna XV – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 117/1
117.	61-53	37	Władysławów	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 173, 79, 150, 156 Obecna nazwa miejscowości Władysławów Popowski
					Nowożytna Okres nowożytny	
118.	61-53	38	Władysławów	4	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 56/1, 56/2, 57 Obecna nazwa miejscowości Władysławów Popowski
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
119.	61-53	39	Władysławów	2	Łużycka IV – V okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 64, 65 Obecna nazwa miejscowości Władysławów Popowski
					Nowożytna XVI – XVII w.	
120.	61-53	40	Władysławów	3	Pomorska Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 156 Obecna nazwa miejscowości Władysławów Popowski
121.	61-53	41	Wola Mąkolska	1	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 615, 616, 617, 618
122.	61-53	42	Ziewaniczki	1	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 140, 141, 142 Obecnie w miejscowości Boczki Domaradzkie

123.	61-53	43	Boczki Domaradzkie	15	Pomorska Halsztat/wczesny okres lateński	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 94/1, 96/1
124.	61-53	44/50	Mąkolice	78	Łużycka IV okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1068, 1067, 1066/1, 1064, 1066/2, 985, 986/1, 988/1, 989/1 W miejscowości Wola Mąkolska Zagrożenia: wybieranie piasku
125.	61-53	45	Mąkolice	79	Łużycka IV – V okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 961/1, 962, 963
126.	61-53	46	Mąkolice	80	Łużycka IV-V okres epoki brązu Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 970/1, 972/2, 972/3
127.	61-53	47	Mąkolice	81	Łużycka IV – V okres epoki brązu Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 996, 997, 998, 1000/1, 1001, 1002, 1003/1
128.	61-53	48	Mąkolice	82	Łużycka Halsztat D Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806 (Mąkolice), 61(Mięsośnia)
129.	61-53	49	Mąkolice	83	Łużycka IV – V okres epoki brązu Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 991, 992, 993, 994/1, 995
130.	61-53	50	Mąkolice	84	Łużycka IV – V okres epoki brązu Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1053/2, 1054/2
131.	61-53	51	Mąkolice	85	Pradziejowa Epoka kamienna Łużycka IV-V okres epoki brązu Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1057/2, 1058/2, 1059/2, 1061/2, 1052, 1016, 1014/1, 1013, 1012, 1011, 1010, 1009, 1008, 1007/1, 1005/1
132.	61-53	52	Mąkolice	86	Łużycka IV – V okres epoki brązu Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081
133.	61-53	53	Mąkolice	87	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1071, 1072, 1073
134.	61-53	54	Mąkolice	88	Przeworska	Lokalizacja potwierdzona

					Okres wpływów rzymskich	Na działkach o nr ewid.: 1154/1, 1155/1, 1156/1, 1157/1
					Nowożytna XVII – XIX w.	
135.	61-53	55	Dąbrowa	1	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 38, 82, 39, 40
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
136.	61-53	56	Dąbrowa	2	Pomorska Halsztat D/wczesny okres lateński	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 25/1, 26/1
137.	61-53	57	Dąbrowa	3	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 25/2, 26/2, 29/2, 30/2
138.	61-53	58	Mięsośnia	2	Późnośredniowieczna/nowożytna XIV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 79, 80/2
139.	61-53	59	Mięsośnia	3	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 72/1
140.	61-53	60	Wola Mąkolska	5	Łużycka IV – V okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 947, 946
					Nowożytna XVIII – IX w.	
141.	61-53	61	Wola Mąkolska	6	Pradziejowa Epoka kamienna	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 528, 529, 531, 532, 533, 534, 535, 537/1, 628/1, 600/3, 602/1, 603/1, 604/1, 605/1, 606/1, 607/1, 608/1, 609
					Przeworska Późny okres lateński/wczesny okres rzymski	
					Nowożytna XVI – XVIII w.	
142.	61-53	62	Wola Mąkolska	7	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 766/1, 765/1, 764/1, 763/1
					Nowożytna XVII – XIX w.	
143.	61-53	63	Wola Mąkolska	8	Łużycka IV – V okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1059, 1058/1
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
144.	61-53	64	Władysławów Popowski	5	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 64, 65, 66/1
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
145.	61-53	65	Władysławów Popowski	6	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 36, 37, 38
146.	61-53	66	Władysławów Popowski	7	Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 86 (Władysławów

					Nowożytna XVII – XVIII w.	Popowski), 39 (Popów Głowieński)
147.	61-53	67	Władysławów Popowski	8	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 57
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
148.	61-53	68	Popów Głowieński	4	Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 245, 248, 250, 251,
149.	61-53	69	Popów Głowieński	5	Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 260, 261, 262, 263 (Popów Głowieński), 140/3 (Karnków)
150.	61-53	70	Popów Głowieński	6	Nowożytna Po 1745 r.	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
151.	61-53	71	Karnków	7	Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 1281, 1280, 1279, 1278, 1277
152.	61-53	72	Karnków	8	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 118, 117/1
153.	61-53	73	Karnków	9	Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 1283
154.	61-53	74	Karnków	10	Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 137, 136, 135, 134 Obecnie w miejscowości Popówek Włociański
155.	61-53	75	Karnków	11	Nowożytna XVII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 198/1, 198/2
156.	61-53	76	Karnków	12	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 149, 1203, 150/1, 150/2, 151/1
157.	61-53	77	Karnków	13	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 142
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
158.	61-53	78	Chlebowice	7	Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 72/1, 73, 74
159.	61-53	79	Chlebowice	8	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 122, 123, 127
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
160.	61-53	80	Chlebowice	9	Nowożytna XVIII – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 87, 88, 89, 90, 91
161.	61-53	81	Chlebowice	10	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 118, 142, 119, 138

					Nowożytna XVII – XVIII w.	
162.	61-53	82	Chlebowice	11	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 133, 134, 135, 136
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
163.	61-53	83	Boczki Zarzeczne	3	Kultura grobów kloszowych Halsztat D/wczesny okres lateński	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 25, 26
164.	61-53	84	Boczki Zarzeczne	4	Późnośredniowieczna/nowożytna XIII – XVI w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 27, 28
165.	61-53	85	Boczki Zarzeczne	5	Późnośredniowieczna/nowożytna XIII – XVI w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 32, 33, 34, 35, 36
166.	61-53	86	Boczki Zarzeczne	6	Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 36, 37, 38/2
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
167.	61-53	87	Boczki Zarzeczne	7	Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 1
					Nowożytna XVII – XVIII w.	Obecnie w miejscowości Gawronki
168.	61-53	88	Gawronki	3	Nowożytna XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 7, 8, 9, 10, 11, 12
169.	61-53	89	Gawronki	4	Pomorska Halsztat D	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 42, 43, 44/1
					Późnośredniowieczna/nowożytna XV – XVI w.	
170.	61-53	90	Gawronki	5	Przeworska Późny lateński-okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 44/1, 44/2, 44/8, 44/4,
171.	61-53	91	Gawronki	7	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 26/1, 27, 29
					Nowożytna XVII – XIX w.	
172.	61-53	92	Boczki Domaradzkie	16	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 220
173.	61-53	93	Boczki Domaradzkie	17	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 221, 222/2, 222/4, 223/3, 223/5
174.	61-53	94	Boczki Domaradzkie	18	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 223/5, 224, 225/1, 227/1, 229/1
					Nowożytna XVII – XIX w.	

175.	61-53	95	Boczki Domaradzkie	19	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 239/4, 240/1, 242, 245, 246
					Późnośredniowieczna XIV – XV w.	
					Nowożytna XVI – XVIII w.	
176.	61-53	96	Boczki Domaradzkie	20	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 258, 259, 260/1, 264/1
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
177.	61-53	97	Boczki Domaradzkie	21	Łużycka IV – V okres epoki brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 94/1, 96/1, 103/1
					Nowożytna XVIII – XIX w.	
178.	61-53	98	Boczki Domaradzkie	22	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 85/1, 86/1, 87/5, 87/6, 87/7, 89/1
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
179.	61-53	99	Boczki Domaradzkie	23	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 114
					Nowożytna XVII w.	
180.	61-53	100	Boczki Domaradzkie	24	Wczesnośredniowieczna XI w.	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
181.	61-53	124	Glinnik	2	Nowożytna XVII – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 1
182.	61-53	126	Chlebowice	12	Wczesnośredniowieczna XII/XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Poza granicami gminy Głowno
183.	61-53	127	Boczki Domaradzkie	25	Wczesnośredniowieczna XII/XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 245, 246, 247, 248, 255, 256 Stanowisko Nr 193. w części nowożytnej obejmuje całość ze stanowiska nr 175.
					Nowożytna XVII/XVIII w.	
184.	61-53	129	Dąbrowa	4	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 10/4, 11, 24/2 (Dąbrowa), 1 (Mięsośnia)
					Nowożytna XVII – XVIII w.	
185.	61-53	130	Helenów	4	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 138, 139, 140 Obecnie w miejscowości Jasionna
186.	61-53	131	Helenów	5	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 145, 146 (Jasionna),

						810/1 (Mąkolice)
187.	61-53	132	Mięsośnia	4	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 79
188.	61-53	133	Mięsośnia	5	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
189.	61-53	134	Mięsośnia	6	Łużycka IV okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
190.	61-53	135	Władysławów Popowski	9	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
191.	61-53	136	Władysławów Popowski	10	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
192.	61-53	137	Wola Mąkolska	9	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
193.	61-54	1	Gawronki	2	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w. Nowożytna XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 172/6, 173, 172/7
194.	61-54	2	Ziewanice Sopel	5	Wczesnośredniowieczna XII – XIII w. Nowożytna XVII – XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 45, 46 (Gawronki), 318 (Ziewanice)
195.	61-54	3	Ziewanice Sopel	6	Nowożytna XVI w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 318
196.	61-54	4	Wola Zbrożkowa Konarzew	7	Przeworska Wczesny okres rzymski Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 724, 726/1, 728/1, 732/1, 734, 735/1, 737, 739, 741, 743, 738, 740, 742, 744, 745, 746, 843 Zagrożenia: głęboka orka
197.	61-54	5	Ziewanice Sopel	7	Przeworska Okres rzymski Nowożytna XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 350 Zagrożenia: głęboka orka
198.	61-54	6	Ziewanice Sopel	8	Przeworska Okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 330, 331, 405, 338, 337, 336, 335 Zagrożenia: głęboka orka
199.	61-54	7	Ziewanice Sopel	9	Nowożytna XVIII/XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 338 Zagrożenia: głęboka orka
200.	61-54	8	Ziewanice Sopel	10	Pradziejowa Okres pradziejowy	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 30, 36, 41, 45, 49/1, 53/1, 53/2

						Zagrożenia: głęboka orka
201.	61-54	10	Ziewanice Sopel	12	Przeworska Późny okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
202.	61-54	9	Ziewanice Sopel	11	Wschodnio – pomorska halsztat	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
203.	61-54	11	Władysławów Bielawski	4	Przeworska Okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
204.	61-54	12	Władysławów Bielawski	5	Kultura ceramiki sznurowej Późny neolit	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
205.	61-54	13	Władysławów Bielawski	3	Polska XV – XVI w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 75/1 Zagrożenia: głęboka orka
206.	61-54	14	Wola Zbrożkowa	1	Nowożytna XVIII – XIX w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 589/1, 583/1, 577/1, 572/1, 567/1, 864/3, 865/3, 560/4, 560/2 Zagrożenia: głęboka orka
207.	61-54	15	Ziewanice	1	Nowożytna XVII – XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 100, 99/2, 102/7, 102/2 Zagrożenia: głęboka orka
208.	61-54	16	Ziewanice	13	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 45, 49/1, 53/1, 53/2, 57, 60, 65/1 Zagrożenia: stanowisko zlokalizowane na terenie zwirowni
209.	61-54	20	Władysławów Bielawski	2	Nieokreślona Pradzieje Nowożytna XV – XVI w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 163, 164
210.	61-54	21	Władysławów Bielawski	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich B2/C1	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 44/1, 74/1
211.	61-54	22	Wola Zbrożkowa	3	Nowożytna XVI – XVII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 207/1, 211/1 Zagrożenia: głęboka orka
212.	61-54	24	Wola Zbrożkowa	2	Nieokreślona Nieokreślony	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 860/2, 296/3, 298/1, 693/1, 688/1, 676/1 Zagrożenia: głęboka orka
213.	61-54	25	Ziewanice	14	Nowożytna (?) Nieokreślony	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 101 Zagrożenie: wybieranie piasku i żwiru
214.	61-54	26	Ziewanice	2	Polska XV – XVIII w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 102/9, 104

						Zagrożenia: głęboka orka
215.	61-54	27	Gawronki	6	Nowożytna XV-XVI w. XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 169/1, 170/1, 171/1, 172/1 Zagrożenia: głęboka orka
216.	61-54	28	Ziewanice	4	Łużycka Halsztat D	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 22, 23
					Prapolska (?) XII – XIII w. (?)	
					Prapolska XI – XIII w.	
217.	61-54	29	Ziewanice Sopel	15	Polska XIII – XV w.	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 326, 327, 332, 333, 536 Zagrożenia: głęboka orka
218.	61-54	30	Ziewanice Sopel	16	Nieokreślona Mezolit (?)	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 339
219.	61-54	31	Gawronki	1	Łużycka (?) Epoka brązu (?)	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 47/1 Obecnie w miejscowości Helenów
220.	61-54	32	Helenów	1	Nieokreślona Mezolit (?)	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 91/1
221.	61-54	34	Ziewanice Sopel	17	Nieokreślona Epoka kamienia/epoka brązu	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 174 (Gawronki), 319 (Ziewanice) Zagrożenia: głęboka orka
					Przeworska Okres wpływów rzymskich	
					Nowożytna XVI – XVIII w.	
222.	61-54	35	Ziewanice Sopel	18	Nieokreślona Epoka kamienia	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 539/1, 332, 333, 334 Zagrożenia: głęboka orka
					Łużycka Halsztat D	
					Przeworska Okres wpływów rzymskich	
					Nowożytna XVI – XVIII w.	
223.	61-54	36	Ziewanice Sopel	19	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 340, 342, 344 Zagrożenia: głęboka orka
					Nowożytna XVI – XVIII w.	
224.	61-54	37	Ziewanice Sopel	20	Łużycka Halsztat D	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 339, 540, 350

					Nowożytna XVII – XIX w.	Zagrożenia: głęboka orka
225.	61-54	38	Ziewanice Sopol	21	Przeworska Okres wpływów rzymskich Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 65/1, 66, 76, 77, 87, 88, 95/1, 95/3, 95/4, 96/3, Zagrożenia: głęboka orka
226.	61-54	39	Ziewanice	22	Średniowieczna XIII – XIV w. Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 101, 105 Zagrożenia: głęboka orka
227.	61-54	40	Ziewanice	3	Późnośredniowieczna XIV – XVI w. Nowożytna XVI – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 52/2, 56/2, 56/1 Zagrożenia: głęboka orka
228.	61-54	41	Wola Zbrożkowa	4	Nowożytna XVI – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 Zagrożenia: głęboka orka
229.	61-54	42	Wola Zbrożkowa	5	Kultura pucharów lejkowatych neolit Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 48/1, 50/1, 52/1, 54/1, 56/1, Zagrożenia: głęboka orka
230.	61-54	43	Wola Zbrożkowa	6	Nowożytna XVI – XIX w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 Zagrożenia: głęboka orka
231.	61-54	44	Władysławów Bielawski	6	Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 46 Zagrożenia: głęboka orka
232.	61-54	45	Władysławów Bielawski	7	Nieokreślona Wczesna epoka brązu Łużycka IV – V okres epoki brązu Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 74/1, 75/1 (Władysławów Bielawski), 177/3, 814 (Wola Zbrożkowa) Zagrożenia: głęboka orka, istniejąca droga
233.	61-54	46	Władysławów Bielawski	8	Łużycka Halsztat D Nowożytna XVI – XVIII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 159 Zagrożenia: głęboka orka
234.	61-54	47	Władysławów Bielawski	9	Kultura pucharów lejkowatych neolit	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 156, 157, 158/1

					Nowożytna XVI – XVIII w.	Zagrożenia: głęboka orka
235.	62-52	12	Feliksów	1	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 2, 58/1, 31/1, 1 Zagrożenie : budowa drogi
236.	62-52	13	Feliksów	2	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działce o nr ewid.: 3
237.	62-52	14	Feliksów	3	Przeworska Okres wpływów rzymskich	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: nie określono w zbiorach konserwatora
238.	62-52	15	Feliksów	4	Pradziejowa Okres pradziejowy (?)	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 52, 53, 53, 54, 55, 56 Obecnie w miejscowości Wola Mąkolska
239.	62-52	16	Feliksów	5	Pradziejowa Okres pradziejowy	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 42/3, 43/2, 42/4, 43/3
240.	62-52	46	Wola Mąkolska	4	Epoka brązu Halsztat C	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 248/2, 248/1 Stanowisko nieoznaczone na mapie – pod autostradą A-1.
241.	62-53	1	Bronisławów	B-1	Nowożytna XIV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Obecnie w miejscowości Domaradzyn Na działkach o nr ewid.: 57, 58, 529, 56, 55
242.	62-53	2	Domaradzyn	D-1	Krąg kultur z liściakami Późny paleolit Pucharów lejkowych Neolit Ceramiki sznurowej Neolit – wczesny brąz Trzcieniecka II okres epoki brązu Łużycka IV – V okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
243.	62-53	3	Domaradzyn	D-2	Trzcieniecka II epoka brązu Ceramiki sznurowej Neolit – wczesny brąz	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 628, 629, 630/1, 475
244.	62-53	4	Domaradzyn	D-4	Nieokreślona Epoka żelaza Nowożytna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 237/1, 238/1, 239
245.	62-53	5	Domaradzyn	D-5	Przeworska Późny okres lateński/wczesny rzymski	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 620, 253, 254, 255, 500

246.	62-53	6	Domaradzyn	D-6	Przeworska Okres rzymski	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 259, 260, 261, 262, 263, 264
					Nowożytna XVI – XVII w.	
247.	62-53	7	Karnków	K-2	Pucharów lejkowatych Neolit	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 162, 159, 164, 481, 153
					Przeworska Okres rzymski	
248.	62-53	8	Kolonia Domaradzyn	KD-1	Nowożytna XV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Obecnie w miejscowości Domaradzyn Na działkach o nr ewid.: 581, 585, 193/9
249.	62-53	9	Kolonia Domaradzyn	KD-2	Łużycka Nieokreślona	Lokalizacja potwierdzona Obecnie w miejscowości Domaradzyn Na działkach o nr ewid.: 66/2, 584, 68, 477
					Nowożytna XVI – XVII w.	
250.	62-53	10	Kolonia Domaradzyn	KD-3	Nowożytna XIV – XVI w.	Lokalizacja potwierdzona Obecnie w miejscowości Domaradzyn Na działkach o nr ewid.: 38/3, 37/1, 36
251.	62-53	18	Wola Mąkolska	2	Polska XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 699/1, 698/3, 696/1, 648, 647, 646, 645, 643/1
252.	62-53	19	Wola Mąkolska	3	Przeworska Okres rzymski	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 685/5, 684/5, 684/3,
253.	62-54	1	Antoniew	A-1	Łużycka IV okres epoki brązu	Archiwalne, lokalizacja niepotwierdzona
254.	62-54	2	Glinnik	G-1	Pucharów lejkowatych neolit	Lokalizacja potwierdzona W miejscowościach Antoniew, Ziewanice Na działkach o nr ewid.: 46, 47, 48, 49, 50 (Antoniew), 137/1 (Ziewanice)
					Nowożytna XVI – XVII w.	
255.	62-54	11	Kadzielin	KD-1	Nowożytna XVI – XVII w.	Lokalizacja potwierdzona Obecnie w miejscowości Ostrołęka Na działkach o nr ewid.: 5, 6
256.	62-54	12	Kadzielin	KD-2	Przeworska ? Okres rzymski ?	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 209/1, 88/1
					Nowożytna XVI – XVII w.	
257.	62-54	13	Lubianków	L-4	Przeworska Okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 193/4
258.	62-54	14	Wola Zbrożkowa	WZ-3	Nieokreślona Okres pradziejowy (epoka żelaza)	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 415/2, 415/3

					Nowożytna XVI – XVII w.	
259.	62-54	16	Ziewanice	Z-5	Pucharów lejkowatych neolit	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 172/1, 176/1, 177
					Przeworska Okres rzymski	
					Nowożytna XVI – XVII w.	
260.	62-54	17	Ziewanice	Z-6	Łużycka Wczesny okres lateński	Lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 375, 376
261.	62-55	1	Kolonia Lubiankowska	KL-1	Przeworska Okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Obecna nazwa miejscowości Wola Lubiankowska Na działkach o nr ewid.: 283, 284, 285
					Nowożytna XVI – XVII wiek	
262.	62-55	2	Kolonia Lubiankowska	KL-5	Pucharów lejkowatych Neolit	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Obecna nazwa miejscowości Wola Lubiankowska Na działkach o nr ewid.: 261, 262, 263, 264
263.	62-55	3	Kolonia Lubiankowska	KL-6	Pucharów lejkowatych neolit	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Obecna nazwa miejscowości Wola Lubiankowska Na działce o nr ewid.: 349
					Ceramiki grzebykowo-dołkowej neolit	
264.	62-55	4	Kolonia Lubiankowska	KL-7	Pucharów lejkowatych neolit	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Obecna nazwa miejscowości Wola Lubiankowska Na działkach o nr ewid.: 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221
					Polska Nowożytna XVI – XVII w.	
265.	62-55	5	Kolonia Lubiankowska	KL-8	Nieokreślona Okres pradziejowy neolit ?	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Obecna nazwa miejscowości Wola Lubiankowska Na działkach o nr ewid.: 255, 348
266.	62-55	6	Lubianków	L-1	Przeworska Okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 74/1, 74/2, 75, 156, 78
267.	62-55	7	Lubianków	L-2	Kultura nieznaną Schyłek neolitu/wczesny brąz	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 63, 64, 266
					Przeworska Okres rzymski	
268.	62-55	8	Lubianków	L-3	Przeworska Okres rzymski	Archiwalne, lokalizacja potwierdzona Na działkach o nr ewid.: 193/1, 193/2, 193/3, 193/4

III.5. Dobra kultury współczesnej

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje pojęcie dóbr kultury współczesnej. Są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.”¹⁷

Dla potrzeb Studium dokonano próby zdefiniowania potencjalnego gminnego zasobu dóbr kultury współczesnej. Przyjęto, jako wymóg dla włączenia obiektu lub zespołu obiektów do zbioru dóbr kultury współczesnej spełnianie przez niego następujących kryteriów:

- 1) nowatorstwo w zakresie rozwiązań architektonicznych, urbanistycznych i technicznych,
- 2) tworzenie wartości przestrzennej samodzielnie lub poprzez współistnienie z innymi obiektami lub tworzenie warunków dla dalszego wartościowego rozwoju miejsca lokalizacji,
- 3) budowanie „tradycji miejsca” – funkcjonowanie jako obiekt szczególny, rozpoznawalny, dostrzegany przez społeczeństwo,
- 4) wartość służąca budowaniu korzystnego wizerunku gminy – dbającego o zabytki i środowisko,
- 5) wartość artystyczna lub historyczna,
- 6) uznanie – wyróżnienia, nagrody.

Gmina Głowno posiada na swoim terenie obiekty stanowiące dobro kultury współczesnej. We wsi Boczki Domaradzkie znajduje się pomnik, w formie granitowego kamienia, poświęcony poświęcony ppłk. Tadeuszowi Mikke, Dowódcy 15 Pułku Ułanów Poznańskich poległemu 12.09.1939 roku. (rys. 10)

Rys. 10. Pomnik w Boczkach Domaradzkich.

Źródło: Urząd Gminy Głowno, witryna internetowa:

[http://www.gminaglowno.pl/content.php?sid=0ee9755e5a839eac3e1614249bea8c16&tr=cl&cms_id=194&p=&lang=\[stan na dzień 11.10.2010 r.\]](http://www.gminaglowno.pl/content.php?sid=0ee9755e5a839eac3e1614249bea8c16&tr=cl&cms_id=194&p=&lang=[stan na dzień 11.10.2010 r.])

Drugim obiektem jest cmentarz w Mąkolicach, na którym znajduje się kwatera żołnierzy 57 Pułku Piechoty Armii Poznań, poległych w 1939 r. (rys. 11).

¹⁷ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. (Dz.U. 2003 nr 80 poz. 717 z późn. zm.).

Rys. 11. Mogiła żołnierzy 57 Pułku Piechoty Armii Poznań.

Źródło: Urząd Gminy Głowno, witryna internetowa: http://www.gmina-glowno.pl/content.php?dzial=6&mod=gal_show&gy=&lang=pl&m= [stan na dzień 11.10.2010 r.].

III.6. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Głowno nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, o których mowa w art. 2. Ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

III.7. Strefy ochrony

Na terenie gminy Głowno, funkcjonują wyznaczone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony konserwatorskiej. Wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej to:

- 1) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji „E”, która obejmuje:
 - przestrzenny zespół kościelny o wartościach kulturowych w Mąkolicach wraz z otoczeniem,
 - zespół dworsko – parkowy w Różanach,
 - zespół dworsko – parkowy w Glinniku.

Na terenie strefy „E” plan ustala:

- obowiązek uzgadniania realizacji nowej zabudowy kubaturowej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- obowiązek realizacji maksimum jednej kondygnacji przy realizacji nowej zabudowy,
- zakaz realizacji liniowych, napowietrznych sieci infrastruktury technicznej, masztów przesyłowych telekomunikacyjnych, reklam i drogowskazów wielkoformatowych,
- zakaz nowych nasadzeń wysoką roślinnością,
- zakaz wykonywania przegród wysokościowych (ogrodzeń, murów).

- 2) Strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazowej „K”, która obejmuje:

- park wiejski w Lubiankowie,
- park dworski w Domaradzynie.

Na terenie strefy „K” plan ustala:

- obowiązek działań realizacyjnych w zakresie uporządkowania przestrzennego w oparciu o projekt zagospodarowania terenu, określający zakres prac porządkowo – pielęgnacyjnych dla całego założenia w strefie ochrony konserwatorskiej. Wszelkie działania w obszarze strefy są możliwe o ile podnoszą estetyczne wartości terenu i podkreślają ich przestrzenny związek z historycznym założeniem urbanistycznym. Obowiązek działań w sposób należyte zabezpieczający zabytkowe wartości chronionego krajobrazu,

¹⁸ Dz. U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.

- obowiązek uzgodnienia projektu zagospodarowania założenia z WKZ przed podjęciem działań realizacyjnych,
- obowiązek zachowania istniejących obiektów o wartościach kulturowych i kompozycyjnych zlokalizowanych w obrębie strefy,
- wszelkie prace polegające na modernizacji, przebudowie, rozbudowie obiektów kubaturowych zlokalizowanych w granicach parków, wymagają akceptacji WKZ,
- obowiązek ochrony istniejącego drzewostanu,
- zakaz grodzenia terenów parków ogrodzeniami pełnymi, zakaz realizacji płotów z elementów prefabrykowanych betonowych.

Granice obowiązujących stref ochrony konserwatorskiej zostały przedstawione na planszy Uwarunkowania kulturowe, stanowiącej Załącznik Nr 7.

Studium w części Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju, wprowadza korekty w przebiegu wyznaczonych stref „E” – ekspozycji i „K” krajobrazu oraz wprowadza nowe strefy ochrony konserwatorskiej.¹⁹

Skorygowane granice obowiązujących stref ochrony konserwatorskiej oraz wprowadzone nowe granice stref zostały zilustrowane graficznie na planszy Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju, stanowiącej Załącznik Nr 8 do niniejszego opracowania.

III.8. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego

Krajobraz kulturowy jest definiowany jako krajobraz z przewagą elementów antropogenicznych, (czyli powstałych w wyniku działalności człowieka) nad elementami przyrodniczymi.²⁰Niestety, obecny charakter gospodarowania sprzyja zatracaniu walorów krajobrazu kulturowego polskiej wsi. Procesy unifikacji zabudowy, presja budowlana na tereny cenne przyrodniczo, brak należytej ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, wprowadzanie elementów dysharmonijnych w przestrzeni, pogarszają jakość krajobrazu kulturowego wsi, co powoduje zubożenie zasobów endogenicznych jednostek terytorialnych, a przez to uniemożliwia kształtowanie ich wielofunkcyjnego rozwoju. Przy działaniu czynników wymienionych powyżej, potrzeba stworzenia racjonalnych metod ochrony krajobrazu kulturowego jest olbrzymia.

Krajobraz kulturowy gminy Głowno tworzy przede wszystkim przestrzeń rolnicza, typowy dla rozdrobnionych gospodarstw rolnych, szachownicowy układ pól uprawnych. Liczne w gminie Głowno sady, dominują w krajobrazie gminy, tworząc jej unikalny charakter jednocześnie łącząc walory przyrodnicze oraz gospodarcze. Inną składową krajobrazu kulturowego w gminie Głowno są duże kompleksy leśne położone w jej południowej i środkowej części. Unikalnym elementem krajobrazu kulturowego jest dolina rzeki Mrogi, która stanowi swoistą wizytówkę, tworząc ciekawy przykład urozmaicenia płaskiego terenu, jaki rozciąga się na terenie gminy Głowno.

Krajobraz kulturowy gminy tworzy także unikalne połączenie elementów przyrodniczych i zabytkowych takich jak:

- tereny leśne,
- skarpy widokowe,
- punkty widokowe,
- młyny wodne,
- drewniane chaty wiejskie,
- kapliczki i krzyże przydrożne.

Do pozostałych elementów krajobrazu kulturowego gminy Głowno należy zaliczyć zabytkowe dwory w Różanach, Glinniku, Domaradzynie. Są one świadectwem istnienia dawnych folwarków szlacheckich i na stałe wpisały się w krajobraz gminy.

¹⁹ Patrz Część II, Rozdział IV.2. Obszarowa ochrona obiektów zabytkowych.

²⁰ Siewniak M., Mitkowska A., *Tezaurus sztuki ogrodowej*. Oficyna wydawnicza Rytm, Warszawa 1998r.

Nie bez znaczenia jest także fakt, że teren gminy leży w strefie oddziaływania kultury łowickiej, co przejawia się w kultywowaniu tradycji i obrzędów regionu.

Ukształtowaną nizinie gminę Głowno urozmaicają dominanty wysokościowe w postaci naturalnych wzniesień. Pozostałymi przyrodniczymi elementami krajobrazu kulturowego są użytek ekologiczny, pomniki przyrody czy parki wiejskie w założeniach dworsko – parkowych.

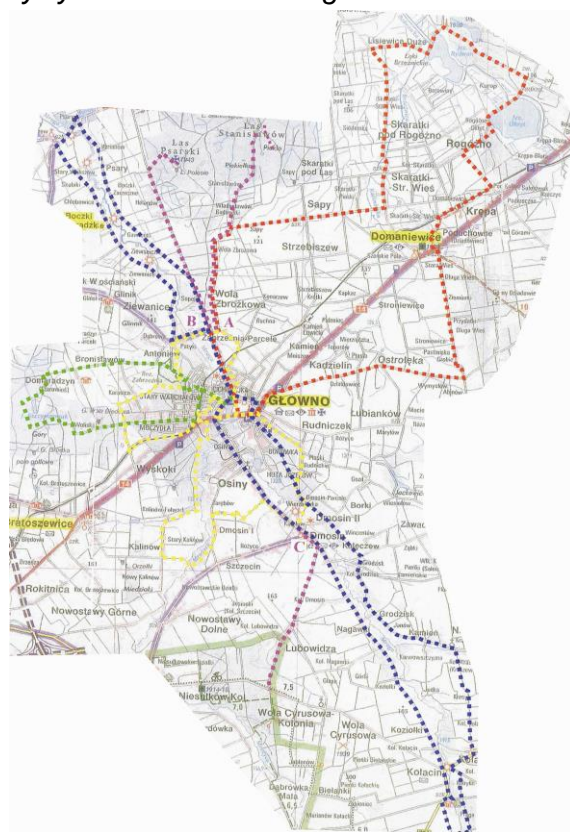
Na terenie gminy Głowno brak jest szlaków turystycznych, będących elementem ekspozycji czynnej. Jednak istnieje szereg propozycji co do przebiegu ciągów pieszo – rowerowych oraz szlaków samochodowych, wynikających zarówno z inicjatyw oddolnych oraz z zaleceń Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi.²¹

Propozycją, która jest warta bliższego poznania, są warianty przebiegu ciągów rowerowych, opracowane przez p. Mariusza „Goździka” Godziszewskiego i p. Beatę Godziszewską. w folderze promocyjnym *Głowno i okolice z perspektywy siodełka rowerowego* (rys. 12).

Należą do nich:

- Bezkrawe łowy nad Rydwanem i Okrętem,
- Odpoczynek na „Kowalikach”,
- Młyny nadmrozańskie,
- „Głowieńska Ósemka”
- Szlaki łącznikowe A, B, C.

Rys. 12. Propozycje trasowania ciągów rowerowych zawarty w Folderze *Głowno i okolice z perspektywy siodełka rowerowego*.

Źródło: Folder *Głowno i okolice z perspektywy siodełka rowerowego*.

Propozycje przebiegu w/w szlaków turystycznych zostały zaznaczone na planszy Uwarunkowania kulturowe stanowiącej Załącznik Nr 7 oraz na planszy Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju, stanowiącej Załącznik Nr 8 do niniejszego opracowania.

²¹ Wytyczne w zakresie kształtowania na terenie gminy ciągów turystyki samochodowej zawarte są w Rozdziale III.9. Wytyczne z Planu Zagospodarowania Województwa Łódzkiego.

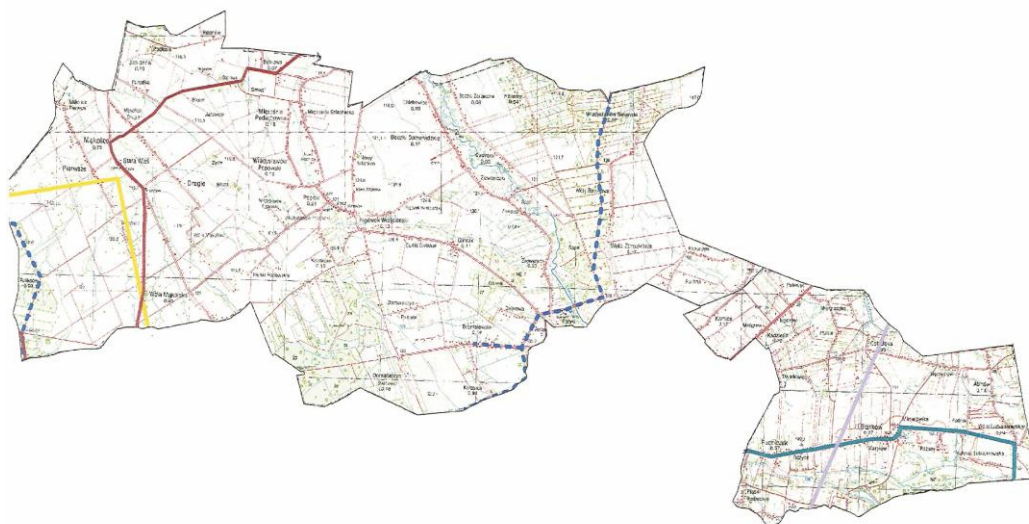
Znowelizowany we wrześniu 2010 r. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego zawiera szereg wymogów, które powinny być uwzględnione na etapie projektu Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.

Plan zalicza wschodnie granice gminy do łowickiego podregionu kulturowego, zaś jej zachodnie granice do łęczyckiego podregionu kulturowego. Wytyczne zawarte w Planie uwypuklają walory kulturowo – turystyczne gminy oraz proponują zakres i sposób ich ochrony oraz promocji poprzez:

- stworzenie parku kulturowego kościołów drewnianych, który obejmowałby także drewniany obiekt znajdujący się na terenie wsi Mąkolice,
- stworzenie sieci łączącej unikatowe ośrodki historyczne i poddanie ich rewitalizacji i rewaloryzacji – na terenie gminy Głowno postuluje się stworzenie sieci łączącej ośrodki regionalne (południowa i południowo – wschodnia część gminy) oraz sieci łączącej ośrodki europejskie/krajowe (wschodnia część gminy),
- wyznaczenie strefy ochrony przywrócenia walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej – obejmującej teren gminy od linii kolejowej na zachód,
- wyznaczenie strefy ochrony tworzenia właściwego sąsiedztwa dla obszarów o wartościach kulturowych – obejmującej teren gminy na wschód od linii kolejowej,
- wyznaczenie wielofunkcyjnych stref turystycznych dla terenu gminy Głowno,
- wyznaczenie szlaków turystycznych (rys. 13):
 - Szlak Perły Architektury Ziemi Łódzkiej,
 - Szlak Dworów i Pałaców,
 - Szlak Budownictwa Drewnianego,
 - Szlak Wielu Kultur,
 - Łączniki Szlaku Konnego

Powyższe szlaki są propozycjami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego. Ich szczegółowy przebieg, został ustalony po szczegółowej analizie wartości kulturowych i turystycznych, na planszy Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju, stanowiącej Załącznik Nr 8 do niniejszego opracowania.

Rys. 13. Propozycje z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa dla gminy Głowno w zakresie kształtowania szlaków turystycznych.

Źródło: dane Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi.

Kolorem żółtym oznaczono proponowany przebieg szlaku Perły Architektury Ziemi Łódzkiej, kolorem bordowym proponowany przebieg szlaku Budownictwa Drewnianego, kolorem fioletowym – proponowany przebieg Szlaku Wielu Kultur, kolorem niebieskim –

projektowany przebieg Szlaku Dworów i Pałaców, zaś niebieską linią przerywaną oznaczono projektowany przebieg łączników Szlaku Konnego. Poza szlakami łącznikowymi, pozostałe propozycje obejmują szlaki samochodowe.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego zalicza fragment gminy Głowno do Kręgu Przyrodniczo – Kulturowego Aglomeracji Łódzkiej. Idea ta wpłynie na kształtowanie i wzmacnianie tożsamości regionalnej oraz przyczyni się do wzrostu znaczenia regionu łódzkiego w kraju i Europie.

Celem utworzenia kręgu jest: promocja walorów lokalnych na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, podnoszenie świadomości społeczności lokalnej o dziedzictwie kulturowym regionu, rewitalizacja i rewaloryzacja obszarów; integracja społeczności lokalnej.

III.9. Podsumowanie

Pomimo wymienionych wyżej istotnych elementów krajobrazu kulturowego, świadczącego o tożsamości gminy i jej mieszkańców, nie jest on należycie chroniony. Brak na terenie gminy Głowno form ochrony krajobrazu kulturowego. Oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami uniemożliwia pełną ochronę cennego krajobrazu kulturowego. Jedynymi formami ochrony dla elementów krajobrazu kulturowego w gminie Głowno są rejestr zabytków, Gminna Ewidencja Zabytków, ustalenia obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz ustanowione formy ochrony przyrody. Jednak ochrona ta obejmuje jedynie pojedyncze elementy krajobrazu kulturowego gminy Głowno.

Powyższe elementy zastały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Uwarunkowania kulturowe”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 7).

IV. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

IV.1. Informacje ogólne

Przedmiotem opracowania jest analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego sporządzana na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno.

Diagnoza stanu środowiska oraz waloryzacja przyrodnicza w procedurze sporządzania studium stanowi główny punkt wyjścia do dalszych działań mających na celu wypracowanie optymalnych rozwiązań przestrzennych zarówno dla wymagań ochrony środowiska jak i zasad zagospodarowania.

Z analizy środowiska przyrodniczego gminy Głowno, jego poszczególnych elementów przyrodniczych, zasobów, walorów oraz jakości wynika szereg ogólnie sprecyzowanych wytycznych do Studium.

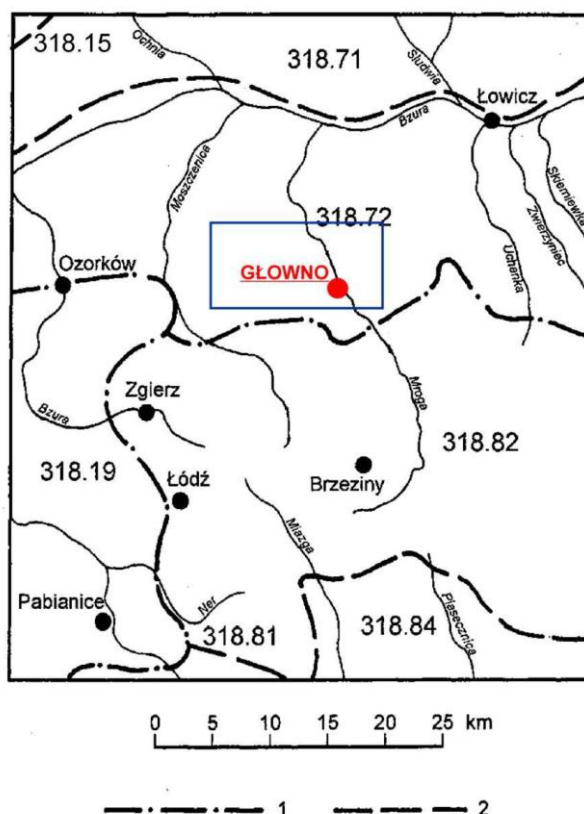
IV.2. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska. Poszczególne elementy przyrodnicze i ich wzajemne powiązania

1.2.1. Rzeźba terenu

Wg podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne (regionalizacja wg J. Kondrackiego, 1994 r.), analizowany obszar leży w obrębie:

- prowincji Niż Środkowoeuropejski,
 - podprowincji Niziny Środkowopolskie,
 - makroregionu Nizina Środkowomazowiecka,
 - mezoregionu Równina Łowicko-Błońska (Rys. 14).

Rys. 14. Orientacyjne położenie miasta i gminy Głowno na tle jednostek fizycznogeograficznych wg J. Kondrackiego (1994).

1 – granica makroregionu, 2 – granica mezoregionu

Nizina Południowowielkopolska: 318.15 – Wysoczyzna Kłódawska, 318.19 – Wysoczyzna Łaska;
 Nizina Środkowomazowiecka: 318.71 – Równina Kutnowska, 318.72 – Równina Łowicko – Błońska;
 Wzniesienia Południowomazowieckie: 318.81 – Wysoczyzna Bełchatowska, 318.82 – Wzniesienia
 Łódzkie, 318.84 – Równina Piotrkowska

Równina Łowicko-Błońska zajmuje obszar Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej. Stanowi ona płaski poziom denudacyjny. Południowa granica pradolin przebiega w przybliżeniu na linii Poddębice – Ozorków – Głowno – Pszczonów – Maków, a dalej kilka kilometrów na południe od Skierniewic. Występują tu rozległe równinne obszary w większości pokryte piaszczystymi osadami aluwialnymi o spadkach poniżej 2%. Równiny te pochylają się łagodnie w kierunku północnym, ku pradolinie i są poprzecinane licznymi prawobrzeżnymi dopływami Bzury. Ku południowi teren podnosi się ku wysoczyznom.

Na tle krain wyznaczonych przez Dylikową (1973) obszar badań leży na Wyżynie Łódzkiej będącej częścią Krainy Wielkich Dolin, na pograniczu Wysoczyzny Skierniewickiej i Niecki Łęczyckiej. Wysoczyzna Skierniewicka posiada urozmaiconą powierzchnię wynikającą z dużej zmienności budowy geologicznej – szereg płatów gliny morenowej jest bezładnie rozmieszczonych pośród glacyfluwialnych żwirów i piasków budujących większość wzniesień. Zaś Niecka Łęczycka stanowi odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej.

Gmina Głowno położona jest na północnym przedpolu wysoczyzny, która rozciąga się na południe od granic analizowanego obszaru. Strefa przejściowa pomiędzy wysoczyzną a terenami równinnymi ma postać współczesnej strefy krawędziowej (tzw. strefa krawędziowa Wyżyny Łódzkiej). Od strefy najwyższych wzniesień teren obniża się w kierunku północnym tworząc pięć płaszczyzn (poziomów) ograniczonych krawędzią mi: powierzchnia Wyżyny (I), smardzewski (II), strykowski (III), katarzynowski (IV), równina Woli Mąkolskiej (V). Każdy z poziomów ma niezbyt urozmaiconą górną powierzchnię i wyraźny stok nachylony ku północy, przechodzący w powierzchnię kolejnego, niższego poziomu. W ukształtowaniu gminy Głowno można wyróżnić dwa poziomy erozyjno-denudacyjne:

- poziom IV – katarzynowski – stanowi on ostatni stopień krawędziowy między wysoczyzną a równiną; teren wyniesiony jest od 160,0 do 135,0 m n.p.m.; powierzchnia ma charakter lekko falisty z lokalnymi, mało wyraźnymi wniesieniami; generalnie opada ku północy – południowe i południowo-wschodnie krańce (na wschód od Głowna oraz w widłach rzek Strugi Domaradzkiej i Mrogi na pograniczu z miastem);
- poziom V – równina Woli Mąkolskiej - stanowi ona stosunkowo płaską, słabo urozmaiconą równinę opadającą lekko i równomiernie ku północy, wysokości w pobliżu południowej granicy płaszczyny wynoszą 150,0 – 137,0 m n.p.m.; poprzecinana licznymi ciekami (rzeki, strumyki, strugi) i siecią rowów melioracyjnych, które zorientowane są w kierunku na północ, żadne z tych rzek nie wytworzyły dolin; urozmaiceniem tego poziomu są pola piasków przewianych; charakter morfologiczny oraz charakter utworów powierzchniowych świadczą o odmienności tego poziomu od poziomów poprzednich – zdecydowana część powierzchni gminy.

Ww. poziomy dzieli powierzchnię gminy na dwa różne krajobrazy. Największe wysokości bezwzględne obserwuje się w części wschodniej gminy – od ok. 130 m n.p.m. (północne krańce gminy – sołectwo Ostrołęka) do ok. 165 m n.p.m. – najwyższy punkt wysokościowy gminy (na wschodnich krańcach gminy – sołectwo Wola Lubiankowska). Część północną i zachodnią gminy stanowi mało urozmaiconą równiną poprzecinaną licznymi ciekami o przebiegu południkowym – jest ona wyniesiona na wysokości od 137,5 m n.p.m. (w widłach rzek Strugi Domaradzkiej i Mrogi na pograniczu z miastem) do 110 m n.p.m. – najniższy punkt wysokościowy (na północnych krańcach gminy – sołectwo Dąbrowa).

Zatem powierzchnia gminy generalnie cechuje się rzeźbą monotonna, którą urozmaicają jedynie drobne pagóry i wały wydmowe porośnięte lasami. Największe urozmaicenie powierzchni gminy tworzy dolina rzeki Mrogi – silnie wcięta w powierzchnię terenu, z mocno nachylonymi stokami erozyjnymi o meandrującym przebiegu, tworząca niezwykle cenną strefę przyrodniczo-krajobrazową.

Formy geomorfologiczne występujące na terenie gminy są bardzo zróżnicowane pod względem pochodzenia (wg Szkicu geomorfologicznego 1:100 000 - arkusz Głowno (591), arkusz Łyszkowice (592), arkusz Sobota (554)):

- formy pochodzenia lodowcowego:
 - 👉👉 **wysoczyzna morenowa płaska** – zajmuje znaczne powierzchnie w południowo- wschodniej części gminy; wysokości względne do 2 m, nachylenie do 2°;
- formy pochodzenia wodnolodowcowego:
 - 👉👉 **równiny sandrowe i wodnolodowcowe** – zajmują znaczne powierzchnie w widłach rzek Strugi Domaradzkiej i Mrogi; tworzą płaszczyny faliste lub zbliżone do równin,
 - 👉👉 **kemy** – są to bardzo słabo zaznaczające się pagórki otulone gliną zwałową wysoczyzny morenowej w północno-wschodniej części gminy; wysokości względne wynoszą od 5 do 15 m, a nachylenie stoków 6-12°;
 - 👉👉 **równiny wód roztopowych** – zajmują znaczne powierzchnie w zachodniej części gminy (generalnie na zachód od rzeki Maliny) oraz południowe krańce w widłach rzek Strugi Domaradzkiej i Maliny oraz na prawym brzegu rzeki Strugi Domaradzkiej; opadają ku Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej; są zbudowane z utworów piaszczystych stożków napływowych zrównanych przez wody roztopowe,
- formy pochodzenia eolicznego:
 - 👉👉 **wydm** – na północno-zachodnich krańcach gminy (sołectwo Jasionna) wykształciły się dwie takie formy, a w sąsiedztwie lewego brzegu rzeki Strugi Domaradzkiej jedna; mają kształt paraboliczny, wysokość względną 3-5 m, szerokość nie przekraczającą 100 m, nachylenie stoków 5-6°, są zwrócone stroną nawietrzną na wschód;
 - 👉👉 **równiny piasków przewianych** – wykształciły się w sąsiedztwie wydm oraz w pobliżu doliny rzeki Mrogi na jej lewym brzegu; posiadają zróżnicowane, generalnie znaczące rozmiary;
- formy pochodzenia rzecznoego:

- 👉 **dna dolin rzecznych** – występują w obrębie dolin rzeki Mrogi i Maliny; rzeka Mroga ma uformowane tarasy zalewowe;
- 👉👉 **terasy akumulacyjne, nadzalewowe** – wykształcone w dolinie Mrogi; położone 1-2 m do 3 m powyżej terenu zalewowego, ich szerokość jest zmienna, największą terasy osiągają w północnej części gminy;
- 👉👉 **parowy, młode rozcięcia erozyjne oraz dolinki** – na terenie gminy Głowno występują głównie dolinki, są to formy o nieckowatym kształcie i głównie przebiegu południkowym (Struga Domaradzka, Dopyw z Feliksowa), mniejsze formy również o przebiegu równoleżnikowym w okresie opadów stanowią miejsce koncentracji spływu wód;
- formy pochodzenia denudacyjnego:
 - 👉👉 **równina denudacyjna** – zajmują znaczne zwarte powierzchnie w zachodniej i północnej części gminy (największy płat tej równiny występuje w okolicy Mąkolic); to obszary utworów morenowych – gliny i piaski gliniaste osłaniających się spod utworów piaszczystych (stożki napływowe);
 - formy utworzone przez roślinność:
 - 👉👉 **równiny torfowe** – obszary w bezpośrednim sąsiedztwie dolin rzeki Mrogi, na granicy z miastem; małe formy o średniej miąższości 1,5 m.

Działalność gospodarcza człowieka, prowadzona w różnej formie na przestrzeni setek lat (wycinanie lasów, uprawa roli) przyczyniała się stopniowo do zachwiania równowagi w przyrodzie i wzmożenia działania procesów rzeźbotwórczych (degradacja, erozja wodna i eoliczna). Największe jednak zmiany w rzeźbie wywołała urbanizacja. Przekształcenia te są tym większe, im większy jest jej stopień. Na obszarze gminy Głowno występują liczne formy morfologiczne powstałe na skutek antropopresji:

- 👉👉 nasypy (forma wypukła),
- 👉👉 wykopy (forma wklęsła),
- 👉👉 rowy odwadniające (forma wklęsła),
- 👉👉 skarpy wzdłuż rzek.

Nasypy spotykamy wzdłuż liniowych obiektów infrastrukturalnych, m.in. nasypy pod linię kolejową relacji Łódź – Zgierz – Głowno – Łowicz, nasypy drogowe, mające na celu wyrównanie powierzchni. Liniowym obiektom transportowym często towarzyszą wykopy, które zapewne pełnią funkcję drenującą (odwadniającą). Ponadto nieznaczne nasypy i wykopy towarzyszą każdej budowl.

Naturalną rzeźbę urozmaicają skarpy, utworzone przez człowieka wzdłuż rzek mające na celu zabezpieczenie przed powodzią, zalaniem. Ponadto człowiek ingerował w rzeźbę, aby poprawić niezbyt korzystne warunki wodne - wykopano 127,7 km rowów melioracyjnych na terenie gminy.

Rzeźba o spadkach 0-3% (znaczna część powierzchni gminy) z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia nie stwarza zagrożeń dla gospodarki wodnej (jest wolna od zagrożeń erozyjnych). Nie stanowią one również ograniczenia dla działalności gospodarczej i budownictwa. Należy jednak zwrócić uwagę, że obszary 0–0,5% nie stwarzają wprawdzie ograniczeń technicznych dla rolnictwa, budownictwa i gospodarki, mogą jednak na nich wystąpić problemy z odprowadzaniem wód, co wiąże się z możliwością ich płytkiego zalegania.

2.2.2. Budowa geologiczna i grunty

Podłoże na terenie gminy Głowno stanowi południowe skrzydło Wału Pomorsko-Kujawskiego (zwanego także środkowopolskim) – antyklinorium kujawskie. Ze względu na zróżnicowaną subsydencję i intensywność rozwoju tektoniki solarnej w antyklinorium wyróżnia się dwa obszary: kutnowski i rawski oddzielone wgłębną strefą dyslokacyjną o kierunku SWW – NEE przebiegającą na południe od granic gminy i przez jej południowo-wschodnią część. Podłoże zostało skonsolidowane podczas fałdowań kaledońskich i waryscyjskich (hercyńskich), a pokrywa platformowa zaczęła się rozwijać od górnego permu (cechsztynu) i powstawała przez całą erę mezozoiczną.

Utwory wieku górnourajskiego, dolnokredowego i trzeciorzędowego stanowią podłoże

dla utworów czwartorzędowych o powierzchni wykazującej znaczne urozmaicenie i zróżnicowanie (na podstawie mapy geologicznej Polski 1:200 000 – B – mapa bez utworów czwartorzędowych arkusze Płock (Sobota (554)) oraz Łódź (Głowno (591) i Łyszkowice (592)).

Podłoże mezozoiczne gminy Głowno tworzą utwory jury górnej wykształcone jako: wapienie, wapienie margliste, margle, łupki margliste, dolomity, mułowce, z wkładkami oolitów, muszlowców, gipsów i anhydrytów o urozmaiconej powierzchni i miąższości. Powierzchnia tych wapieni jest skrasowiała i pokryta rumoszem chropowatych odłamków (wynik procesu denudacji i krasowienia występującego w kredzie i trzeciorzędzie). Strop utworów jest bardzo zróżnicowany i kształtuje się na wysokości od ok. 5 m p.p.t. (Kamień), 20 m n.p.m. (Mąkolice), 40-50 m n.p.m. (Mięsośnia, Boczki Domaradzkie, Boczki Zarzeczne, Domaradzyn), do ok. 70 m n.p.m. (Władysławów, Wola Zbrożkowa). Utwory kredy dolnej wykształciły się jako łupki margliste i ilaste z wkładkami piaszczystymi, a ich strop kształtuje się na wysokości ok. 65 m n.p.m. (Wola Mąkolska).

Utwory trzeciorzędu wykształciły się o zmiennej miąższości od kilku (Wola Zbrożkowa), ok. 30-40 m (Mięsośnia, Domaradzyn, Wola Mąkolska) do ok. 50-60 m (Mąkolice, Bronisławów). Reprezentowane są one przez: plioceńskie ły i piaski, podrzędnie mułki oraz mioceńskie ły (w tym pylaste i piaszczyste), piaski (głównie drobnoziarniste) i mułki miejscami węgliste lub z przerostami węgla brunatnych oraz węgle brunatne.

Osady czwartorzędowe w Polsce Środkowej związane są z kilkakrotną transgresją lądolodów skandynawskich, z warunkami klimatu peryglacjalnego oraz umiarkowanego. W powierzchniowej budowie geologicznej województwa łódzkiego główną rolę odgrywają złożone przez lądolody środkowopolskie osady glacialne, powstałe podczas vistulianu, osady peryglacjalne oraz holocenijskie osady umiarkowane. Największe powierzchnie zajmują osady glacialne, a najmniejsze – osady holocenijskie. Ilość zachowanych osadów peryglacjalnych zależy od żywości wcześniejszej rzeźby glacialnej, intensywności procesów niszczących i siły transportu podczas kolejnych cykli morfogenetycznych.

Warunki sedymentacji w okresie czwartorzędu były kształtowane przez kolejne zlodowacenia, zależały także od morfologii oraz budowy strukturalnej i tektoniki podłoża podczwartorzędowego.

Osady czwartorzędowe na terenie gminy Wróblew występują powszechnie i tworzą pokrywę o miąższości dość zróżnicowanej. Uzależniona jest ona w znacznym stopniu od ukształtowania stropu podłoża czwartorzędu. Generalnie w zachodniej i północnej części gminy kształtują się w granicach 45 – 70 m, a we wschodniej części na poziomie 90 – 100 m. Najniższą miąższość osiągają na południowo-zachodnich krańcach gminy i w widłach rzek Strugi Domaradzkiej i Mrogi na pograniczu z miastem w wysokości 20-30 m, a największą w sołectwie Kadzielin i Ostrołęka – 120 – 130 m.

Najstarsze osady czwartorzędowe na terenie gminy Głowno związane są ze zlodowaczeniem środkowopolskim – stadiał mazowiecko-podlaski (Warty). Są to osady lodowcowe i wodnolodowcowe w postaci gliny zwałowej, piasków, żwirów i mułków. Zlodowacenie północnopolskie nie objęło swym zasięgiem gminy Głowno. Powstawały wówczas osady rzeczne, stożków napływowych i deluwialne. Na przełomie plejstocenu i holocenu (czwartorzęd nierozdzielny) kształciły się osady eoliczne. W holocenie tworzyły się osady budujące teras współczesnej doliny (teras zalewowy) oraz osady organiczne. Osady holocenijskie tworzą się również współcześnie.

Powierzchnię obszaru gminy Głowno budują następujące utwory czwartorzędowe w podziale na wiek (od najstarszych do najmłodszych osadów) (na podstawie mapy geologicznej Polski 1:200 000 – A – mapa utworów powierzchniowych arkusze Płock (Sobota (554)) oraz Łódź (Głowno (591) i Łyszkowice (592)):

- Plejstocen:
 - zlodowacenie środkowopolskie – stadiał mazowiecko-podlaski (Warty):
 - ☞ gliny zwałowe,
 - ☞ mułki, piaski i żwiry kemów,
 - ☞ piaski i żwiry wodnolodowcowe (dolne i górne),
 - zlodowacenie północnopolskie – zlodowacenie Wisły:

- mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne,
- piaski i żwiry stożków napływowych,
- piaski i mułki deluwialne;
- Czwartorzęd nierozdzielony:
 - piaski eoliczne w wydmach,
 - piaski eoliczne,
 - eluwia glin zwałowych,
- Holocen:
 - mułki, piaski i żwiry rzeczne,
 - namuły,
 - torfy.

Powyższe osady tworzą swoistą mozaikę na terenie gminy Głowno. Deglacjacja łądolodów środkowopolskich pozostawiła grubą serię wodnolodowcowych osadów piaszczysto-żwirowych i morenowych glin zwałowych.

Na znacznych przestrzeniach obszaru gminy płytkie podłoże stanowią gliny morenowe łądolodu Warty (rejon Karnkowa, Glinnika, obszar na wschód od miasta Głowna) oraz piaszczysto-gliniaste eluwia pochodzące z rozmycia stropu utworów zwałowych (północny obszar gminy). W południowej części terenu gminy (międzyrzecze rzek Mrogi i Strugi Domaradzkiej) strop glin przykrywają płyty piaszczysto-żwirowych osadów wodnolodowcowych, osiagających miąższości w granicach 5 – 10 m. Wschodnie krańce gminy i pas o szerokości 300-500 m w sołectwie Kamień, będące jednocześnie kulminacją powierzchni tej części gminy, budują mułki, piaski i żwiry kemów.

Z okresu zlodowaceń północnopolskich pochodzą piaski i żwiry oraz mułkowate osady stożków napływowych, pokrywające znaczące przestrzenie w północnej i zachodniej części gminy (rejon Woli Mąkolskiej, Mąkolic, Mięsośni, Chlebowic, międzyrzecze rzeki Mrogi i Zimnej Wody). Powstanie tej formacji wiąże się z odpływem wód powierzchniowych ku północy, w kierunku rozległego obniżenia pradoliny warszawsko-berlińskiej odległej o ok. 10 km od północnych granic gminy Głowno. Z tego okresu pochodzą również serie piasków budujących wyższe, nadzalewowe terasy w dolinach rzek.

Na przełomie plejstocenu i holocenu formowały się pojedyncze, niewielkie pola piasków przewianych i nieliczne pagórki wydymowe uformowane na podłożu piaszczystych osadów stożków napływowych (północno-zachodnie krańce gminy (sołectwo Jasionna) oraz południowa część gminy (w pobliżu doliny rzeki Mrogi i Strugi Domaradzkiej).

Do najmłodszych utworów osadzonych w okresie holocenu należą piaski rzeczne wypełniające dna współczesnych cieków powierzchniowych i zagłębień bezodpływowych oraz pojedyncze płyty organicznych gruntów namułowo-torfowych. Lokalne wystąpienia osadów organicznych związane są głównie z dolinami Mrogi i Maliny. W rejonie Ziewanic torfy osiagające miąższość do 18 m były przez lata eksploatowane przez okoliczną ludność w celach opałowich.

W wyniku działalności człowieka na terenach zabudowanych powstają grunty nasypowe. W zależności od sposobu ich formowania na obszarze gminy występują następujące kategorie gruntów:

- grunty nasypów budowlanych powstałe w wyniku określonego planowanego przedsięwzięcia inżynierskiego – np. pod nasypy kolejowe i drogowe, zabudowania, wały i groble – na obszarze objętym opracowaniem powstały one pod koleją, drogami asfaltowymi, zabudowaniami – ich miąższość jest zróżnicowana w zależności od stopnia skomplikowania morfologii danego terenu;
- grunty nasypów niekontrolowanych, składowanych chaotycznie (m.in. grunty dzikich wysypisk odpadów i zwałowisk).

Głębokość przemarzania gruntów na obszarze objętym opracowaniem wynosi 1,00 m (strefa tej wartości obejmuje Polskę środkową i wschodnią). W gruntach wysadzinowych (wszystkie grunty zawierające ponad 10% cząstek o średnicy zastępczej poniżej 0,002 mm i grunty organiczne) głębokość posadowienia nie powinna być mniejsza od głębokości przemarzania (mierzy się ją od projektowanego poziomu terenu lub posadzki piwnic w nieogrzewanych budynkach).

3.2.3. Surowce mineralne

Występowanie surowców mineralnych zależy od budowy geologicznej regionu. Rejon gminy Głowno nie jest zasobny w kopaliny pospolite przydatne do lokalnych potrzeb budowlanych.

Na terenie gminy Głowno surowce naturalne mające lokalne znaczenie gospodarcze to pospolicie występujące surowce skalne, okruchowe – piaski.

Udokumentowanym złożem tego kruszywa naturalnego (piasku) jest złożo „Albinów” zlokalizowane we wschodniej części gminy (sołectwo Albinów). Po zakończeniu wydobycia należy przeprowadzić rekultywację w kierunku leśnym.

W rejonie Woli Mąkolskiej i Helenowa występują pola piaszczystego zasypania rzeczno zbudowane z drobnoziarnistych piasków stożków napływowych. Są one w znacznym stopniu zanieczyszczone domieszkami pylasto-gliniastymi. Dodatkowym elementem utrudniającym podjęcie ich eksploatacji jest płytki poziom wód gruntowych związanych bezpośrednio więzią hydrauliczną z wodami rzeki Maliny i Strugi Domaradzkiej.

Podobnie niską jakość i niesprzyjające warunki wodne obserwuje się w południowych obszarach gminy, w obrębie pól piasków rzecznych i wodnolodowcowych, związanych z zalesionymi obszarami doliny Mrogi i Brzuśni.

Kruszywo drobnoziarniste o dobrych parametrach technologiczno-jakościowych występuje na wschodnich krańcach gminy, w rejonie Albinowa i Woli Lubiankowskiej. W granice gminy sięga zachodnia część zespołu pagórków kemowych, których kulminacyjne partie znajdują się w obrębie sąsiedniej gminy Łyszkowice.

Poszukiwaną na rynku budowlanym kopaliną jest kruszywo naturalne, zwłaszcza kruszywo grube – żwiry i mieszanki piaszczysto-żwirowe. Na obszarze gminy Głowno ta kategoria surowców nie występuje.

4.2.4. Warunki hydrograficzne i hydrogeologiczne

IV.2.4.1. Wody powierzchniowe

Gmina Głowno leży w dorzeczu Wisły, w całości zlewni rzeki Bzury.

Współczesna sieć hydrograficzna gminy Głowno to wynik działalności wód fluwioglacjalnych w okresie stadium regresji lądolodu zlodowacenia Warty i kierunku spływu rzek (południkowy i równoleżnikowy). Wypadkowa łączy się na tym obszarze wód rzecznych i postglacjalnych. W układzie sieci rzecznej i przebiegu działu wodnego zaznacza się wpływ głównych elementów rzeźby polodowcowej starszego podłoża.

Przez obszar gminy przebiegają dwa działu wodne III rzędu między zlewniami rzek stanowiącymi dopływy Bzury. W zachodniej części gminy linia wododziałowa III rzędu rozdziela zlewnię Mrogi i Moszczenicy, a we wschodniej części gminy zlewnię Mrogi i Bobrówki. Ponadto przebiegają liczne działu wodne IV i V rzędu (na podstawie Rastrowej Mapy Podziału Hydrograficznego Polski).

Zachodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Malinę, będącej dopływem Moszczenicy i jej dopływy: Dopływ spod Gozdkowa, Dopływ z Koźła i Dopływ z Feliksowa. Centralną część i południowo-wschodnie krańce gminy odwadnia rzeka Mroga i jej dopływy: Dopływ z jez. Szczypiorniak, Struga Domaradzka, Brzuśnia wraz z Dopływem spod Kolonii Lubianków oraz Dopływ z Helenowa. Grunty północno-wschodniej części gminy odwadniają zaś dopływy rzeki Bobrówki – Zimna Woda oraz Kalinówka wraz z Dopływem spod Kadzielina.

Odwodnienie przedmiotowego obszaru odbywa się w kierunku północnym – ku Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej. Większość cieków obszaru gminy płynie generalnie na północ, zgodnie z nachyleniem terenu mając swoje odcinki źródłowe w obrębie wyższych poziomów strefy krawędziowej Wyżyny Łódzkiej. W części zachodniej i centralnej układ hydrograficzny ma przebieg południkowy, a koryta biegną niemalże równolegle do siebie w nieznaczącej odległości. Rzeki charakteryzują się małą obfitością wód.

Głównym ciekim na terenie gminy Głowno jest rzeka Mroga. Wyróżnia się ona spośród pozostałych cieków obszaru gminy naturalnym charakterem oraz wyraźnie wykształconą dolną. Wcięła się ona głęboko w obszar wysoczyzny tworząc liczne

meandry i starorzecza. Jej profil podłużny pozwolił na wykorzystanie energii wodnej poprzez wybudowanie w przeszłości na rzece licznych młynów. Niektóre spełniają obecnie wyłącznie rolę zabytkową.

Pozostałe rzeki nie wykształciły wyraźnych dolin. Płyną w mało wyraźnych, lekko wciętych obniżeniach.

Naturalna sieć rzeczna na terenie gminy Głowno w dużym stopniu została poddana działaniom regulacyjnym i obecne stosunki wodne są bardzo przeobrażone. Uregulowany został bieg Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej.

Na terenie gminy Głowno większe zbiorniki wodne występują w Karnkowie, Glinniku, Boczkach Zarzecznych, Boczkach Domaradzkich, Chlebowcach, Ziewanicach, Rudniczku i Lubiankowie.

Główną funkcją zbiorników wodnych znajdujących się na terenie gminy jest funkcja retencyjna. Mogą one łącznie pomieścić 99 tys. m³ wody. Niektóre ze zbiorników zostały utworzone w celu hodowli ryb.

W okresach bezopadowych następuje przesuszenie gruntów, co wpływa na zmniejszenie efektywności produkcji rolnej. Ważne staje się zatem zwiększenie małej retencji na terenie gminy Głowno. Zasoby wodne gminy wynoszą 14,9 mln m³ (wartość rocznego odpływu z powierzchni gminy), co wskazuje na fakt, iż obszar ten wykazuje duże potrzeby z zakresu małej retencji. Charakteryzuje się on niekorzystnymi warunkami klimatycznymi oraz niedostatecznymi zasobami wodnymi na obszarach rolniczych. Konieczne jest zwiększenie ilości retencjonowanych wód poprzez budowę nowych zbiorników wodnych, jak i również zwiększenie lesistości gminy (zwiększenie ilości wody retencjonowanej w glebie), czy zwiększanie ilości zadrzewień śródpolnych na gruntach słabych i nieprzydatnych rolniczo (m.in. skarpach, nieużytkach itp.). Poprawę stosunków wodnych można częściowo uzyskać poprzez: zakaz lokalizowania inwestycji wodochłonnych.

W ramach realizacji „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” (2005) na terenie gminy Głowno należało wybudować zbiornik retencyjny „Rudniczek” (nr 100) na rzece Brzuśni o powierzchni 1,7 ha, pojemności 25,5 tys. m³ i średniej głębokości 1,5 m, mającego spełniać główną funkcję przeciwpowodziową. Wymóg ten został zrealizowany.

Z biegiem czasu narodziła się potrzeba uzupełnień wykazu obiektów służących retencjonowaniu wody uwzględnionych w „Wojewódzkim Programie Małej Retencji” dla województwa łódzkiego sporządzonego w 2005 r. i anektowanym w 2010 r. Zgodnie z Aneksem, mała retencja będzie realizowana poprzez dodatkowe zbiorniki wodne (zgłoszone do realizacji poprzez samorządy lokalne, instytucje, stowarzyszenia oraz Regionalną Dyрекję Lasów Państwowych w Łodzi i Poznaniu) oraz tzw. „retencję korytową²²” polegającą na wykorzystaniu wszystkich budowli piętrzących mogących stale lub okresowo magazynować wodę w korytach rzek oraz umożliwiających prowadzenie nawodnień rolniczych.

Mieszkańcy gminy Głowno zgłosili wniosek możliwości realizacji zbiornika „Ziewanice” (nr 165/A) na rzece Mrodze o powierzchni ok. 30 ha.

²² Retencja korytowa to jeden z najtańszych sposobów zwiększania zasobów wody w zlewniach nie tylko w obrębie samego cieku, lecz również przyczynia się do zwiększenia zasobów wód podziemnych. Ten sposób retencji wody ma szczególne znaczenie w okresie wegetacyjnym, kiedy możliwe jest wykorzystanie wody dla nawodnień użytków rolnych – głównie użytków zielonych. Natomiast w zlewniach małych i okresowo prowadzących wodę utrzymanie retencji korytowej wydatnie ogranicza odpływ wody ze zlewni

Tabela 12. Wykaz obiektów retencji korytovej na terenie gminy Głowno

Nr w wykazie	Zlewnia	Nazwa obiektu rzeki	Miejscowość	Rodzaj budowli	Rok wykonania	Lokalizacja	Administartor	Wielkość retencji korytovej (w tys. m ³)	Ocena stanu technicznego
50/K	Wisły	Bzura	Boczki Domaradzkie	Jaz+most	bd	16+100	Urząd Gminy Głowno	30,401	zadowolający
51/K	Wisły	Bzura	Ziewanice	Jaz+most	bd	18+780	Urząd Gminy Głowno	51,369	zadowolający

Źródło: Aneks „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” dla województwa łódzkiego, marzec 2010 r.
Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi i Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi, Łódź

IV.2.4.2. Wody podziemne

Gmina Głowno znajduje się w strefie średniej zasobności w wody podziemne. Według regionalizacji hydrogeologicznej B. Paczyńskiego (1995) gmina leży w VIII regionie hydrogeologicznym zwanym „Kutnowskim”, w którego granicach wody podziemne poziomów użytkowych (pierwszy poziom wodonośny) występują w utworach czwartorzędowych i jurajskich, lokalnie w paleogeńsko-neogeńskich (trzeciorzędowych).

Głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego jest ściśle uzależniona od morfologii terenu i jego budowy geologicznej, a także od zróżnicowania litologicznego osadów.

Przebieg hydroizobat obrazujących głębokość od powierzchni terenu do pierwszego zwierciadła wód podziemnych nawiązuje do ukształtowania powierzchni gminy. Najpłytsze występowanie zwierciadła wód – generalnie do 2 m p.p.t. związane jest z osadami holoceniowymi w obrębie den dolin rzecznych i obniżeń oraz na równinnym terenie w rejonie Mąkolic w zachodniej części gminy. Symetrycznie w stosunku do dolin, na wyniesionych terenach morenowych i sandrowych głębokość występowania pierwszego poziomu wodonośnego wzrasta do 10 – 20 m. Najzasobniejsza seria wodonośnych piasków plejstocenu zalega pod glinami zwałowymi lądolodu Warty.

Występowanie zwierciadła wód podziemnych na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t. powoduje, iż bezpośrednia lokalizacja zabudowy jest znacznie utrudniona lub niemożliwa.

Wody gruntowe den dolin rzecznych wykazują ściśle uzależnienie od stanów wody w rzekach. Wraz z podniesieniem się stanu wód mogą występować lokalne podtopienia. Im dalej od den dolin tym mniejsza jest ta zależność i wahania okresowe związane są w większym stopniu z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych.

Wody podziemne obszaru gminy Głowno mające znaczenie użytkowe ściśle wiążą się z warstwami skalnymi wieku trzeciorzędowego i czwartorzędowego.

Wody poziomu trzeciorzędowego występują w piaskach mioceńskich na głębokości 40-50 m p.p.t. Poziom ten był eksploatowany przez ujęcie w Ziewanicach dla potrzeb wodociągu wiejskiego. Obecnie ujęcie to jest nieczynne.

Wody poziomu czwartorzędowego stanowią główny użytkowy poziom wodonośny gminy. Wyszczególnić można dwie podstawowe warstwy wodonośne:

- I warstwa wodonośna – wody związane z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi znajdującymi się pod pierwszymi glinami zwałowymi na głębokości 3-10 m p.p.t.. Lokalnie napięte zwierciadło wody;
- II warstwa wodonośna – występuje w osadach fluwioglacjalnych i rzecznych pod gliną na głębokości 20-90 m p.p.t. Napięte zwierciadło wody (wznios od 25 do 40 m).

Górnojurajski poziom wodonośny facji wapienno-marglistej na terenie gminy Głowno odgrywa rolę podrzędną ze względu na dużą głębokość występowania oraz dobrze zawodnione nadległe osady czwartorzędowe bądź czwartorzędowo – trzeciorzędowe. □

Czwartorzędowy poziom wodonośny, z którego zaopatrywane są wszystkie wodociągi wiejskie, niektóre obiekty usługowe i produkcyjne, gospodarstwa niezwodociągowane

i rolnictwo cechuje duża wydajność i generalnie dobra jakość (tabela nr 13).

Ponadto na terenie gminy Głowno (sołectwa Domaradzyn, Kamień, Kadzielin, Ostrołęka) występują liczne ujęcia wody służące do celów prywatnych (głównie dla rolnictwa), których ustalone zasoby wodne wynoszą średnio 2-6 m³/h.

Tabela nr 13. Ujęcia wody na terenie gminy Głowno

Lp.	Nazwa ujęcia	Głębokość studni [m]	Zasoby zatwierdzone w kat. „B” [m ³ /h]	Depresja [m]	Zwierciadło wody	Liczba ujęć:	Stratygrafia (Q – czwartorzęd)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Stacja wodociągowa w Lubiankowie	63,0	65,0	5,45	Napięto – ustabilizowało się na głębokości 8,5 m p.p.t.	2 – Studnia nr 1	Q	Zaopatrywane miejscowości: Lubianków, Rudziczek, Piaski Rudnickie, Wola Lubiankowska, Albinów. Pozwolenie wodnoprawne do 01.01.2021 r.
		57,0	42,0	6,8	Napięto – ustabilizowało się na głębokości 9,6 m p.p.t.	2 – Studnia nr 2	Q	
2.	Stacja wodociągowa w Popowie	56,5	31,8	24,5	Napięto – ustabilizowało się na głębokości 3,5 m p.p.t.	2 – Studnia nr 1	Q	Zaopatrywane miejscowości: Popów, Popówek, Karnków, Mięsośnia, Władysławów Popowski, Glinik. Pozwolenie wodnoprawne do 31.12.2015 r.
		52,0	31,8	11,2	Napięto – ustabilizowało się na głębokości 4,5 m p.p.t.	2 – Studnia nr 2	Q	
3.	Stacja wodociągowa w Boczках-Domaradzkich	43,0	60,0	8,2	Napięto – ustabilizowało się na głębokości 2,8 m p.p.t.	2 – Studnia nr 1	Q	Zaopatrywane miejscowości: Boczki-Domaradzkie, Chlebowice, Boczki-Zaręczno, Gawronki, Helenów, Władysławów-Bielawski, Wola-Zbrożkowa, Ziewanie. Pozwolenie wodnoprawne do 31.12.2015 r.;
		44,6	60,0	9,7	Napięto – ustabilizowało się na głębokości 2,6 m p.p.t.	2 – Studnia nr 2	Q	

4.	Stacja wodociągowa w Mąkolicach	29,0	60	11,8	Napięte — ustabilizowało się na głębokości +2,8 m p.p.t. (samowypływ wody)	1 — Studnia nr 1	Q	Zaopatrywane miejscowości: Mąkolice, Wola Mąkolska, Pieńki Popowskie, Jasionna. Pozwolenie wodnoprawne do 01.01.2021 r.;
5.	Gospodarstwo „Glinik” Glinik 4	43,0	36,0	16,5	—	2 — Studnia nr 1	Q	Pozwolenie wodnoprawne do 31.05.2019 r.;
		48,0				2 — Studnia nr 2		
6.	Lubianków 39 Dekatażacja i ścieranie tkanin	48,0	40,0	—	—	4	Q	Pozwolenie wodnoprawne do 31.12.2015 r.;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Marszałkowskiego —
Wydział Geologii i Koncesji Geologicznych oraz Urzędu Gminy Głowno

Tabela nr 13a. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Głowno

Lp.	Właściciel/ użytkownik	Lokalizacja: nr działki z dokumentacji (numer działki z geoportalu) obręb	Głębokość (m)	Stratygrafia ujęcia piętra wodonośnego	Wydajność eksploatacyjna (m ³ /h)
1.	Wodociąg wiejski	309 Karnków	56,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	31,8
2.	Osoba prywatna	4 Lubianków	43,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	21

3.	Wodociąg wiejski	38/3 (38/7) Lubianków	65,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	65
4.	Wodociąg wiejski	88/1 Boczki Domaradzkie	44	Czwartorzęd (Kenozoik)	60
			46,5		
5.	Wodociąg wiejski	1211 (1185/1) Mąkolice	30,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	60
6.	Grupowy wodociąg wiejski	185/2 Ziewanice	48	Neogen (Trzeciorzęd)	76
7.	Osoba prywatna	27 Ostrołęka	33	Czwartorzęd (Kenozoik)	6
8.	Osoba prywatna	3/1 (6) Kamień	30	Czwartorzęd (Kenozoik)	6
9.	Osoba prywatna	185 (183) Kadzielin	32	Czwartorzęd (Kenozoik)	5,5
10.	Osoba prywatna	114/2 (111/1) Kadzielin	30	Czwartorzęd (Kenozoik)	6
11.	Osoba prywatna	62/4 (62/1) Domaradzyn	18	Czwartorzęd (Kenozoik)	-
12.	Osoba prywatna	275 (176) Karnków	45	Czwartorzęd (Kenozoik)	25
13.	Baza Techniczna SKR	185/2 Ziewanice	48	Czwartorzęd (Kenozoik)	33,84
14.	RSP Zabrzeźnia	65 Kamień	50	Czwartorzęd (Kenozoik)	49
15.	Zakład Mleczarski	336/3 Wola Zbrożkowa	46	Czwartorzęd (Kenozoik)	40
16.	Osoba prywatna	309 (310)	34	Czwartorzęd	2,14

		Ostrołęka		(Kenozoik)	
17.	Glinnik Dzierzawa, D.W.J Ptaśińscy	5/2 Glinnik	48	Czwartorzęd (Kenozoik)	20
18.	Dekatywacja i Ścieranie Tkanin Teresa Bartosiak	22 Lubianków	48	Czwartorzęd (Kenozoik)	40
19.	Osoba prywatna	174 Władysławów Popowski	31 34	Czwartorzęd (Kenozoik)	4
20.	Gmina Głowno	1209 (1185/1) Mąkolice	30,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	60
21.	PGR	5/1 Glinnik	44	Czwartorzęd (Kenozoik)	36
22.	Wodociąg wiejski	309 Karnków	57	Czwartorzęd (Kenozoik)	31,8
23.	Wodociąg wiejski	38/3 Lubianków	57	Czwartorzęd (Kenozoik)	42
24.	Osoba prywatna	16/4 Kadzielin	33	Czwartorzęd (Kenozoik)	3,6
25.	OSP	75/5 (74) Ostrołęka	31	Czwartorzęd (Kenozoik)	6
26.	Osoba prywatna	78/1 (75/1) Kadzielin	28,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	4,8
27.	Osoba prywatna	3/1 Kadzielin	34,5	Czwartorzęd (Kenozoik)	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi

5.2.5. Warunki klimatyczne

W wyniku podziału Polski według A. Wosia (1996) na regiony klimatyczne w świetle frekwencji dni z różnymi typami pogody gmina Głowno leży w granicach regionu XVII, tj. regionu środkowopolskiego. Wyróżnia się on na tle innych regionów znacznie większą liczbą dni z pogodą bardzo ciepłą oraz dni dość mroźnych z dużym zachmurzeniem i opadem. Jest to strefa tzw. cyrkulacji zachodniej i południowo-zachodniej. Gmina Głowno charakteryzuje się krótką i dość chłodną wiosną, długim latem oraz długą i chłodną zimą.

Analizowany obszar znajduje się w strefie wpływu klimatów suboceanicznego i kontynentalnego. W ciągu całego roku, podobnie jak w całej Polsce środkowej, przeważa równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza, ze szczególną preferencją wilgotnych mas powietrza polarnomorskiego (45% dni w ciągu roku) oraz polarnokontynentalnego (38% dni w ciągu roku), napływających z zachodu, a w mniejszym zakresie ze wschodu. Również roczny rozkład prędkości wiatru jest analogiczny, jak na obszarze całej Polski. Maksymalne prędkości występują zimą i wiosną. W skali roku przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie – stanowią łącznie 30-32% wiatrów rocznie. Istotną cechą warunków anemometrycznych jest niezbyt częste występowanie bardzo silnych wiatrów, głównie zimą. W ciągu roku przeważają wiatry słabe (2 – 5 m/s). Latem występują cisze.

Wiatry mają duże znaczenie dla formowania się topoklimatów i kierunków rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. Najlepiej przewietrzanymi terenami na obszarze gminy Głowna są tereny wyniesione (wschodnia część gminy).

Opady atmosferyczne wykazują wyraźne uzależnienie od ukształtowania terenu. Średnia roczna suma opadów z wielolecia jest tu niższa niż w strefie krawędziowej Wzniesień Łódzkich i waha się w granicach 500 - 540mm (przy średniej kraju 635 mm). Na okres letni przypada większość opadów (maksimum w lipcu – 105 mm), najmniej opadów notuje się zimą i wczesną wiosną (minimum w styczniu – 31 mm). Częstotliwość występowania opadów nawalnych największa jest w okresie czerwiec-sierpień. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez okres 1,5 miesiąca w ciągu roku. Charakterystyczną cechą przebiegu zachmurzenia jest wyraźny rytm roczny z maksimum w zimie, a minimum w sierpniu i wrześniu. Średnie roczne zachmurzenie sięga ok. 5,0 stopnia pokrycia nieba (w skali 1:10).

Wilgotność względna osiąga wartość średnio 80%. Parowanie z wolnej powierzchni wodnej przekracza średniorocznie wartość 550 mm/rok, natomiast parowanie terenowe kształtuje się na poziomie 400-420 mm/rok (Objaśnienia do mapy hydrogeologicznej Polski, 2002). Zróżnicowanie stosunków wilgotnościowych, prócz ilości opadów atmosferycznych, wywołane jest rzeźbą terenu, roślinnością, głębokością zalegania wód gruntowych. Najwyższą wilgotnością cechują się tereny położone wzdłuż doliny Mrogi i większych cieków (nawet do 90–100%). Znaczne powierzchnie leśne (południowa, północno-wschodnia i południowo-wschodnia część gminy) również wpływają na zwiększenie wilgotności powietrza. Najkorzystniejsze tereny wilgotnościowe posiadają tereny wyniesione (wschodnia część gminy) o głęboko zalegającej wodzie gruntowej (tereny wyniesione są lepiej przewietrzane).

Największą liczbę dni z mgłą notuje się w październiku. Najczęściej obserwuje się je na terenach o dużym uwilgotnieniu, w dolinach i obniżeniach. Powstawaniu mgieł sprzyjają również jądra kondensacyjne występujące w dużej liczbie nad obszarami zwartej zabudowy miasta (na skutek emisji zanieczyszczeń).

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,2°C, a roczna amplituda temperatur – 19,8 °C. Najwyższą średnią temperaturę notuje się w lipcu – 18,5°C, natomiast najniższą w styczniu – (-3,0°C). Liczba dni mroźnych waha się w granicach 30-40 dni, a liczba dni z przymrozkami od 90 do 100 dni. Najlepsze warunki termiczne posiadają tereny położone poza zasięgiem inwersji dolinnych o głębokim zaleganiu wód gruntowych, o korzystnych warunkach solarnych i wilgotnościowych (tereny wschodniej części gminy). Zróżnicowanie warunków termicznych pomiędzy dolinami rzek a terenami wyniesionymi może osiągnąć 4°C.

Zależny od temperatury okres wegetacyjny roślin wynosi ok. 210-220 dni w roku. Warunki klimatyczne na obszarze gminy Głowno są zatem korzystne dla rolnictwa.

Dolina Mrogi oraz doliny większych cieków stanowią naturalne rynny spływowe dla mas powietrza.

Ogólne cechy przedstawionego wyżej klimatu gminy Głowno ulegają zróżnicowaniu na tzw. topoklimaty w zależności od lokalnych warunków, tj. rzeźba terenu, rodzaj i pokrycie podłoża, głębokość zalegania wód gruntowych, zabudowa, rodzaj zagospodarowania przestrzeni. Największy wpływ w/w. czynników jest zauważalny w dniach o pogodzie wyżowej – zwłaszcza bezchmurnej i bezwietrznej (w czasie dni pochmurnych oddziaływanie to prawie nie występuje):

- tereny o dobrych i bardzo dobrych warunkach topoklimatycznych występują w obrębie zboczy o dyspozycjach S, SW, W, SE o nachyleniu większym niż 5%. Występują one fragmentarycznie na terenie gminy Głowno. Charakteryzują się one bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi, dobrymi warunkami wietrznymi i wilgotnościowymi, małą częstotliwością występowania mgieł, a także najkrótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej i długim okresem bezprzymrozkowym. Wskazane są do lokalizacji różnych form zabudowy mieszkaniowej, letniskowej, rekreacyjnej oraz do upraw rolnych, warzywniczych, sadowniczych w tym również roślin ciepłolubnych. Niewskazana jest za to lokalizacja obiektów o działaniu szkodliwym i/lub uciążliwym.
- tereny o przeciętnych warunkach topoklimatycznych, które obejmują obszary płaskie i lokalne fragmenty zboczy o różnej ekspozycji i nachyleniu – tereny dominujące dla gminy Głowno. Charakteryzują się one dobrymi i przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi oraz bardzo dobrymi warunkami przewietrzania terenu. Są to obszary predestynowane do upraw rolniczych, sadowniczych i warzywnych oraz dla zabudowy mieszkaniowej.
- tereny o okresowo gorszych warunkach topoklimatycznych, które są charakterystyczne dla obszarów płaskich o okresowo płytko zalegającej wodzie gruntowej (na głębokości do 2,0 m p.p.t.), które występują w bezpośrednim sąsiedztwie większych dolin rzecznych i obniżeń terenów oraz w zachodniej części gminy (rejon Mąkolic).
- tereny o gorszych warunkach klimatycznych właściwych dla zboczy o ekspozycji N, NE, NW i o znacznym nachyleniu (ponad 10%). Występują one fragmentarycznie na terenie gminy Głowno. Charakteryzują się one niekorzystnymi warunkami solarnymi a także dłuższym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Obszary te nie powinny być wykorzystywane na cele lokalizacyjne zabudowy mieszkaniowej oraz upraw wymagających dużej ilości słońca. Wykazują jednak walory do wykorzystywania ich na cele rekreacyjne związane z popularyzacją sportów zimowych.
- tereny o niekorzystnych warunkach topoklimatycznych, które obejmują doliny rzek Mrogi oraz Maliny i ich dopływów, doliny mniejszych cieków oraz obniżeń. Tereny dolinne charakteryzują się niekorzystnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi ze względu na zjawisko inwersji termicznej oraz stagnację chłodnego, wilgotnego powietrza. Cechują się także gorszymi właściwościami solarnymi ze względu na zwiększoną częstotliwość występowania mgieł. Wskazane tereny nie są wskazane dla lokalizacji zabudowy oraz realizacji miejsc wypoczynku. Nie powinny też podlegać przeobrażeniom skierowanym na realizację barier, zabudowy, nasypów, zwartych nasadzeń zieleni itp.), które utrudniałyby swobodny przepływ powietrza. W istniejących zaporach należy tworzyć prześwity, które poprawią cyrkulację powietrza i zapewnią napowietrzanie obszarów. Wskazane jest wprowadzanie (lub utrzymywanie) na wskazanych obszarach upraw łąkowych i innych wykazujących wysokie wymagania wilgotnościowe.
- tereny o warunkach topoklimatycznych właściwych obszarom leśnym. Na terenie gminy Głowno znajduje się niewiele lasów a większe kompleksy zlokalizowane są w części południowej, północno-wschodniej i południowo-wschodniej. Wśród powyższych lasów można wyróżnić te o korzystnych warunkach klimatycznych czyli na siedliskach suchych, które wykazują predyspozycje do rozwoju turystyki i rekreacji oraz lasy podmokłe i wilgotne, nie wskazane do użytkowania antropogenicznego.

6.2.6. Warunki glebowe

O charakterze pokrywy glebowej w znacznym stopniu decydują utwory powierzchniowe. W granicach obszaru gminy Głowno dominują utwory plejstoceńskie. Skalą macierzystą są osady pochodzące z przełomu plejstocenu i holocenu oraz występują również osady holocenijskie.

Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne wyróżniane na podstawie: budowy profilu glebowego (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, skład chemiczny gleby i jej odczyn, oglejenie, właściwości fizyczne); stosunków wilgotnościowych uwarunkowanych położeniem w terenie; wysokością bezwzględną.

Gleby na terenie gminy Głowno charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem typu gleb jak i przydatności rolniczej. W zależności od rodzaju skał budujących podłoże na terenie gminy wytworzyły się następujące typy i podtypy gleb (na podstawie map glebowo-rolniczych w skali 1:5000):

- gleby brunatne – podstawowy typ gleby na terenie gminy:
 - brunatne wylugowane i kwaśne – wykształciły się na znacznej części gminy Głowno przede wszystkim na podłożu gliniasto-piaszczystym i piaszczystym – piaski: luźne, słabo gliniaste, gliniaste lekkie, gliniaste mocne miejscami pylaste oraz gliny lekkie jako gleby kompleksu żytniego dobrego, słabego oraz bardzo słabego; na piaskach gliniastych mocnych i lekkich oraz glinach lekkich wykształciły się żyzne gleby należące do kompleksu pszenego dobrego i żytniego bardzo dobrego - znaczne powierzchnie we wschodniej (sołectwo Ostrołęka, Rudniczek, Wola Lubiankowska) i północno-centralnej (sołectwo Ziewanice, Boczki Domaradzkie, Chlebowice, Popówek Głowieński, Władysławów Popowski, Karnków, Dabrowa) części gminy;
 - brunatne właściwe – żyzne gleby wykształcone na podłożu piaszczysto-gliniastym – piaski gliniaste mocne i gliny lekkie miejscami pylaste należące do kompleksu pszenego dobrego – wschodnia część gminy (sołectwo Kadzielin, Wola Zbrożkowa i Albinów), a nawet pszenego bardzo dobrego – sołectwo Kadzielin;
- czarne ziemie i gleby szare – podstawowy typ gleby na terenie gminy:
 - czarne ziemie zdegradowane i gleby szare – wykształciły się na znacznej części gminy Głowno przede wszystkim na podłożu gliniasto-piaszczystym i piaszczystym – piaski: luźne, słabo gliniaste, gliniaste lekkie miejscami pylaste, gliny lekkie oraz pyły zwykłe jako mało żyzne gleby kompleksu zbożowo-pastewnego słabego oraz użytki zielone średnie oraz słabe i bardzo słabe; na piaskach gliniastych mocnych i lekkich oraz glinach lekkich miejscami pylastych wykształciły się żyzne gleby należące do kompleksu pszenego dobrego, żytniego bardzo dobrego oraz zbożowo-pastewnego mocnego - znaczne powierzchnie w północnej (sołectwo Jasionna, Dąbrowa, Chlebowice) i centralnej (sołectwo Władysławów Popowski, Popów Głowieński, Boczki Domaradzkie), a nawet pszenego bardzo dobrego – sołectwo Chlebowice;
 - czarne ziemie właściwe – żyzne gleby wykształcone na podłożu piaszczysto- gliniastym – piaski gliniaste mocne i lekkie oraz gliny lekkie miejscami pylaste należące do kompleksu pszenego dobrego i do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego – wschodnia (sołectwo Kamień, Kadzielin, Wola Zbrożkowa, Ostrołęka, Albinów, Wola Lubiankowska, Rudniczek) i centralna (sołectwo Chlebowice, Popów Głowieński, Popówek Włociański, Domaradzyn) część gminy, a nawet pszenego bardzo dobrego – sołectwo Kadzielin, Popów Głowieński;
- gleby biellicowe i pseudobiellicowe – wykształcone na znacznych powierzchniach terenu gminy na piaskach gliniastych lekkich, słabo gliniastych i luźnych oraz glinach lekkich tworząc gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego; w centralnej (sołectwo Władysławów Popowski, Boczki Domaradzkie, Chlebowice) i we wschodniej (sołectwo Ostrołęka) części gminy piaski gliniaste mocne i gliny lekkie tworzą podłoże dla żyznych gleb kompleksu pszenego dobrego;

- mady – wykształcone głównie na utworach piaszczystych (piaskach: luźnych, słabo gliniastych, gliniastych lekkich, gliniastych mocnych (miejscami pylastych), pyłach zwykłych oraz miejscami na glinach lekkich przede wszystkim w dolinach rzeki Mrogi, Brzuśni, Maliny, Strugi Domaradzkiej tworząc generalnie użytki zielone średnie i użytki zielone słabe i bardzo słabe, oraz w bezpośrednim sąsiedztwie dolin tworząc kompleks żytni dobry i słaby oraz zbożowo-pastewny mocny i słaby;
- gleby murszowo–mineralne i murszowate – wykształcone na utworach piaszczystych (piaskach: luźnych, słabo gliniastych, gliniastych lekkich (miejscami pylastych)), pyłach zwykłych oraz miejscami na glinach średnich w lokalnych zagłębieniach terenu oraz w dolinie rzeki Mrogi, Maliny, Strugi Domaradzkiej, Zimnej Wody i mniejszych cieków jako użytki zielone średnie oraz słabe i bardzo słabe;
- gleby torfowo–mułowe - występują lokalnie w dolinie rzeki Mrogi (na granicy z miastem);

Część wszystkich podtypów gleb (prócz torfów) wytworzonych z piasków luźnych, rzadziej z piasków słabo gliniastych porastają kompleksy leśne.

Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne. Na obszarze gminy przeważają gleby dobre i średnie należące do III i IV klasy bonitacyjnej, które stanowią 51,6%. Znaczną powierzchnię, ponad 34%, zajmują gleby słabe – V klasa bonitacyjna. Gleby I i II klasy występują na niewielkiej powierzchni i zajmują łącznie około 3%.

Tabela 14. Struktura jakości gleb gminy Głowno wg klas bonitacyjnych i rodzajów gruntów

Jednostka	Powierzchnia gruntów w poszczególnych klasach bonitacyjnych									
	gruntów ornych									
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz	Razem
[ha]	---	73,3	857,4	1465,2	1298,2	985,4	2348,8	847,5	10,2	7886,0
%	---	0,73	8,52	14,56	12,9	9,79	23,34	8,42	0,1	78,36
	użytków zielonych - pastwiska									
	I	II	III	IV	V	VI	VIz	Razem		
[ha]	---	---	37,7	229,0	240,4	11,4	1,6	520,1		
%	---	---	0,37	2,28	2,39	0,11	0,02	5,17		
	użytków zielonych - łąki									
	I	II	III	IV	V	VI	VIz	Razem		
[ha]	---	---	18,8	269,3	122,8	26,5	---	437,4		
%	---	---	0,19	2,68	1,22	0,26	---	4,35		
	gruntów leśnych									
	I	II	III	IV	V	VI	VIz	Razem		
[ha]	227,4	---	1,3	18,8	693,8	230,5	---	1171,8		
%	2,26	---	0,01	0,19	6,89	2,29	---	11,64		
	gruntów zadrzewionych i zakrzewionych									
	I	II	III	IV	V	VI	VIz	Razem		
[ha]	---	---	4,3	7,9	35,4	1,5	---	49,1		
%	---	---	0,04	0,08	0,35	0,01	---	0,48		
	Razem									
[ha]	227,4	73,3	2384,7	2808,6	3441,2	1117,4	11,8	10064,4		
%	2,26	0,73	23,69	27,92	34,19	11,09	0,12	100		

Zródło: opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej gminy Głowno w skali 1:1 000

Najwyższe gleby – gleby klasy II mają niewielki udział w powierzchni gruntów ornych i występują małymi płatami w rejonie Mięsośni, Chlebowic, Kadzielina, Ostrołki i Lubiankowa. Gleby o bardzo dużej i dużej przydatności rolniczej (gleby wyższych klas bonitacyjnych - klasa III, IIIa, IIIb, IV, IVa i IVb) zajmują generalnie wschodnią część gminy oraz występują w części centralnej – międzyrzecze Strugi Domaradzkiej i Mrogi. Międzyrzecze Strugi Domaradzkiej i Maliny odznacza się nieco mniej korzystnymi warunkami dla rozwoju rolnictwa – znaczny udział gleb słabych V klasy bonitacyjnej. Najsłabsze warunki glebowe posiada zachodnia część gminy – największy udział mają gleby V i VI klasy bonitacyjnej. Generalizując, można stwierdzić, iż na terenie gminy Głowno dominują:

- w części wschodniej – gleby lasy III,
- w części centralnej – gleby klasy IV,
- w części zachodniej – gleby klasy V-VI.

W dolinach rzek Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej występują użytki zielone średnie, słabe i bardzo słabe. Dobre warunki glebowe (średnie użytki IV klasy) są w dolinie Maliny i Strugi Domaradzkiej. W rozległej dolinie Mrogi oraz dolinie Brzuśni generalnie występują słabsze użytki zielone, głównie V i VI klasy.

Około 12% pokrywy glebowej gminy zajmują gleby leśne oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych. Są to głównie gleby V i VI klasy bonitacyjnej. W Domaradynie wykształciły się gleby leśne I klasy bonitacyjnej.

Znaczna część gruntów ze względu na złe warunki wodne oraz słabo przepuszczalną skałę macierzystą (m.in. glina) na terenie gminy została zmeliorowana.

W wyniku działalności człowieka znaczna część pokrywy glebowej (głównie centralna, centralno-zachodnia, południowo-zachodnia i południowa część gminy) uległa zniszczeniu (np. pod zabudowę, infrastrukturę techniczną). W wyniku prowadzenia prac ziemnych doszło do przemieszania poziomów genetycznych gleb, czy nawet usunięcia poziomu próchnicznego. Modyfikacjom mogła ulec: struktura gleby, zawartość próchnicy, odczyn, skład mechaniczny i chemiczny, właściwości fizyczne.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn. Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.) grunty użytków rolnych wytworzone z gleb pochodzenia organicznego klasy I-VI i gleby pochodzenia mineralnego klasy I-III oraz grunty leśne są chronione prawem przed zmianą użytkowania.

7.2.7. Szata roślinna

Zgodnie z kryteriami podziału kraju na krainy i dzielnice przyrodniczo-leśne lasy gminy Głowno położone są w VI Małopolskiej krainie przyrodniczo – leśnej, 1 dzielnicy Łódzko-Opoczyńskiej.

Przez teren gminy Głowno przebiega dolina Mrogi, granica geobotaniczna podziału W. Szafera (1977) pomiędzy Poddziałem Pasa Wyżyn Środkowych (dokładniej Krainą Północnych Wysoczyzn Brzeżnych, będącej jego częścią) a Poddziałem Pasa Wielkich Dolin (dokładniej jego częścią – Krainą Mazowiecką). Na terenie miasta Głowna granica ta pokrywa się z północną granicą występowania jodły (*Abies alba*). Nieco na południe od miasta i gminy Głowno przebiega północna granica występowania buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica*), a przez północne tereny gminy – granica występowania świerka (*Picea excelsa*) i jawora (*Acer pseudoplatanus*).

W związku z historycznie i przyrodniczo uwarunkowanym rozwojem rolnictwa, a w dalszej kolejności osadnictwa pierwotna roślinność gminy uległa znaczącej zmianie. Miejsce lasów zajęły pola uprawne, a następnie zabudowa oraz tereny komunikacyjne.

Stan przeobrażenia szaty roślinnej gminy obrazuje struktura użytkowanie ziemi.

Tabela 15. Struktura użytkowania gruntów (stan na 01.01.2012 r.)

Wyszczególnienie		Powierzchnia gruntów [ha]	
Użytki rolne	Ogółem	8870	
	W tym:	grunty orne	6917
		sady	681
		łąki trwałe	420
		pastwiska trwałe	497
		grunty rolne zabudowane	232
		grunty pod stawami	29
		grunty pod rowami	94

Grunty leśne oraz zadrzew. i zakrzew.	Ogółem		1257	
	W tym:	lasy	1208	
		grunty zadrzewione i zakrzewione	49	
Tereny zabudowane i zurbanizowane	Ogółem		298	
	W tym:	tereny mieszkaniowe	66	
		tereny przemysłowe	11	
		inne tereny zabudowane	10	
		zurbanizowane tereny niezabudowane	1	
		tereny rekreacji wypoczynkowej	---	
		Tereny komunikacyjne	drogi	203
			tereny kolejowe	7
			inne	---
		użytki kopalne	---	
Grunty pod wodami	Ogółem		21	
	W tym:	morskimi wewnętrznymi	---	
		powierzchniowymi płynącymi	20	
		powierzchniowymi stojącymi	1	
Nieúytki		30		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Głowno

Największymi skupiskami zieleni wysokiej w gminie są lasy. Łączna powierzchnia lasów w 2011 r. (stan na 01.01.2012 r.) wynosiła 1257 ha, co daje bardzo niski stopień lesistości wynoszący ok. 12,0% powierzchni gminy. Lesistość gminy jest jedną z najniższych w powiecie zgierskim i daleko odbiega od lesistości kraju (29,7%). Lasy państwowe zajmują 630 ha, a będące własnością osób fizycznych (prywatne) - 564 ha.

Lasy państwowe są własnością Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych. Gospodarkę leśną na terenie gminy prowadzi Nadleśnictwo Grotniki oraz Nadleśnictwo Brzeziny pod nadzorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi.

Kompleksy leśne koncentrują się w południowo-centralnej oraz w północno-wschodniej części gminy. Niektóre z nich zwłaszcza zwarty kompleks na południu stanowi pozostałość pierwotnych lasów, które jeszcze 200 lat temu pokrywały prawie cały teren, a wyparte zostały przez rozwijające się rolnictwo.

W powierzchni lasów państwowych rosnących w południowej części gminy (sołectwo Domaradzyn) duży udział mają drzewostany ponad 100-letnie.

Lasy na terenie gminy są lasami wielofunkcyjnymi. Obok funkcji gospodarczych spełniają także funkcje dydaktyczne, rekreacyjno-turystyczne, historyczne, ekologiczne, krajobrazowe i kulturowe. Uwzględniając powyższe można wyodrębnić generalnie lasy gospodarcze i lasy ochronne. Na terenie gminy Głowno za lasy ochronne uznano lasy Skarbu Państwa położone w obrębie leśnym Głowno w oddziałach leśnych²⁴:

²³ Zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska Nr DL.lp-0233-10/04 z dnia 26.02.2004 r.

²⁴ Wg stanu z 01.01.2004 r.

- 1, 9, 22-26, 28, 30, 39, 247, 249 - lasy wodochronne;
- 26, 29-31 - lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, o powierzchni łącznej około 58 ha;
- 25-27, 30 - lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne o powierzchni łącznej około 78 ha.

Lasy prywatne zajmują największe powierzchnie we wsi Ziewanice, Władysławów Bielawski, Wola Zbrożkowa, Helenów, Karnków, Rudniczek, Jasionna. W pozostałych sołectwach zajmują niewielkie powierzchnie i nie tworzą większych kompleksów.

Tabela 16 Lasy prywatne na terenie gminy Głowno – charakterystyka

Wieś	Powierzchnia lasów	Typ siedliskowy – powierzchnia w ha									Główne gatunki panujące	Grunty do zalesienia [ha]
		Bs	Bśw	Bw	BMśw	BMw	LMśw	LMw	OI	Inne		
Albinów	9,17	---	8,16	---	0,39	---	---	0,62	---	---	So, Dd	---
Antoniew	11,46	---	6,7	0,37	2,23	1,78	0,14	---	---	0,24	So, Dd, Jd	---
Boczki Domaradzkie	6,13	---	1,22	---	1,93	0,25	1,21	1,52	---	---	So, Dd, Jd	---
Boczki Zarzeczne	1,89	---	0,88	---	---	0,59	---	---	0,42	---	So, Dd, OI	---
Bronisławów	1,51	---	0,46	0,33	0,72	---	---	---	---	---	So, Dd	---
Dąbrowa	2,72	---	0,65	0,18	1,89	---	---	---	---	---	So, Dd	---
Domaradzyn	12,45	---	3,95	---	---	---	2,51	5,37	---	0,62	So, Dd, Jd	---
Feliksów	5,39	---	19,76	---	---	---	---	---	---	---	So	14,37
Gawronki	12,5	---	6,12	0,24	---	---	---	---	6,14	---	So, OI	---
Helenów	54,84	---	73,93	0,92	---	---	---	---	0,46	---	So, OI	20,47
Jasionna	20,44	---	17,22	---	2,05	0,32	---	---	0,55	0,3	So, Dd, OI	---
Karnków	45,34	---	6,96	---	23,76	3,43	11,09	0,1	---	---	So, Dd, Jd	---
Lubianków	11,88	---	0,69	---	5,34	---	5,37	0,26	---	0,22	So, Dd, Jd	---
Mąkolice	17,07	---	16,32	0,59	---	---	---	---	0,16	---	So, OI	---
Rudniczek	30,01	---	0,62	---	24,2	---	3,24	1,02	0,33	0,6	So, Dd, OI, Jd	---
Władysławów Bielawski	62,2	---	109,19	2,08	---	---	---	1,4	---	---	So, OI	50,47
Wola Lubiankowska	8,43	0,06	6,62	0,22	0,34	---	---	1,19	---	---	So, Dd	---
Wola Zbrożkowa	171,3	---	160,3	---	10,6	0,1	---	0,3	---	---	So, Dd	---
Ziewanice	104,5	---	75,62	5,21	3,97	2,78	---	---	16,07	0,85	So, Dd, OI	---
Razem	589,23	0,06	515,37	10,14	77,42	9,25	23,56	11,78	24,13	2,83		85,31

So – Sosna pospolita, Db – Dąb, OI – Olsza czarna, Jd - Jodła

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Uproszczonego planu urządzenia lasów” położonych na terenie wsi: Domaradzyn, Antoniew, Gawronki, Helenów, Rudniczek, Władysławów Bielawski, Karnków, Mąkolice, Lubianków, Jasionna na okres od 01.01.2003 r. do 31.12.2012 r.; „Uproszczonego planu urządzenia lasu wsi Ziewanice” na okres od 01.01.2008 r. do 31.12.2017; „Uproszczonego planu urządzenia lasu wsi Wola Zbrożkowa” na okres od 01.01.2001 r. do 31.12.2010 „Inwentaryzacji stanu lasów” dla wsi Feliksów, Dąbrowa, Wola Lubiankowska, Bronisławów, Boczki Zarzeczne, Boczki Domaradzkie, Albinów na okres od 01.01.2003 r. do 31.12.2012 r.

Skład siedliskowy porastających gminę drzewostanów stanowią przede wszystkim bory, w których dominującym gatunkiem jest sosna, lokalnie dąb, jodła, świerk, brzoza oraz olsy, gdzie głównym gatunkiem siedliskotwórczym jest olsza czarna. Dominuje bór świeży, następnie bór mieszany świeży. Znaczne powierzchnie zajmują również olsy rosnące głównie w dolinach rzek oraz lasy mieszane świeże. Lokalnie występują: bór wilgotny, bór mieszany wilgotny i las mieszany wilgotny.

W lasach prywatnych dominują drzewostany młodsze, wieku 21 – 60 lat (II – III klasa). Drzewostany starsze - 60 – 80 lat (IV klasa) zajmują zdecydowanie mniejszą powierzchnię. Jedynie lokalnie występuje drzewostan powyżej 80 lat. Wzrasta też udział drzewostanów w I klasie wiekowej – 1-20 lat, ze względu na wzmożone w ostatnich latach prace dolesieniowe.

Gospodarka leśna w lasach państwowych i prywatnych prowadzona jest na podstawie planów urządzenia lasów.

Wielowiekowa działalność człowieka, także długotrwałe oddziaływanie przemysłu w przeszłości spowodowały niekorzystne zmiany w pierwotnej strukturze szaty roślinnej. Lasy są poważnie zmienione w wyniku użytkowania, często rabunkowej gospodarki (nielegalne pozyskiwanie drewna, mechaniczne uszkodzenia drzew, zaśmiecanie) oraz na skutek zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, czego następstwem jest podatność na działanie szkodników. Abiotyczną przyczyną degradacji lasów jest obniżanie się poziomu wód gruntowych (przesuszenie gleb przyspiesza eliminację świerka i brzozy).

Ogólny stan zdrowotny i sanitarny lasów na terenie gminy Głowno jest zadowalający. Nie wyodrębniono stref uszkodzenia przemysłowego. Pozostawianie w lesie złomów i wywrotów oraz drzew opanowanych przez szkodniki, niekorowanie pni wpływa na pogarszanie się stanu zdrowotnego i sanitarnego lasów. Najbardziej zaśmiecane są lasy położone blisko gospodarstw domowych i szlaków komunikacyjnych. Lasy wsi Ziewanice i Wola Zbrożkowa należą do grupy o dużym zagrożeniu pożarowym, które zwiększa dodatkowo silna penetracja mieszkańców miasta i gminy Głowno.

Wśród lasów prywatnych nie wyodrębniono lasów ochronnych.

Część lasów wymaga systematycznej przebudowy, także ze względu na dużą ilość wydzielającego się posuszu.

Poza lasami godne uwagi są zbiorowiska roślinności źródliskowej, wodnej i łąkowej towarzyszącej licznym rzekom, strugom i rowom, pełniąc ważną rolę w systemie przyrodniczym i krajobrazowym. W dolinach rzek występują zadrzewienia nadwodne ze znacznym udziałem olchy, wierzby i topoli – zadrzewienia olchowe, wierzbowo-topolowe i olchowo-wierzbowe, stanowiące pozostałość dawnych łągów i olsów, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

Różnicowanie łąk i pastwisk wiąże się z różnorodnością warunków wilgotnościowych i czynników antropogenicznych w obrębie dolin. Część z nich wykorzystywana jest rolniczo.

Na dniami dolin w niekoszonych miejscach rosną naturalne ziołorośla.

Na terenach podmokłych, okresowo zalewanych lub zalanych przez cały rok występuje roślinność bagienna i torfiasta.

Ważnym elementem szaty roślinnej gminy są parki podworskie – reprezentat zieleni urządzonej. Odgrywają one istotną rolę przestrzenno-krajobrazową i biologiczną gdyż stanowią cenne enklawy zieleni wysokiej w otoczeniu monotonnej otwartej przestrzeni rolniczej. Są to oazy dla świata fauny, pełniąc bardzo ważną funkcję przyrodniczą i ekologiczną, są skupieniem różnorodnych gatunkowo i wiekowo, niejednokrotnie rzadkich drzew i innych roślin, na ogół z przewagą starszych drzewostanów i w dobrym stanie zdrowotnym. Stanowią małe węzły ekologiczne w systemie przyrodniczym gminy. Szczegółowe opisy szaty roślinnej zawierają dokumentacje sporządzone dla poszczególnych parków w latach 80-tych XX w.

- 1. Park wiejski w Lubiankowie** – granice parku obejmują aktualny zasięg starodrzewu parkowego, zajmuje on powierzchnię ok. 0,8 ha, z czego woda stanowi ok. 0,2 ha. Staw i otoczenie tworzą malownicze miejsce. Wokół stawu skupiony jest najcenniejszy drzewostan parkowy, potężne dęby, lipy, kasztanowce, graby i wiązy. Wzdłuż drogi wyznaczającej północną granicę założenia rośnie rząd okazałych dębów i grabów, a nieznacznie za nimi na pastwisku dąb. Na ternie parku występuje ponad trzydzieści gatunków drzew i krzewów. Są to wyłącznie drzewa liściaste, w przeważającej większości gatunki krajowe, charakterystyczne dla zbiorowisk leśnych potencjalnych na istniejących siedliskach. Są one okazałych wymiarów i w dobrym stanie zdrowotnym. Najstarsze drzewo – dąb rosnący nad stawem liczy ponad 200 lat. Zasadnicza zaś część drzewostanu została posadzona w połowie XIX wieku. Brak

drzew wieku ok. 100-letnim. Wygląd parku wskazuje na fakt, iż w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat nie dokonano w nim żadnych zmian czy przekształceń, co najwyżej wycięto kilka drzew. Większość drzew, głównie okazałe dęby, wykazują dobry stan zdrowotny. Słabszą zdrowotnością cechuje się rząd lip drobnolistnych oraz kilka drzew rosnących na łuku drogi w północno-wschodnim krańcu parku (większość wycięto w 1980 r. przy regulacji łuku drogi). Z drzew rosnących w parku 3 dęby szypułkowe, 1 jesion wyniosły i 1 kasztanowiec zwyczajny zostały objęte ochroną w postaci pomników przyrody (tabela 17).

Park stanowi oazę cennego starodrzewu liściastego, niewystępującego już na naturalnych stanowiskach w tej okolicy.

2. **Park wiejski w Domaradzynie** – park zajmuje powierzchnię 6,8 ha, z czego powierzchnia zadrzewiona, stanowiąca część ozdobna parku wokół dworu zajmuje 1,5 ha, a wody – 0,2 ha. W parku znajdują się dwa niewielkie stawy oraz starorzecze Strugi Domaradzkiej. Wzdłuż północnego odcinka zachodniej granicy parku rośnie rząd okazałych kasztanowców, a za nim grupa lip i jesionów. Teren znajdujący się na przedłużeniu osi podłużnej dworu w kierunku południowym jest pozbawiony zwartego drzewostanu. Wyróżniają się tu pojedyncze, potężne jesiony i kasztanowce. Kompozycje parku wyznacza układ dwóch prostopadłych alei. Jedna z nich, o przebiegu wschód – zachód jest obsadzona modrzewiami i świerkami. Druga obsadzona jest świerkami. Na północny-zachód od dworu istnieje także fragment alei jesionowej. Dendroflora parku nie jest bardzo zróżnicowana i tworzy ją zaledwie kilkanaście gatunków drzew i krzewów. Znaczny udział mają drzewa iglaste, a zwłaszcza świerki pospolite. Wśród drzew liściastych dominują jesiony wyniosłe, kasztanowce białe, lipy drobnolistne. Osiągnęły one znaczące rozmiary. Stanowią najstarszą część drzewostanu, liczącą około 150 100 lat. Następną młodszą grupę tworzą drzewa posadzone prawdopodobnie w latach 20-tych XX w. Stan zdrowotny drzewostanu jest na ogół dobry. Z dawnego sadu zachowało się tylko kilka drzew. Z drzew rosnących w parku 5 jesionów wyniosłych, 1 lipa drobnolistna, 1 klon zwyczajny i 3 kasztanowce zwyczajne zostały objęte ochroną w postaci pomników przyrody (tabela nr 17).
3. **Park wiejski w Glinniku** – park zajmuje powierzchnię ok. 2,0 ha, z czego ok. 0,18 ha stanowią stawy. Od wejścia na odcinku ok. 100 m w kierunku południowym ciągnie się aleja starych przystrzyżonych grabów. Na terenie parku na północny-zachód od rowu położony jest niewielki staw, nad którym rosną stare wierzby. Teren położony na północ i południe od stawu oraz na zachód od dworu jest bardzo zdziczały, porośnięty różnymi gatunkami krzewów. W sąsiedztwie dworu rosną stare kasztanowce białe, a na zachód od dworu – trzy unikalne korkowce amurskie oraz usytuowane jest największe skupisko starodrzewu – okazałe kasztanowce białe, świerki pospolite, robinie, topole i wierzby. W dalszej odległości od dworu rosną pojedyncze drzewa: orzech, klony, głogi. Wzdłuż szerokiej drogi rozcinającej sad rosną stare kasztanowce białe i klony jawory oraz gęste krzewy leszczyny i głogi. W parku występuje ponad 40 gatunków drzew i krzewów. Zdecydowana większość to gatunki liściaste, wśród których dominują gatunki rodzime: klon zwyczajny i jawor, wierzba biała i krucha, topola czarna i osika, lipa drobno- i szerokolistna, dąb szypułkowy. Z gatunków obcych przeważają kasztanowce białe i robinie akacjowe, bardzo popularne w polskim krajobrazie. Unikalnym gatunkiem jest korkowiec amurski. Drzewa iglaste reprezentowane są przez: świerk pospolity i kłujący, sosnę czarną, żywotnik wschodni. W parku rośnie też wiele gatunków krzewów, wśród których najliczniej reprezentowane są: leszczyna pospolita, bez czarny, głóg jednoszyjkowy, śliwa tarnina. Występuje też wiele krzewów o charakterze ozdobnym, a wśród nich: jaśminowiec Leomoine'a, lilak pospolity, karagana syberyjska, trzmielina pospolita, suchodrzew pospolity, sumak octowiec, tawuła Douglasa, śnieguliczka biała, porzeczki, dzikie róże. Trudny jest do określenia dokładny wiek drzewostanu. Nie zachowały się stare drzewa z okresu budowy dworu. Orientacyjny wiek drzew to ok. 100 lat. Istniejący starodrzew został posadzony na początku XX wieku i jest pozostałością ówczesnego założenia

parkowego.

W parku rośnie również wiele drzew młodszych, głównie samosiewy oraz młode nasadzenia zakładane współcześnie. Stan zdrowotny roślinności parkowej jest ogólnie zadowalający.

- 4. Park w Różanach** – obszar parku w ramach założenia historycznego obejmował 9 ha. Obecnie zadrzewiona część ogranicza się jedynie do bezpośredniego otoczenia dworu oraz fragmentu terenu od strony południowej. Obecnie w parku występuje ok. 25 gatunków drzew i krzewów. W części leśnej przeważają drzewa liściaste. Wiele okazów osiągnęło wiek ponad 100-letni. Dominującymi gatunkami są drzewa liściaste. Szczególnie cennym gatunkiem jest dąb szypułkowy o obwodzie 365 cm rosnący przy południowo-wschodniej granicy parku.

Gmina jest stosunkowo bogata w szpalery przydrożne oraz zieleni śródpolną, pełniące cenną rolę przyrodniczo-krajobrazowo-ochronną. Dominują w nich lipy, klony, jesiony, topole, robinie, wierzby, lokalnie brzozy, olchy. szczególnie krajobrazowe są szpalery przydrożne i śródpolne wierzb w części wschodniej gminy (rejon Albinowa), charakterystyczne dla obszaru Mazowsza. Szpalery przydrożne są ważne, jako swoiste korytarze ekologiczne.

Dobre gleby sprzyjają rozwojowi sadownictwa i ogrodnictwa. sady są znacznym elementem w przestrzeni gminy, jak również ważnym składnikiem szaty roślinnej. Zajmują około 6,5% ogólnej powierzchni gminy.

Inne skupiska zieleni wysokiej to zieleni towarzysząca obiektom usługowym, siedliskom oraz zieleni cmentarza.

Wskazane jest, oprócz prac dolesieniowych, zadrzewianie terenu zielenią śródpolną (na miedzach) oraz wzdłuż górnych krawędzi dolin cieków i rzek, tworzenie pasów wiatrochronnych, szpalerów przy drogach polnych i ciągach komunikacyjnych (wzmocnienie istniejących szpalerów, zwłaszcza przy drogach o nasilonym ruchu – tworzenie pasów ochronnych przed uciążliwościami komunikacyjnymi), także utrwalanie roślinnością stoków o dużym nachyleniu w celu ochrony przed procesami erozyjnymi.

Mimo różnej wartości związanej z wiekiem i gatunkiem, cała zieleni wysoka w gminie powinna być zachowana i chroniona ze względu na jej nieocenioną rolę przyrodniczą. Powinna być również poddawana zabiegom pielęgnacyjnym.

Priorytetowo jednak należy traktować ochronę środowiska leśnego, które stwarza największe bezpieczeństwo ekologiczne oraz podnosi wartości krajobrazowe.

8.2.8. Świat zwierząt

Występowanie zwierząt ściśle związane jest ze zbiorowiskami roślinnymi, w których znajdują pożywienie i schronienie. Zatem w związku ze zmianami szaty roślinnej (wylesienia, osuszanie łąk, procesy urbanizacyjne) zniszczone zostały naturalne siedliska i biotopy. Na analizowanym terenie występuje fauna leśna, wodna, nadwodna i terenów rolniczych.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy dominuje fauna terenów rolniczych, których bogactwo zależy od stopnia mozaikowości terenu oraz intensywności prowadzonej na tych obszarach działalności antropogenicznej. Ponadto fauna skupia się głównie w rejonie dolin rzek, zbiorników wodnych, terenów podmokłych oraz lasów. Należy zatem unikać odwodnień terenu (osuszania zbiorników wodnych, torfowisk) i wyrębu na znacznych powierzchniach.

W lasach zaobserwowano występowanie m.in. sarny, dzika, jelenia zająca.

Tereny podmokłe, okresowo zalewane lub zalane przez cały rok są siedliskiem ptactwa wodnego i błotnego.

Wybudowane przez człowieka zabudowania tworzą swoisty układ biocenotyczny akceptowany tylko przez niektóre gatunki zwierząt i stanowią przeszkodę na szlakach migracyjnych zwierząt.

9.2.9. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem

Gmina Głowno posiada atrakcyjne przyrodnicze położenie. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem oraz ciągłość ekosystemów ekologicznych zapewniają doliny rzeczne oraz ekosystemy leśne w południowo-centralnej oraz w północno-wschodniej części gminy.

Istniejące na obszarze gminy doliny rzek: Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej oraz mniejszych cieków są korytarzami ekologicznymi o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Obejmują aktywne biologicznie ekosystemy wodne, bagienne, łąkowe, polne i leśno-zaroślowe.

Główny korytarz ekologiczny gminy - dolina rzeki Mrogi zapewnia połączenie obszaru opracowania z doliną Bzury, będącą korytarzem ekologicznym o randze krajowej według koncepcji systemu krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska.²⁵

Efektywność funkcjonowania korytarzy (ciągów) przyrodniczych zależy przede wszystkim od potencjału biologicznego ekosystemów tworzących ciąg przyrodniczy oraz od ciągłości przebiegu i nawiązania do potencjału ekosystemów zasilających.

Ponadto chronione przed przerywaniem lub osłabianiem ciągłości powinny być lokalne „sięgacze”, gdyż zabezpieczają równowagę ekologiczną w obrębie gminy. Istnieje konieczność ochrony i kształtowania tych powiązań przyrodniczych.

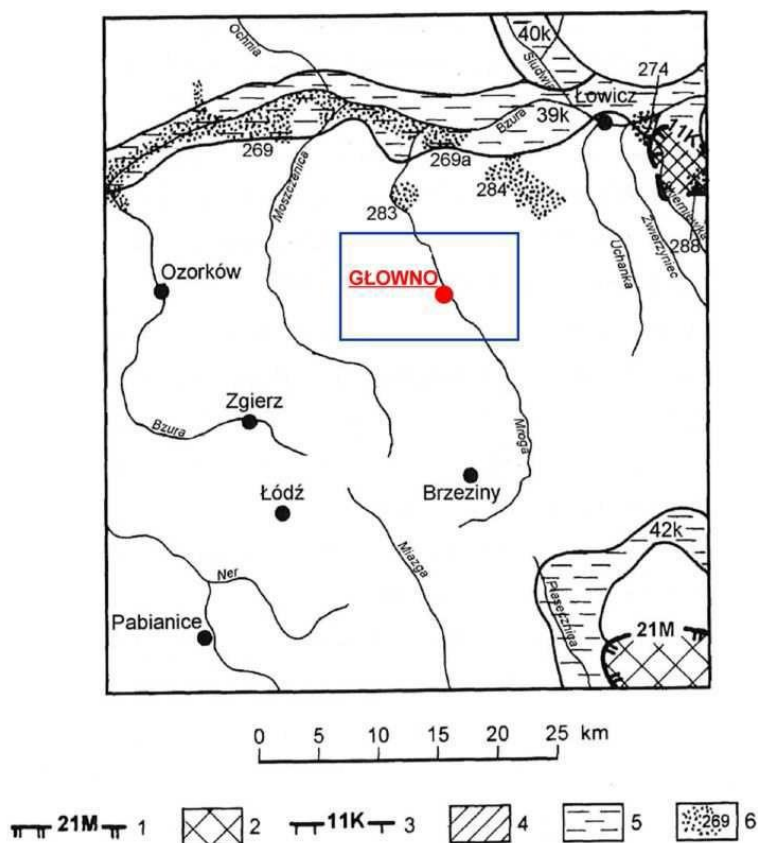
Istotny element regionalnej sieci powiązań ekologicznych stanowią doliny rzeki Mrogi oraz jej dopływy Mrożycy (uchodzi do Mrogi na terenie miasta Głowno). Ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe wskazane są one do objęcia ochroną prawną na całej długości jako obszar chronionego krajobrazu i włączenie w system obszarów chronionych.²⁶

Ponadto północno-wschodnie krańce gminy są objęte zasięgiem korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym wyznaczonym przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży dla migracji dużych zwierząt.

²⁵ Krajowa sieć ekologiczna ECONET – Polska składa się z obszarów węzłowych charakteryzujących się wysokim stopniem różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz korzystnymi uwarunkowaniami dla zachowania siedlisk i ostoi gatunków o znaczeniu europejskim i krajowym, powiązanych korytarzami ekologicznymi.

²⁶ Ustalenia zaktualizowanego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego – uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

Rys. 15. Położenie miasta i gminy Głowno na tle mapy systemów ECONET (Liro, 1998) i CORINE (Dyduch – Falniowska, 1999).

Źródło: Objasnienia do mapy georodowiskowej Polski 1:50000 - arkusz Głowno (591), 2004, PIG, Warszawa
System ECONET

1 – granica obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym i jego numer: 21M – Obszar Puszczy Pilickiej; 2 – biocentrum w obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym; 3 – granica obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym i jego numer: 11K – Obszar Puszczy Bolimowskiej; 4 – biocentrum w obszarze węzłowym o znaczeniu krajowym; 5 – korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym: 39k – Bzury, 40k – Słudwi, 42k – Rawki;
System CORINE

6 – ostoje przyrody o znaczeniu europejskim, o powierzchni powyżej 100 ha: 269 – Dolina Bzury, 269a – Stawy Rybne Walewice, 274 – Stawy Łowicz Mysłaków, 283 – Stawy Rybne Psary, 284 – Stawy Rybne Okręt i Rydwan, 288 – Puszcza Bolimowska.

10.2.10. Warunki geologiczno – inżynierskie

Na terenie gminy Głowno w części centralnej i wschodniej dominują warunki korzystne dla budownictwa. Wynika to z dobrej nośności podłoża w warunkach wysoczyzny morenowej, równiny sandrowej i wodnolodowcowej oraz zalegania poziomego wodonośnego generalnie poniżej 2 m p.p.t. Cechują się one najczęściej prostymi, miejscami złożonymi, warunkami gruntowymi dla posadowień bezpośrednich. Są to grunty pod względem warunków gruntowo-wodnych przydatne dla realizacji wszelkich przedsięwzięć inwestycyjnych. Ograniczenia będą stanowić tereny zmeliorowane oraz obszary wysokiej ochrony wód podziemnych.

Obszary, na których mogą pojawić się utrudnienia dla budownictwa występują na znacznej powierzchni gminy. Są to rozległe tereny w części zachodniej i północnej i częściowo w południowej (sołectwo Domaradzyn), co wiąże się z równiną denudacyjną i z budującymi podłożem piaskami i żwirami stożków napływowych. Ograniczenia stwarza wysoki poziom wody gruntowej kształtujący się na głębokości 0–2 m p.p.t. Istnieje możliwość poprawy warunków wodnych po wykonaniu drenażu. Ponadto utrudnienia może stanowić nośność podłoża – luźne piaski eoliczne (częściowo zalesione) oraz piaski i mułki deluwialne

wypełniające dna suchych dolin. Wskazane jest zdjęcie osadu nienośnego zalegającego cienką warstwą na spoistym podłożu lub fundamentowe umocnienie.

Utrudnienia dla zabudowy mogą również stanowić wody podskórne zalegające lokalnie na płyciej występujących, słabo przepuszczalnych glinach, mułkach i iłach, lub wody śródglinowe w obrębie utworów gliniastych. Zagospodarowanie tych gruntów wymaga badań geotechnicznych warunków podłoża dla potrzeb konkretnych inwestycji.

Nie wskazane do zabudowy ze względu na słabą nośność są występujące w granicach gminy utwory eoliczne o różnych miąższościach i zróżnicowanej nośności – zwłaszcza formy wydmore zbudowane z sypkiego materiału eolicznego. Ze względu na walory krajobrazowe nie powinny one być zabudowywane.

W dnach dolin rzecznych oraz lokalnych obniżeniach terenu panują mało korzystne i niekorzystne warunki gruntowo-wodne oraz złożone i skomplikowane warunki geotechniczne. Jednocześnie obszary te są obszarami o znacznych walorach przyrodniczych. Powinny one pozostać terenami otwartymi w jak najmniejszym stopniu zabudowanymi.

Wątpliwą przydatność dla budownictwa posiadają tereny o znacznym spadku (powyżej 5%) i potencjalnej możliwości wystąpienia zjawisk geodynamicznych – pagórki, stoki dolin rzecznych, strome skarpy. Powinny one być zagospodarowane zielenią, szczególnie wysoką, by zapobiec zjawiskom geodynamicznym.

IV.3. Zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe

1.3.1. Prawnie chronione

Na terenie gminy Głowno dotychczas powołano następujące prawne formy ochrony przyrody:

1. UŻYTEK EKOLOGICZNY

Został utworzony Rozporządzeniem Nr 50/2001 Wojewody Łódzkiego z dnia 8 sierpnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne. Położone są na terenie Nadleśnictwa Grotniki, na gruntach leśnych Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych.

Powyższa forma ochrony przyrody została powołana w sołectwie Domaradzyn, na działce o nr ewid. 629 (oddział leśny 30j). Zajmuje powierzchnię 1,76ha. Jest to podmokła łąka okresowo zalewana przylegająca bezpośrednio do zbiornika wodnego.

Cele ochrony:

- zbiornik wodny podlegający naturalnej sukcesji,
- ochrona miejsc bytowania ptactwa wodnego i błotnego,
- ochrona i zachowanie swoistych zespołów przyrodniczych, charakterystycznych dla terenów podmokłych i okresowo zalewanych,
- znaczenie dla zachowania zasobów genowych i typów środowisk niezbędnych dla zapewnienia ciągłości istnienia ekosystemów i różnorodności gatunkowej.

2. POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Głowno ustanowiono 17 pomników przyrody ożywionej – 16 pojedynczych drzew i 1 grupę drzew.

Tabela 17. Pomniki przyrody ożywionej na terenie gminy Głowno.

L.p.	Miejsce lokalizacji	Forma pomnika	Gatunek drzewa	Obwód drzewa*	Wysokość [m]	Akt prawny
1.	Karnków, przy drodze Karnków – Popów, dz. nr 188	pojedyncze drzewo	<u>Dąb szypułkowy</u> o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałżeniu	270	24	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990 r. (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 3 poz. 24 z 1990 r.)

2.	<u>Lubianków</u> , park wiejski nad stawem, dz. nr 261/3	pojedyncze drzewo	<u>Dąb szypułkowy</u> o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	498	22-24	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990 r. (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 3 poz. 24 z 1990 r.)
3.	<u>Lubianków</u> , park wiejski nad stawem, dz. nr 261/3	pojedyncze drzewo	<u>Dąb szypułkowy</u> o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	358	22-24	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990 r. (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 3 poz. 24 z 1990 r.)
4.	<u>Lubianków</u> , park wiejski nad stawem, dz. nr 261/3	pojedyncze drzewo	<u>Dąb szypułkowy</u> o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	310	22-24	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990 r. (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 3 poz. 24 z 1990 r.)
5.	<u>Lubianków</u> , park wiejski, dz. nr 261/2	pojedyncze drzewo	Kasztanowiec zwyczajny	320	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
6.	<u>Lubianków</u> , park wiejski nad stawem, dz. nr 261/2	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły	250		Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
7.	<u>Lubianków</u> , przy drodze z Lubiankowa do Łyszkowic, dz. nr 65	Grupa drzew	<u>7 Dębów szypułkowych</u> o szeroko rozłożonej koronie i dużym ugałęzieniu	262-430	22-24	Zarządzenie Nr 8/90 Prezydenta Miasta Łodzi z dn. 10.01.1990 r. (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 3 poz. 24 z 1990 r.)
8.	<u>Domaradzyn</u> , park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły	390	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
9.	<u>Domaradzyn</u> , park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły	255	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
10.	<u>Domaradzyn</u> , park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły	310	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
11.	<u>Domaradzyn</u> , park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły	270	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
12.	<u>Domaradzyn</u> , park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Jesion wyniosły	245	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)

13.	<u>Domaradzyn,</u> park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Lipa drobnolistna	300	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
14.	<u>Domaradzyn,</u> park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Klon zwyczajny	220	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
15.	<u>Domaradzyn,</u> park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Kasztanowiec zwyczajny	235	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
16.	<u>Domaradzyn,</u> park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Kasztanowiec zwyczajny	260	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)
17.	<u>Domaradzyn,</u> park wiejski, dz. nr 585	pojedyncze drzewo	Kasztanowiec zwyczajny	260	---	Rozporządzenie Nr 10/93 Woj. Łódzkiego z dn. 12.11.1993 (Dz. U. Woj. Łódz. Nr 12 poz. 117 z 1993 r.)

* Obwód drzew na wysokości 1,3 m podany w cm zawiera dane z okresu ustanawiania pomników przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Głowno

3. PARKI

Ochroną prwaną objęte są również obiekty przyrodniczo-kulturowe – dawne założenia parkowo-dworskie:

1. Wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:
 - a) Domaradzyn - dwór z oficyną i park – dec. Nr A/316/1-2 z dnia 15.01.1989 r.,
 - b) Różany – dwór murowany oraz park w zespole dworskim – dec. Nr A/309/1-2 z dnia 29.04.1986 r.
2. Objęte ochroną w postaci wpisu do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:
 - a) Park wiejski w Lubiankowie,
 - b) Park wiejski w Gliniku.

Parki w: Lubiankowie, Gliniku i Domaradzynie zostały zatwierdzone Uchwałą RN miasta Łodzi nr X/41/85 z dnia 23.09.1985 r. w sprawie uznania niektórych terenów zadrzewionych na obszarach wsi województwa łódzkiego za parki wiejskie, ochrony tych parków i zarządzania nimi (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 10 poz. 133 z 31.10.1985 r.).

Wszelkie działania w obrębie parków i ich bezpośrednim sąsiedztwie (zmiany przestrzenne, działania pielęgnacyjne) mogą być czynione po wcześniejszym uzgodnieniu lub zaopiniowaniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2.3.2. Proponowane do objęcia ochroną prawną

Na terenie gminy Głowno proponuje się objąć ochroną prawną dodatkowo nowe tereny o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Władze na szczeblu wojewódzkim w aktualizacji „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”,²⁷ w ramach stworzenia spójnego systemu obszarów chronionych wytypowały do utworzenia dwa obszary chronionego krajobrazu:

- „Mrogi-Mrożyce”²⁸ – powyższa forma ochrony przyrody obejmuje tereny chronione ze

²⁷ Zatwierdzona Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września

²⁸ Obszar Chronionego Krajobrazu Mrogi i Mrożyce został utworzony w województwie łódzkim na początku lat 70-tych. Po zmianach administracyjnych w 1975 roku część terenu znalazła się w granicach województwa łódzkiego, część weszła w granice województwa skierniewickiego. Od tego

względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe dolin rzecznych Mrogi i Mrożący, stosunkowo mało jeszcze przekształconych, wraz z rzekami o naturalnych korytach na zdecydowanej większości ich przebiegu, jak również terenów sąsiadujących z dolinami obu tych rzek charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Swoim zasięgiem obejmie tereny kilku gmin: m. gm. Stryków, m. Głowno, gm. Głowno, gm. Dmosin, gm. Brzeziny, m. Brzeziny, gm. Nowosolan, m. gm. Koluszki, gm. Rogów,

- „Sokolnicko - Piątkowski” – obszar ten, jako kompleks lasów regionu Sokolnik i Gieczna z uroczyskami: Sokolniki, Modlna i częściowo Bądków oraz uroczyska: Gieczno, Kwilno i Witów, pełni funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe dla terenu Ozorkowa, Małachowic, Aleksandrii, Sokolnik, a nawet Piątku i Kutna. Lasy te skupiają dużą ilość domków letniskowych regionu łódzkiego. Szczególnie wartość proponowanego obszaru podnoszą walory krajobrazowe ogrodów Sokolnik. Są to tereny historycznie przeznaczone jako lasy masowego wypoczynku. W drzewostanie dominuje sosna z domieszką dębu oraz brzozy. Na szczególną uwagę zasługuje teren bagnisto-wydmowy w uroczysku Witów, gdzie został zaprojektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Silne błota”, obecnie jest on postulowany na „Shadow list” jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk w ramach sieci Natura 2000 (tuż za zachodnimi granicami gminy).

3.3.3. Walory krajobrazowe

Poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu należy dążyć do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich elementów przyrody w powiązaniu z rozwojem zabudowy. Na terenie gminy Głowno można wyróżnić:

- **krajobraz rolniczy** – występuje na znacznym obszarze gminy w charakterze mozaiki, którą kształtuje stosunkowo silne rozdrobnienie upraw i duża liczba miedz i ugorów. Tereny otwarte są urozmaicone sadami i niewielkimi powierzchniowo lasami. Na obrzeżach terenu, wzdłuż dróg (lokalnie w niewielkim oddaleniu) występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. Biorąc pod uwagę obecne tendencje rozwoju istnieje możliwość, iż rolnicza przestrzeń produkcyjna ulegnie zmniejszeniu i zostanie ograniczona do gleb wysokich klas bonitacyjnych (I-III klasy). Na glebach IV-VI może nastąpić rozwój innych funkcji (w przewadze mieszkaniowej i usługowej).
- **krajobraz leśny** – dominuje w południowo-centralnej oraz w północno-wschodniej części gminy. Lasy stanowią bardzo ważne węzły w systemie ekologicznym tego terenu. Ważne jest wykształcenie układu pasmowego, tj. stworzenie tzw. korytarzy ekologicznych poprzez powiązanie istniejących terenów leśnych i planowanych do zalesienia terenów rolnych z ciągami dolinnymi oraz systemem zadrzewień, co spowoduje powstanie ciągłego systemu przyrodniczego, wpływającego korzystnie na poprawę warunków hydrologicznych gleb, przeciwdziałanie erozji wietrznej

czasu status prawny obu części obszarów zaczął się różnić. Obszar znajdujący się w granicach województwa skierniewickiego został ponownie utworzony rozporządzeniem Wojewody Skierniewickiego w 1997 roku. Obszar leżący na terenie województwa łódzkiego posiadał status obszaru chronionego na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego gmin Stryków i Głowno. Po powstaniu nowego województwa łódzkiego oba obszary uległy połączeniu z zachowaniem uprzedniego statusu prawnego.

Wg „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” (2002 r.) i jego aktualizacji (2010 r.) wszystkie obszary chronionego krajobrazu województwa wymagają korekty w zakresie prawnym i w przebiegu ich granic z uwagi na niespójność systemu wynikającą z tworzenia ich w odrębnych jednostkach administracyjnych (byłe województwa) oraz różnego statusu prawnego.

i powierzchniowej oraz degradacji ziemi, zwiększenie wodnej retencyjności środowiska i podniesienie różnorodności ekologicznej środowiska.

- **krajobraz dolinny** – zajmuje najmniejszą powierzchnię, ale jest to najlepiej zachowany typ krajobrazu, z najważniejszymi dolinami Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej stanowiącymi fragment przyrodniczych struktur o ponadlokalnym znaczeniu. W związku z tym należy je objąć ochroną, która pozwoliłaby na wprowadzenie w tym terenie ograniczeń lokalizacyjnych dotyczących tych form zagospodarowania, które w sposób ewidentny wpływałyby degradująco na środowisko, zachwiały równowagę ekologiczną i prowadziły do obniżenia jego walorów.

Duże przestrzenie otwarte (z uwagi na nieznaczne deniwelacje terenu, niewielką lesistość oraz „punktowe” zainwestowanie) oraz dolina rzeki Mrogi – silnie wcięta w powierzchnię terenu, z mocno nachylonymi stokami erozyjnymi o meandrującym przebiegu są niewątpliwym walorem krajobrazowym gminy.

IV.4. Jakość środowiska i źródła jego zagrożeń

1.4.1. Powietrze atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne jest elementem środowiska naturalnego o szczególnym znaczeniu dla istnienia życia na ziemi. Ze względu na powszechność występowania i brak naturalnych barier dla przenikania substancji gazowych i pyłów jest ono odbiorcą dużego ładunku zanieczyszczenia. Łatwa dyfuzja i ruch mas powietrza umożliwia rozprzestrzenianie się szkodliwych substancji na znaczne odległości, co uniemożliwia ograniczenie zanieczyszczenia do miejsca jego powstania.

Do antropogenicznych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza można zaliczyć:

- energetyczne spalanie paliw; główne źródło emisji dwutlenku siarki, pyłów; duży udział w emisji tlenków azotu,
- procesy technologiczne stosowane w zakładach przemysłowych,
- transport; duży udział w emisjach tlenku węgla, tlenków azotu,
- paleniska indywidualne,
- produkcja rolna; źródło emisji dużych emisji amoniaku.

Na jakość powietrza na terenie gminy Głowno mają wpływ:

1. Warunki meteorologiczne – mają one wpływ na wielkość emisji energetycznej i sposób rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń; przy odpowiedniej cyrkulacji może nastąpić ewentualny wzrost stężenia wielkości gazów i pyłów w powietrzu, w wyniku napływu zanieczyszczeń z zewnątrz, głównie znad miasta Głowna.
2. Emisja punktowa – pochodzi ona ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych; na terenie gminy Głowno brak jest emitorów energetycznych i technologicznych; nie ma również zakładów przemysłowych, które emitowałyby duże ilości zanieczyszczeń; szczególnie uciążliwe źródła punktowe na obszarze gminy w 2010 r. to: Stacja Dekatyzacji i Ścierania Tkanin w Lubiankowie, Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo - Handlowe „Rolfods” w Ziewanicach.
3. Emisja powierzchniowa – pochodzi z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni ogrzewanych w większości węglem kamiennym, to tzw. niska emisja, mająca największy jest w sezonie grzewczym i pojawiająca się na terenach większej koncentracji zabudowy opalanej węglem (Mąkolice, Wola Mąkolska, Chlebowice, Boczki Domaradzkie, Ziewanice, Wola Zbrożkowa, Bronisławów, Kadzielin, Kamień, Rudniczek, Lubianków); podstawowe zanieczyszczenia to: tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), pył zawieszony (PM10); modernizacja źródeł energetycznych oraz przechodzenie na ekologiczne nośniki energii wpływa na spadek stężeń zanieczyszczeń powietrza.
4. Emisja liniowa (komunikacyjne) - jej źródłem jest głównie transport samochodowy, a znaczenie w emisji jak i w imisji z roku na rok coraz większe; szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji; stanowi największe zagrożenie dla obszarów

położonych w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu - droga krajowa nr 14 relacji Walichnowy – Łowicz łącząca Łódź - Poznań). Poza związkami będącymi produktami spalania paliw w ruchu kołowym emituje się również duże ilości pyłów pochodzących ze ścierania opon i nawierzchni drogi.

Na terenie gminy w ramach wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza prowadzone są pomiary zanieczyszczeń powietrza. Punkty pomiarów jakości powietrza z pasywnym poborem próby SO₂ i NO₂ na terenie gminy zlokalizowany jest w Woli Mąkolskiej.

Stan czystości powietrza w gminie generalnie nie budzi zastrzeżeń. Można się spodziewać zwiększonych stężeń zanieczyszczeń w sezonie grzewczym, w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy, bowiem w gminie dominuje ogrzewanie węglem (obejmuje około 90% budynków).

Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza jest również nasilony ruch komunikacyjny, szczególnie na drogach krajowych, gdzie duży udział ma ruch tranzytowy.

Obecnie jedno z największych zagrożeń zdrowia ludności i środowiska stanowią zanieczyszczenia pyłowe²⁹. Średnie roczne stężenie pyłu PM10 w gminie Głowno kształtowało się na poziomie 16µg/m³, 24µg/m³ i 30µg/m³ (nie przekroczyło wartości dopuszczalnej tj. 40µg/m³).

2.4.2. Wody

Do głównych czynników negatywnie wpływających na środowisko wodne zalicza się:

- ☞ zanieczyszczenia punktowe (ścieki przemysłowe i komunalne),
- ☞ zanieczyszczenia obszarowe (np. ze źródeł rolniczych),
- ☞ zanieczyszczenia liniowe (np. z transportu drogowego),
- ☞ zmiana stosunków wodnych wynikająca z zabudowania, piętrzenia czy regulacji koryt cieków (nie jest objęta monitoringiem WIOŚ),
- ☞ tzw. „dzikie” wykorzystywanie studni kopanych na szamba.

3.4.3. Wody powierzchniowe

Rzeka Mroga, Malina i Struga Domaradzka w 2009 r. były objęte monitoringiem czystości wód powierzchniowych (monitoring operacyjny). Wg oceny jednolitych części wód rzeka Mroga (silnie zmodyfikowana) na odcinku od Mrożycy do ujścia posiadała umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego i zły stan ogólny jednolitych części wód. Rzeka Malina (rzeka naturalna) posiadała umiarkowany, a rzeka Struga Domaradzka (rzeka naturalna) - słaby stan ekologiczny (jakość wody uległa pogorszeniu w stosunku do lat poprzednich). We wszystkich badanych rzekach stwierdzono zagrożenie eutrofizacją.

Ocenę jakości wód Mrogi i Strugi Domaradzkiej z uwzględnieniem poszczególnych parametrów przedstawia tabela 18.

Tabela 18. Ocena jakości wód Mrogi i Strugi Domaradzkiej w 2008 r.

L.p.	Parametr	Jednostka	N	Wynik		Stwierdzona klasa	
				MROGA	STRUGA DOMARADZKA	MROGA	STRUGA DOMARADZKA
1	Temp. wody	°C	12	18,8	21,5	I	I
4	Zawiesina ogólna	mg/l	12	27,1	---	III	---
5	Odczyn		12	7,6-8,2	7,4-8,2	I	I
6	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	6,916	9,632	II	I
7	BZT5	mg O ₂ /l	12	8,514	6,076	IV	IV

²⁹ Największe wartości stężenia pyłu PM10 występują zawsze na nieucieplonych obszarach gęstej zabudowy, często dodatkowo przeciętymi ruchliwymi arteriami komunikacyjnymi o charakterze słabo przewietrzanych kanionów ulicznych. Największą uciążliwość wśród źródeł emisji pyłu dla wielkości jego emisji ma emisja niska – mimo jej małego obszaru zasięgu oddziaływania.

10	Ogólny węg. org.	mg C/l	12	13,87	17,358	III	IV
11	Amoniak	mg NH ₄ /l	12	0,307	1,717	I	III
12	Azot Kjeldaha	mg N/l	12	3,67	5,052	IV	V
13	Azotany	mg NO ₃ /l	12	17,578	33,312	III	IV
14	Azotyny	mg NO ₂ /l	12	0,2	0,572	III	IV
15	Azot ogólny	mg N/l	12	6,81	12,582	III	IV
16	Fosforany	mg PO ₄ /l	12	0,213	0,14	II	I
17	Fosfor ogólny	mg P/l	12	0,235	0,345	II	II
18	Przew. elektrol.	uS/cm	12	513	937	II	II
19	Subst. rozp. og.	mg/l	12	362	652	II	III
31	Cynk	mg Zn/l	12	0,0292	---	I	---
35	Miedź	mg Cu/l	12	0,0078	---	I	---
49	Chlorofil „a”	ug/l	4	244,94	21,31	V	II
50	Lb. b. coli fek.	n/100ml	12	2346	620	IV	III
51	Ogólna liczba bakterii coli	n/100ml	12	24 000	7000	IV	IV

Źródło: Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego, luty 2009, WIOŚ, Łódź

Ocena wód rzek pod kątem ich przydatności do bytowania i migracji ryb w warunkach naturalnych wykazała, że rzeka Mroga i Malina nie spełniają wymaganych warunków. Główną przyczyną takiego stanu są zbyt wysokie stężenia wskaźników tlenowych (tlen rozpuszczony, BZT5) oraz biogenów (azotu amonowego, azotynów oraz fosforu ogólnego).

Rzeki Mroga i Struga Domaradzka są odbiornikiem oczyszczonych i często nieoczyszczonych ścieków zarówno komunalnych, jak i przemysłowych. Głównym źródłem zanieczyszczania wód rzeki Mrogi jest miejska oczyszczalnia ścieków w Głownie oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „Rolfoods” w Ziewanicach, a rzeki Struga Domaradzka – pola rolniczego wykorzystania ścieków Spółki Akcyjnej „Solan”. Przedsiębiorstwa te posiadają wprowadzają ścieki do rzek na podstawie pozwoleń wodnoprawnych, które regulują m.in. warunki ilości i jakości zrzucanych ścieków. Są one objęte kontrolą.

Miejska oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w północno-zachodniej części miasta Głowna, przy ul. Piaskowej, na lewym brzegu rzeki Mrogi. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 3600 m³/d, wyposażona w urządzenia do podwyższonego usuwania biogenów. Stopień oczyszczenia ścieków jest bardzo wysoki, a odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Mroga. Strefa ochronna zamyka się w granicach ogrodzenia obiektu. Produktami ubocznymi oczyszczania ścieków są osad, piasek i skratki. W 2010 r. oczyszczalnia obsługiwała 8122 osób i łącznie oczyściła (z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi) 643 dam³/rok. Powstałe 172 ton osadów zostały wykorzystane w rolnictwie jako nawóz.³⁰

Własną oczyszczalnię ścieków przemysłowych posiada zakład przemysłowy SOLAN S.A. Jest to oczyszczalnia mechaniczna o przepustowości 2 177 m³/d. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Struga Domaradzka. W 2010 r. oczyszczalnia odprowadziła 258 dam³/rok ścieków, z czego 210 dam³/rok bezpośrednio do wód lub do ziemi (210 dam³/rok ścieków oczyściła), a 48 dam³/rok do sieci kanalizacyjnej. Powstałe 210 ton osadów zostały wykorzystane do rekultywacji terenów (w tym gruntów na cele rolnicze).³¹

Tabela 19. Ilość ścieków i ładunki zanieczyszczeń komunalnych i przemysłowych odprowadzanych w ciągu doby w 2007 r.

L.p.	Nazwa zakładu	Odbiornik - rzeka	Ilość ścieków [m ³ /dobę]	Ładunki zanieczyszczeń [kg/dobę]				
				BZT5	ChZT	Zawiesina	Azot ogólny	Fosfor ogólny

³⁰ www.stat.gov.pl

³¹ www.stat.gov.pl

1	SOLAN S.A.	Struga Domaradzka	817	1,4	49,4	9,2	3,9	0,1
2	MZWiK Głowno	Mroga	1 841	14,8	207,4	48	32,4	1,3

Źródło: Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego, luty 2009, WIOŚ, Łódź

Powodem wzrostu zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest wzrost zaopatrzenia mieszkańców wsi i rolnictwa w wodę bez równoczesnego rozwiązywania palącego problemu gospodarki ściekowej, który podnosi ilość ścieków. Odprowadzanie ścieków sanitarnych generalnie odbywa się w oparciu o zbiorniki do gromadzenia nieczystości (tzw. szamba). Funkcjonują jedynie lokalne oczyszczalnie obsługujące pojedyncze obiekty: Zespół Szkół Publicznych w Mąkolicach, szkoła podstawowa w Lubiankowie, OSP w Ostrołęce oraz Firma ROLFOODS w Ziewanicach. Zagrożeniem wód powierzchniowych są również spływy powierzchniowe z pól nawozów sztucznych, głównie fosforanów, które powodują przyspieszony, nadmierny rozwój glonów, które ulegając rozkładowi pochłaniają bardzo duże ilości tlenu, przyczyniając się do dalszej degradacji wody. Najbardziej niekorzystne jest to zjawisko w zbiornikach wodnych.

Rzeka Mroga na odcinku od Mrożycy do ujścia do Bzury jest zagrożona zanieczyszczeniem azotanami ze źródeł rolniczych.

Rzeka Brzuśnia prowadzi wody złej jakości. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, iż ciek jest również odbiornikiem zanieczyszczeń komunalnych i pochodzących z obszaru gminy spływów obszarowych. Nie są prowadzone dokładne badania umożliwiające ocenę poszczególnych składników i wskaźników.

4.4.4. Wody podziemne

Główne źródła presji zanieczyszczeń wód podziemnych to składowiska odpadów – źródło punktowe oraz trasy komunikacyjne – źródło liniowe. Na terenie gminy Głowno nie był prowadzony monitoring wód podziemnych w sąsiedztwie tras komunikacyjnych oraz składowiska odpadów (II etap rekultywacji).

Wody podziemne ze względu na swą wysoką jakość jak i potencjalne zasoby są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Dlatego też istotna jest kontrola zmian jakości tych wód oraz określenie ich trendów i dynamiki, m.in. poprzez prowadzenie monitoringu regionalnego. Na terenie gminy Głowno w 2009 r. nie było monitorowane, w ramach monitoringu regionalnego jakości wód podziemnych, żadne ujęcie wód podziemnych.³²Najbliżej położony punkt pomiarowy, reprezentowany przez studnię wód wglębnych poziomu czwartorzędu, mieści się na terenie miasta Głowno. Wody posiadały II klasę czystości (wody dobrej jakości).

Wody na obszarach dolinnych (strefy drenażu) są niższej jakości niż wody w obrębie wysoczyzn (strefy zasilania). Szczególnie narażone na zanieczyszczenia są wody gruntowe o swobodnym zwierciadle.

Funkcję polegającą na zachowaniu wód podziemnych dobrej jakości oraz niezbędnych zasobów wód podziemnych pełnią wydzielone na obszarze kraju Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

System zaopatrzenia w wodę bazuje na ujęciach wód podziemnych o dużych wydajnościach eksploatacyjnych, z których woda po uzdatnieniu rozprowadzona jest siecią wodociągową do odbiorców indywidualnych na terenie gminy. Mieszkańcy gminy Głowno zaopatrywani są w wodę ze stacji wodociągowych leżących w granicach gminy – Lubianków, Popów, Boczek Domaradzkie, Mąkolice oraz poza granicami gminy: Koźle (gm. Stryków), Waliszew (gm. Bielawy), Domaniewice (gm. Domaniewice) oraz Głowno.

Żadne z ujęć gminnych zaopatrujących wodociągi wiejskie nie ma ustanowionych

³² W 2009 r. ocenę jakości przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008, Nr 143 poz. 896). Klasyfikacja ta wyodrębnia: klasę I – woda bardzo dobrej jakości, klasę II – woda dobrej jakości, klasę III – woda zadowalającej jakości, klasę IV – woda nie zadowalającej jakości, klasę V – woda złej jakości.

strefy ochrony pośredniej. Strefy ochrony bezpośredniej, które powinny wynosić minimum 8,0 m licząc od zarysów obudów studziennych, to wygradzone tereny ujęć (wymogi są spełnione).

Istniejąca na terenie gminy wysoka dysproporcja między stopniem rozwoju sieci kanalizacyjnej (brak na terenie gminy) i wodociągowej (83% powierzchni gminy) powoduje, iż istnieje poważne zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych ściekami odprowadzanymi bezpośrednio do gruntu.

Innymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych mogą być:

- ☞ tzw. „dzikie” wysypiska śmieci;
- ☞ tzw. „dzikie” wykorzystywanie studni kopanych na szamba,
- ☞ nieodpowiednio zabezpieczone stacje paliw,
- ☞ ферmy hodowlane zwierząt;
- ☞ ścieki wprowadzane do gleby, np. poprzez nieszczelne szamba, czy oczyszczanie tychże szamb bezpośrednio na pola.

Zagrożenie dla jakości wód podziemnych mogą stanowić również nieczynne lub niewłaściwie zabezpieczone studnie wiercone. Są one źródłem bakteriologicznego skażenia warstwy wodonośnej.

5.4.5. Powierzchnia ziemi i gleby

Eksploatacja piasku i żwiru oraz torfu na potrzeby lokalne spowodowała deformacje terenu na małą skalę. Występują wyrobiska po piaskowniach i żwirowniach, często zajmowane na „dzikie wysypiska”.

Podstawowymi czynnikami decydującymi o stopniu degradacji gleb są: zakwaszenie gleb i zubożenie ich w składniki pokarmowe.

Na terenie gminy Głowno, podobnie jak na terenie powiatu, przeważają gleby kwaśne. Zakwaszenie wpływa na jakość i produktywność gleb, w skrajnych wypadkach prowadząc do bardzo szybkiego zubożenia gleby i skażenia związkami żelaza, glinu i manganu. Gleby nadmiernie zakwaszone są podatne na wymywanie, co prowadzi w konsekwencji do wzrostu zanieczyszczenia wód. Przyczyną zakwaszania gleb oprócz naturalnych procesów zachodzących w glebach są nadmierne ilości SO_2 i tlenków azotu emitowanych przez przemysł i motoryzację.

Zanieczyszczenie gleb może być także wywołane zabiegami związanymi z podnoszeniem żyzności gleb (niewłaściwe ilości stosowanych nawozów oraz środków ochrony roślin). Skutkiem takich zabiegów są podwyższone stężenia związków azotu i fosforu w glebach. Bardzo niskie zużycie nawozów mineralnych może zaś stać się przyczyną ubożenia gleb w składniki mineralne. Ilość składników pokarmowych dostarczanych w nawozach są wielokrotnie mniejsze niż zużycie ich przez rośliny zbierane jako plon.

Źródłem zanieczyszczenia gleb jest m.in. Gospodarstwo Glinnik oraz pola rolniczego wykorzystania ścieków Spółki Akcyjnej „Solan”, które posiada pozwolenie wodnoprawne na rolnicze wykorzystanie ścieków powstających w procesach technologicznych przygotowania warzyw do suszenia czy powstawania suszu ziemniaczanego.

Zagrożeniem dla gleb są również przeprowadzane melioracje, które nadmiernie wysuszają gleby poprzez naruszanie gospodarki wodnej. Niewłaściwa mechanizacja rolnictwa (stosowanie ciężkiego sprzętu) powoduje ugniatanie gleby, niszczenie struktury, zmiany porowatości, zaskorupienie powierzchni gleby, zahamowanie wymiany gazowej.

Tereny wzdłuż arterii komunikacyjnych narażone są w sposób ciągły na zanieczyszczenia powstałe w wyniku spalania paliw: tlenki azotu, węglowodory i pierwiastki śladowe, w tym ołów. Eksploatacja dróg i pojazdów jest również przyczyną przenikania do gleby związków organicznych i metalicznych: kadmu, niklu, miedzi i cynku. Kolizje drogowe z udziałem pojazdów transportujących substancje niebezpieczne powodują lokalne zagrożenia dla środowiska glebowego przez skażenia substancjami ropopochodnymi, kwasami i innymi.

Dla gminy Głowno brak jest danych dotyczących zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi. Należy jednak przypuszczać, iż ich największe stężenie występuje wzdłuż arterii komunikacyjnych.

Zagrożenia zanieczyszczenia gleb płyną również ze strony każdego przedsięwzięcia, w wyniku którego nie są stosowane podstawowe zasady bhp.

6.4.6. Odpady

Efektem działalności gospodarczej i bytowej człowieka są odpady przemysłowe i komunalne. Główną metodą zagospodarowania odpadów jest ich składowanie na wysypiskach. Na terenie gminy – w Ziewanicach zlokalizowane jest składowisko odpadów komunalnych dla miasta Głowna.

Składowisko odpadów komunalnych powstało na terenach wyeksploatowanych dołów potorfowych o powierzchni 1,33 ha. Jego eksploatacja została dokonana bez rozpoznania hydrogeologicznego. Nie była też poprzedzona opracowaniem dokumentacji projektowej. Warstwa odpadów komunalnych została usypana bez zabezpieczenia podłoża i uwzględnienia ochrony wód gruntowych i powierzchniowych. Składowisko miało charakter podpoziomowo-nadpoziomowy o wypiętrzeniu około 8m. Składowisko nie spełniało żadnych norm Unii Europejskiej z zakresu ochrony środowiska. Jego rekultywacja była konieczna ze względu na jego negatywny wpływ na środowisko i okolicznych mieszkańców. Składowisko zlokalizowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Mrogi, co powodowało zagrożenie wystąpienia katastrofy ekologicznej przy wylaniu z koryta rzeki.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno teren składowiska przeznaczony jest do rekultywacji i dolesiania. Decyzją Starosty Powiatu Zgierskiego miasto mogło użytkować składowisko do końca grudnia 2004 r. a rekultywacja terenu ma zostać zakończona z dniem 31.12.2013r.

Zgodnie z projektem rekultywacja polega na wykonaniu prac na powierzchni 1,33 ha składowiska dotyczących ukształtowania czaszy składanych odpadów, nadania jej odpowiedniego kształtu i spadków dla prawidłowego odprowadzenia powierzchniowych wód opadowych. Na czaszy zostanie ułożona przesłona z geomembrany stanowiąca zabezpieczenie przed infiltracją wód opadowych w głąb składowiska, następnie warstwa z pospółki o grubości 30 cm i gleby o grubości 90 cm. W końcowym etapie będą posadzone krzewy, drzewa i trawa. Wody deszczowe będą odprowadzane do rowu odparowującego, uszczelnionego geomembraną oraz zamkniętego wałem ochronnym ziemnym. Dla niedopuszczenia przesiąków do czaszy, od strony zachodniej zaprojektowano szczelną ściankę.

W latach 2004-2006 został zrealizowany I etap rekultywacji składowiska odpadów komunalnych w Ziewanicach, polegający na:

- wykonaniu robót przygotowawczych i ukształtowaniu istniejącej czaszy składowiska, nadaniu jej, odpowiedniego kształtu i spadków w celu prawidłowego odprowadzenia wód powierzchniowych. Istniejące skarpy uprofilowano poprzez zmianę nachylenia z około 1:1.5 na 1:3, wierzchowina czaszy składowiska została wykonana ze spadkiem 3.5% w kierunku skarpy południowej i północnej (lata 2004 -2005),
- wykonaniu nasypu pod ściankę szczelną bentonitową (lata 2005 – 2006),
- wbiciu ścianki szczelnej do głębokości około 6,00 m poniżej terenu, która zapobiega migracji do wnętrza czaszy składowiska wód podskórnych, których kierunek spływu przebiega z południowego zachodu na północny wschód (lata 2005 – 2006).

II etap rekultywacji i jej zakończenie planowany jest na lata 2010-2013. Etap ten będzie obejmował:

- nawiezenie ziemi w celu uzupełnienia mas gruntu do wykonania warstwy obsypkowej (2010r.),
- odgazowanie składowiska i budowa instalacji odgazowującej (2011r.),
- wykonanie rekultywacji technicznej, uszczelnienia warstwami obsypkowymi i geomembraną PEHD obustronnie tresuowaną grubości 1,5 mm wierzchowiny i skarpy składowiska (2011-2012r.),

- odwodnienie składowiska poprzez wybudowanie rowu wokół składowiska umocnionego płytami typu krata na podsypce piaskowej oraz włókniną syntetyczną i uszczelnionego geomembraną PEHD obustronnie tresurowaną grubości 1,5mm. (2012-2013r.),
- wykonanie rekultywacji biologicznej - całość zrekultywowanej skarpy składowiska zostanie obsadzona drzewami, krzewami i trawą, co pozwoli na wkomponowanie się wypiętrzenia w okoliczny krajobraz (2013r.).

Mieszkańcy gminy to główni wytwórcy odpadów komunalnych. Ich ilość jest uzależniona od liczby mieszkańców oraz poziomu życia na danym terenie. Wzrost stopy życiowej mieszkańców powoduje zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wpływa na zmianę ich składu. W 2010 r. Przedsiębiorstwo Usługowe RS II odebrało z terenu gminy 245,67 m³ niesegregowanych odpadów komunalnych.

7.4.7. Hałas

Źródła emisji hałasu na terenie gminy to przede wszystkim transport drogowy, kolejowy i przemysł.

IV.4.7.1. Hałas drogowy

Stanowi on najbardziej uciążliwy rodzaj hałasu komunikacyjnego. Wraz z niewystarczającym i spóźnionym, w stosunku do tempa rozwoju komunikacji drogowej, rozwojem układów drogowo – ulicznych (zły stan nawierzchni, zbyt wąskie drogi, wzmożony ruch), uległy pogorszeniu warunki akustyczne oraz zwiększyła się uciążliwość dla mieszkańców terenów położonych w pobliżu tras komunikacyjnych. Zagrożenie hałasem drogowym, zwłaszcza ulicznym, stanowi około 80% wszystkich zagrożeń akustycznych w środowisku.

Na terenie gminy największe natężenie ruchu i najbardziej zagrożone rejonu oddziaływania hałasu drogowego obserwuje się na drodze krajowej Nr 14 relacji Walichnowy – Łowicz oraz, w mniejszym stopniu, na drogach powiatowych.

Natężenie ruchu drogowego (ŚDR – średni dobowy ruch) w 2010 r. na drodze krajowej Nr 14 na odcinku Jamno - Głowno wg pomiaru przez GDDKiA kształtował się następująco: pomiar wykazał przejazd ogółem 16 543 pojazdów silnikowych/dobę w obu kierunkach, w tym:

- 8990 samochodów osobowych i mikrobusów, co stanowi 54,3%,
- 1613 lekkie samochody ciężarowe (dostawcze), co stanowi 9,6%,
- 5831 samochodów ciężarowych, co stanowi 35,2%,
- 63 autobusów co stanowi 0,4%,
- 12 ciągników rolniczych, co stanowi 0,07%,
- 34 motocykli, co stanowi 0,2%

Uciążliwości od drogi krajowej mogą być odczuwalne w pasie nawet do 100 m od drogi (bardzo duże natężenie ruchu w 2010 r., które nadal rośnie³³), przy czym najbardziej narażone są zabudowania położone w pierwszej linii od drogi. Zabudowa ta stanowi jednocześnie ekrany akustyczne dla zabudowań położonych głębiej.

Drogi powiatowe i gminne stanowią znacznie mniejszą uciążliwość akustyczną.

IV.4.7.2. Hałas kolejowy

Jest on odczuwalny wzdłuż linii kolejowych oraz w pobliżu stacji kolejowych. Przez gminę Głowno przebiega fragment linii kolejowej Nr 15 relacji Bednary – Łódź Kaliska, na której z dniem 9 grudnia 2007 r. połączenia zostały wstrzymane.³⁴ Zatem ten rodzaj hałasu na terenie gminy Głowno obecnie nie występuje. Jednakże, projekt „Rewitalizacja linii kolejowej Nr 015 Bednary – Łódź Kaliska, znalazł się na liście projektów do realizacji

³³ Dla porównania w 2007 r. ŚDR (średni dobowy ruch) na drodze krajowej nr 14 na odcinku Jamno - Głowno wg pomiaru przez GDDKiA kształtował się na poziomie 8 845 pojazdów samochodowych/dobę.

³⁴ http://www.przewozyregionalne.pl/img_in//regiony/lodzkie/602%20na%202008.pdf - Witryna PKP Przewozy Regionalne, [stan na dzień 27 września 2010 r.]

w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa łódzkiego na lata 2007 – 2013, zatem można oczekiwać przywrócenia połączeń na tej trasie.

IV.4.7.3. Hałas przemysłowy

Jego natężenie od kilku lat ulega dużym zmianom, co wynika zarówno z postępu techniki i modernizacji starych urządzeń, jak i stosowania w zakładach mniej uciążliwych technologii, a także z powodu likwidacji wielu zakładów uciążliwych dla środowiska. Istniejące rozproszone zakłady i jednostki usługowe i przemysłowe nie stanowią znacznej uciążliwości akustycznej, jedynie uciążliwości lokalne.

8.4.8. Promieniowanie elektromagnetyczne i niejonizujące

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące występuje powszechnie w środowisku. Źródła promieniowania to: systemy przesyłowe energii elektrycznej wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje radiowe, telewizyjne, radiolokacji, radionawigacji, telefonia komórkowa, oraz wszelkiego typu urządzenia przemysłowe, czy gospodarstwa domowe.

Promieniowanie niejonizujące to promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne (w tym także na ciało człowieka), nie powoduje w nim procesu jonizacji. Jest ono ściśle związane ze zmianami pola elektrycznego i magnetycznego. Ujemny wpływ na stan środowiska i ludzi mają urządzenia emitujące fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal i mikrofal.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska, a jego oddziaływanie na środowisko będzie stale wzrastać, w wyniku postępu cywilizacyjnego. Od kilku lat wzrasta emisja pól elektromagnetycznych w środowisku, co jest przede wszystkim spowodowane rozwojem telefonii komórkowej oraz rozbudową linii i stacji elektroenergetycznych o napięciu znamionowym równym lub wyższym niż 110 kV.

Na terenie gminy Głowno oprócz źródeł niskiej częstotliwości występują także sztuczne źródła emisji pól elektromagnetycznych w postaci:

- ☞ linia 2x400kV,
- ☞ linia 110kV,
- ☞ radiolinia,
- ☞ linie 15kV.

Na terenie gminy Głowno nie zlokalizowano żadnej stacji bazowej telefonii komórkowej.

9.4.9. Potencjalne obiekty uciążliwe

W gminie funkcjonuje kilka obiektów, które w mniejszym lub większym stopniu mogą oddziaływać na środowisko.

Do większych z nich należy Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „Rolfoods” w Ziewanicach. Zakład posiada własną kotłownię węglową o niewielkiej mocy, dla której nie wymagana jest decyzja o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń. Zakład pracuje w oparciu o dużą ilość wody pobieranej dla celów płukania owoców i warzyw. Posiada własną oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną, z której oczyszczone ścieki kierowane są kanałem do rzeki Mrogi poniżej wysypiska odpadów komunalnych.

Inne obiekty oddziałujące na środowisko, to drobne prywatne zakłady wytwórczo-usługowe, które okresowo mogą wpływać na niektóre z elementów środowiska. Należą do nich:

- stacja benzynowa w Ziewanicach zlokalizowana niemalże w dolinie Mrogi (ok. 50-70 m od koryta rzeki) - potencjalnym zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych, także gruntów może być utrata szczelności podziemnych zbiorników paliwa, jak również odcieki powierzchniowe, bez urządzeń podczyszczających,
- wysypisko odpadów komunalnych w Ziewanicach – jest ono zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Mrogi, co powoduje zagrożenie wystąpienia katastrofy ekologicznej przy wylaniu z koryta rzeki, na gruntach o znacznym stopniu

przepuszczalności bez zabezpieczenia podłoża i uwzględnienia ochrony wód gruntowych i powierzchniowych; oddziałuje również na jakość powietrza atmosferycznego (emisja biogazu, spali, odorów), przyrody i jej zasoby (rozwój gryzoni, owadów, żerowisko dla ptaków); obecnie jest rekultywowane – II ostatni etap,

- ubojnie w Ziewanicach - emisja nieprzyjemnych zapachów, ścieki, odpady),
- młyn Sopol – uciążliwość akustyczna,
- farbiarnia w Lubiankowie (dekatezacja tkanin poprzez ich płukanie) – uciążliwość w przypadku nie wywiązywania się z obowiązku usuwania wód popłucznych zgodnie z decyzją i wylewania ich na dziko do wód lub do gruntu),
- pola rolniczego wykorzystania ścieków Spółki Akcyjnej „Solan”, z których ścieki trafiają do Strugi Domaradzkiej – uniemożliwiają pozyskanie w pełni wartościowej paszy dla zwierząt (siano pochodzące z łąk deszczowania nie może stanowić jedynej karmy dla zwierząt),
- tartak w Ziewanicach uciążliwości głównie w zakresie hałasu i zapyłania powietrza trocinami,
- blacharstwo, lakiernictwo, mechanika pojazdowa – uciążliwość akustyczna i emisja lotnych rozpuszczalników organicznych do powietrza.

10.4.10. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na terenie gminy, przy ul. Kopernika 41b w Głownie, zlokalizowana jest Rozlewnia Gazu, należąca do P.P.H.U. „Tamir” Mirosława Jasińska, Bogusław Młotkowski Sp. J, zakwalifikowana jako zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej, z uwagi na ilość substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie rozlewni. Działalność spółki polega na magazynowaniu oraz napełnianiu butli gazem propan-butan o właściwościach skrajnie łatwopalnych, który tworzy palne i wybuchowe mieszaniny z powietrzem. ~~Na terenie gminy Głowno nie występują zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnych awarii.~~ Według stanu na 31 października 2007 r. funkcjonuje jeden zakład, w którym występują substancje niebezpieczne w ilościach mogących spowodować wystąpienie zagrożenia dla ludzi i środowiska poza swoim terenem, tj. PPHU ROLFOODS w Ziewanicach (Ziewanice 10).

Potencjalnymi nadzwyczajnymi zagrożeniami dla środowiska przyrodniczego i człowieka na terenie gminy Głowno mogą być zagrożenia związane z transportem materiałów niebezpiecznych drogą krajową nr 14 relacji Walichnowy – Łowicz.

Na ww. szlaku przewożone są praktycznie wszystkie materiały używane obecnie przez przemysł chemiczny. Potencjalne zagrożenia (wyciek substancji niebezpiecznych, wybuch, pożar, itp.) mogą zaistnieć w wyniku nieprzewidzianych wydarzeń na w/w szlakach komunikacyjnych (awaria, wypadek, itp.). Mogą one wywołać negatywne skutki w wielu elementach środowiska przyrodniczego (powietrzu, wodach, gruntach z glebami, szacie roślinnej, świecie zwierząt) oraz bezpośrednio zagrozić zdrowiu i życiu ludzi.

Ponadto na terenie gminy znajdują się stacja benzynowe będąca potencjalnym źródłem zagrożenia wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

IV.5. Wnioski do założeń polityki przestrzennej

Z analizy środowiska przyrodniczego gminy Głowno, jego naturalnych cech, walorów i zasobów, a także zagrożeń urbanizacyjnych, zarówno dla tego środowiska, jak i środowiska życia człowieka, wynika szereg konkretnych, ogólnych w skali gminy, uwarunkowań i wniosków do studium:

1. Rzeźba, budowa geologiczna i warunki wodne będą stwarzać poważne bariery na znacznej powierzchni gminy – równina denudacyjna zbudowana z piasków i żwirów stożków napływowych i wysokim poziomie wód gruntowych. Na terenach wysoczyznowych ograniczenia będą stanowić tereny zmeliorowane oraz obszary wysokiej ochrony wód podziemnych.
2. W dnach dolin rzecznych oraz lokalnych obniżeniach terenu panują mało korzystne i niekorzystne warunki gruntowo-wodne dla budownictwa. Ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe i klimatyczne należy je chronić przed zabudową. Powinny pozostać przestrzenią otwartą, gdyż stanowią korytarze ekologiczne gminy zapewniając

- lokalne i ponadlokalne powiązania przyrodnicze.
3. Ochrona wałów i pagórów wydmowych przed zabudową, ze względu na ich duże walory krajobrazowe.
 4. Zasobem gminy jest duży udział gleb wysokich klas bonitacyjnych, chronionych przed zmianą sposobu użytkowania, co może być lokalnie pewnym ograniczeniem w zainwestowaniu.
 5. Gleby organiczne – mady, murszowate, murszowo – mineralne, torfowo - mułowe – występujące w dnach dolin rzecznych i obniżeniach terenu należy chronić przed zmianą użytkowania.
 6. Na terenie gminy udokumentowane jest jedno złoże. Tereny poeksploatacyjne należy rekultywować w kierunku rolnym, leśnym, wodnym.
 7. Największym bogactwem krajobrazu i walorem przyrodniczym są kompleksy leśne, których znaczna koncentracja występuje w południowo-centralnej oraz w północno-wschodniej części gminy. Lasy stanowią bardzo ważne węzły w systemie ekologicznym gminy. Ważne jest wykształcenie układu pasmowego, tj. stworzenie tzw. korytarzy ekologicznych, poprzez powiązanie istniejących i nowopowstałych niewielkich (pow. 5 ha) kompleksów leśnych z systemem zadrzewień, co spowoduje powstanie ciągłego systemu przyrodniczego, wpływającego korzystnie na poprawę warunków hydrologicznych gleb, przeciwdziałanie erozji wietrznej i powierzchniowej oraz degradacji ziemi, zwiększenie wodnej retencyjności środowiska i podniesienie różnorodności ekologicznej środowiska. Do realizacji dolesień proponuje się wykorzystać grunty słabych klas bonitacyjnych: VIz, VI, V, a w wyjątkowych wypadkach IV (gdy wymaga tego zasada racjonalności gospodarki leśnej lub przebiegu granicy rolno-leśnej). Nie wskazane do zalesiania są bagna, torfowiska, wodne nieużytki.
 8. Ochrona gleb leśnych, szczególnie będących własnością prywatną, przed wyłączeniem z produkcji leśnej.
 9. Cennymi walorami gminy są obszary i obiekty prawnie chronione – użytek ekologiczny, pomniki przyrody, parki w założeniach parkowo-dworskich.
 10. Gmina o dużych walorach przyrodniczo – krajobrazowych – postulowanie na szczeblu władz wojewódzkich włączenie w spójny system obszarów chronionych doliny Mrogi i zachodnich krańców gminy poprzez ustanowienie obszarów chronionego krajobrazu.
 11. Wskazuje się na konieczność zachowania i ochrony wszystkich elementów zieleni wysokiej gminy (zalesienia, zadrzewienia, w tym zieleń śródpolną), jak również wzbogacania jej o nowe nasadzenia. Ochrona naturalnych zespołów roślinności.
 12. Zachowanie naturalnego charakteru rzek.
 13. Zapewnienie ciągłości przebiegu systemu przyrodniczego gminy. Ochrona przed jego przerwaniem. Odtworzenia lub utworzenie połączeń pomiędzy poszczególnymi fragmentami korytarzy ekologicznych na terenie gminy i powiązanie ich z systemami zewnętrznymi.
 14. Gmina Głowno jest to gmina o krajobrazie rolniczym na znacznej powierzchni, leśnym w południowo – centralnej i północno – wschodniej części oraz dolinnym.
 15. Wszelkie zainwestowanie związane z uciążliwościami: zakłady przemysłowe o dużej emisji zanieczyszczeń do powietrza, oczyszczalnie ścieków oraz wysypiska śmieci należy lokalizować z dala od kompleksów leśnych, gdyż mają one ujemny wpływ na zachowanie wartości ekologicznych lasu.
 16. Aktualnie najważniejszym problemem jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa i brak odpowiednich urządzeń oczyszczających ścieki oraz gospodarka odpadami (zanieczyszczenia socjalno-bytowe, a także dzikie wysypiska śmieci stanowią największe zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych).
 17. Niezbędna jest również dalsza rekultywacja wysypiska odpadów w Ziewanicach oraz prowadzenie monitoringu środowiska wokół wysypiska oraz wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów.
 18. Klimat akustyczny na terenie gminy kształtuje przede wszystkim transport drogowy,

w mniejszym stopniu przemysł i transport kolejowy. Przy lokalizacji nowych terenów inwestycyjnych, szczególnie o funkcji mieszkaniowej, należy uwzględnić uciążliwości akustyczne i zastosować rozwiązania ograniczające (np. strefy zieleni izolacyjnej).

19. Ogólny stan sanitarny środowiska gminy należy uznać za dobry, dlatego dotychczas nie był on przedmiotem szczegółowych badań i pomiarów. Występują lokale źródła zagrożeń w postaci lokalnych oczyszczalni ścieków, zakładów przemysłowych, nielegalnych wysypisk śmieci. Wg badań prowadzonych w ramach monitoringu regionalnego: warunki aerosanitarne gminy są dobre; rzeki Mroga i Malina posiadały umiarkowany stan ekologiczny, a Struga Domaradzka – słaby stan ekologiczny;. Wiele zastrzeżeń budzi stan jakości gleb, które cechuje bardzo duże zakwaszenie oraz stan ekologiczny wód powierzchniowych – rzeka Mroga i Malina – umiarkowany, a Struga Domaradzka – słaby.

V. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

V.1. Charakterystyka systemu melioracji

Ze względu na obecność na powierzchni lub niekiedy w płytkim podłożu gruntów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych i wiążące się z tym niekorzystne stosunki wodne dla gospodarki rolnej (warunki naturalne objawiają się nadmiernym uwilgotnieniem warstw gruntów przypowierzchniowych, okresową stagnacją wód na powierzchni oraz miejscami występowaniem nieciągłych warstw wodonośnych), niezbędne było przeprowadzenie regulacji stosunków wodnych dla potrzeb rolniczego użytkowania gleb.

Konieczność odwodnień spowodowała, że znaczna część obszaru gminy została zmeliorowana siecią drenarską melioracji szczegółowej. Powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych wynosi 5968,15 ha, zaś użytków zielonych – 577,6 ha. Jednak na powierzchni 454 ha użytków rolnych (gruntów ornych) urządzenia wymagają odbudowy lub modernizacji. Ogólna długość rowów melioracyjnych na terenie gminy Głowno wynosi 127,7 km.

Tabela 20. Melioracje wodne szczegółowe na terenie gminy Głowno

Wyszczególnienie				Ogółem [wg ewidencji]
Obszar zmeliorowany	Ogółem			6545,75
	Gruntów ornych	Ogółem		5968,15
		W tym:	nawadniane	---
			nawadniane ściekami i gnojownicą	---
			zdrenowane	5800,15
	Trwałych użytków zielonych	Ogółem		577,6
		W tym:	nawadniane	136
			nawadniane ściekami i gnojownicą	136
			zdrenowane	264
	Rowy			[km] 127,7
Rurociągi (z wyjątkiem deszczownic)			[km] 2,78	
Powierzchnia nawadniana systemami nawodnień ciśnieniowych			[ha] 136	

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Głowno za 2011 r.

Założone podziemne systemy sieci drenarskich odprowadzające wody gruntowe do zbiorczych rowów melioracyjnych – tzw. kolektorów zbiorczych, są bardzo poważną przeszkodą dla budownictwa kubaturowego. Ich przerwanie dla potrzeb zabudowy może powodować potencjalnie nieustanne podsiąkanie i podtapianie fundamentów budynków. Dlatego też wymagana jest ochrona sieci przed zniszczeniem.

W przypadku konieczności zabudowy należy ograniczać kolizje poprzez właściwe przełożenie sieci lub bezkonfliktowe zaprojektowanie przyszłych inwestycji. Wszelkie

działania muszą być podejmowane w uzgodnieniu i pod nadzorem Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

V.2. Wnioski do założeń polityki przestrzennej

Ze względu na obecność na powierzchni lub w płytkim podłożu gruntów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych i wiążące się z tym niekorzystne stosunki wodne dla gospodarki rolnej, niezbędne jest przeprowadzenie regulacji stosunków wodnych dla potrzeb rolniczego użytkowania – melioracje wodne.

Wskazane jest kontynuowanie racjonalnego rozwoju rolnictwa, intensyfikowanie rozwoju sadownictwa, upraw owoców miękkich i ziół w oparciu o dogodne warunki naturalne oraz bliskość rynków zbytu (Łódź, aglomeracja łódzka).

Wszelkie działania na terenach zmeliorowanych wymagają uzgodnienia i nadzoru Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

VI. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

VI.1. Obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych

Na terenie gminy Głowno występują obszary powierzchniowych ruchów masowych (obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych – osuwiska). Stopień zagrożenia jest jednak niski. Zjawiska geodynamiczne (potencjalnie podcięcie erozyjne, zsuw) stwarzają niestabilne brzegi rzeki Mrogi na: 16.95 – 17.05, 18.0 – 18.1, 19.1 – 19.2 kilometrze biegu rzeki. Zagrożają one jedynie istniejącym w tym miejscu łąkom.³⁵

Ponadto potencjalne zjawiska geodynamiczne mogą wystąpić na obszarach o nachyleniu powierzchni przekraczającym 5% (m.in. skarpy, wydmy).

VI.2. Wytyczne do założeń polityki przestrzennej

W granicach sołectw Chlebowice i Boczki Domaradzkie lewy, niestabilny brzeg rzeki Mrogi stwarza zagrożenie w postaci powierzchniowych ruchów masowych (osuwiska). Obszary należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu – tereny otwarte, a ewentualna lokalizacja zabudowy w rejonach zagrożonych osuwaniem winna być poprzedzona ekspertyzą geotechniczną, w celu określenia stopnia ryzyka.

VII. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

VII.1. Złóża kopalin

Występowanie surowców mineralnych zależy od budowy geologicznej regionu. Rejon gminy Głowno nie jest zasobny w kopaliny pospolite przydatne do lokalnych potrzeb budowlanych.

Na terenie gminy Głowno surowce naturalne mające lokalne znaczenie gospodarcze to pospolicie występujące surowce skalne, okruczowe – piaski.

Udokumentowanym złożem tego kruszywa naturalnego (piasku) i jedynym złożem na terenie gminy Głowno jest złożo „Albinów” zlokalizowane we wschodniej części gminy (sołectwo Albinów). Udokumentowane zasoby złoża w kategorii C₁ wynosiły (wg stanu na 31.12.1998 r.) 207 tys. ton. Było ono objęte koncesją prywatną i eksploatowane w latach 1993 – 1998. Dla prowadzonej działalności w 1996 r. zostały ustanowione decyzją Wojewody Łódzkiego obszar i teren górniczy o nazwie „Albinów”. Eksploatacja złoża została zaniechana w 2002 r. (wygaśnięcie koncesji i zniesienie wyznaczonego obszaru i terenu górniczego decyzją Wojewody Łódzkiego z 2002 r.). Z uproszczonego projektu zagospodarowania złoża kruszywa naturalnego (piasku) „Albinów” wynika, że jego zasoby nie zostały całkowicie wyeksploatowane (pozostało około 178 tys. ton).

³⁵ Na podstawie opracowanego w 2006 r. na zlecenie RZGW w Warszawie „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap II” dla rzeki Mrogi

Zgodnie z wytycznymi dokumentowania złóż kopalin złoża to należy do klasy 3A – złóż powszechnych, licznie występujących, łatwo dostępnych, możliwych do eksploatacji bez szczególnych uwarunkowań, nie wymagających ochrony i mało konfliktowych. Przedmiotem wydobywania jest kopalina pospolita, złoża służy celom lokalnym, ma niewielkie rozmiary (1,9 ha), występuje poza obszarami chronionymi, na słabych glebach (VI klasa bonitacyjna). Eksploatacja ma objąć jedynie złoża suche, zatem nie zostanie naruszony reżim wodny terenu i nie zostaną pogorszone warunki wegetacji na przyległym obszarze.

Powyższe czynniki decydują o skali konfliktu złoża zaliczonego do grupy 4D (klasa D – stopień zagrożenia środowiska wydobywaniem jest mały – dotyczy obszarów leśnych i rolnych niskich klas oraz grupa 4 – stopień przekształcenia i obciążenia środowiska dotyczy obiektów małych o wydobywaniu prowadzonym na potrzeby lokalne, w małej ilości, których skutki mogą być całkowicie usunięte).

Po zakończeniu wydobywania należy przeprowadzić rekultywację w kierunku leśnym.

VII.2. Zasoby wód podziemnych – główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP)

Znacząca część obszaru gminy Głowno znajduje się w obrębie wyznaczonych w 1990 r. Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990). Wyznaczenie ich poprzedzały badania hydrogeologiczne, w wyniku których wytypowano na obszarze Polski zbiorniki wód słodkich (niezmineralizowanych) wskazane do ochrony przed zanieczyszczeniami.

Wydzielenie GZWP ma na celu m.in. powstrzymanie degradacji wód podziemnych. Ochronie podlegać powinny przede wszystkim najważniejsze i najsilniej zagrożone degradacją obszary zasilania GZWP. W tym celu zostały wyodrębnione obszary wymagające specjalnej ochrony: ONO – obszary wymagające najwyższej ochrony i OWO – wymagające wysokiej ochrony.

Gmina Głowno leży na zasobach wodnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- nr 402 Zbiornik Stryków – górnourajski – szczelinowo-krasowy – obejmuje zachodnią, południowo-zachodnią i centralną część gminy, zawiera wody bardzo czyste (klasa Ia), czyste (klasa Ib) i bardzo nieznacznie zanieczyszczone (klasa Ic),
- nr 403 – Zbiornik międzymorenowy Brzeziny-Lipce Reymontowskie czwartorzędowy, porowy; obejmuje wschodnią i północno-wschodnią część gminy, wody zbiornika są bardzo nieznacznie zanieczyszczone (klasa Ic), wymagają uzdatniania; jest on objęty strefą wysokiej ochrony (OWO) – m.in. teren gminy Głowno,
- nr 404 – Zbiornik Koluszki–Tomaszów – górnourajski – szczelinowo-krasowy – obejmuje swym zasięgiem wschodni skraj gminy, wody zbiornika są czyste (klasa Ib) i bardzo nieznacznie zanieczyszczone (klasa Ic),
- nr 226 – Zbiornik Krośniewice–Kutno – górnourajski – szczelinowo-krasowy – obejmuje swym zasięgiem północno- wschodni skraj gminy, wody zbiornika są czyste (klasa Ib) i nieznacznie zanieczyszczone (klasa Id)

Zasięg zbiorników oraz obszaru OWO przedstawiono w części graficznej na rysunku nr 15 Zasoby i walory środowiska przyrodniczego.

Wody podziemne Głównych Zbiorników Wód Podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne³⁶, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Zbiorniki nr: 402 Stryków, 403 Brzeziny-Lipce Reymontowskie, 404 Koluszki–Tomaszów, 226 Krośniewice–Kutno nie posiadają, w trybie przepisów ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.,³⁷ ustanowionych obszarów ochronnych.

Obecnie prowadzone jest dokumentowanie warunków hydrogeologicznych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (dotąd udokumentowano 62 GZWP). Ustalenia zawarte w dokumentacjach hydrogeologicznych poszczególnych zbiorników będą podstawą dla formalnego ustanowienia ochrony na obszarach zasilania (obszarów ochronnych), co stanowi istotny element opracowywania i wdrażania przez Krajowy i Regionalne Zarządy

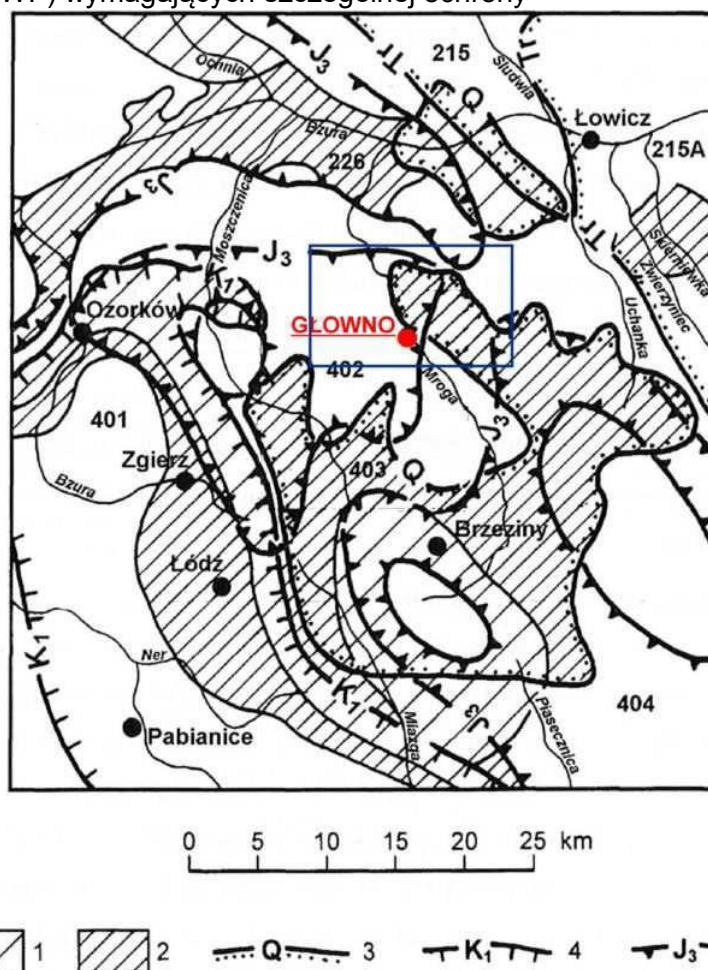
³⁶ Wg art. 98 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150z późn. zm.).

³⁷ Tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.

Gospodarki Wodnej programów gospodarowania wodami w obszarach dorzeczy dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód podziemnych służących do zaopatrzenia ludności w wodę do picia. Zbiorniki GZWP przebiegające przez teren gminy Głowno zostały wytypowane do udokumentowania warunków hydrogeologicznych w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych:

- 📁📁 zbiornik nr 404 – w etapie I – 2009-2011,
- 📁📁 zbiornik nr 402, 403 i 226 – w etapie II – 2011-2013.

Rys. 16. Położenie miasta i gminy Głowno na tle obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) wymagających szczególnej ochrony

Źródło: A.S. Kleczkowski, 1990, Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony 1:500000, Wyd. AGH, Kraków;

1 – obszar najwyższej ochrony (ONO); 2 – obszar wysokiej ochrony (OWO); 3 – granica GZWP w ośrodku porowym; 4 – granica GZWP w ośrodku szczelinowo-porowym; 5 – granica GZWP w ośrodku szczelinowo-krasowym.

Nazwa i numer GZWP, wiek utworów wodonośnych: Subniecka Warszawska – 215, trzeciorzęd (Tr); Subniecka Warszawska (część centralna) – 215A, trzeciorzęd (Tr); Zbiornik Krośniewice-Kutno – 226, jura górna (J₃); Zbiornik Dolina Chruślina – 227, czwartorzęd (Q); Niecka Łódzka – 401 kreda dolna (K₁); Zbiornik Stryków – 402, jura górna (J₃); Zbiornik międzymorenowy Brzeziny-Lipce Reymontowskie – 403, czwartorzęd (Q); Koluszki-Tomaszów – 404, jura górna (J₃);

VII.3. Wytyczne do założeń polityki przestrzennej

Na terenie gminy udokumentowane jest jedno złożo. Tereny poeksploatacyjne należy rekultywować w kierunku rolnym, leśnym, wodnym.

Prawie cała gmina, z wyjątkiem północnych krańców, leży w obrębie głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) nr 402 „Stryków”, 403 „Brzeziny – Lipce Reymontowskie”, 404 „Koluszki - Tomaszów”, 226 „Krośniewice – Kutno”. Wschodnia i

centralna część gminy to obszar wysokiej ochrony (OWO) zbiornika nr 403, w obrębie którego ochrona wód podziemnych powinna stanowić priorytet. Należy: zakazać lokalizacji obiektów budowlanych, w których prowadzona działalność może spowodować zanieczyszczenie gruntów lub wód, bez zaprojektowania i wykonania odpowiednich zabezpieczeń; prowadzić właściwe zasady nawożenia gleb i stosowania środków ochrony roślin; stosować wszelkie zabezpieczenia techniczne dla ochrony środowiska, szczególnie wód podziemnych i powierzchniowych przy realizacji nowych inwestycji.

VIII. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Głowno nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

Na terenie gminy Głowno jest udokumentowane jedno złoża kruszywa naturalnego (piasku) – złoża „Albinów”. Ustanowiony obszar i teren górniczy dla tego złoża został zniesiony decyzją Wojewody Łódzkiego w 2002 r.

IX. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

IX.1. Charakterystyka zagrożenia powodziowego

W strefie klimatycznej, w której znajduje się powiat zgierski występują dwa rodzaje wezbrań powodziowych:

- wczesną wiosną - wezbrania roztopowe,
- letnie (lipiec – sierpień) - wezbrania opadowo–rozlewowe.

Wielkość zagrożenia powodziowego jest uwarunkowana m.in. rzeźbą terenu, możliwościami retencyjnymi zlewni, zatrzymywaniem wody w zbiornikach zaporowych, stopniem zalesienia, istnieniem budowli hydrotechnicznych typu: rów melioracyjny, próg, kanał, mogących służyć jako urządzenia retencyjne oraz występowaniem starorzeczy, mokradeł i bagien. Regulacja rzek zmniejsza ich naturalną retencyjność, co skutkuje przyspieszonym odpływem wód z górnych odcinków i może powodować powstanie zagrożenia powodziowego.

Wszystkie wody płynące na terenie gminy mają charakter nizinny. Charakteryzują się krótkotrwałymi wezbrańmi tylko w okresach nasilenia opadów, długotrwałymi stanami niskimi i niedużymi przepływami średnimi. Najwyższe stany i wezbrania powodziowe odnotowuje się w miesiącach letnich – głównie w lipcu.

Najczęściej stosowanym sposobem opisu zagrożenia powodziowego są mapy przedstawiające zasięgi potencjalnych zalewów.

Na terenie gminy Głowno w myśl przepisów Prawa Wodnego zagrożenie powodziowe stwarza rzeka Mroga. Na podstawie materiałów Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie – „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap II”³⁸ opracowanego dla rzeki Mrogi w 2006 r. obszary zagrożone zalewem wodą powodziową występują po obu brzegach rzeki Mrogi na całym jej odcinku w granicach administracyjnych gminy.

Zainwestowanie w stanie istniejącym zlokalizowane w strefie powodziowej występuje jedynie w Ziewanicach – stacja benzynowa, PPHU „Rolfoods”, młyn Sopol E. Jarzębowska oraz dwie zabudowy mieszkaniowe jednorodzinne. Ponadto w strefie zagrożenia powodziowego zlokalizowane jest składowisko odpadów, obecnie zamknięte i rekultywowane.

³⁸ Celem przeprowadzonych prac studialnych było opracowanie podstawowych danych i informacji, umożliwiających w przyszłości Dyrektorowi RZGW w Warszawie opracowanie studiów i projektów ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, koordynowanie działań związanych z ochroną przed powodzią oraz suszą w regionie wodnym, w szczególności prowadzenie ośrodków koordynacyjno-informacyjnych ochrony przeciwpowodziowej.

Zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią - **zalew woda o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat – p = 1%** w sposób graficzny przedstawiono na rysunku Nr 2 – „Zasoby i walory środowiska przyrodniczego”.

Obszary zagrożenia powodziowego wskazane w Studium nie posiadają zabezpieczeń w postaci wałów przeciwpowodziowych.

Na podstawie Studium ochrony przeciwpowodziowej Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, w porozumieniu z samorządami lokalnymi, określa strefy, w których nie wolno wykonywać określonych w *Prawie Wodnym* robót czy budowli.

Wskazanie terenów zagrożonych powodzią (jedno z zadań Studium) umożliwia władzom samorządowym odpowiednie działania i planowanie, które nie będzie sprzeczne z potrzebami gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z przepisami odrębnymi – *Prawo Wodne* ochronę przed powodzią należy prowadzić z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym³⁹. Do czasu sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego ważność zachowuje dokument sporządzony w 2006 r. – „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap II” dla rzeki Mrogi.

Ponadto w zasięgu dolin występują lokalne podmokłości utrzymujące się przez znaczną część roku.

W związku z przeglądem i aktualizacją Map Zagrożenia Powodziowego oraz Map Ryzyka Powodziowego, sporządzone w ramach II cyklu planistycznego (2016 – 2021), przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami oraz przez dyrektorów urzędów morskich, obowiązują nowe granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, których granice zaznaczono na części graficznej Studium – Zasoby i ochrona środowiska przyrodniczego (Załącznik Nr 3) oraz Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju (Załącznik Nr 8). Podanie zaktualizowanych oraz nowych Map Zagrożenia Powodziowego i Map Ryzyka Powodziowego do publicznej wiadomości nastąpiło poprzez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu w dniu 22 października 2020 r.

IX.2. Wytyczne do założeń polityki przestrzennej

Rzeka Mroga na całym swoim odcinku w granicach gminy stanowi zagrożenie powodziowe. W zasięgu wylewu wody powodziowej należy wprowadzić zakaz zabudowy. Należy je pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu – tereny otwarte w postaci łąki i pastwisk.

Powyższe elementy zastały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Zasoby i ochrona środowiska przyrodniczego”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 3).

X. UWARUNKOWANIA WZNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

X.1. Wprowadzenie

Pojęcie infrastruktury technicznej jest dość rozległe. Według Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami „*przez budowę urządzeń infrastruktury technicznej rozumie się budowę drogi oraz wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych*”.⁴⁰

Celem budowy infrastruktury technicznej jest zaspokajanie potrzeb ludności danego terenu. Niegdyś stanowiła ona o rozwoju przede wszystkim miast. Obecnie także i na

³⁹ W ramach Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego (grudzień 2011 r.) rzeka Mroga została zakwalifikowana do sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego

⁴⁰ Art. 143 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 1997 nr 115 poz. 741 z późn. zm.).

obszarach wiejskich, jest jednym z wyznaczników rozwoju gospodarczego, pełniąc kilka bardzo istotnych funkcji. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego. Przede wszystkim warunkuje zakres, przestrzenne rozmieszczenie i strukturę działalności gospodarczej. Ta funkcja, którą spełnia infrastruktura techniczna uświadamia władzom gminy szanse rozwojowe jednostki, informując jednocześnie o barierach, przez co daje realną możliwość kształtowania rozwoju danej gminy. Poziom rozwoju infrastruktury technicznej to także istotna informacja dla przedsiębiorców, gotowych inwestować w danej gminie. Wskaźnik wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną daje ponadto pogląd o jakości życia mieszkańców na obszarze danej gminy. Brak lub niedostateczny jej rozwój, szczególnie w zakresie doprowadzania wody, odprowadzania ścieków, systemów ciepłowniczych, stanowi także poważne obciążenie środowiska, czemu władze powinny przeciwdziałać.

W obliczu zachodzących na obszarach wiejskich dynamicznych zmian (m.in. odchodzenie od gospodarki rolnej, zmniejszanie się areалу upraw, rozwój budownictwa jednorodzinnego na wsi) w połączeniu z koncepcją trwałego i zrównoważonego rozwoju (takiego rozwoju społeczno – gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń⁴¹) oraz koncepcją wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich (rozumianego jako umiejętne wkomponowanie w wiejską przestrzeń dodatkowych funkcji pozarolniczych⁴²), wysoki wskaźnik rozwoju infrastruktury technicznej na obszarach gmin wiejskich jest szczególnie pożądany.

X.2. Elektroenergetyka

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną odbiorców w gminie Głowno jest stacja 110/15 kV – RPZ „Głowno” zlokalizowana na terenie miasta Głowna.

Dostawa i dystrybucja energii elektrycznej z tej stacji do odbiorców w każdej wsi w gminie odbywa się za pośrednictwem sieci elektroenergetycznej rozdzielczej średniego napięcia SN – 15kV. Sieć jest wyposażona w lokalne stacje transformatorowo – rozdzielcze 15/0,4 kV zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców. Ze stacji transformatorowych energia elektryczna doprowadzana jest do poszczególnych odbiorców za pośrednictwem miejscowych linii niskiego napięcia 0,4/0,231 kV. Ogółem w zasilaniu gminy bierze udział 56 stacji trafo 14/0,4 kV, z których znaczna większość wybudowana jest na wykonaniu słupowym.

Stan techniczny sieci rozdzielczej jest dobry. Sieć jest generalnie po modernizacji, a gęstość stacji trafo jest dostateczna.

Zapotrzebowanie elektroenergetycznej mocy szczytowej przez odbiorców gminy szacuje się na około 6000 KW (0,6 MW). Istniejący układ sieci 15 kV zabezpiecza obecne potrzeby mocy oraz posiada rezerwy przepustowości. Będzie on stanowił podstawę do dalszej rozbudowy dla potrzeb nowych odbiorców.

Oprócz w/w na terenie gminy zlokalizowane są magistralne elementy sieci elektroenergetycznej:

- linia napowietrzna 2 x 400 kV relacji Rogowiec – Mościska – Płock,
- linia napowietrzna 110 kV relacji Głowno – Łowicz.

Sieci te są administrowane, zarządzane i eksploatowane przez:

- pracujące na napięciu 400 kV – PSE OPERATOR S.A.,
- pracujące na pięciu 110 kV, 15 kV, 0,4/0,231 kV – PGE Dystrybucja Łódź Sp. z o.o.

Linie napowietrzne ze względów eksploatacyjnych oraz bezpieczeństwa ludzi wymagające określonych stref bezpieczeństwa (pasów technologicznych):

- LN 400 kV – 80m (40 m od osi linii w każdą stronę),
- LN 110 kV – 36 m (18 m od osi linii w każdą stronę),

⁴¹ Definicja zrównoważonego rozwoju, zawarta w Art. 3 pkt. 50 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.).

⁴² Kłodziński [1996].

- LN 15 kV – 12 m (6 m od osi linii w każdą stronę).

Strefy wynikają z odległości:

- 14,5 m – od skrajnego przewodu linii do budynku mieszkalnego ze względu na szkodliwe oddziaływania pola elektromagnetycznego. Strefa ta może być mniejsza w zależności od rodzaju i budowy linii (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów⁴³),
- 15,0 m, 5,0 m – od rzutu skrajnego przewodu linii z tytułu bezpiecznej pracy w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych 110 kV i 15 kV.

X.3. Gazownictwo

Na terenie gminy Głowno nie występuje sieć gazu bezprzewodowego. Potrzeby gazu realizowane są z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym. Opracowana w 1996 r. „Koncepcja programowa gazyfikacji gminy” nie została wdrożona w życie. Należy zaznaczyć, że zgodnie z w/w koncepcją planowana była budowa sieci gazowej wysokiego ciśnienia tj. gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Skotniki – Stryków – Głowno oraz stacji redukcyjno – pomiarowej I – go stopnia (SRP I^o) na terenie wsi Karasica.

Zamiennie w stosunku do koncepcji rozważa się docelowo możliwości gazyfikacji gminy z kierunku Strykowa i Łowicza.

Zaznacza się, że zgodnie z wymogami Zakładu Gazowniczego doprowadzenie gazu do odbiorców będzie możliwe po spełnieniu kryteriów ekonomicznej opłacalności budowy sieci gazowej i zawarcia odpowiednich porozumień z odbiorcami bądź Urzędem Gminy.

Na terenie gminy wiejskiej Głowno nie występuje sieć gazowa. Potrzeby gazu realizowane są z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym. Istnieją możliwości gazyfikacji gminy z kierunku gminy Łowicz, gminy Stryków i Miasta Głowno. Dalszy rozwój sieci gazowej determinują kryteria techniczne oraz ekonomiczne możliwości rozbudowy gazociągów i dostarczenia paliwa gazowego. Do sieci gazowej zastosowania mają strefy kontrolowane określone na podstawie przepisów odrębnych.

X.4. Ciepłownictwo

Budynki w gminie Głowno ogrzewane są głównie za pośrednictwem pieców indywidualnych i kotłowni lokalnych na paliwa stałe (gaz, olej opałowy, węgiel, koks). Zdalaczynna sieć ciepła na terenie gminy nie występuje. Zgodnie z ustaleniami Ustawy „Prawo Energetyczne”, konieczne jest opracowanie dla gminy „założeń”, a następnie „Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”. Opracowania te jako element prawa lokalnego pozwolą znacznie zracjonalizować gospodarkę energią ciepłą, uwzględniając paliwa tradycyjne zapewniające wysoki stopień czystości emisji spalin oraz paliwa ze źródeł odnawialnych (w drodze przetwarzania energii promieniowania słonecznego, energii wiatru, wody itp.).

X.5. Telekomunikacja

W zakresie usług telekomunikacyjnych teren gminy Głowno jest obsługiwany przez operatora Telekomunikacja Polska S.A. Na terenie gminy funkcjonuje koncentrator telefoniczny we wsi Popów. Koncentrator powiązany jest światłowodem z centralą miejską zlokalizowaną na terenie miasta Głowna.

Lokalną sieć napowietrzną stanowią linie telefoniczne napowietrzne i kable doziemne.

Sieć telekomunikacyjna jest rozbudowana w znacznym stopniu i obejmuje swoim zasięgiem większość abonentów w gminie. Łączność bezprzewodowa w gminie jest realizowana za pośrednictwem masztów przekaźnikowych zlokalizowanych na terenie miasta Głowna i na terenie gminy Stryków w sąsiedztwie Woli Mąkolskiej.

Przez wschodnie tereny gminy Głowno przebiega linia radiowa (LR) pomiędzy wieżami przekaźnikowymi zlokalizowanymi w Dąbrowie (gmina Nowosolna) i Dąbkowicach k. Łowicza. Pomędzy wieżami przesyłane są sygnały radiowe, telewizyjne i telekomunikacyjne. Trasa radiolinii stanowi pewne ograniczenia przestrzenne. Największe

⁴³ Dz. U. z 2003 r., Nr 192, poz. 1883.

ograniczenie występuje w strefie bliskiej o szerokości 100m tj. +/- 50m od prostej widoczności anten. Maksymalny pas ochronny wynosi 500m. Strefę określa się ze względu na dopuszczalną wysokość nowej zabudowy w pasie ochronnym linii, która nie będzie miała wpływu na jakość emitowanych sygnałów.

X.6. Zaopatrzenie w wodę

Stan zwodociągowania gminy wynosi ponad 83%. Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę do celów konsumpcyjnych i gospodarczych z wodociągów grupowych. Zasilane są one w wodę z ujęć podziemnych zlokalizowanych w następujących wsiach:

- Mąkolice – ze stacją wodociągową o wydajności 60 m³/h,
- Popów – ze stacją wodociągową o wydajności 31,8 m³/h,
- Boczki Domaradzkie – ze stacją wodociągową o wydajności 60 m³/h,
- Lubianków – ze stacją wodociągową o wydajności 42 m³/h.

Systemy sieciowego zaopatrzenia w wodę gminy uzupełnia zasilanie z wodociągu miasta Głowno oraz z sąsiednich gmin: Strykowa, Bielaw, Domaniewic. Na terenach nie objętym jeszcze systemem wodociągowym, mieszkańcy zaopatrują się w wodę z indywidualnych ujęć.

Wydajność ujęć zasilających wodociągi zabezpiecza potrzeby bytowo – gospodarcze gminy, natomiast sieć wodociągowa wymaga rozbudowy na terenach dotychczas nie objętych zasilaniem.

X.7. Odprowadzanie ścieków

Gmina nie posiada zbiorczego systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków. Odprowadzanie ścieków bytowych generalnie odbywa się w oparciu o zbiorniki do gromadzenia nieczystości z wywozem ich do punktu zlewnego w miejskiej oczyszczalni ścieków w Głownie. Funkcjonują jedynie lokalne oczyszczalnie obsługujące pojedyncze obiekty: Zespół Szkół Publicznych w Mąkolicach, szkołę podstawową w Lubiankowie, OSP w Ostrołęce oraz Firmę ROLFOODS w Ziewanicach.

Z uwagi na fakt gromadzenia ścieków komunalnych w szambach, które w przypadku nieszczelności stanowią zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych, występuje potrzeba opracowania projektu sieciowego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków tam, gdzie będzie to uzasadnione ekonomicznie, czyli dla terenów o zwartej zabudowie. Do wyposażenia w sieć kanalizacji typuje się następujące wsie: Lubianków, Mąkolice, Wola Mąkolska, Mięsośnia, Popów, Władysławów Popowski, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa i Kadzielin. Potencjalne tereny pod budowę oczyszczalni ścieków dla planowanych systemów kanalizacji wyznaczone zostały w następujących wsiach: Mąkolice, Dąbrowa, Chlebowice, Wola Zbrożkowa, Kadzielin, Albinów, Lubianków, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno (Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy). Ich uściślenie nastąpi na etapie projektu sieci oraz decyzji realizacyjnych. Na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie występują odpowiednie warunki gruntowo – wodne preferuje się budowę przydomowych oczyszczalni.

Obecnie wody opadowe i roztopowe odprowadzane są poprzez spływ powierzchniowy do istniejących rowów, rzek i cieków. Tereny stwarzające potencjalne zagrożenie dla środowiska spływem zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych (np. stacje benzynowe, magazyny itp.), wymagają wyposażenia w instalacje do zorganizowanego spływu z uwzględnieniem podczyszczania tychże wód na wylotach do odbiorników.

Powyższe elementy zostały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Infrastruktura techniczna – stan istniejący i powiązania”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 4).

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

XI.1. Drogi

Przez teren gminy Głowno przebiega droga krajowa Nr 14 (Łowicz – Walichnowy),

która jest jedną z dwóch tras łączących Łódź z Warszawą oraz łącząca ponadto m.in. autostradę A2 w Strykowie z drogą krajową Nr 2 w Łowiczu. W granicach administracyjnych gminy, znajduje się w jej wschodniej części, wzdłuż granicy pomiędzy sołectwami Kadzielin i Kamień.

Przez teren gminy Głowno przebiegają także drogi powiatowe (tabela 21).

Tabela 21. Drogi powiatowe przebiegające przez teren gminy Głowno:

Lp.	Nr drogi	Przebieg
1.	5108 E	Rogoźno – Feliksów - Gozdów
2.	5111 E	Koźle – Gozdów - Mąkolice
3.	5114 E	Wola Lubiankowska – Albinów – gr. powiatu (Domaniewice)
4.	5115 E	Wola Mąkolska - Popów
5.	5115 E	Popów – gr. powiatu (Jasionna)
6.	5116 E	Popów – Mięsośnia – gr. powiatu (Waliszew)
7.	5117 E	Głowno – Domaradzyn – Pludwiny
8.	5118 E	Bratoszewice – Domaradzy – Popów
9.	5119 E	Antoniew – Skubiki – gr. powiatu (Waliszew)
10.	5120 E	Bratoszewice – Domaradzyn – Popów
11.	5121 E	Antoniew – Skubiki – gr. powiatu (Waliszew)
12.	5101 E	Głowno – Helenów – gr. powiatu (Belawy)
13.	5123 E	Patyki – Antoniew
14.	5124 E	Głowno – Wola Zbrożkowa – gr. powiatu (Strzebieszew)
15.	5125 E	Głowno – Ostrołęka – Albinów
16.	5126 E	Głowno – Wola Lubiankowska – gr. powiatu (Łyszkowice)
17.	5110 E	Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – gr. powiatu (Jasionna)

Źródło: strona internetowa powiatu zgierskiego [stan na dzień 24 września 2010] <http://www.powiat.zgierz.pl/>

Sieć dróg gminnych tworzą drogi będące zarówno własnością gminy, jak i własnością Skarbu Państwa we władaniu gminy Głowno. Sieć dróg gminnych spełnia podstawowe funkcje komunikacyjne pomiędzy poszczególnymi wsiami z terenu gminy Głowno oraz z terenami jednostek sąsiednich. Drogi gminne mają zróżnicowany standard oraz nawierzchnię. Numeracja dróg gminnych nie obejmuje wszystkich dróg z terenu gminy Głowno (tabela 22).

Tabela 22. Przebieg dróg gminnych na obszarze gminy Głowno wraz z numerami oraz długością.⁴⁴

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Przebieg drogi (od-przez-do)	Długość w km
1.	120051 E	Wola Lubiankowska Kolonia	od drogi pow. 54126 E Głowno-Wola Lubiankowska – Łyszkowice za Różanami w prawo przez Kolonię do drogi gm, Wola Lubiankowska- Rozdzielna, gm. Dmosin.	1,65
2.	120051 E	Wola Lubiankowska Kolonijka	Od drogi pow. 54126 E/ Głowno – Wola Lubiankowska – Łyszkowice/ za Różanami w lewo do końca wsi	0,50
3.	120052 E	Różany	od drogi pow. 54126 E /Głowno-Wola Lubiankowska-Łyszkowice/ za Lubiankowem w prawo do Różan	0,25
4.	120053 E	Lubianków - Borki	od drogi pow. 54126 E /Głowno-Wola Lubiankowska-Łyszkowice/ w Lubiankowie na zakręcie, koło sklepu do naszej granicy przy kapliczce, gm. Dmosin.	2,25

⁴⁴ Wykaz stanowi Załącznik nr 1 do Uchwały nr 14/55/2001 Rady Gminy Głowno. Ze względu na fakt, że niektóre drogi gminne nie posiadają swoich numerów, oznaczono ich przebieg na Załącznikach graficznych do niniejszego opracowania, lecz bez podawania numeru porządkowego.

5.	120054 E	Lubianków k/hydroforni	od drogi pow. 54126 E /Głowno-Wola Lubiankowska-Łyszkowice/, od zakrętu za Lubiankowem, koło hydroforni do drogi dojazdowej Lubianków-Ostrołęka k/ szkoły.	0,20
6.	120055 E	Lubianków k/Frątczaka	od drogi gm. Lubianków - Borki, od sklepu przez część Lubiankowa k/Frątczaka do drogi dojazdowej pomiędzy Lubiankowem a Różanami.	0,48
7.	120056 E	Lubianków - Wiesiołów	od drogi pow. 54126 E /Głowno-Wola Lubiankowska-Łyszkowice/, od szkoły przez pola k/starej żwirowni i przez drogę gminną Lubianków - Borki przez las w lewo do granicy z gm. Dmosin.	1,25
8.	120057 E	Ostrołęka za pomnikiem	Od drogi pow. 5125 E/ Głowno – Ostrołęka – Albinów/ pierwsza droga od granicy Głowna w prawo za pomnikiem przez część Ostrołęki do końca wsi.	0,70
9.		Ostrołęka k/Kucińskiego	Od drogi pow. 5125 E/Głowno – Ostrołęka Albinów/czwarta droga w prawo od granicy Głowna, przed rowem melioracyjnym przez część Ostrołęki k/Kucińskiego do końca wsi	0,70
10.		Ostrołęka od Piotrkiewicz do Siekiery	Od drogi pow 5125 E /Głowno – Ostrołęka – Albinów/ od Granicy Głowna trzecia droga w lewo po części Ostrołęki do drogi dojazdowej Ostrołęka – Kadzielin – Toporów k/Siekiery	0,95
11.	120059 E	Toporów - Kadzielin	Od drogi krajowej nr 14/Łódź – Łowicz/ w tzw. Toporowie do wsi Kadzielin	0,70
12.	120059 E	Kadzielin po wsi	Od drogi gm. Toporów – Kadzielin w lewo i w prawo po wsi Kadzielin	0,97
13.	120060 E	Toporów – Kamień	Od drogi krajowej nr 14/Łódź – Łowicz/ od strony Łowicza pierwsza droga w Kamieniu w prawo do drogi dojazdowej w granicy z gm. Dmosin	0,60
14.	120061 E	Kamień k/Stopczyka	Od w/w drogi Toporów – Kamień w lewo przez Kamień do drogi gm. Toporów – Kamień do PKP	0,60
15.	120570 E	Głowno – Kamień – Strzebieszew	Od granicy m. Głowno, od ul. Żwirki przez wieś Kamień, przez przejazd przez tory PKP do granicy Strzebieszewa, gm. Domaniewice	1,89
16.	120061 E	Toporów – Kamień do PKP	Od drogi krajowej nr 14 / Łódź – Łowicz/ od strony Łowicza druga droga w prawo w Kamieniu do przejazdu przez tory PKP	0,80
17.	120528 E	Toporów – Kamień k/Czubika	Od drogi krajowej nr 14 / Łódź – Łowicz/ przez Kamień przy granicy m. Głowno do drogi gm. Od ul. Żwirki Głowno – Kamień Strzebieszew	0,85
18.	120062 E	Rudniczek/Różyce	Od drogi gm. Rudniczek – Piaski Rudnickie od strony Rudniczka w lewo po wsi/równolegle do drogi pow. 5126 E Głowno – Wola Lubiankowska/	0,45
19.	120063 E	Rudniczek – Piaski Rudnickie	Od drogi pow. 5126 E /Głowno – Wola Lubiankowska – Łyszkowice/ w Rudniczku, przecina rzekę Brzuśnię, drogę gm. Głowno – Piaski Rudnickie – Borki od ul. Wyspiańskiego do drogi gm. Głowno – Piaski Rudnickie – Borki od strony Huty Józefów w Głownie nad lasem do granicy z gm. Dmosin.	1,40
20.	120064 E	Głowno – Piaski Rudnickie – Borki	Od ul. Wyspiańskiego w Głownie przez Piaski Rudnickie do granicy z Borkami gm. Dmosin	2,00
21.	120064 E	Głowno – Piaski Rudnickie – Borki nad lasem	Od granicy m. Głowno /od Huty Józefów/nad lasem przez Piaski Rudnickie do granicy z Borkami, gm. Dmosin	0,80

22.	120065 E	Piaski Rudnickie II po wsi	Od drogi gm. Rudniczek – Piaski Rudnickie przy końcu drogi, przed pierwszym budynkiem w prawo po wsi do drogi gm. Głowno – Piaski Rudnickie – Borki od Huty Józefów w Głownie nad lasem	0,50
23.	120066 E	Wola Lubiankowska - Rozdzielnia	Od skrzyżowania dróg pow. 5114 E /Wola Lubiankowska – Albinów – Domaniewice/ z drogą 5126 E /Głowno – WolaLubiankowska – Łyszkowice/ przez część Woli Lubiankowskiej do granicy Rozdzielnia, gm. Dmosin	0,75
24.		Piaski Rudnickie I po wsi	Od drogi gm. Głowno – Piaski Rudnickie – Borki od ul. Wyspiańskiego w prawo po części wsi Piaski Rudnickie do drogi gm. Głowno – Piaski Rudnickie – Borki od Huty Józefów w Głownie nad lasem	0,55
25.	120542 E	Głowno/dawna Zabrzeźnia/ - Konarzew – Strzebieszew	Od granicy m. Głowno, od ul. Wiejskiej, dawnej Zabrzeźni Parceli przez Konarzew do granicy Strzebieszewa, gm. Domaniewice	2,00
26.	120067 E	Konarzew k/ Świątkowskiego	Od drogi gm. Głowno – Konarzew – Strzebieszew w prawo po części Konarzewa do końca wsi /kończy się droga w polu/	0,90
27.	105006 E	Wola Zbrożkowa – Władysławów Bielawski	Od drogi pow. 5124 E /Głowno – Wola Zbrożkowa - Strzebieszew/ przez dalszą część Woli Zbrożkowej do Władysławowa Bielawskiego, po wsi do granicy z gm. Bielawy na początku lasu	2,80
28.	105101 E	Władysławów Bielawski - Sapy	Od drogi gm. Wola Zbrożkowa – Władysławów Bielawski, od rozwidlenia drogi k/figurki do granicy z Sapami gm. Domaniewice.	0,20
29.	105009 E	Boczki Zarzeczne – Gawronki – Sopol	Od wsi Psary, gm. Bielawy przez Boczki Zarzeczne, Gawronki, Sopol / część wsi Ziewanice/ do drogi pow. 5101 E Głowno – Helenów - Bielawy	4,00
30.	120068 E	Boczki Domaradzkie –Gawronki	Od drogi pow. 24117 E /Antoniew – Skubiki – Waliszew/ k/młyna na rzece Mrodze do drogi gm. Boczki Zarzeczne – Gawronki – Sopol w Gawronkach.	0,50
31.	120069 E	Boczki Domaradzkie – Popówek – Karnków	Od drogi pow. 5121 E /Antoniew – Skubiki – Waliszew/ w Boczki Domaradzkie przez Popówek do drogi pow. 24114 /Głowno – Popów – Nowy Antoniew – Waliszew/ w Karnkowie	2,70
32.	120070 E	Ziewanice – Sopol – Gawronki	Od drogi pow. 5121 E/Antoniew – Skubiki – Waliszew/ w Ziewanicach k/Młyna/na rzece Mrodze/ - Sopol , przez skrzyżowanie z drogą gm. Boczki Zarzeczne – Gawronki – Sopol do drogi pow. 24118 Głowno – Helenów – Bielawy/ w lesie	1,00
33.	120071 E	Antoniew - Bronisławów	Od drogi pow. 5118 E /Głowno – Popów – Nowy Antoniew – Waliszew/ w Antoniewie przez wieś Antoniew do drogi pow. 5119 E /Głowno – Domaradzyn – Pludwiny/	0,78
34.	120072 E	Antoniew /tzw. Dąbrowa/ po wsi	Od drogi gm. Antoniew – Bronisławów przez część wsi Antoniew/ tzw. Dąbrowę/ do końca wsi pod lasem	0,70
35.	120529 E	Bronisławów - Karasica	Od drogi pow. 5119 E /Głowno – Domaradzyn – Pludwiny/w Bronisławowie przez Karasicę do granicy z m. Głowno, przy ul. Konarowej	1,15

36.	120073 E	Bronisławów przy Karasicy	Od drogi gm. Bronisławów – Karasica na początku wsi Karasica droga w prawo przez część Bronisławowa w kierunku łąk/pól filtracyjnych krochmalni z Głowna	0,20
37.	120074 E	Bronisławów – Domaradzyn Parcela	Od drogi pow. 5119 E /Głowno – Pludwiny/za Bronisławowem w prawo do Domaradzyn Parceli i w stronę Glinnika	1,20
38.	120075 E	Domaradzyn Parcela – Bronisławów do Jabłońskiego	Od drogi pow. 5119 E /Głowno – Domaradzyn – Karnków/ przez Domaradzyn Parcelę w kierunku Bronisławowa – do Jabłońskiego od strony Glinnika	1,40
39.	120076 E	Domaradzyn k/Gawrońskiego	Od drogi pow. 5119 E /Głowno – Domaradzyn – Pludwiny/ przez część Domaradzyna k/Gawrońskiego do drogi gm. Bronisławów – Domaradzyn Parcela	0,70
40.	120077 E	Karnków – Pludwiny	Od drogi pow. 5118 E/Głowno – Popów – Nowy Antoniew – Waliszew/ w Karnkowie na zakręcie przez część Karnkowa do granicy z Pludwinami, gm. Struków do drogi pow. 5111 E /Kozle – Gozdów – Mąkolice/	2,90
41.	120078 E	Karnków – Popów	Od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska – Popów/ za Popowem w lewo przez część Karnkowa do drogi gm. Karnków – Pludwiny	1,30
42.	120080 E	Pieńki Popowskie do wsi	Od drogi pow. 5115 E/Wola Mąkolska – Popów/ koło przystanku PKS Pieńki do wsi Pieńki Popowskie/ jest to część wsi Popów/ do końca wsi od strony Wola Mąkolska	0,70
43.	120079 E	Pieńki Popowskie po wsi	Od drogi gm. Pieńki Popowskie do wsi/od krzyża k/Szadkowskiego/ przez część wsi Pieńki do końca wsi	0,35
44.	120081 E	Władysławów Popowski – Mięsośnia II	Od drogi pow. 5115 E/Popów – Jasionna/ przez część Władysławowa Popowskiego i Mięsośnię II / tzw. poduchowna/ do drogi gm. Mięsośnia – Dąbrowa/ od Zygmuntowicza/	1,85
45.	120082 E	Władysławów Popowski k/Piestrzeniewicza	Od drogi pow. 5115 E /Popów – Jasionna/przez część Władysławowa Popowskiego do drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska – Popów/	0,80
46.	120083 E	Władysławów Popowski k/Dębskiego, Misztala	Od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska - Popów/ przez część Władysławowa Popowskiego do drogi pow. 5115 E /Popów Jasionna/	1.30
47.	120084 E	Mięsośnia II – Mięsośnia III	Od drogi gm. Władysławów Popowski – Mięsośnia II przez Mięsośnię III/koło Depty, Dębskiego/do drogi dojazdowej do pół od pół Mięsośni w kierunku pól Mąkolic.	1,25
48.	120085 E	Mięsośnia – Dąbrowa	Od drogi pow. 5116 E / Popów – Mięsośnia – Waliszew/ k/ Zygmuntowicza pośrodku wsi Mięsośnia w kierunku Dąbrowy, do rowu melioracyjnego	1,40
49.	120085 E	Mięsośnia – Dąbrowa k/Wiśniewskiego	Od drogi pow. 5117 E /Mięsośnia – Dąbrowa – Bogumin / gm. Bielawy/ przez część Mięsośni do drogi gm. Mięsośnia - Dąbrowa k/ Zygmuntowicza/	0,40
50.		Mięsośnia – Skubiki	Od drogi pow. 5116 E /Popów – Mięsośnia – Waliszew/ w granicy przy polach Waliszewa do Skubik, gm. Bielawy	0,35
51.		Dąbrowa – Waliszew Dworski	Od drogi pow. 5116 E /Mięsośnia – Dąbrowa – Bogumin/ przez część Dąbrowy do granicy Waliszewa Dworskiego, gm. Bielawy	0,57

52.	120086 E	Dąbrowa – Mąkolice	Od krzyżówki drogi gm. Dąbrowa – Mąkolice z drogą dojazdową Dąbrowa – Jasionna k/Pakuły /koło Wojcieszka Józefa przez część Dąbrowy, wśród pól Mąkolic, przecinając drogę pow. 5110 E /Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – Jasionna/koło cmentarza w Mąkolicach/	3,30
53.	120087 E	Dąbrowa – Jasionna – Piątek	Od drogi gm. Dąbrowa – Mąkolice w Jasionnej przy granicy z Dąbrową przez część Jasionnej /koło Krzysztofczyka, Sokoła /do skrzyżowania dróg pow. 5115 E /Popów – Jasionna/ i 5110 E /Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – Jasionna, gm. Piątek/	2,30
54.	120088 E	Piątek – Jasionna – Bogumin	Od granicy z Boguminem, gm. Bielawy, przez część wsi Jasionna do granicy wsi Jasionna, gm. Piątek	2,10
55.	120089 E	Mąkolice II – Wola Mąkolska	Od drogi pow. 5110 E /Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – Jasionna, gm. Piątek/ przez wieś Mąkolice II do granicy Woli Mąkolskiej/ do Kolonijki/	2,80
56.	120090 E	Mąkolice od SKR – Mąkolice II	Od drogi pow. 5110 E/ Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – Jasionna/ przecina drogę przez Mąkolice II i drogę pow. Popów – Jasionna, wśród pól do drogi dojazdowej Wola Mąkolska – Dąbrowa	2,20
57.	120091 E	Mąkolice I – Wola Mąkolska	Od drogi pow. 5111 E /Koźle – Gozdów – Mąkolice/ na końcu wsi Wola Mąkolska od Gozdowa przez Mąkolice I do granicy lasu w gm. Piątek	3,80
58.		Mąkolice I - Jasionna	Od drogi gm. Mąkolice I – Wola Mąkolska, pod lasem gm. Piątek do Jasionnej, gm. Piątek /do drogi Popów – Jasionna – Jasionna – gm. Piątek.	0,60
59.	120092 E	Mąkolice – Feliksów	Od drogi pow. 5110 E /Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – Jasionna/ koło zlewni mleka w Mąkolicach, przecina drogę gminną przez Mąkolice I, wśród pól Feliksowa do drogi Gozdów – Feliksów po wsi	2,60
60.		Wola Mąkolska I /od Popowa/	Od drogi pow. 5115 E/Wola Mąkolska – Popów/ w lewo i w prawo po wsi Wola Mąkolska	1,60
61.		Wola Mąkolska I – Kolonijka	Od drogi gm. Wola Mąkolska I od Popowa do Kolonijki przez Kolonijkę do granicy z Mąkolicami II	0,80
62.		Wola Mąkolska k/Misztali	Od drogi pow. 5115 E /Wola Mąkolska – Popów/ przed Pieńkami Popowskimi w prawo	0,35
63.		Gozdów – Feliksów	Od drogi pow. 5115 E /Koźle – Gozdów – Mąkolice/ do granicy z Gozdówką, gm. Stryków wśród pól Feliksowa do krzyżówki drogi pow. 24105 /Rogóżno – Feliksów – Gozdów/ z drogą gm. Gozdów – Feliksów przez wieś	1,50
64.		Gozdów – Feliksów przez wieś	Od krzyżówki drogi pow. 5108 E /Rogóżno – Feliksów – Gozdów/ z drogą gm. Gozdów – Feliksów, przez Feliksów po wsi do drogi dojazdowej Mąkolice – Feliksów – Kwilno, gm. Zgierz.	2,30
Razem drogi gminne				81,44

Źródło: dane uzyskane z Urzędu Gminy Głowno.

XI.2. Koleje

Poza trasami komunikacji kołowej, przez teren gminy Głowno przebiega także, w jej środkowo – wschodniej części, linia kolejowa Nr 15 – Bednary – Łódź Kaliska, na której połączenia zostały z dniem 9 grudnia 2007, wstrzymane⁴⁵. Jednakże, projekt „Rewitalizacja linii kolejowej Nr 015 Bednary – Łódź Kaliska, znalazł się na liście projektów do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa łódzkiego na lata 2007 – 2013, zatem można oczekiwać przywrócenia połączeń na tej trasie.

Powyższe elementy zostały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Systemy komunikacji – stan istniejący i powiązania”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 5).

XI.3. Analiza powiązań komunikacyjnych

Powiązania komunikacyjne danej jednostki terytorialnej są wymieniane jako jeden z czynników stanowiących o jej konkurencyjności, rozumianej jako kluczowy wskaźnik sukcesu w polityce gospodarczej. Im lepsze powiązania komunikacyjne bowiem, tym lepsze potencjalne możliwości rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego. Analiza powiązań komunikacyjnych gminy łączy się z pojęciem dostępności komunikacyjnej – czyli stopnia łatwości dostania się do danej jednostki. Jest to o tyle istotne w przypadku gminy Głowno, gdyż powiat zgierski został zaliczony do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

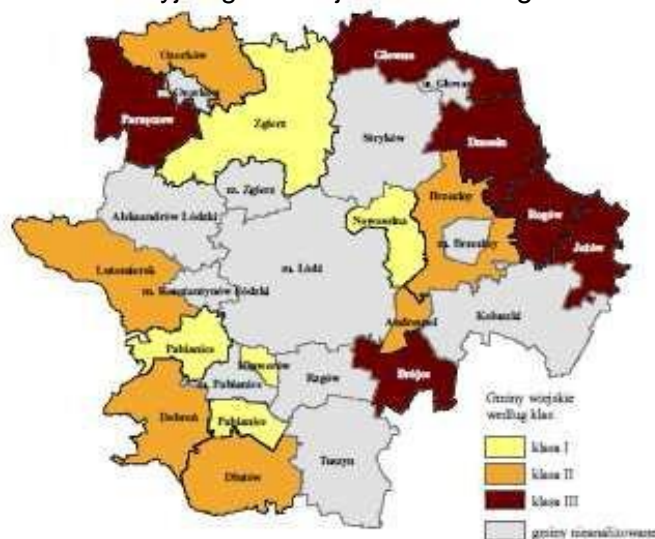
Analiza dostępności komunikacyjnej gmin wiejskich Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego z Łodzią, jako centrum obszaru, przeprowadzona przez dr Marcina Feltynowskiego zalicza gminę Głowno do III klasy gmin wiejskich – „o niskim poziomie dostępności”.⁴⁶ Wpływ na taką sytuację ma odległość od Łodzi – gmina Głowno jest położona na peryferiach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (rys. 16). Jednak należy także zwrócić uwagę na fakt braku różnorodnych kanałów komunikacji, które mogłyby zwiększyć dostępność komunikacyjną gminy.

Szczegółowa analiza dotycząca stanu istniejącego w zakresie ciągów komunikacyjnych wykazała, że na terenie gminy Głowno funkcjonują różne kanały komunikacyjne o różnym zasięgu oddziaływania. Powiązania komunikacyjne oparte o system dróg gminnych mają znaczenie przede wszystkim w skali mikro, łącząc ze sobą poszczególne sołectwa gminy oraz tereny wsi znajdujących się na terenie gmin sąsiednich. Powiązania komunikacyjne gminy oparte o system dróg powiatowych mają znaczenie w skali lokalnej. Przy analizie powiązań o skali wyższej niż lokalna należy uwzględnić jedynie drogę krajową nr 14. Zwiększenie ilości powiązań o skali regionalnej nastąpi także poprzez uruchomienie ruchu na zawieszonych liniach kolejowych nr 15 – relacji Łódź Kaliska – Bednary.

⁴⁵ Witryna PKP Przewozy Regionalne, [stan na dzień 27 września 2010 r.] http://www.przewozyregionalne.pl/img_in//regiony/lodzkie/602%20na%202008.pdf

⁴⁶ Feltynowski M., *Dostępność komunikacyjna jako element rozwoju gmin wiejskich Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego*, [w:] „Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich”, Nr 6/2009, s. 197 – 207.

Rys. 17. Dostępność komunikacyjna gmin wiejskich Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Źródło: ¹ Feltynowski M., *Dostępność komunikacyjna jako element rozwoju gmin wiejskich Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego*, [w:] „Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich”, Nr 6/2009, s. 204.

XI. Analiza powiązań komunikacyjnych o zasięgu ponadregionalnym

Do tej kategorii zaliczyć można realizowany na terenie gminy odcinek autostrady A-1 oraz drogę krajową Nr 14, relacji Łowicz – Walichnowy.

Autostrada A-1, będąca elementem VI transeuropejskiego korytarza transportowego (ciąg międzynarodowej trasy E75). W większości jej realizacja jest w fazie projektowania i budowy. Jej projekt na terenie Polski zakłada połączenie Gdańska z Gorzyczkami na granicy polsko – czeskiej. Na terenie gminy Głowno przebiega południkowo przez zachodnie sołectwa gminy: Mąkolice oraz Wolę Mąkolską.

Droga krajowa jako drugi w hierarchii kanał komunikacyjny przebiega w całości w województwie łódzkim. Jest to droga, która jest ważna z punktu widzenia regionalnego, zaś połączenie jej z drogami do Warszawy i Wrocławia oraz funkcje łącznika pomiędzy autostradą A2 oraz drogą krajową Nr 2, stanowi o jej istotności w ruchu samochodowym o zasięgu ponadregionalnym. Mając układ południkowy, jedynie niewielkim fragmentem przebiegając przez teren gminy, to oddziaływanie trasy na sołectwa przygraniczne jest istotne z punktu widzenia ich dostępności komunikacyjnej, ale z drugiej strony, obciążenie środowiska, uciążliwość hałasu i drgań jest w tych rejonach największa. Dla mieszkańców gminy Głowno, droga krajowa nr 14 jest główną trasą łączącą gminę z Łodzią oraz Łowiczem.

XII. Analiza powiązań komunikacyjnych o zasięgu regionalnym i lokalnym

Tę kategorię stanowią drogi powiatowe i gminne, które są równomiernie rozłożone na terenie gminy. Wyjątkiem są sołectwa, których udział terenów leśnych jest wysoki, zaś stopień osadnictwa niewielki.

Istotną rolę w zwiększeniu liczby i różnorodności powiązań komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy Głowno będzie pełnić linia kolejowa Nr 15, która po wznowieniu połączeń oraz otwarciu stacji kolejowej w Głownie, będzie istotnym kanałem komunikacyjnym dla ruchu pasażerskiego, łączącym gminę Głowno z Łodzią oraz Łowiczem.

Powyższe elementy zostały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Systemy komunikacji – stan istniejący i powiązania”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 5).

XII. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WYNIKAJĄCYCH ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW ORAZ WNIOSKÓW OSÓB PRYWATNYCH ZŁOŻONYCH DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GŁOWNO

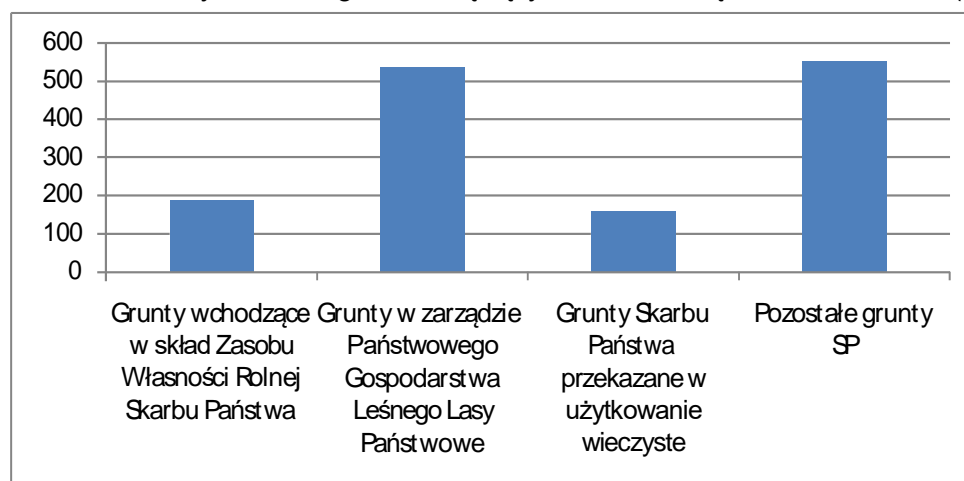
XII.1. Analiza stanu prawnego gruntów

Stan prawny gruntów na terenie gminy Głowno jest zróżnicowany. Największy udział mają oczywiście osoby fizyczne. W ich władaniu jest 8875ha, co stanowi 84,5% powierzchni gminy. Grunty będące własnością osób fizycznych można podzielić na wchodzące w skład gospodarstw rolnych – ta grupa obejmuje największą powierzchnię – 8524ha. Do drugiej grupy należą grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych – 351ha. Oprócz gruntów stanowiących zasób prywatny, należących do osób fizycznych wyróżnia się jeszcze na terenie gminy Głowno grunty będące własnością spółek prawa handlowego – 3ha.

Grunty będące własnością spółdzielni zajmują powierzchnię 14ha, zaś grunty będące własnością rolniczych spółdzielni produkcyjnych i ich związków oraz grunty o nieustalonym właścicielu zajmują łącznie 13ha powierzchni.

Oprócz terenów będących własnością prywatną, wyróżnia się także grunty publiczne (tabela 23). Na terenie gminy należą one do następujących podmiotów: Skarb Państwa, województwo łódzkie, powiat zgierski, gmina Głowno, kościoły i związki wyznaniowe.

Wykres 13. Struktura użytkowania gruntów będących własnością Skarbu Państwa (w ha).

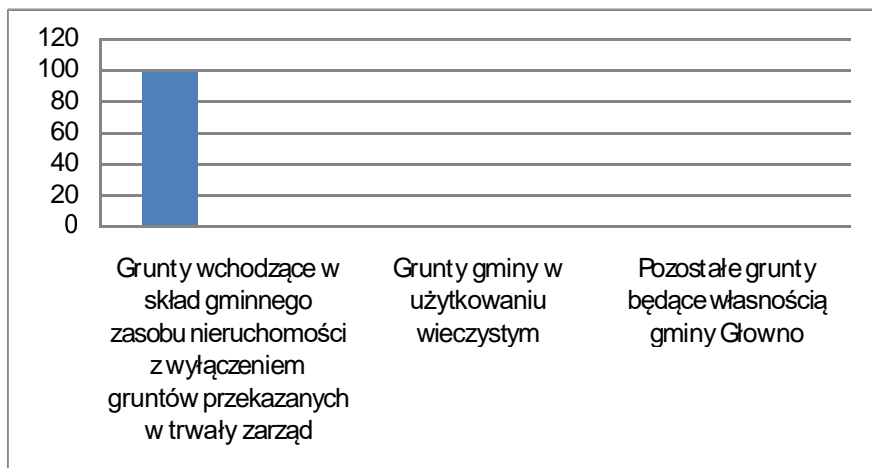

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów analitycznych Urzędu Gminy Głowno.

Skarb Państwa jest właścicielem 1595ha gruntów, co stanowi 15% powierzchni gminy Głowno (wykres 13). Największa powierzchnia gruntów Skarbu Państwa (537ha) znajduje się w trwałym zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Najbardziej zróżnicowaną grupę tworzą pozostałe grunty Skarbu Państwa, których powierzchnia zajmuje 552ha. Wśród tej grupy największy obszar zajęty jest pod grunty orne – 237 ha, a w dalszej kolejności pod drogi – 112 ha, lasy – 90 ha, grunty pod rowami – 48 ha, grunty pod wodami płynącymi – 20 ha itd. Natomiast grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste zajmują powierzchnię 160 ha, z czego największą grupę – 150 ha stanowią łąki. 3 ha, zajęte są przez grunty pod rowami, a pozostałych 7 na tereny kolejowe.

W gminnym zasobie, znajduje się łącznie jedynie 107 ha gruntów, co stanowi 1,02% powierzchni gminy (wykres 14). Jednak oprócz gruntów, do których gmina Głowno legitymuje się prawem własności, istnieją także tereny, dla których gmina posiada inne prawa do nieruchomości. Tą grupę stanowią grunty Skarbu Państwa pod rowami oraz drogami. Wśród gruntów będących własnością gminy Głowno, największy udział mają grunty wydzielone pod drogi publiczne (wykres 15). Zajmują łącznie 89 ha.

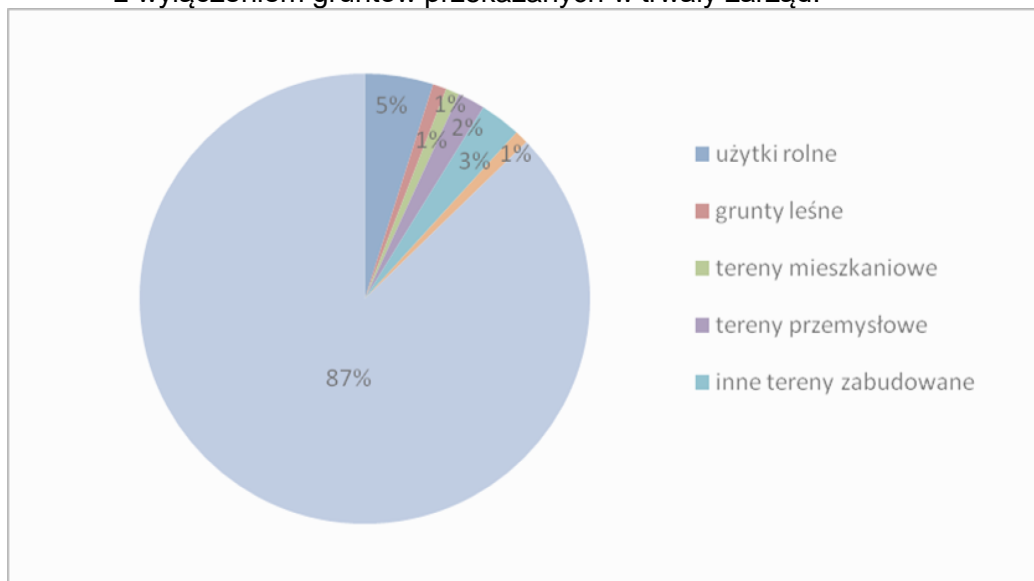
Wykres 14. Grunty będące własnością gminy Głowno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów analitycznych Urzędu Gminy Głowno.

W gminnym zasobie, znajduje się łącznie jedynie 103 ha gruntów, co stanowi 1% powierzchni gminy (wykres 13). Jednak oprócz gruntów, do których gmina Głowno legitymuje się prawem własności, istnieją także tereny, dla których gmina posiada inne prawa do nieruchomości. Tą grupę stanowią grunty Skarbu Państwa pod rowami oraz drogami. Wśród gruntów będących własnością gminy Głowno, największy udział mają grunty wydzielone pod drogi publiczne (wykres 14). Zajmują łącznie 89 ha.

Wykres 15. Struktura gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów analitycznych Urzędu Gminy Głowno.

Powiat zgierski jest właścicielem dwóch hektarów gruntów. Są to grunty pod drogami. Jednak powiat zgierski posiada prawo władania nad gruntami będącymi własnością Skarbu Państwa. Są to także grunty pod drogami powiatowymi.

Na terenie gminy Głowno nie występują grunty, których właścicielem jest województwo łódzkie. Są jednak grunty, dla których województwo pełni rolę podmiotu gospodarującego – są to grunty pod niektórymi odcinkami wód płynących, między innymi rzeki Mrogi w odcinku przepływającym przez teren gminy Głowno. Tereny gruntów będących własnością kościołów i związków wyznaniowych zajmują łącznie 8 ha.

Tabela 23. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów publicznych w gminie Głowno.⁴⁷

Własność	Nr ewidencyjny działki
Skarb Państwa – Agencja Nieruchomości Rolnych	Lubianków
	260/2, 260/3, 260/4, 260/5, 260/6, 260/7, 260/8, 260/9, 260/10, 260/11, 260/11, 260/13, 293, 259/1, 259/2, 281, 282/15, 285, 282/12
	Popówek Włociański
	60/2
	Glinnik
	1/1, 3/1, 5/1, 5/2, 7, 1/3
	Bronisławów
	9, 11, 52/1
	Domaradzyn
	231/1
	Helenów
	54/1
	Mąkolice
	233/3, 279/1, 1251
	Władysławów Bielawski
23/1, 63/1, 99/2, 170, 173, 180, 182, 229, 230	
Wola Lubiankowska	

⁴⁷ Analiza sporządzona na podstawie materiałów przekazanych przez Urząd Gminy Głowno.

	177, 231
Skarb Państwa – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Mąkolice
	8/2, 19/1, 42/2, 94/2, 342/4, 379/2, 425/2, 636/1, 682/2
	Wola Mąkolska
	210/2, 304/1, 304/2, 342/2, 446/2
Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	Lubianków
	290/1
	Feliksów
	1, 9, 10, 13/1, 13/2, 14/1, 14/5, 29/1, 46/1, 50/3, 50/4, 26, 57
	Helenów
	250/1
	Karnków
	67/2, 131/6, 142/2, 169, 170, 173/2
	Mąkolice
	454/1, 722, 1016, 1249
	Feliksów
	11, 12, 25, 48
	Antoniew
	47, 217, 218
	Domaradzyn
	325, 331, 460, 465, 628, 629
	Helenów
	21/1, 22/1, 27/1, 28/1, 31, 32/1, 35/1, 39/1, 42/1, 47/1, 48/3, 63/2, 77/5, 77/6, 93/1, 95/1, 127/2, 129/2, 140/1, 142/1, 145/1, 146/1, 150/1, 206/1, 220/1, 223/1, 228/2, 243/6, 243/8, 245/1, 249/1, 13/1, 90/1, 267/1, 221/1
	Karnków
	129,
	Władysławów Bielawski
	7, 8, 9, 20/1, 21/1, 24/1, 25/1, 27/1, 29/1, 30/1, 32/1, 83, 84/2, 85, 96, 101, 105, 125/1, 126/1, 127/1, 138/3, 139/3, 141/3, 142/3, 143/3, 145/1, 147, 148, 150/2
	Wola Zbrożkowa
101, 119, 120, 123, 124/1, 159, 160/1, 167, 168/1, 171, 172, 173/1, 306, 307/1, 321, 322/1, 335/1, 336/2, 351/1, 354/3, 364/1, 600	
Ziewanice	
131/6, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 231, 269, 270, 317, 348/1, 547	
Współwłasność kilku podmiotów, w tym Skarbu Państwa	Lubianków
	293
	Glinnik
	3/2,
	Lubianków
	79, 141
Skarb Państwa władający gmina Głowno	Albinów
	303/1,
	Boczki Zarzeczne
	22, 33, 46, 47,
	Domaradzyn
	502, 503, 511, 516, 518/1, 518/2, 519/1, 519/2, 520, 522, 559, 564, 570, 572, 636/1, 636/2, 637, 640, 488/1, 489/1, 492, 495, 497, 498, 499//1, 499/2, 500, 529, 532, 551, 563, 631/1, 631/2, 638, 639,
	Popówek Włociański
78	
Feliksów	
71/4, 71/5,	
Gawronki	
27, 36/6, 204,	
Helenów	

	244/1, 276, 277, 278,
	Kadzielin
	43,
	Kamień
	62
	Karnków
	186, 190, 191, 192, 193, 194, 203,
	Mąkolice
	1256/8, 1257, 1258/1, 1258/3, 1259, 1259/1, 1259/3, 1260/1, 1260/6, 1260/9, 1260/11, 1261, 1264/2, 1265/1, 1265/3, 1266/8, 1267/1, 1268, 1269, 1270/4, 1270/5, 1270/6, 1270/7, 1270/8, 1270/9, 1270/10, 1270/11, 1270/12, 1270/13, 1270/14, 1270/15, 1270/16, 1270/17, 1270/18, 1270/19, 1270/20, 1270/21, 1270/22, 1271/6, 1271/7, 1271/8, 1271/9, 1271/10, 1271/11, 1271/12, 1271/13, 1271/14, 1271/15, 1271/16, 1271/17, 1275/1, 1275/4, 1275/12, 1276/2,
	Władysławów Bielawski
	76, 162, 249,
	Wola Zbrożkowa
	560/2, 813, 815, 816, 825, 839, 850, 851, 818,
	Ziewanice
	232/1, 232/2, 234, 235, 253, 258, 526/1, 526/2, 527, 531, 532/1, 532/2, 535, 536, 539/1, 539/2, 540, 541,
Skarb Państwa, gospodarowanie Marszałek Województwa Łódzkiego	Boczki Zarzeczne
	1,
	Gawronki
	175
	Mąkolice
	145/1, 145/2,
Ziewanice	
528,	
Powiat zgierski	Gawronki
	206
	Helenów
	132
	Lubianków
	65
	Rudniczek
	81
	Wola Lubiankowska
	62
	Wola Mąkolska
	400/1
Ziewanice	
542	
Skarb Państwa Władający – Zarząd Powiatu Zgierskiego	Albinów
	33/1, 97, 210,
	Antoniew
	205, 209,
	Boczki Domaradzkie
	195
	Bronisławów
	69,
	Chlebowice
	6, 102,
	Dąbrowa
60, 93,	
Domaradzyn	
478/1, 478/2, 478/3, 478/4, 479, 630/1, 630/2,	

	Glinnik
	4
	Jasionna
	152,
	Kadzielin
	169
	Karnków
	185, 189,
	Mąkolice
	194, 341, 623,
	Mięsośnia
	108/1, 108/2, 161,
	Ostrołęka
	211
	Popów Głowieński
	41/1, 41/2, 194, 233,
	Popówek Włociański
	103
	Feliksów
	58/1,
	Rudniczek
	60
	Władysławów Popowski
	53/1, 53/2, 88,
	Wola Lubiankowska
	63,
	Wola Mąkolska
	628/1, 807/1,
	Wola Zbrożkowa
	824, 826,
	Ziewanice
	185/2, 236, 271, 530,
	Karnków
	184, 187/1, 187/2, 187/3, 188, 309, 310,
Gmina Głowno	Dąbrowa
	14, 24/1, 24/2, 24/3, 27, 61, 66
	Mięsośnia
	11, 28, 29, 55/1, 55/2, 76, 77, 91/1, 91/2
	Mąkolice
	1209, 1169/4, 1169/6, 8/1, 8/3, 19/2, 31, 42/1, 94/1, 94/3, 144, 185, 200/1, 200/2, 306, 333, 342/1, 342/3, 342/5, 342/7, 379/1, 425/1, 443, 483, 523, 584, 636/2, 682/1, 682/3, 720, 721, 781, 809, 866, 914, 997, 1052, 1136/1, 1136/2, 1243, 1272, 1273, 219/1,
	Popów Głowieński
	247/1, 35, 78, 89, 122, 206,
	Wola Zbrożkowa
	812, 814, 823, 833, 840, 845, 848, 328/3
	Popówek Włociański
	4, 54,
	Rudniczek
	102, 103, 168,
Ostrołęka	
2, 33, 61, 78, 91, 121, 184, 212, 271, 288, 289, 302, 362, 363, 237/5	
Lubianków	
1, 24, 59, 75, 78, 91, 239, 286, 288, 38/8, 35, 36/9, 261/3, 38/9, 38/10,	
Karasica	
27, 70,	
Kamień	

21, 26, 73, 90, 96, 117
Kadzielin
1, 30, 70, 126, 211,
Feliksów
28/2, 59/1, 59/2, 60/1, 60/2, 61/1, 61/2
Bronisławów
10, 12, 78, 81, 96, 97, 57/1,
Domaradzyn
481, 483, 484, 203, 585
Antoniew
203, 204, 206, 207, 208,
Boczki Domaradzkie
88/1, 100, 115, 132, 188, 211, 270, 204,
Albinów
32,
Gawronki
202, 203, 205,
Glinnik
2, 6,
Piaski Rudnickie
209,
Władysławów Bielawski
158/2
Jasionna
29, 30, 45, 99, 100,
Władysławów Popowski
18, 19, 67, 106/1, 106/2,
Wola Mąkolska
125, 149, 210/1, 292, 304/3, 342/1, 419, 446/1, 662/2, 770/1, 791/1, 791/2, 864, 894/4, 903/1, 1017/1, 1050/1, 1052, 1072, 1076, 1082, 125, 149, 210/1, 292, 304/3, 731/4, 542, 543, 667,
Helenów
79,
Boczki Zarzeczne
34,
Ziewanice
175/3, 550/10
Gawronki
28 (samoistny posiadacz)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Gminy Głowno.

XII.2. Analiza wniosków osób prywatnych złożonych do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego osoby prywatne złożyły łącznie 317 wniosków.

	okres wpływania wniosków	liczba wniosków
przed terminem	14.12.2007–14.03.2011	190
w terminie	15.03.2011–22.04.2011	65
po terminie	26.04.2011–28.12.2011	62
RAZEM		317

Źródło: opracowanie własne.

21 wniosków, z ogólnej liczby 317 złożonych do zmiany Studium powielano się w całości lub w części. Ze względu na ten fakt, do poniższej analizy odrzucono powielające się wnioski. Poniższe wyszczegółowienie obejmuje zatem 296 wniosków.

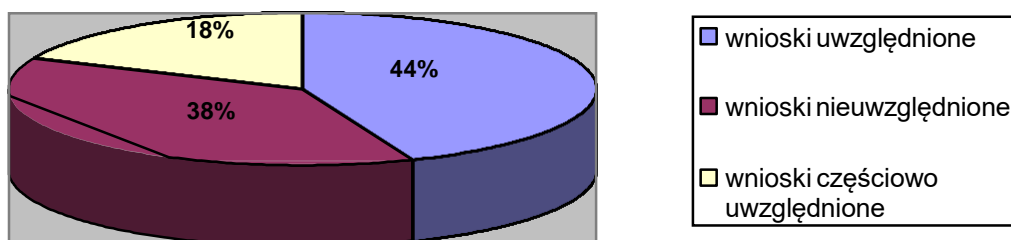
Szczegółowa analiza wniosków złożonych do zmiany Studium pozwala zaliczyć złożone wnioski do kilku kategorii (tabela 24).

Tabela 24. Klasyfikacja wniosków złożonych do zmiany Studium gminy Głowno.

Kategoria wniosku	Liczba
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną	162
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową	103
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową rekreacji indywidualnej	6
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniowo - usługową	3
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę usługową	3
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną lub przemysłową	15
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę przemysłową	1
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę przemysłowo – usługową	2
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową – usługowo –letniskową	1
Wniosek o zmianę przeznaczenia działki/działek na tereny pod zalesienie	3
Wniosek o odrołnienie działki/działek	4
Wniosek o lokalizację elektrowni wiatrowej	2
Wniosek o likwidację stanowiska archeologicznego	2
Wniosek o zmianę linii rozgraniczających drogi oraz o przesunięcie linii zabudowy	3
Wniosek o zmianę maksymalnej dopuszczalnej wysokości budynków	1
RAZEM⁴⁸	311

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy Głowno.

Wykres 16. Rozstrzygnięcie Wójta Gminy Głowno ws. uwzględnienia wniosków złożonych do zmiany Studium.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy Głowno.

⁴⁸ Liczba poruszanych we wnioskach postulatów częstokroć była większa od liczby wniosków, stąd różnice przy sumowaniu.

Największa liczba złożonych wniosków obejmowała zmianę przeznaczenia działki bądź działek na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną – 162 wnioski (52% ogółu). Drugie w kolejności są wnioski o zmianę przeznaczenia działek bądź działki na tereny pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową (33% ogółu). Pozostałe wnioski stanowią 15% ogółu.

Działki, których dotyczyły wnioski znajdowały się we wszystkich sołectwach (tabela 25). Najwięcej wniosków dotyczyło działek w sołectwach: Wola Zbrożkowa (33 wnioski), Wola Mąkolska (27 wniosków) oraz Domaradzyn (23 wnioski). Najmniej wniosków złożono w sołectwach: Dąbrowa i Karasica (po 1 wniosku) oraz Mięsośnia i Dąbrowa (po 3 wnioski).

Tabela 25. Liczba działek w poszczególnych sołectwach gminy Głowno, których dotyczyły wnioski złożone do zmiany Studium gminy.

L.p.	Sołectwo	Liczba wniosków	L.p.	Sołectwo	Liczba wniosków
1.	Wola Zbrożkowa	33	16.	Rudniczek	7
2.	Wola Mąkolska	27	17.	Wola Lubiankowska	7
3.	Domaradzyn	23	18.	Piaski Rudnickie	6
4.	Ziewanice	21	19.	Popów Głowieński	6
5.	Kamień	18	20.	Władysławów Bielawski	6
6.	Mąkolice	17	21.	Gawronki	5
7.	Popówek Włociański	17	22.	Kadzielin	5
8.	Helenów	12	23.	Feliksów	5
9.	Boczki Domaradzkie	11	24.	Jasionna	5
11.	Karnków	10	26.	Władysławów Popowski	4
10.	Ostrołęka	9	25.	Antoniew	14
12.	Bronisławów	8	27.	Boczki Zarzeczne	3
13.	Chlebowice	7	28.	Mięsośnia	3
14.	Albinów	7	29.	Dąbrowa	1
15.	Lubianków	7	30.	Karasica	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy Głowno.

Powyższe elementy zostały zilustrowane w sposób graficzny na planszy „Analiza własności i wniosków osób prywatnych”, wykonanej w skali 1 : 10 000 (Załącznik Nr 6).

XIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Szczegółowe analizy przedstawione w powyższych rozdziałach oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych pozwoliły sformułować potrzeby i możliwości rozwoju gminy Głowno w zakresie poszczególnych obszarów.

XIII.1. Zabudowa i zainwestowanie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Nieznaczne zainwestowanie gminy, • Zainwestowanie odbywające się oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, • Mało nasilone procesy suburbanizacyjne, • Wysoki wskaźnik wyposażenia mieszkań w wodę, • Wysokie wyposażenie w infrastrukturę społeczną z zakresu edukacji podstawowej oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak koncentracji zabudowy, • Zabudowa zlokalizowana wzdłuż ciągów komunikacyjnych, także tych o najwyższej uciążliwości, • Zbyt duże rezerwy pod zabudowę, zagwarantowane w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, • Zły stan obiektów objętych ochroną

<p>sportu i rekreacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzystna lokalizacja terenów zorganizowanej działalności inwestycyjnej – usługowych i przemysłowych – z dobrym zapleczem systemu komunikacyjnego, w pobliżu miasta Głowno, • Udział zieleni urządzonej o znacznych walorach kulturowych. 	<p>konserwatorską i pozostałych obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presja budowlana na tereny cenne przyrodniczo, • Silne zainwestowanie terenu zalewowego w Ziewanicach, • Brak wyposażenia mieszkań w kanalizację, • Brak wyposażenia gminy w obiekty infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, • Niewykształcone/źle zagospodarowane przestrzenie publiczne, • Brak wyposażenia terenów zorganizowanej działalności inwestycyjnej w zaplecze infrastrukturalne.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Działania zmierzające do racjonalizacji wykorzystania terenów przeznaczonych pod zabudowę – skupienie zabudowy, • Realizacja zabudowy w sposób planowy, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, z zapewnieniem odpowiednich wskaźników terenów zielonych i zaplecza usług publicznych i bytowych dla mieszkańców, • Możliwość uzyskania dofinansowania z programów unijnych oraz innych źródeł finansowania dla potrzeb rewitalizacji i modernizacji obiektów – o znacznych wartościach kulturowych oraz obiektów użyteczności publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozproszenie zabudowy, • Realizacja zabudowy bez wcześniejszego wyposażenia w infrastrukturę, • Realizacja zainwestowania w oparciu o istniejące niekorzystne podziały własnościowe, • Wyprzedaż nieruchomości gminnych, • Realizacja zabudowy i zainwestowania na terenach niekorzystnych dla zabudowy ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, • Polityka przestrzenna prowadzona w oparciu o decyzje administracyjne, • Brak przemyślanej polityki odnośnie pozyskiwania inwestorów – orientacja tylko na inwestorów, • Dążenie do przeznaczania nowych terenów pod zainwestowanie bez intensyfikacji zainwestowania na wyznaczonych już terenach.

XIII.2. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre warunki glebowe i klimatyczne do rozwoju rolnictwa, • Duży udział gospodarstw sadowniczych i ogrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne warunki wodne dla rozwoju rolnictwa – konieczność melioracji, • Duże rozdrobnienie gospodarstw,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie gospodarki zgodnie z „kodeksem dobrych praktyk rolniczych”, • Rolnictwo ekologiczne, ekoturystyka, agroturystyka, • Możliwość rozwoju elektrowni wiatrowych na terenach rolnych, • Ochrona terenów rolnych przed nadmiernym rozproszeniem zabudowy oraz przemieszaniem z zabudową mieszkaniową jednorodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadmierne przeznaczanie terenów rolnych, w szczególności o dobrych glebach na tereny, • Nadmierne nawożenie gleb nawozami sztucznymi, • Zanieczyszczenie środowiska, • Utrata cech lokalnej architektury wiejskiej, • Brak dbania o drożność rowów melioracyjnych,

XIII.3. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obszar o znacznych walorach kulturowych, pozostający w kręgu oddziaływania kultury i tradycji łowickich, 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan techniczny obiektów zabytkowych, • Brak pomysłów na wykorzystanie nieużytkowanych posiadanych przykładów

<ul style="list-style-type: none"> • Posiadanie przez gminę Gminnej Ewidencji Zabytków, • Zabytki objęte ochroną w postaci wpisu do rejestru WKZ, • Uwzględnienie ochrony niektórych zabytków i stref ochrony w obowiązującym mpzp. 	dziedzictwa kulturowego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania rewaloryzacyjne oraz rewitalizacyjne, • Prowadzenie partnerstwa publiczno – prywatnego w celu ochrony dziedzictwa kulturowego, • Ochrona zabytków z zastosowaniem możliwości zawartych w Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, • Rozwijanie świadomości mieszkańców, co do potrzeby ochrony zabytków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbliżanie się terenów przeznaczonych pod zabudowę do obiektów zabytkowych, • wkraczanie z zabudową lub zainwestowaniem na tereny w granicach ochrony konserwatorskiej.

XIII.4. Stan środowiska przyrodniczego i wymogi jego ochrony

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne położenie przyrodnicze, dobre powiązania ekologiczne, • Płaski krajobraz Równiny Mąkolskiej przeciętany rzekami i ciekami w dużym stopniu nieuregulowanymi, • Duży udział terenów otwartych, niezainwestowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska lesistość gminy, • Kolizje zainwestowania z systemem przyrodniczym (w tym bardzo duża kolizja w Ziewanicach), • Brak kanalizacji sanitarnej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zalesianie nowych terenów użytkowanych rolniczo, o najniższych klasach gleb, • Większe nakłady na ochronę środowiska przyrodniczego, • Obejmowanie ochroną obszarów o największych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, • Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie kształtowania właściwych postaw co do ochrony środowiska przyrodniczego, • Wzmacnianie więzi w ramach tworzenia korytarzy ekologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadmierna presja zainwestowania w strefę ekosystemu – w szczególności w tereny leśne oraz tereny dolin rzecznych, • Zanieczyszczenie środowiska, • Brak polityki mającej na celu realizację kanalizacji sanitarnej, likwidację niskich źródeł emisji, • Hałas komunikacyjny.

XIII.5. Systemy komunikacji

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Tranzytowy charakter gminy, • Krótkie odcinki szkodliwych szlaków komunikacyjnych (ze względu na równoleżnikowe położenie gminy). 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak równoleżnikowych powiązań komunikacyjnych, • Parametry techniczne dróg niedostosowane do wymagań, • Zły stan techniczny dróg, • Lokalizacja zabudowy wzdłuż drogi krajowej, • Niska dostępność komunikacyjna, • Brak systemu ścieżek rowerowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Uruchomienie ruchu na linii kolejowej Nr 15, • Różnicowanie systemów komunikacyjnych, integracja systemów, • Polityka regionalna i krajowa w zakresie finansowania realizacji systemów komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozostawianie gminy na peryferiach rozwoju systemów komunikacyjnych, • Brak inwestycji w komunikację.

XIII.6. Systemy infrastruktury technicznej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Duży stopień zwodociągowania gminy,	<ul style="list-style-type: none">• Brak kanalizacji sanitarnej,• Opieranie się na indywidualnych źródłach ciepła – lokalnych kotłowniach, ogrzewanie piecowe,• Brak sieci gazowej,• Lokalizacja zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wymuszająca zwiększone nakłady na inwestycje infrastruktury sieciowej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Uzyskanie pomocy finansowej na realizację braków w infrastrukturze technicznej oraz na modernizację systemów.	<ul style="list-style-type: none">• Brak inwestycji w infrastrukturę techniczną,• Realizacja zainwestowania przed uzbrojeniem technicznym.

XIII.7. Stan i struktura ludności

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Dobre zaplecze infrastruktury społecznej, a w szczególności edukacji,• Zaawansowana wiedza rolników, w zakresie prowadzenia działalności sadowniczej i ogrodniczej.	<ul style="list-style-type: none">• Spadek liczby ludności,• Niski stopień wykształcenia mieszkańców,• Niewielki stan przedsiębiorczości mieszkańców,• Bezrobocie, w tym ukryte bezrobocie,• Odływ ludności szukającej pracy poza rolnictwem.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Wzbogacenie oferty miejsc pracy w gminie,• Stwarzanie oferty miejsc pracy sezonowej, ale poza sezonem wiosenno – jesiennym,• Rozwój gospodarstw agroturystycznych,• Kursy aktywizujące mieszkańców gminy.	<ul style="list-style-type: none">• Stały odływ ludności,• Przeznaczanie gruntów pod zabudowę, z jednoczesną rezygnacją z upraw rolnych,• Marginalizacja osób zagrożonych wykluczeniem, głównie osób starszych, kobiet, niepełnosprawnych.

XIV. ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY GŁOWNO PRZEPROWADZONA DLA POTRZEB SPORZĄDZENIA FRAGMENTARYCZNEJ ZMIANY STUDIUM

XIV.1. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w ramach fragmentarycznej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno, zgodnie z uchwałą Nr XXVII/159/20 Rady Gminy Głowno z dnia 29 października 2020 r w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno, przyjętego uchwałą Nr XXX/131/12 Rady Gminy Głowno z dnia 28 grudnia 2012r.

Celem niniejszego opracowania jest określenie założeń polityki przestrzennej, w oparciu o wytyczne ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Analizy dotyczą całego obszaru gminy Głowno, w jego granicach administracyjnych. Opracowanie stanowi integralną część fragmentarycznej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, w tym w szczególności:

- analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,

- prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.), dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

- formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości nie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy,
- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy,
- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy,
- porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
 - nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
 - przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
- określa się:
 - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
- w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu

dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat, a także niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy uwzględnia analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Potrzeby

i możliwości rozwoju gminy kształtowane są przez uwarunkowania wynikające ze struktury i schematu działania regionu. Mają one decydujący wpływ na intensywność i kierunki rozwoju oraz uwidaczniają się w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostek osadniczych.

XIV.2. Analiza ekonomiczna

XIV.2.1. Finanse publiczne

Podstawę realizacji zadań publicznych stanowią finanse samorządu lokalnego. Poziom i struktura dochodów mają decydujący wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego oraz możliwości inwestycyjne jednostki samorządu. Inwestycje komunalne stanowią jeden z najważniejszych czynników rozwoju lokalnego, ponieważ tworzą warunki dla wzrostu konkurencyjności jednostki terytorialnej (gminy) oraz poprawy jakości realizowanych usług komunalnych oraz społecznych, co bezpośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców. O rozwoju gminy świadczy wzrost poziomu świadczonych usług, tworzenie dogodnych warunków do rozwoju podmiotów gospodarczych oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Wśród inwestycji gminnych szczególnie ważne są inwestycje infrastrukturalne (zarówno w odniesieniu do infrastruktury technicznej, jak i społecznej), gdyż to one decydują o poziomie rozwoju gospodarczego. Ich niedobór stanowi poważną barierę rozwojową wpływającą na zmniejszanie się potencjału dochodowego gminy.

Finanse publiczne obejmują zasoby pieniężne, czyli procesy gromadzenia i podziału środków publicznych znajdujących się w dyspozycji władz publicznych, określone w budżecie. Środki te pochodzą głównie z danin publicznych, majątku publicznego oraz z przychodów zwrotnych, czyli kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych. Przedmiotem finansów publicznych są zjawiska, procesy i instytucje publiczne oraz prawne związane z powstawaniem i rozdysponowaniem pieniężnych środków publicznych zapewniających funkcjonowanie sektora publicznego. Ze środków publicznych realizowane są cele i zadania publiczne. Kondycja finansowa miasta zależy m.in. od wysokości dochodów własnych, dotacji celowych (zarówno z budżetu państwa, jak pozyskiwanych ze środków europejskich) i subwencji ogólnych z budżetu państwa.

Możliwości finansowe gminy określane są corocznie i przyjmowane uchwałą ustanawiającą budżet gminy na dany rok. W budżecie określa się dochód gminy, źródła jego finansowania,

a także planowane wydatki. Organy gminy realizują określone zadania publiczne, których strukturę określa budżet gminy. Budżet ten, będąc zespołem narzędzi i środków służących realizacji określonych lokalnych zadań społeczno-ekonomicznych, może być wykorzystywany przez organy gminy w kształtowaniu procesu rozwoju lokalnego, jego dynamiki i struktury. Budżet gminy jest także odzwierciedleniem programu działania władz samorządowych, w których ogólne sformułowane cele społeczne, ekonomiczne i ekologiczne są przekształcone w

konkretne, wyrażone liczbowo zamierzenia realizacyjne. Przedstawiona poniżej tabela obrazuje podstawowe dane dotyczące budżetu gminy Głowno (gmina wiejska) w latach 2015-2019.

Tab. Realizacja budżetu gminy Głowno w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
dochody ogółem [zł]	16 780 001,42	18 086 993,03	18 874 248,43	19 539 505,69	23 001 635,04
wydatki ogółem [zł]	15 906 122,55	16 744 520,98	19 086 021,24	18 729 340,12	21 081 303,34
nadwyżka /deficyt [zł]	873 878,87	1 342 472,05	-211 772,81	810 165,57	1 920 331,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Dochody gminy Głowno w latach 2015-2019 kształtowały się na średnim poziomie około 19 mln zł rocznie, przy czym dochody były najwyższe w 2019 roku (23 001 635,04 zł). Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w roku 2019 wyniosły 4 784,03 zł. Głównym źródłem dochodów gminy były dotacje celowe z budżetu państwa, stanowiące 34,51% dochodów ogółem, następnie dochody własne stanowiące – 31,63% oraz subwencja ogólna stanowiąca – 30,90%.

Zgodnie z uchwałą Nr XX/122/19 Rady Gminy Głowno z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Głowno na 2020 rok, z późniejszymi zmianami, w roku 2020 planowane dochody budżetu ogółem wynoszą 27 052 714,57 zł, a planowane wydatki ogółem wynoszą 27 117 178,82 zł (deficyt na poziomie -64 464,25 zł).

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2021 poz. 38) dzieli dochody własne gminy na grupy. Pierwszą z nich są wpływy z podatków, ustalonych i pobieranych na podstawie przepisów odrębnych. Zaliczamy do niej następujące podatki: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, podatek dochodowy od osób fizycznych (opłacany w formie karty podatkowej), podatek od spadków i darowizn oraz podatek od czynności cywilnoprawnych. Drugą grupą dochodów własnych gminy stanowią wpływy z opłat: skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów, reklamowej, eksploatacyjnej (w części określonej

w ustawie z dnia 09 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze) oraz z innych opłat stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów. Ponadto dochodami własnymi gminy są: dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych, dochody z majątku gminy, spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego, inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Wydatki budżetu gminy ukierunkowane są na rozwój społeczno-ekonomiczny gminy i zaspakajanie potrzeb mieszkającej na ich terenie ludności. Służą one sfinansowaniu realizacji zadań publicznych jednostki samorządu terytorialnego oraz wykonywaniu innych operacji finansowych, tj. zarządzanie środkami, finansowanie potrzeb pożyczkowych i zarządzanie

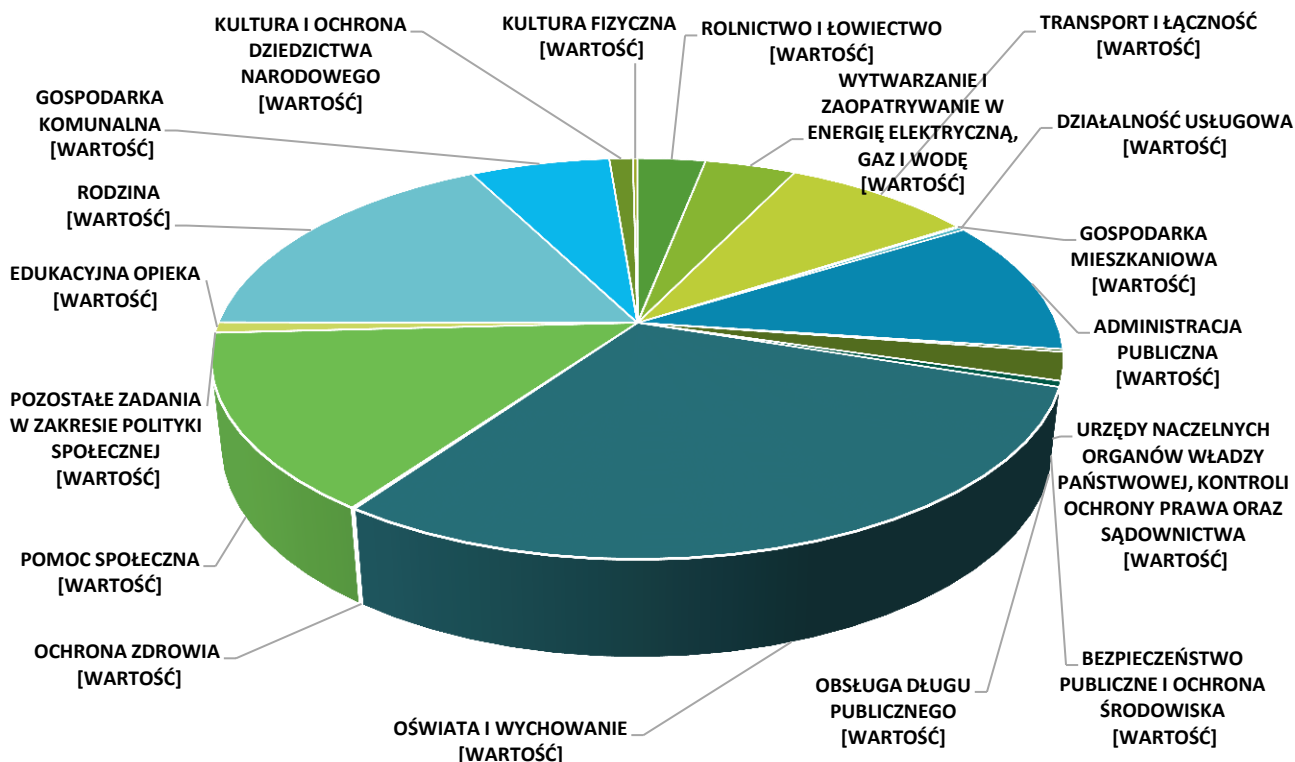
dłużniem publicznym. Wydatki budżetowe dzielą się na majątkowe, w tym inwestycyjne, oraz bieżące.

Tab. Wydatki gminy Głowno w latach 2015-2019 według działów Klasyfikacji Budżetowej.

	2015	2016	2017	2018	2019
Rolnictwo i łowiectwo	482 032,19	521 883,80	529 619,55	563 656,34	706 870,47
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	592 091,91	710 504,51	726 733,11	1 078 809,60	651 018,02
Transport i łączność	4 049 111,44	830 187,19	1 572 836,01	369 047,12	1 078 488,95
Gospodarka mieszkaniowa	336,00	5 222,29	46 221,20	6 869,77	63 178,32
Działalność usługowa	12 376,51	35 014,49	108 477,82	62 413,82	34 429,83
Administracja publiczna	1 926 468,71	1 872 851,82	1 923 877,66	2 065 941,19	2 206 006,54
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	60 153,00	6 714,58	1 004,00	67 096,77	56 721,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	314 534,70	212 862,88	443 069,77	547 650,87	552 951,75
Obsługa długu publicznego	121 895,27	100 753,07	84 640,10	67 985,00	52 956,46
Oświata i wychowanie	4 785 406,18	5 031 235,47	5 236 759,21	5 647 221,31	6 484 166,40
Ochrona zdrowia	22 900,00	22 000,00	16 478,00	14 839,00	15 036,27
Pomoc społeczna	2 213 465,53	6 063 777,68	1 833 291,03	1 380 081,03	1 621 454,76
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	0,00	0,00	16 162,00
Edukacyjna opieka wychowawcza	159 660,99	156 939,00	163 843,00	136 319,00	154 000,00
Rodzina	-	-	5 084 395,58	5 006 809,73	5 828 452,44
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 013 054,69	931 214,55	1 118 154,52	1 398 672,77	1 309 150,27
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	135 635,43	168 549,65	179 620,68	285 888,80	198 486,97
Kultura fizyczna	17 000,00	74 810,00	17 000,00	30 038,00	51 772,89
OGÓŁEM	15 906 122,55	16 744 520,98	19 086 021,24	18 729 340,12	21 081 303,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształt oraz możliwości rozwoju przestrzennego gminy, są wydatki inwestycyjne, w tym wydatki na infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną. Zgodnie z danymi przedstawionymi w sprawozdaniach z wykonania budżetu, gmina Głowno w latach 2015-2019 przeznaczyła na wydatki inwestycje łączną kwotę 10 678 466,00 zł, co stanowi 11,66% wydatków ogółem z budżetu.

Wyk. Udział wydatków gminy Głowno w latach 2015-2019 według działów Klasyfikacji Budżetowej.

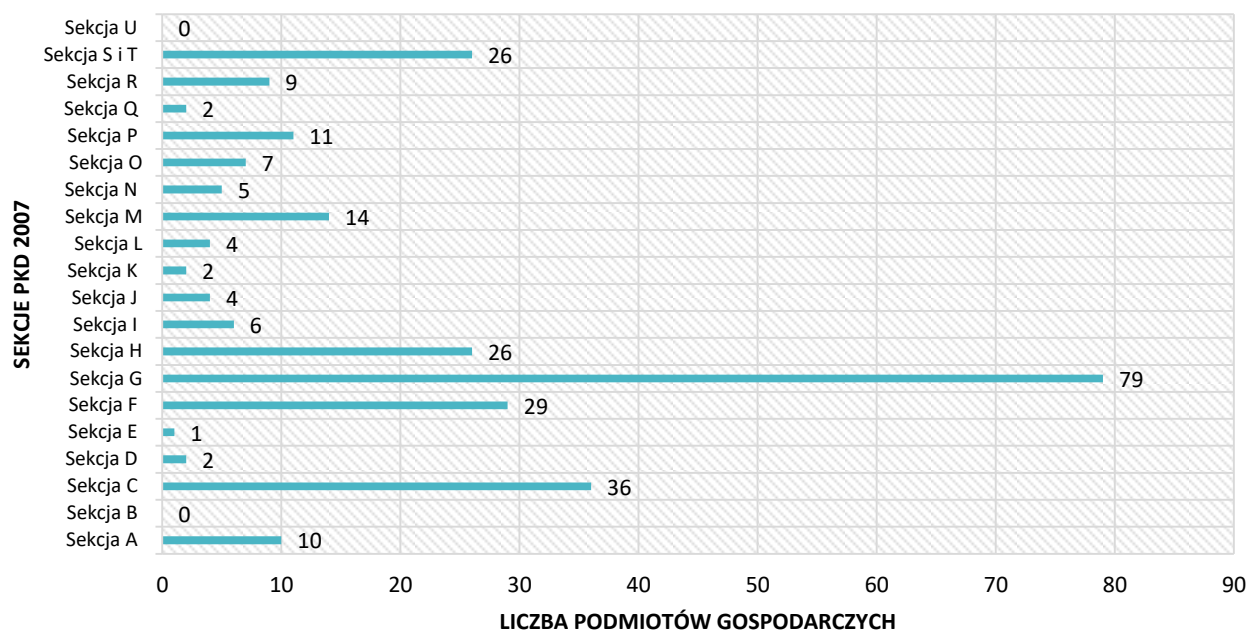
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Największy udział w łącznych wydatkach mają wydatki na oświatę i wychowanie, które stanowią 29,69% wydatków ogólnych gminy w latach 2015-2019. Inwestycje realizowane są między innymi w zakresie budowy/przebudowy dróg, termomodernizacji budynków, budowy infrastruktury technicznej, ochrony powietrza i klimatu oraz infrastruktury społecznej. Przykładowe zadania majątkowe w 2020 roku, ujęte w uchwale Nr XX/122/19 Rady Gminy Głowno z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Głowno na 2020 rok:

- Przebudowa drogi Władysławów Bielawski-Gawronki, stanowiącej działkę nr ewid. 812, położonej w miejscowości Wola Zbrożkowa, gm. Głowno,
- Remont polegający na wykonaniu nowej nakładki asfaltowej na drodze gminnej, składającej się z działek o nr ewid. 419, 770/2 i 770/4 położonych w miejscowości Wola Mąkolska, gmina Głowno,
- Wykonanie nakładki asfaltowej na drodze gminnej składającej się z działki o nr ewid. 30 w obrębie Jasionna (od strony Bogumina- 750m),
- Realizacja projektu "Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii w Gminie Głowno",
- Budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Lubianków, Wola Zbrożkowa, Ziewanice,
- Zakup nieruchomości pod realizację inwestycji „Budowa kompleksu sportowego w Popowie Głowieńskim”
- Rekreatywnie zagospodarowanie terenu w miejscowości Domaradzyn.

XIV.2.2. Podmioty gospodarki narodowej

Na całkowitą wartość dochodów własnych gminy wpływ ma w szczególności struktura ekonomiczna ludności gminy oraz liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Podstawowym dochodem własnym gmin jest bowiem podatek od nieruchomości oraz udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. Zgodnie z danymi BDL GUS na koniec 2019 r. w gminie zarejestrowanych było 273 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 9 podmiotów sektora publicznego i 264 sektora prywatnego. Dominującą formą własności podmiotów gospodarki narodowej sektora publicznego są państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego (9 podmiotów). Najbardziej rozpowszechnionymi formami własności podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (216 podmiotów) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (13 podmiotów). Większość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie stanowią mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników – 267 podmiotów (97,80 % podmiotów ogółem). Pozostałą grupę (2,20%) stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające 10 – 49 pracowników (6 podmiotów). W strukturze podmiotów gospodarczych, według sekcji PKD 2007, największą grupę stanowią firmy, których działalność jest związana z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (28,94%). 13,19% podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Sekcja B – górnictwo i wydobywanie
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F – budownictwo
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J – informacja i komunikacja
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O – administracja publiczna o obrona narodowa
Sekcja P – edukacja
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja S i T – pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Sekcja U – organizacje i zespoły eksterytorialne

Wyk. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sekcji PKD w 2019 roku

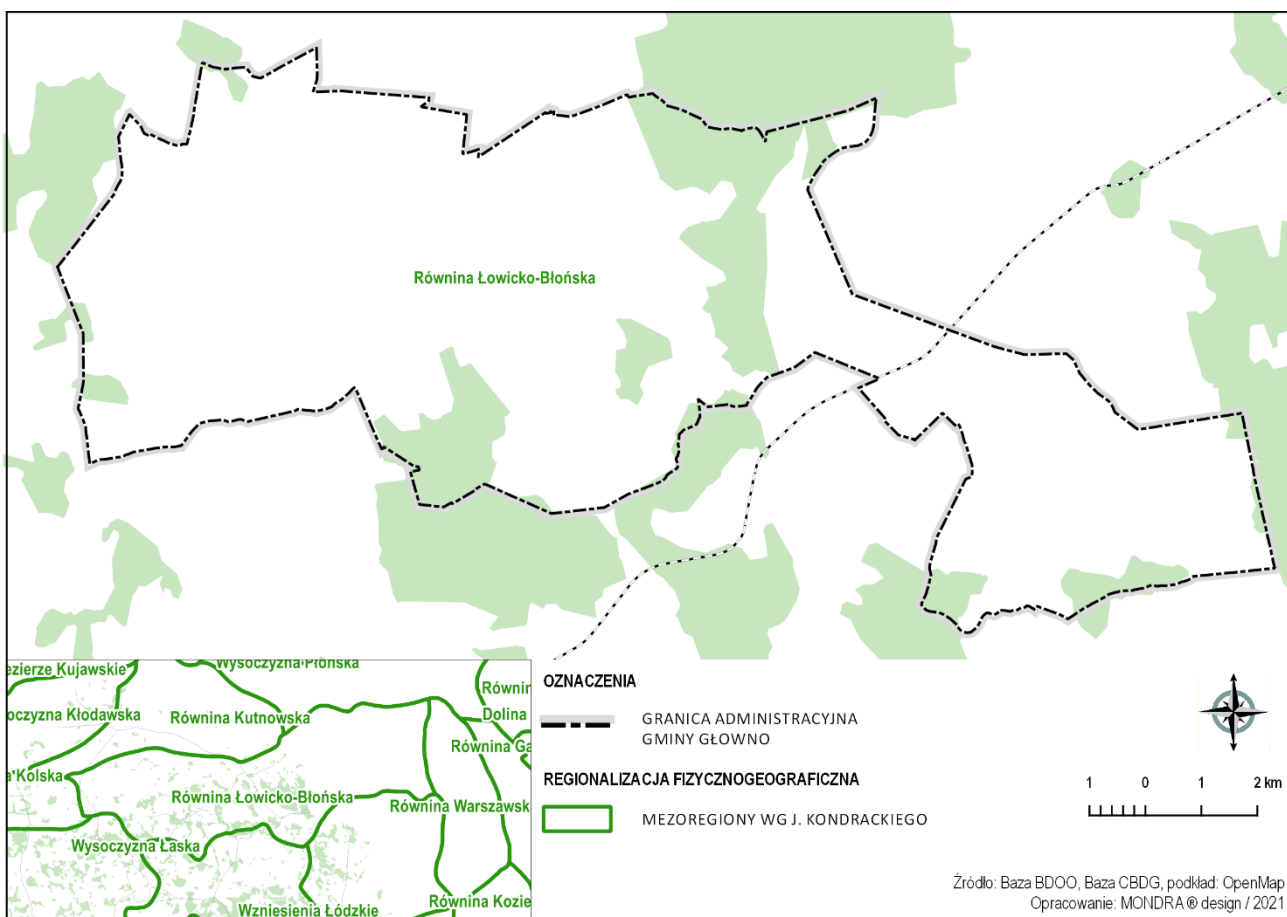
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

XIV.3. Analiza środowiskowa

XIV.3.1. Położenie geograficzne

Gmina Głowno (gmina wiejska) położona jest w północno-wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie zgierskim. Sąsiaduje od południa z miastem Głowno, gminą Dmosin oraz gminą Stryków, od strony zachodniej z gminą Zgierz i gminą Piątek, od północy z gminą Bielawy i gminą Domaniewice, natomiast od strony wschodniej z gminą Łyszkowice. Głowno stanowi ośrodek lokalny, położony na krajowych szlakach komunikacyjnych – przez gminę przechodzi Autostrada Bursztynowa A1 oraz droga krajowa nr 14, zapewniające jej ponadregionalne powiązania.

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego - gmina Głowno położona jest w granicach prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, w podprowincji Niziny Środkowopolskich, w obrębie makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej, w mezoregionie Równiny Łowicko-Błońskiej. Ta zdenudowana równina morenowa sięga wysokości 80-100 m i jest porozcinana licznymi dopływami Bzury, tworząc jeden z najbardziej płaskich krajobrazów tej części kraju. Stanowi region rolniczy charakteryzujący się dobrymi glebami pyłowymi i czarnymi ziemiemi, na których rozwija się sadownictwo i warzywnictwo. Największe ośrodki miejskie rozwinęły się głównie wzdłuż Bzury (Łowicz, Łęczycza) i ciągów komunikacyjnych – linii kolejowej Warszawa – Skierniewice (Żyrardów, Grodzisk Mazowiecki) oraz szosy Warszawa – Sochaczew (Błonie).

Rys. Położenie miasta na tle regionalizacji fizyczno-geograficznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie krajowych baz danych przestrzennych.

XIV.3.2. Klimat i powietrze

XIV.3.2.1. Warunki klimatyczne

Według podziału Polski A. Wosia na regiony klimatyczne gmina Głowno leży w granicach regionu XVII, tj. regionu środkowopolskiego. Analizowany obszar znajduje się w strefie wpływu klimatów suboceanicznego i kontynentalnego. W ciągu całego roku, podobnie jak w całej Polsce środkowej, przeważa równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza oraz polarnokontynentalnego, napływających z zachodu, a w mniejszym zakresie ze wschodu. Również roczny rozkład prędkości wiatru jest analogiczny, jak na obszarze całej Polski. W skali roku przeważają wiatry zachodnie

i południowozachodnie. Najlepiej przewietrzanymi terenami na obszarze Głowna są tereny wyniesione po wschodniej i północno-wschodniej części miasta. Opady atmosferyczne wykazują wyraźne uzależnienie od ukształtowania terenu. Średnia roczna suma opadów z wielolecia jest tu niższa niż w strefie krawędziowej Wzniesień Łódzkich i wynosi 570 mm (przy średniej kraju 635 mm). Na okres letni przypada większość opadów (maksimum w lipcu – 100 mm), najmniej opadów notuje się zimą i wczesną wiosną (minimum w marcu – poniżej 35 mm). Częstotliwość występowania opadów nawałnych największa jest w okresie czerwiec-sierpień. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 60 – 70 dni w roku.

Wilgotność względna osiąga wartość średnio 80 - 82%. Zróżnicowanie stosunków wilgotnościowych, prócz ilością opadów atmosferycznych, wywołane jest rzeźbą terenu, roślinnością, głębokością zalegania wód gruntowych. Najwyższą wilgotnością cechują się tereny położone wzdłuż dolin Mrogi i Mrożycy (nawet do 90 – 100%). Znaczne powierzchnie leśne w zachodniej części gminy wpływają na zwiększenie wilgotności powietrza w tej części Głowna.

Najkorzystniejsze tereny wilgotnościowe posiadają wyniesione tereny wschodniej i północno-wschodniej części Głowna o głęboko zalegającej wodzie gruntowej (tereny wyniesione są lepiej przewietrzane). Dni z mgłą najwięcej notuje się w październiku. Najczęściej obserwuje się je na terenach o dużym uwilgotnieniu, w dolinach i obniżeniach. Powstawaniu mgieł sprzyjają również jądra kondensacyjne występujące w dużej liczbie nad obszarami zwartej zabudowy miasta (na skutek emisji zanieczyszczeń).

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,3 - 7,5°C. Najwyższą średnią temperaturę notuje się w lipcu - 18°C, natomiast najniższą w styczniu – (-3,5°C). Zależny od temperatury okres wegetacyjny roślin wynosi ok. 210-220 dni w roku.

Znaczna część miasta jest zabudowana (głównie terasy akumulacyjne nadzalewowe rzek, równiny denudacyjne i piasków przewianych, zachodnie krańce wysoczyzny morenowej). W obrębie zwartej zabudowy miejskiej, na skutek wyzwalania sztucznego ciepła do atmosfery występują wyższe temperatury minimalne powietrza oraz mniejsza liczba dni z przymrozkiem niż na terenach otwartych. Kierunki i prędkości wiatru są zmodyfikowane przez układ zabudowy, w ciągu dnia nad miastem częściej tworzą się chmury i opady (na skutek konwekcji), wilgotność jest mniejsza (wzmożenie parowania, spływ wody opadowej po sztucznych powierzchniach). Emisja zanieczyszczeń pogarsza warunki aerosanitarnie dolin, zabudowa przecinająca w poprzek dolinę zaś jej przewietrzanie.

XIV.3.2.2. Jakość powietrza

Gmina Głowno jest położona w łódzkiej strefie oceny jakości powietrza w województwie. Zgodnie z Raportem oceny jakości powietrza w województwie za 2019 r., sporządzonym w ramach rocznej oceny jakości powietrza – strefa łódzka charakteryzowała się przekroczeniem dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku, ze względu na ochronę zdrowia. Pod tym względem została zakwalifikowana do klasy C – ustalono przekroczenie poziomów dopuszczalnych PM₁₀ (24h), PM_{2,5} (rok), poziomu docelowego BaP (rok). W zakresie ochrony roślin nie wskazano przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych.

Obszary przekroczeń PM₁₀ i PM_{2,5} dotyczą przede wszystkim terenów silnie zurbanizowanych (aglomeracja łódzka wraz z terenami otaczającymi, wybrane miasta powiatowe), o gęstej zabudowie, w tym rejonów nieocieplonych, gdzie podstawą ogrzewania jest indywidualne spalanie paliw stałych. Jako główną przyczynę przekroczeń dla PM₁₀ i PM_{2,5} podano emisję związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków. W przypadku benzo(a)pirenu obszar przekroczeń wykracza poza obszary miejskie i dotyczy również terenów podmiejskich oraz większości miast gminnych. Przyczyną przekroczeń jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. W porównaniu z 2018 r. zaobserwowano znaczące zmniejszenie powierzchni obszarów przekroczeń poszczególnych zanieczyszczeń, a tym samym zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne stężenia.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim w 2019 r. stwierdzono potrzebę realizacji programów ochrony powietrza w obu strefach oceny jakości powietrza w województwie łódzkim, ze względu na kryteria ochrony zdrowia: pył PM₁₀ (24- godzinny), pył PM_{2,5} (rok), B(a)P w pyłe PM₁₀ (rok) oraz ochrony roślin: ozon (AOT40-R5 śr. z 5 lat). W gminie Głowno działania ochronne są wymagane ze względu na przekroczenie B(a)P w pyłe PM₁₀ (rok) oraz przekroczenia O₃, ustalone dla całego obszaru województwa.

Na jakość powietrza w gminie największy wpływ ma emisja niska z dużej liczby emitorów w strefach najbardziej zurbanizowanych (domowe kominy). W gminie brak jest kompleksowej gospodarki cieplnej a wpływ rozwoju alternatywnych źródeł ciepła i energii jest nie wystarczający w zakresie jego wpływu na stan powietrza atmosferycznego. Największe wartości stężeń

zanieczyszczeń odnotowuje się w wyniku spalania paliw do celów grzewczych oraz paliw napędowych wzdłuż ulic o dużym natężeniu ruchu, głównie tranzytowych (autostrada, droga krajowa).

XIV.3.2.3. Pole elektromagnetyczne

W środowisku występują powszechnie naturalne i sztuczne pola elektromagnetyczne, z czego źródeł sztucznych należą układy wytwarzania, przesyłania i rozdziału energii elektrycznej (stacje transformatorowe, linie energetyczne), stacje radiokomunikacyjne, a także różne odbiorniki energii elektrycznej. W odniesieniu zagadnień zagospodarowania przestrzennego, w tym ochrony środowiska i zdrowia ludzi duże znaczenie mają linie energetyczne wysokich napięć. Ich oddziaływanie na środowisko powoduje określone skutki gospodarczo-przestrzenne w zakresie lokalizacji obiektów i urządzeń, zwłaszcza mieszkalnych, a także przebywania ludzi i zwierząt. Przez teren gminy przechodzą napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego i wysokiego napięcia, stanowiące źródło pól elektromagnetycznych.

XIV.3.3. Budowa geologiczna, złoża surowców i grunty

Pod względem geologicznym gmina Głowno jest położone w południowym skrzydle Wału Pomorsko-Kujawskiego (zwanego także środkowopolskim) – antyklinorium kujawskim. Podłoże mezozoiczne obszaru gminy tworzą utwory jury górnej, wykształcone tu jako: wapień, wapień oolitowe, dolomityczne, margliste i dolomity oraz podrzędnie margle, mułowce i łupki margliste. Osady trzeciorzędu odznaczają się monotonnym składem litologicznym, a jednocześnie dużą zmiennością facjalną. Osady miocenu to piaski drobnoziarniste, niekiedy ilaste lub pylaste, mułki i ility z wkładami węgla brunatnego. Miąższość ich jest zróżnicowana w zależności od konfiguracji podłoża przedmioceńskiego. Stanowią one podłoże dla utworów czwartorzędowych.

Warunki sedymentacji w okresie czwartorzędu były kształtowane przez kolejne zlodowacenia. W powierzchniowej budowie geologicznej województwa łódzkiego główną rolę odgrywają złożone przez lądolody środkowopolskie osady glacialne, powstałe podczas vistulianu, osady peryglacialne oraz holocenijskie osady umiarkowane.

Najstarsze osady czwartorzędowe w postaci gliny zwałowej i osadów piaszczysto-żwirowych oraz posiadające najczęściej niewielką miąższość, są związane ze zlodowaceniem południowopolskim. Zlodowacenia środkowopolskie pozostawiły po sobie osady lodowcowe, wodnolodowcowe i zastoiskowe stadiału maksymalnego i mazowiecko – podlaskiego (Warty). Zlodowacenie północnopolskie nie objęło swym zasięgiem gminy Głowno. Powstawały wówczas osady terasów nadzalewowych rzek.

Osady holocenijskie tworzą się również współcześnie, na obszarze miasta wyróżnia się: gliny zwałowe, miejscami na piaskach wodnolodowcowych dolnych, piaski wodnolodowcowe górne, mułki i piaski zastoiskowe, mułki i piaski zastoiskowe na glinach zwałowych, piaski, żwiry i mułki stożków napływowych, piaski, żwiry i mułki rzeczne terasów nadzalewowych 1-2 m n.p. rzeki, piaski eoliczne, piaski rzeczne, namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych, namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych na glinach zwałowych, stadiału mazowiecko-podlaskiego, namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych na piaskach rzecznych, namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych na piaskach wodnolodowcowych i nierozdzielnych, torfy na piaskach rzecznych.

W granicach obszaru analizowanego występują udokumentowane złoża kruszywa naturalnego „Albinów”, położone we wschodniej części gminy Głowno, przy granicy z gminą Łyszkowice.

Największymi skupiskami zieleni wysokiej w gminie są lasy - występują one na ok. 11,5% powierzchni całej gminy. Aż 82% powierzchni gminy wiejskiej Głowno stanowią grunty rolne. Znaczna część gruntów ze względu na złe warunki wodne oraz słabo przepuszczalną skałę macierzystą została zmeliorowana.

Tab. Struktura użytkowania gruntów gminy wiejskiej Głowno (stan na 01 stycznia 2021 r.)

Użytki gruntowe		Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni ogółem [%]
Grunty rolne	Grunty orne	6887,6732	65,73%
	Sady	644,8613	6,15%
	Łąki trwałe	416,9957	3,98%
	Pastwiska trwałe	493,2994	4,71%
	Grunty rolne zabudowane	8,2909	0,08%
	Grunty pod stawami	28,7568	0,27%
	Grunty pod rowami	89,2021	0,85%
	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	0	0,00%
	Nie użytki	31,6544	0,30%
Grunty leśne	Lasy	1202,9491	11,48%
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	47,6361	0,45%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	302,5564	2,89%
	Tereny przemysłowe	8,121	0,08%
	Inne tereny zabudowane	10,3382	0,10%
	Zurbanizowane tereny zabudowane lub w trakcie zabudowy	1,2646	0,01%
	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0	0,00%
	Użytki kopalne	0	0,00%
	Tereny komunikacyjne	279,4383	2,67%
Grunty pod wodami	grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	0	0,00%
	grunty pod	23,7494	0,23%

	wodami powierzchniowymi płynącymi		
	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0	0,00%
Użytki ekologiczne		1,5665	0,01%
Tereny różne		0,1545	0,00%
SUMA		10479	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Głowno.

XIV.3.4. Geomorfologia i ukształtowanie terenu

Gmina Głowno jest położona na przedpolu wysoczyzny, która rozciąga się na południe od jego granic. Strefa przejściowa pomiędzy wysoczyzną a terenami równinnymi ma postać współczesnej strefy krawędziowej (tzw. strefa krawędziowa Wysoczyzny Łódzkiej). Od strefy najwyższych wzniesień teren obniża się w kierunku północnym, tworząc pięć płaszczyzn (poziomów) ograniczonych krawędziami. Każdy z poziomów ma niezbyt urozmaiconą górną powierzchnię i wyraźny stok nachylony ku północy, przechodzący w powierzchnię kolejnego, niższego poziomu. W ukształtowaniu gminy Głowno można wyróżnić dwa poziomy erozyjno-denudacyjne: poziom IV (katarzynowski) oraz poziom V (równina Woli Mąkolskiej).

Powierzchnia gminy cechuje się rzeźbą monotonna, którą urozmaicają drobne pagóry i wały wydymowe porośnięte lasami. Największe urozmaicenie powierzchni gminy tworzy dolina rzeki Mrogi – silnie wcięta w powierzchnię terenu, z mocno nachylonymi stokami erozyjnymi o meandrującym przebiegu, tworząca niezwykle cenną strefę przyrodniczo-krajobrazową.

Tego typu rzeźba o spadkach 0-3% z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia nie stwarza zagrożeń dla gospodarki wodnej (jest wolna od zagrożeń erozyjnych). Nie stanowią one również szczególnych ograniczenia dla działalności gospodarczej i budownictwa, oczywiście poza terenami szczególnego zagrożenia powodzią czy na obszarach, gdzie mogą występować problemy z odprowadzeniem wód, oraz tam gdzie płytko zalegają.

Naturalna rzeźba terenu została urozmaicona antropogenicznymi formami rzeźby. Inwestycje budowlane tj., drogi, linie kolejowe, obiekty budowlane, zbiorniki wodne wiążą się z koniecznością modyfikacji rzeźby terenu. By zniwelować przebieg wielu dróg antropogenicznie poprzecinano naturalną rzeźbę bądź sztucznie podniesiono teren (utworzono nasypy) wpływając na zmianę krajobrazu miasta. Naturalną rzeźbę urozmaicają skarpy, utworzone przez człowieka wzdłuż rzek mające na celu zabezpieczenie przed powodzią i zalaniem.

W zależności od osadów budujących podłoże, tereny posiadają różne uwarunkowania dla posadawiania obiektów budowlanych. Zasadniczo większą część opracowania stanowią grunty o korzystnych uwarunkowań dla budownictwa. Ograniczenia dotyczą głównie obszarów bezpośredniego sąsiedztwa cieków wodnych, łąk oraz terenów okresowo zalewanych.

XIV.3.5. Stosunki wodne

XIV.3.5.1. Wody powierzchniowe

Gmina Głowno leży w dorzeczu Wisły, w całości zlewni rzeki Bzury. Współczesna sieć hydrograficzna gminy Głowno to wynik działalności wód fluwioglacjalnych w okresie stadium recesji lądolodu zlodowacenia Warty i kierunku spływu rzek (południkowy i równoleżnikowy).

Wypadkowa łączy się na tym obszarze wód rzecznych i postglacialnych. W układzie sieci rzecznej i przebiegu działu wodnego zaznacza się wpływ głównych elementów rzeźby polodowcowej starszego podłoża.

Przez obszar gminy przebiegają dwa działu wodne III rzędu między zlewniami rzek stanowiących dopływy Bzury. W zachodniej części gminy linia wododziałowa III rzędu rozdziela zlewnię Mrogi i Moszczenicy, a we wschodniej części gminy zlewnię Mrogi i Bobrówki. Ponadto przebiegają liczne działu wodne IV i V rzędu. Zachodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Malinę będącą dopływem Moszczenicy i jej dopływy: Dopływ spod Gozdowa, Dopływ z Koźła

i Dopływ z Feliksowa. Centralną część gminy i jej południowo-wschodnie krańce odwadnia rzeka Mroga i jej dopływy: Dopływ z jez. Szczypiorniak, Struga Domaradzka, Brzuśnia wraz z Dopływem spod Kolonii Lubianków oraz Dopływ z Helenowa. Grunty północno-wschodniej części gminy odwadniają zaś dopływy rzeki Bobrówki – Zimna Woda oraz Kalinówka wraz z Dopływem spod Kadzielina. Odwodnienie przedmiotowego obszaru odbywa się w kierunku północnym – ku Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej. Generalnie ciek obszaru gminy płyną ku północy, zgodnie z nachyleniem terenu, mając swoje odcinki źródłowe w obrębie wyższych poziomów strefy krawędziowej Wyżyny Łódzkiej. W części zachodniej i centralnej układ hydrograficzny ma przebieg południkowy, a koryta biegają niemalże równoległe do siebie w nieznacznej odległości. Rzeki charakteryzują się małą obfitością wód.

Głównym ciek na terenie gminy Głowno jest rzeka Mroga. Wyróżnia się ona spośród pozostałych cieków obszaru gminy naturalnym charakterem oraz wyraźnie wykształconą doliną. Wcięła się ona głęboko w obszar wysoczyzny tworząc liczne meandry i starorzecza. Jej profil podłużny pozwolił na wykorzystanie energii wodnej poprzez wybudowanie w przeszłości na rzece licznych młynów. Niektóre spełniają obecnie wyłącznie rolę zabytkową. Pozostałe rzeki nie wykształciły wyraźnych dolin. Płyną w mało wyraźnych, lekko wciętych obniżeniach. Naturalna sieć rzeczna na terenie gminy Głowno w dużym stopniu została poddana działaniom regulacyjnym i obecne stosunki wodne są bardzo przeobrażone. Uregulowany został bieg Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej.

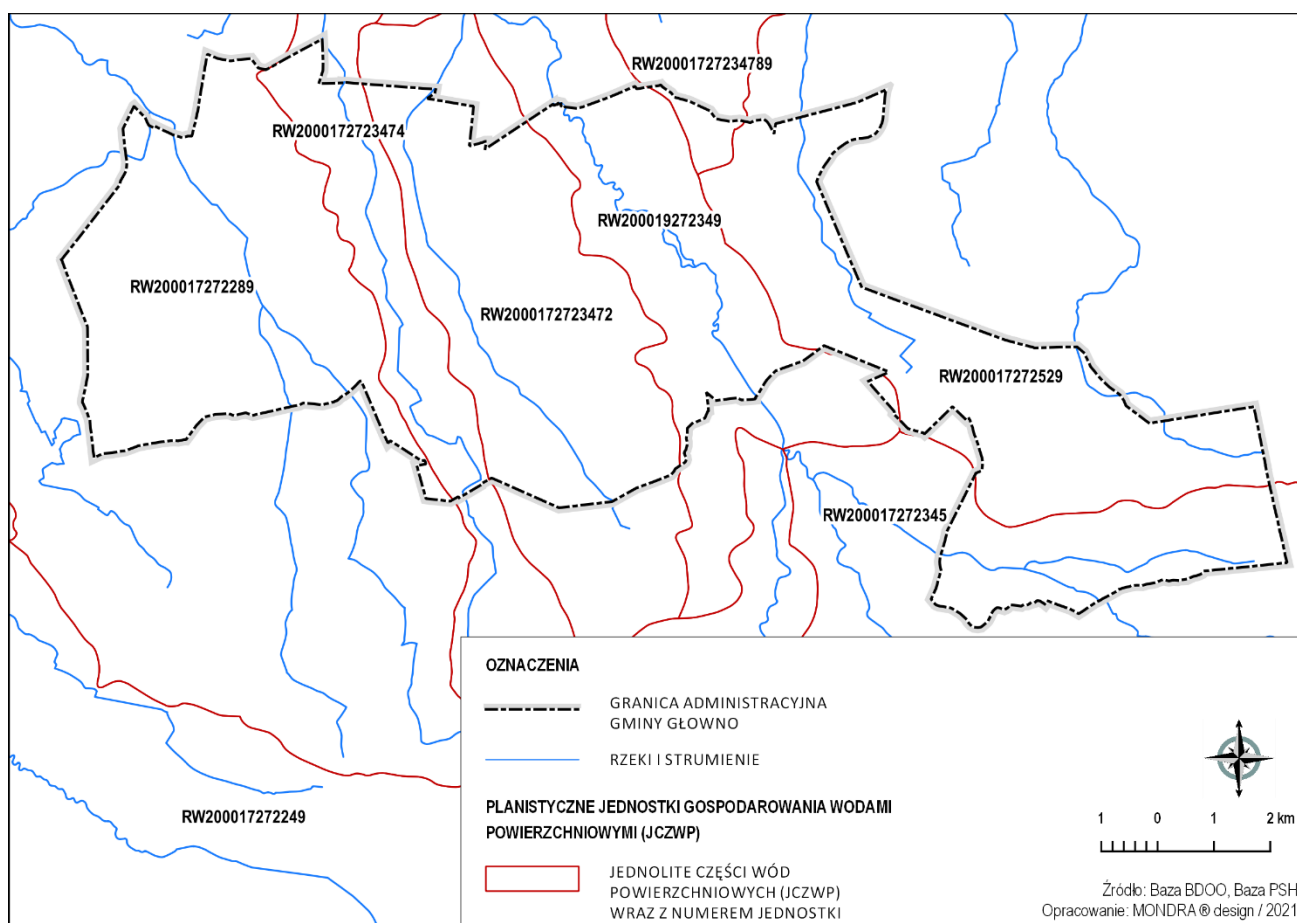
Na terenie gminy Głowno większe zbiorniki wodne występują w Karnkowie, Glinniku, Boczkach Zarzecznych, Boczkach Domaradzkich, Chlebowcach, Ziewanicach, Rudniczku i Lubiankowie. Główną funkcją zbiorników wodnych znajdujących się na terenie gminy jest funkcja retencyjna. Niektóre ze zbiorników zostały utworzone w celu hodowli ryb. W okresach bezopadowych następuje przesuszenie gruntów, co wpływa na zmniejszenie efektywności produkcji rolnej. Ważne staje się zatem zwiększenie małej retencji na terenie gminy. Zasoby wodne wynoszą 14,9 mln m³ (wartość rocznego odpływu z powierzchni gminy), co wskazuje na fakt, iż obszar ten wykazuje duże potrzeby z zakresu małej retencji. Charakteryzuje się on niekorzystnymi warunkami klimatycznymi oraz niedostatecznymi zasobami wodnymi na obszarach rolniczych.

XIV.3.5.2. Jednolite części wód powierzchniowych

Dla potrzeb planowania przestrzennego - zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną - zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Na terenie gminy Głowno znajdują się następujące zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, które znajdują się w regionie wodnym Środkowej Wisły w dorzeczu Wisły:

- **Domaradzka Struga – RW2000172723472** (sztuczna część wód, stan słaby, presja rolna, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2021 r.);
- **Mroga od Mroźcy do ujścia – RW200019272349** (naturalna część wód, nierozpoznana presja, aktualny stan JCWP zły, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2027 r.);
- **Bobrówka – RW200017272529** (naturalna część wód, presja komunalna, przemysłowa, rolnictwo, aktualny stan JCWP zły, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2027 r.);
- **Mroga od źródeł do Mroźcy bez Mroźcy – RW200017272345** (naturalna część wód, nierozpoznana presja, aktualny stan JCWP zły, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2027 r.);
- **Dopływ z jeziora Szczypiorniak – RW2000172723474** (naturalna część wód, presja rolnicza, aktualny stan JCWP zły, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2027 r.);
- **Malina – RW200017272289** (naturalna część wód, presja rolnicza, aktualny stan JCWP zły, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2027 r.);
- **Dopływ spod Zgody – RW20001727234789** (naturalna część wód, aktualny stan JCWP zły, cele środowiskowe: osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego, do osiągnięcia w 2015 r.).

Rys. Zasięg jednolitych części wód powierzchniowych (JCZWP) w odniesieniu do granic miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie krajowych baz danych przestrzennych.

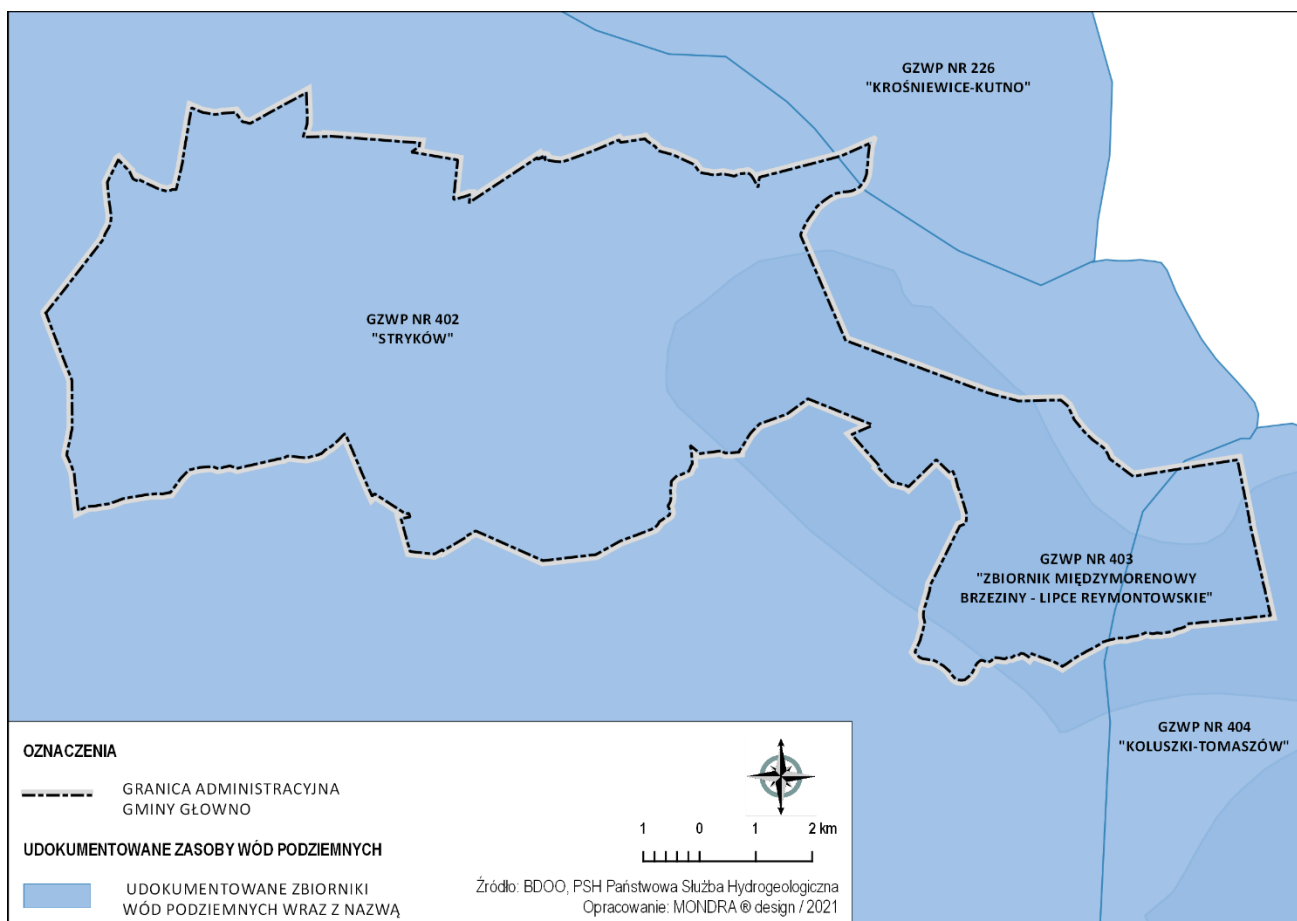
XIV.3.5.3. Zasoby wód podziemnych

Cała gmina znajduje się w granicach udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Ochronie podlegać powinny przede wszystkim najważniejsze i najsilniej zagrożone degradacją obszary zasilania GZWP. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych występujące na terenie gminy Głowno to:

- **GZWP nr 402 „Zbiornik Stryków”** – górnourajski, szczelinowo-krasowy, obejmuje zachodnią część gminy (granica przebiega przez środek gminy z północy na południe); szacunkowe zasoby tego zbiornika wynoszą 90 tys. m³/d, przy module 4,01 dm³/s/km² i przy średniej głębokości ujęć rzędu 200 m p.p.t.; zbiornik zawiera wody bardzo czyste (klasa Ia), czyste (klasa Ib) i bardzo nieznacznie zanieczyszczone (klasa Ic).
- **GZWP nr 403 „Zbiornik Międzymorenowy Brzeziny - Lipce Reymontowskie”** – czwartorzędowy, porowy, obejmuje wschodnią część gminy (granica przebiega przez środek gminy z północnego-zachodu na południowy-wschód); jego szacunkowe zasoby wynoszą 220 tys. m³/dobę, przy module 3,51 dm³/s/km² i przy średniej głębokości ujęć rzędu 40-100 m p.p.t., wody zbiornika są bardzo nieznacznie zanieczyszczone (klasa Ic).
- **GZWP nr 404 „Zbiornik Koluszki–Tomaszów Mazowiecki”** – górnourajski, szczelinowokrasowy, obejmuje swym zasięgiem wschodni skraj gminy, wody zbiornika są czyste (klasa Ib) i bardzo nieznacznie zanieczyszczone (klasa Ic);
- **GZWP nr 226 „Zbiornik Krośniewice–Kutno”** – górnourajski, szczelinowo-krasowy, obejmuje swym zasięgiem północno-wschodni skraj gminy, wody zbiornika są czyste (klasa Ib) i nieznacznie zanieczyszczone (klasa Id).

Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia miejscowej ludności w wodę pitną posiada czwartorzędowe piętro wodonośne. Wyróżnić można dwie podstawowe warstwy wodonośne. Pierwsza z nich związana jest z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi znajdującymi się pod glinami zwałowymi na głębokości 3-10 m p.p.t. oraz druga warstwa wodonośna występująca w osadach fluwioglacjalnych i rzecznych pod gliną, na głębokości 20-90 m p.p.t. Wody czwartorzędowe gromadzą się w piaskach dolin rzecznych oraz w utworach wodnolodowcowych, sam poziom jest bardzo zróżnicowany pod względem miąższości, głębokości występowania, zasobności, parametrów hydrogeologicznych. Zasilanie poziomu zachodzi w drodze bezpośredniej infiltracji wód opadowych. Proces ten jest utrudniony w rejonie wysoczyzn, gdzie warstwę wodonośną przykrywa nakład glin. Bazą drenażu poziomu czwartorzędowego są doliny rzeczne i proces ewapotranspiracji oraz antropogeniczny pobór studniami i jest on w różnym stopniu izolowany od wpływów antropogenicznych. Wody z utworów trzeciorzędowych są ujmowane sporadycznie, natomiast górnourajski poziom wodonośny odgrywa rolę podrzędną ze względu na dużą głębokość występowania oraz dobrze zawodniony wyższy poziom.

Wydajność potencjalna studni wierconych jest zróżnicowana: najmniejsza jest w części południowej (10 – 30 m³/h), w części zachodniej umiarkowana (30 – 50 m³/h), w części wschodniej i północnej gminy wysoka i bardzo wysoka (powyżej 70 m³/h). Czwartorzędowy poziom wodonośny jest eksploatowany ujęciami komunalnymi oraz przemysłowymi.

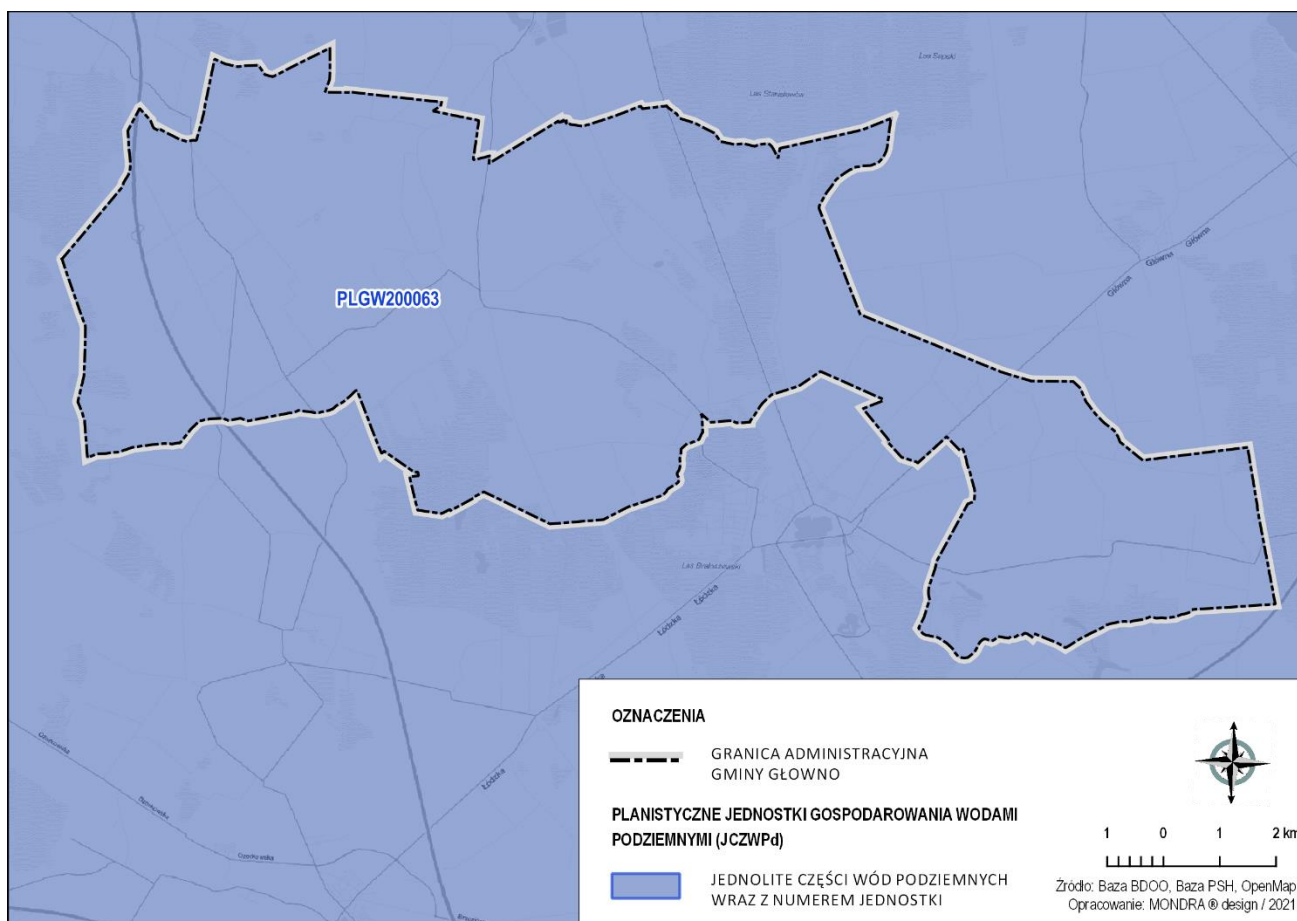

Rys. Zasięg zbiorników wód podziemnych w odniesieniu do granicy miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie krajowych baz danych przestrzennych.

XIV.3.5.4. Jednolite części wód podziemnych

Obszar gminy znajduje się w Jednolitej Części Wód Podziemnych Nr 63. Struktura JCWPd nr 63 jest złożona z siedmiu poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami słabo przepuszczalnymi lub lokalnie pozostającymi w więzi hydraulicznej. Cztery poziomy wydzielone w dwóch piętrach mezozoicznych wchodzących w skład trzech niezależnych struktur geologicznych (dwa poziomy kredowe występują niezależnie w dwóch odrębnych strukturach: niecce mazowieckiej i niecce łódzkiej) nie nakładają się na siebie, w danym punkcie występują co najwyżej dwa poziomy danego piętra mezozoicznego. Każdy z poziomów kenozoicznych charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu, w poziomach mezozoicznych układ ten jest zbliżony. Obszar JCWPd 63 nie stanowi obiektu zamkniętego w sensie hydrogeologicznym. Wody poziomów mezozoicznych dopływają lateralnie spoza obszaru jednostki i odpływają poza jej obszar. JCWPd nr 63 cechuje się dużą niejednorodnością stratygraficzną poziomów wodonośnych. Stan chemiczny i ilościowy oceniono jako dobry, stan niezagrażony.

Rys. Zasięg jednolitych części wód podziemnych (JCZWPd) w odniesieniu do granic gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie krajowych baz danych przestrzennych.

XIV.3.5.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary zagrożenia suszą

Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego stanowią podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią, a tym samym dla ograniczania negatywnych skutków powodzi.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią są to obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne oraz pas techniczny, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Na terenie gminy Głowno, znajdują się w oparciu o przepisy odrębne tj. ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 1%.

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska

ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Susza jest również naturalnym zagrożeniem o charakterze regionalnym, wywołanym głównie niedoborem opadu w połączeniu z innymi sprzyjającymi czynnikami (*Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB*). Obszar gminy Głowno nie stanowi obszaru zagrożonego suszą w skali krajowej, jednak ze względu na zmiany klimatyczne, wszelkie działania w zakresie zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać (w zakresie swojej właściwości) konieczność retencjonowania wód oraz racjonalne zagospodarowanie zasobów wodnych.

XIV.3.6. Bioróżnorodność, fauna i flora

Na terenie gminy przebiega dolina Mrogi i Mrożycy, granica geobotaniczna podziału W. Szafera (1977) pomiędzy Poddziałem Pasa Wyżyn Środkowych (dokładniej Krainą Północnych Wysoczyń Brzeźnych, będącej jego częścią) a Poddziałem Pasa Wielkich Dolin (dokładniej jego częścią – Krainą Mazowiecką). Granica ta pokrywa się z północną granicą występowania jodły (*Abies alba*). Nieco na południe od gminy przebiega północna granica występowania buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica*), a na północ – granica występowania świerka (*Picea excelsa*) i jawora (*Acer pseudoplatanus*).

Obszary zurbanizowane tworzą typ krajobrazu, który charakteryzuje się zaburzeniem naturalnych procesów zachodzących w środowisku. Znacznym przekształceniom podlega szata roślinna i świat zwierzęcy. W związku z historycznie i przyrodniczo uwarunkowanym rozwojem rolnictwa, a w dalszej kolejności osadnictwa pierwotna roślinność miasta uległa znaczącej zmianie. Miejsce lasów zajęły pola uprawne, a następnie zabudowa oraz tereny komunikacyjne.

Lasy Głowna to w przewadze lasy sosnowe z domieszką dębu i brzozy. W dolinach rzek rosną olsy. Tereny leśne występują także w strefach zabudowań mieszkalnych. Na terenach podmokłych, okresowo zalewanych lub zalanych przez cały rok występuje roślinność bagienna i torfiasta. Ważnym elementem szaty roślinnej gminy są parki podworskie. Odgrywają one istotną rolę przestrzenno-krajobrazową i biologiczną, ponieważ stanowią cenne enklawy zieleni wysokiej w otoczeniu monotonnej otwartej przestrzeni rolniczej.

Występowanie zwierząt ściśle związane jest ze zbiorowiskami roślinnymi, w których znajdują pożywienie i schronienie. Zatem w związku ze zmianami szaty roślinnej (wylesienia, osuszanie łąk, procesy urbanizacyjne) zniszczone zostały naturalne siedliska i biotopy. Na analizowanym terenie występuje fauna leśna, wodna, nadwodna i terenów rolniczych. Z uwagi na rolniczy charakter gminy dominuje fauna terenów rolniczych, których bogactwo zależy od stopnia mozaikowości terenu oraz intensywności prowadzonej na tych obszarach działalności antropogenicznej. Ponadto fauna skupia się głównie w rejonie dolin rzek, zbiorników wodnych, terenów podmokłych oraz lasów.

W lasach zaobserwowano występowanie m.in. sarny, dzika, jelenia zająca. Tereny podmokłe, okresowo zalewane lub zalane przez cały rok są siedliskiem ptactwa wodnego i błotnego. Wybudowane przez człowieka zabudowania tworzą swoisty układ biocenotyczny akceptowany tylko przez niektóre gatunki zwierząt i stanowią przeszkodę na szlakach migracyjnych zwierząt.

Ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów regulują przepisy odrębne tj. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów. W obszarze opracowania nie są zlokalizowane obszary objęte ww.

ochroną prawną (niezinwentaryzowane) jednak nie można wykluczyć ich występowania, w szczególności w sąsiedztwie wód powierzchniowych.

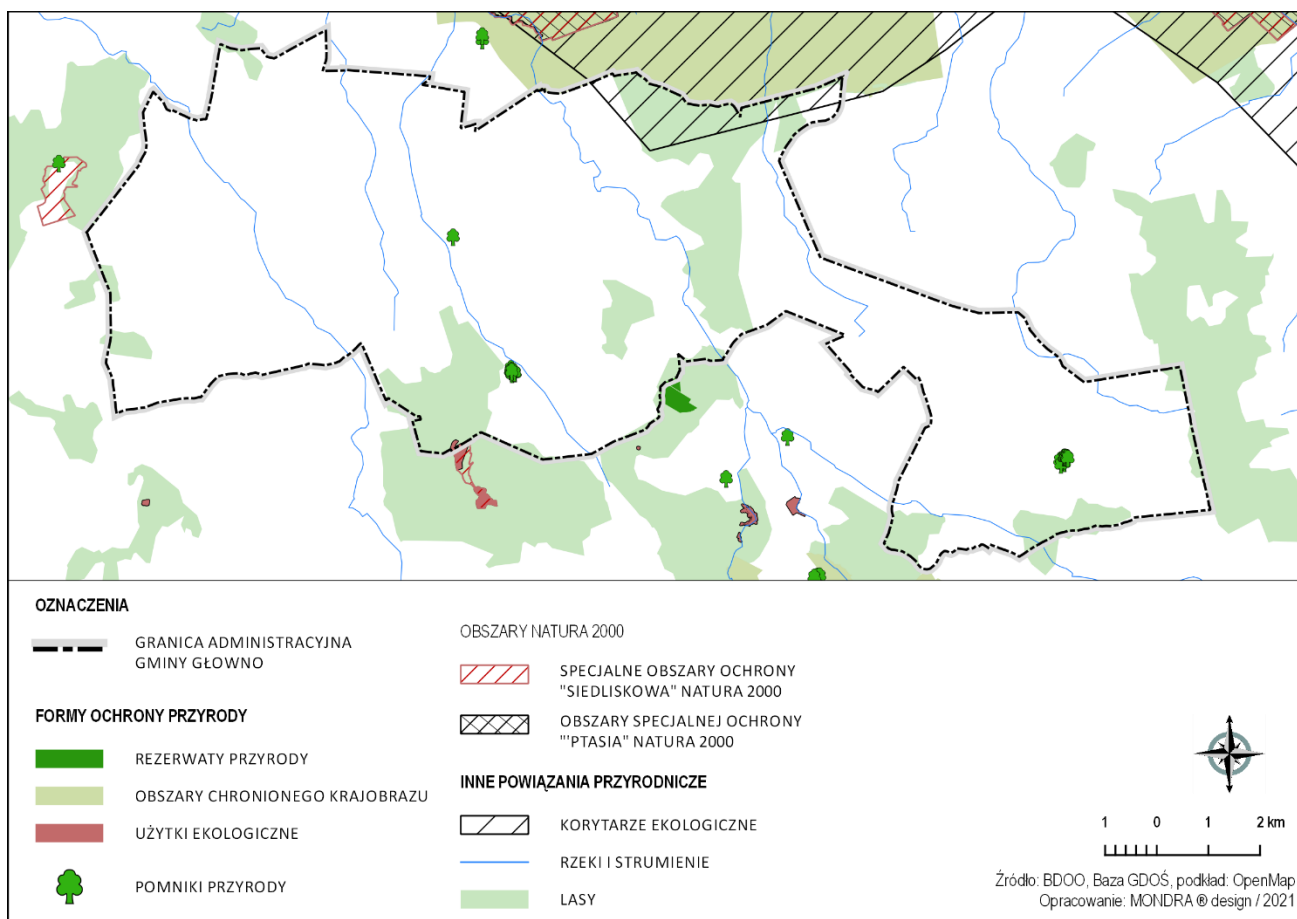
XIV.3.7. Formy ochrony przyrody oraz powiązania ekologiczne terenów

Obowiązujący w Polsce system obszarów chronionych, zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* obejmuje 10 rodzajów form ochrony przyrody. W gminie Głowno następujące tereny i obiekty zostały objęte formą ochrony przyrody:

- Użytek ekologiczny – położony w południowej części gminy, obejmuje zbiornik wodny, podmokłą łąkę okresowo zalewaną, przylegającą bezpośrednio do zbiornika;
- 22 pomników przyrody – 5 jesionów wyniosłych, 3 kasztanowce zwyczajne, 1 lipa drobnolistna, 1 klon pospolity (park wiejski w Domardzynie), 1 dąb szypułkowy (Karnków, przy drodze Karnków-Popów), 6 pomników przyrody obejmujących grupę dębów szypułkowych (Lubianków, przy drodze z Lubiankowa do Łyszkowic), 1 kasztanowiec zwyczajny, 3 dęby szypułkowe, 1 jesion zwyczajny (Lubianków, park wiejski nad stawem).

Ponadto w północnej części gminy Głowno przechodzi Północno-Centralny korytarz ekologiczny (Lasy Lowickie Puszcza Bolimowska), stanowiący odcinek korytarza paneuropejskiego. Korytarz ten stanowi obszar umożliwiający przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami. Rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcze Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kurpiowską i Górnienieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcze Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcze Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty. Jego rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu.

Wzdłuż północnej granicy administracyjnej gminy Głowno przebiega granica Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej. Powierzchnia obszaru wynosi 36 650 ha i położony jest w mezoregionie Kotliny Kolskiej oraz Równiny Łowicko-Błońskiej. Przedmiotem ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej jest zachowanie walorów przyrodniczych części pradoliny powstałej w okresie plejstoceniowym, łączącej dolinę Wisły z doliną Warty. Występują tu liczne torfowiska, kanały melioracyjne i podmokłe łąki. Przez teren przepływa rzeka Bzura, której dolina rozciąga się do 2m szerokości. Na obszarze występuje 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt oraz 28 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Rys. Położenie obszaru objętego opracowaniem w odniesieniu do systemu form ochrony przyrody oraz głównych powiązań ekologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie krajowych baz danych przestrzennych.

XIV.3.8. Dziedzictwo kulturowe i zabytki

W rejestrze zabytków województwa łódzkiego, prowadzonym przez Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi, znajdują się 4 obiekty i obszary z terenu gminy Głowno, do których należą: zespół dworski w miejscowości Domaradzyn, kościół pw. św. Wojciecha i św. Stanisława oraz drewniana dzwonnica w miejscowości Mąkolice, a także zespół dworski w miejscowości Różany.

Na podstawie obowiązujących planów miejscowych ustalono ochroną konserwatorską strefę ochrony ekspozycji "E", strefę ochrony krajobrazu "K", obiekty architektoniczne oraz zespoły przestrzenne o wartościach kulturowych wpisane do ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz stanowiska archeologiczne. Ponadto Gminna ewidencja zabytków obejmuje szereg obiektów zabytkowych: architektury, budownictwa i techniki.

XIV.4. Analiza Społeczna

XIV.4.1. Ludność

XIV.4.1.1. Stan ludności

Trendy rozwoju społeczeństwa stanowią ważną przesłankę określenia przyszłych potrzeb gminy w zakresie m.in. zasobów mieszkaniowych, dostępu do obiektów infrastruktury społecznej i technicznej, miejsc pracy, obiektów działalności gospodarczej.

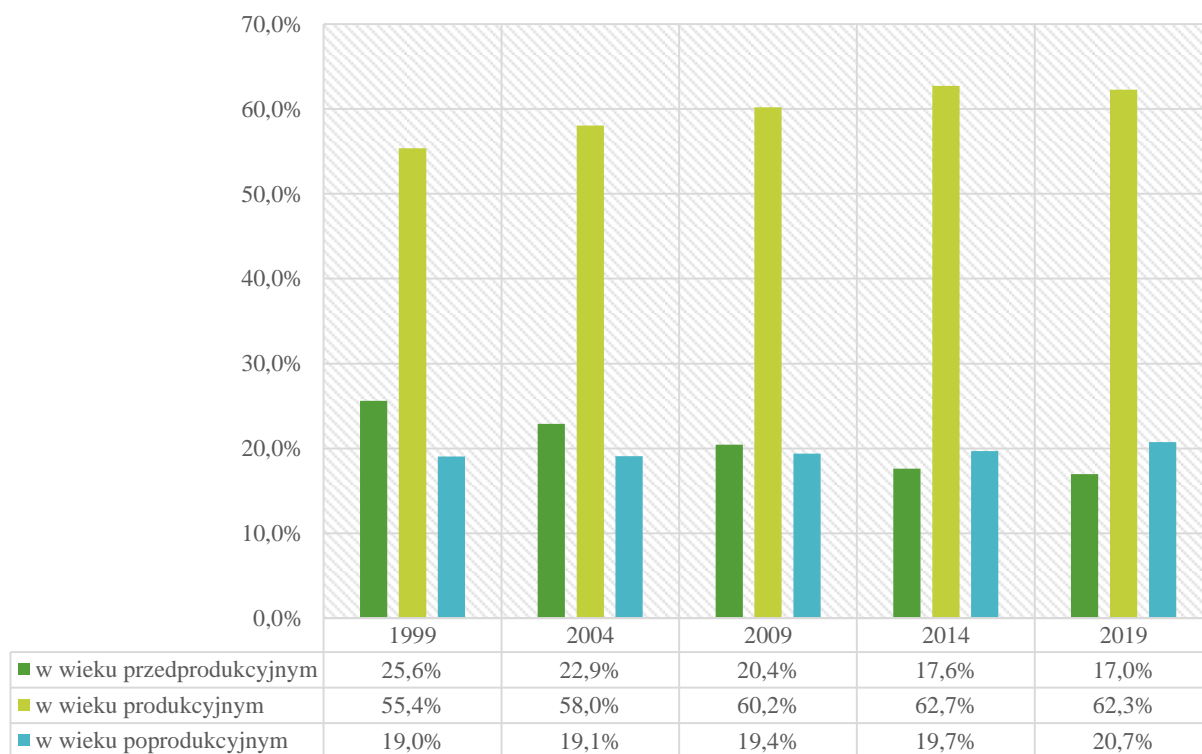
Liczba ludności w gminie Głowno wynosi 4 808 osób (stan na dzień 31.12.2019 r.). Gęstość zaludnienia wynosi ok. 46 os/km². Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest nieznacznie mniejszy do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Współczynnik feminizacji wynosi 100 i jest niższy niż współczynnik feminizacji w gminie miejskiej Głowno (112) i w powiecie zgierskim (111). Analiza danych statystycznych wykazała systematyczny spadek liczby ludności. W okresie od 1999 do 2019 roku liczba ludności gminy zmniejszyła się o 330 osób, co stanowi spadek populacji o około 6%.

Tab. Liczba ludności gminy wiejskiej Głowno w latach 1999-2019 według płci.

	1999	2004	2009	2014	2019
Kobiety [os]	2 554	2 541	2 452	2 420	2 400
Mężczyźni [os]	2 584	2 493	2 431	2 436	2 408
Ogółem [os]	5 138	5 034	4 883	4 856	4 808

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Ważnym wskaźnikiem z uwagi na kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest podział ludności według ekonomicznych grup wieku. Ekonomiczne grupy wieku ludności to grupy ludności uporządkowane ze względu na wiek zdolności do pracy, wśród których wyróżnia się osoby w: wieku przedprodukcyjnym obejmującym okres od urodzenia do 17 lat, wieku produkcyjnym – osoby od 18 roku życia do 59 lat w przypadku kobiet i do 64 roku życia dla mężczyzn, wieku poprodukcyjnym, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową. Dla mężczyzn jest to 65 lat i więcej, dla kobiet 60 lat i więcej. Rozkład ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych obrazuje, na jakim etapie rozwoju znajduje się dane społeczeństwo. Im większa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, tym większe możliwości wzrostu demograficznego posiada dane społeczeństwo.

Wyk. Udział ludności gminy Głowno w latach 1999-2019 według ekonomicznych grup wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W gminie Głowno widać trend starzenia się społeczeństwa. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyraźnie maleje (od 25,6% w roku 1999 do 17,0% w roku 2019), a udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrasta (od 19,0% w roku 1999 do 20,7% w roku 2019). Udział ludności w wieku produkcyjnym rośnie (od 55,4% w roku 1999 do 62,3% w roku 2019). Demograficzne starzenie się społeczeństwa, wyrażające się większym udziałem osób starszych w strukturze ludności, stanowi istotne wyzwanie dla rozwoju regionu. W przyszłości skutkować będzie m. in. rosnącym zapotrzebowaniem na świadczenia zdrowotne dla tej grupy mieszkańców. Dodatkowo spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), jak i produkcyjnym (18-59/64 lat) prowadzi do zawirowań na rynku pracy.

Z podziałem ludności według ekonomicznych grup wieku związany jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Wskazuje on stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. Jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek przedprodukcyjny oraz wiek poprodukcyjny.

Tab. Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach: 2009, 2014, 2019.

	2009	2014	2019
Województwo łódzkie	56,4	61,5	70,2
Powiat zgierski	55,8	61,0	69,9
Głowno (gmina wiejska)	66,1	59,5	60,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przedstawiono wskaźnik obciążenia demograficznego jako stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik obciążenia demograficznego sukcesywnie malał: od 66,1 w roku 2009 do 60,6 w roku 2019, i jest to tendencja typowa dla całego województwa łódzkiego.

XIV.4.1.2. Urodzenia i zgony

Ruch naturalny ludności obejmuje szereg zjawisk, których skutkiem są zmiany w stanie liczebnym oraz strukturze ludności. Liczba urodzeń i zgonów wpływa bezpośrednio na zmiany liczby ludności. Stosunek tych dwóch wskaźników jest wyrażany przez przyrost naturalny.

Tab. 1. Przyrost naturalny w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba urodzeń żywych	57	45	53	43	47
Liczba zgonów ogółem	60	54	62	65	64
Przyrost naturalny	-3	-9	-9	-22	-17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Przyrost naturalny na terenie gminy Głowno jest ujemny i w okresie 2015-2019 wynosił średnio -12 osób/rok. W okresie od 2015 do 2019 roku liczba ludności miasta zmniejszyła się o 330 osoby. W 2019 roku przyrost naturalny w mieście wyniósł -17 - odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,54 na 1000 mieszkańców Głowna. W 2019 roku urodziło się 47 dzieci, w tym 55,3% dziewczynek i 44,7% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,71 i jest porównywalny do średniej dla województwa (0,71) oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju (0,92). W 2019 roku wskaźnik dzietności w gminie Głowno, określający ilość dzieci urodzonych przez przeciętną kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego, kształtował się na

poziomie 1,30. W 2018 roku 38,8% zgonów w gminie Głowno spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,5% zgonów w gminie Głowno były nowotwory, a 8,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Głowno przypada 13,31 zgonów. Jest to wartość wyższa od średniej dla województwa łódzkiego oraz znacznie wyższa od wartości średniej dla kraju.

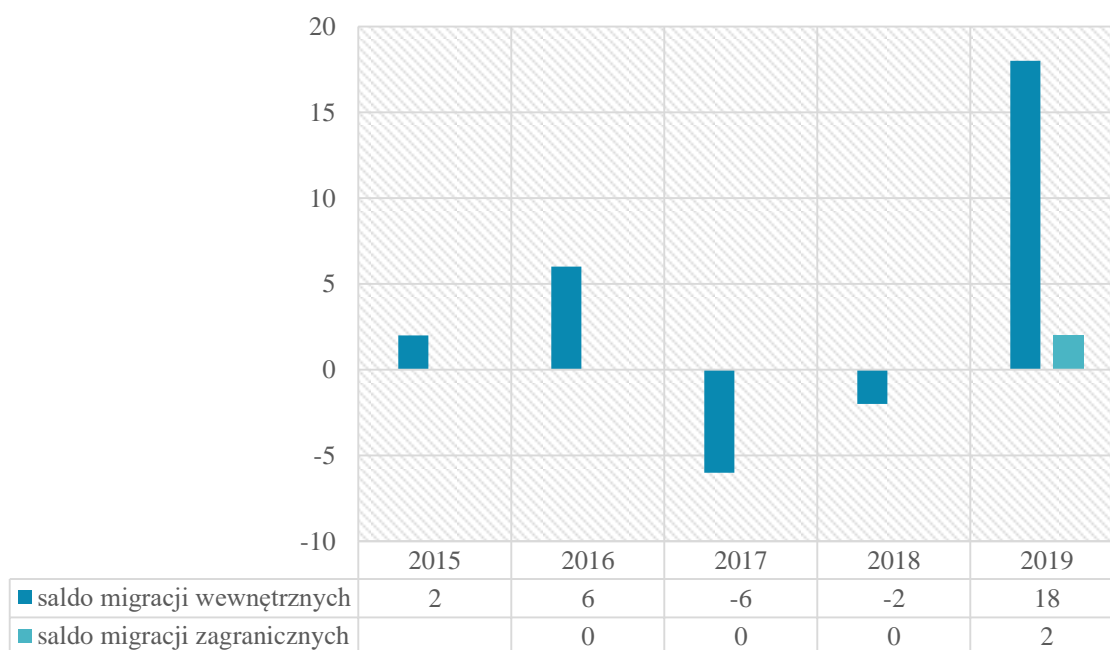
Ujemny przyrost naturalny nie wyjaśnia w pełni skali zjawiska spadku populacji gminy. Przyczyn tego zjawiska należy również dopatrywać się w procesach migracji ludności.

XIV.4.1.3. Migracje wewnętrzne i zagraniczne

Migracje wewnętrzne rozumiane są jako przemieszczanie się ludności na pobyt stały w granicach kraju. Migracje zewnętrzne (zagraniczne) rozumiane są jako przemieszczanie się ludności na pobyt stały poza granicami kraju. W latach 2015-2019 saldo migracji w gminie wiejskiej Głowno było dodatnie - średni poziom migracji wynosił 4,5 osoby/rok (brak dostępnych danych o migracjach zagranicznych za rok 2015).

W 2019 roku zarejestrowano 65 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 47 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Głowno 18. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

Pomimo dodatniego salda migracji, odnotowuje się spadek liczby ludności w gminie wiejskiej Głowno, co jest konsekwencją ujemnego przyrostu naturalnego.

Wyk. Saldo migracji w gminie wiejskiej Głowno w latach 2015-2019.

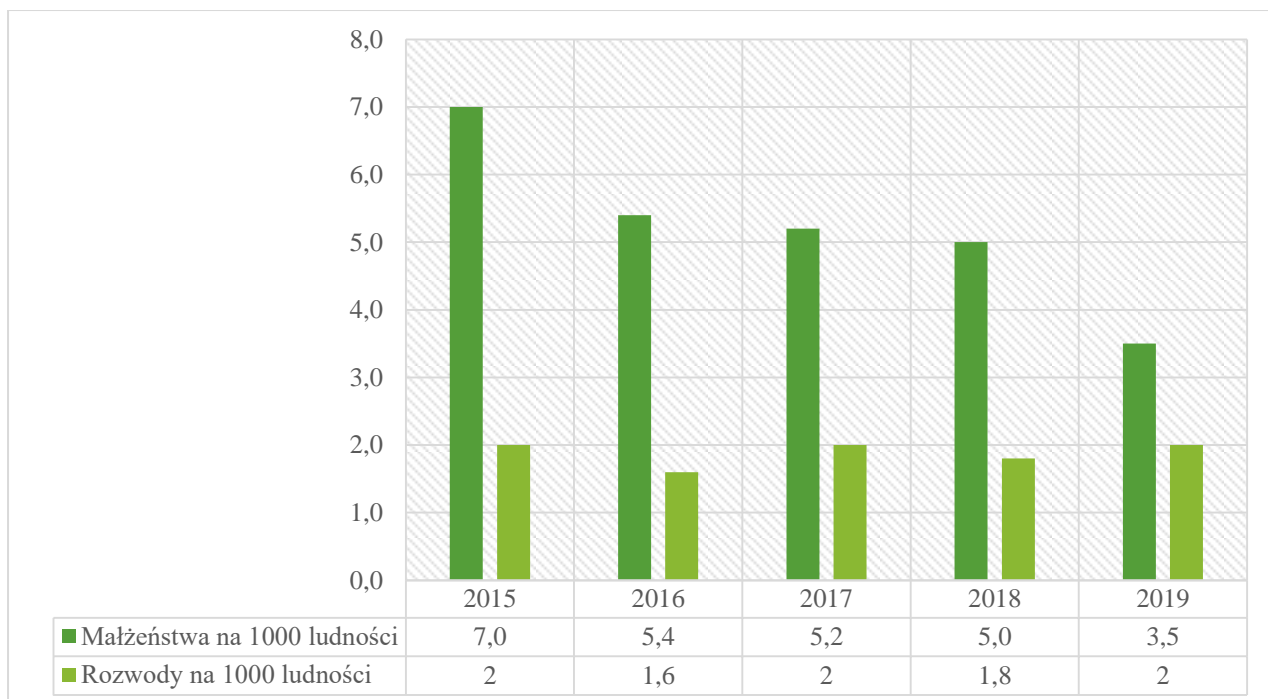
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

XIV.4.1.4. Małżeństwa i rozwody

Mieszkańcy gminy Głowno zawarli w 2019 roku 17 małżeństw, co odpowiada 3,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego (4,5) oraz od wartości dla całego kraju (4,8). W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to wartość

porównywalna do wartości dla województwa łódzkiego (2,0) oraz większa od wartości dla Polski (1,7).

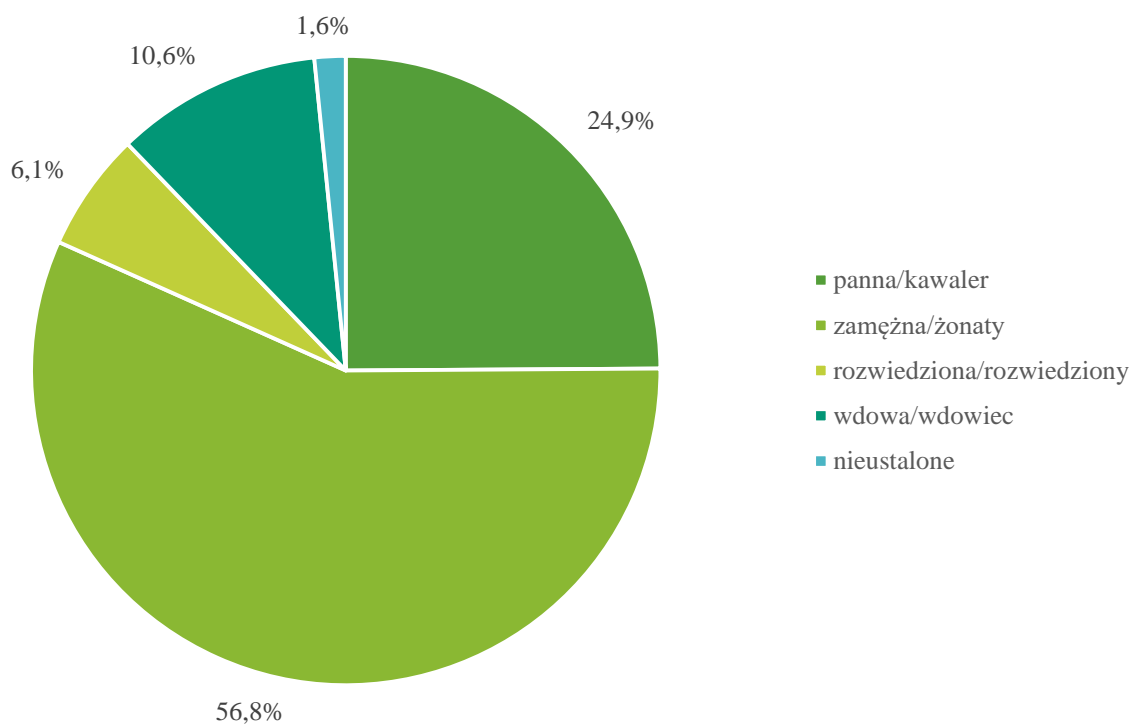
Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik dotyczący rozwodów kształtuje się na podobnym poziomie, natomiast można zauważyć spadek zawieranych małżeństw (od wskaźnika 7,0 małżeństw na 1000 ludności w 2015 roku do 3,5 małżeństw na 1000 ludności w 2019 roku).

Wyk. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w Głownie w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Pod względem stanu cywilnego, 24,9% mieszkańców gminy jest panną/kawalerem, 56,8% żyje w małżeństwie, 6,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,6% to wdowy/wdowcy.

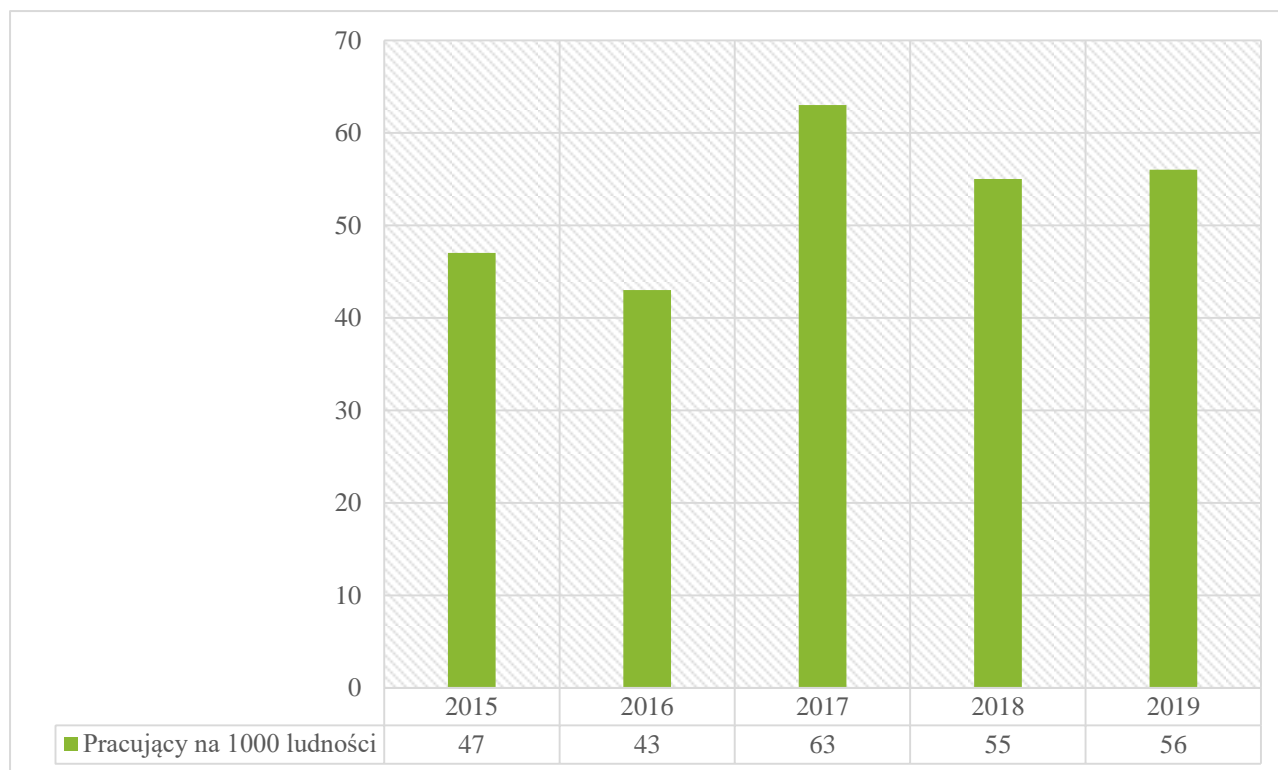
Wyk. Mieszkańcy gminy Głowno według stanu cywilnego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

XIV.4.2. Rynek pracy

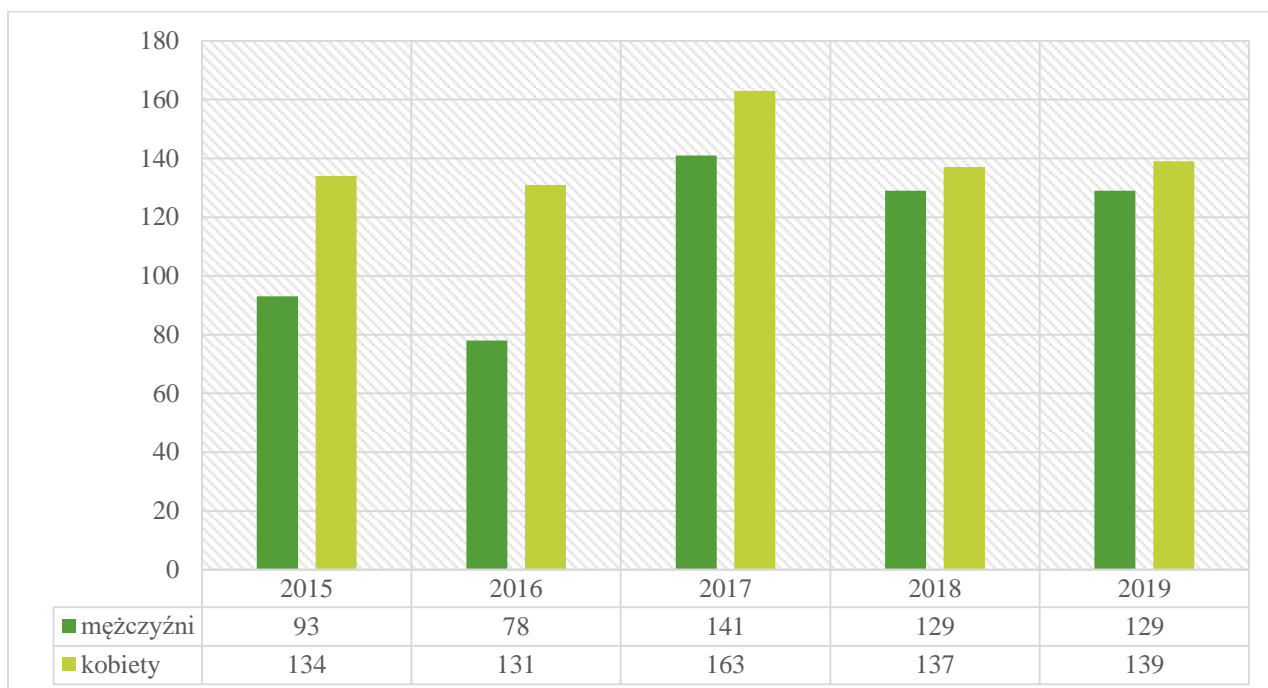
XIV.4.2.1. Aktywność ekonomiczna ludności

W Głownie na 1000 mieszkańców, liczba osób pracujących w okresie 2015-2019 wynosiła średnio ok. 53 osoby. W 2019 roku liczba osób pracujących w gminie Głowno wynosiła 268 osób, co stanowi wzrost o 41 osób w stosunku do 2015 roku. Pod względem podziału na płeć, 51,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,5% mężczyźni. W 2018 roku, wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Głowno 275 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 270 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło -5.

Wyk. Pracujący na 1000 ludności w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

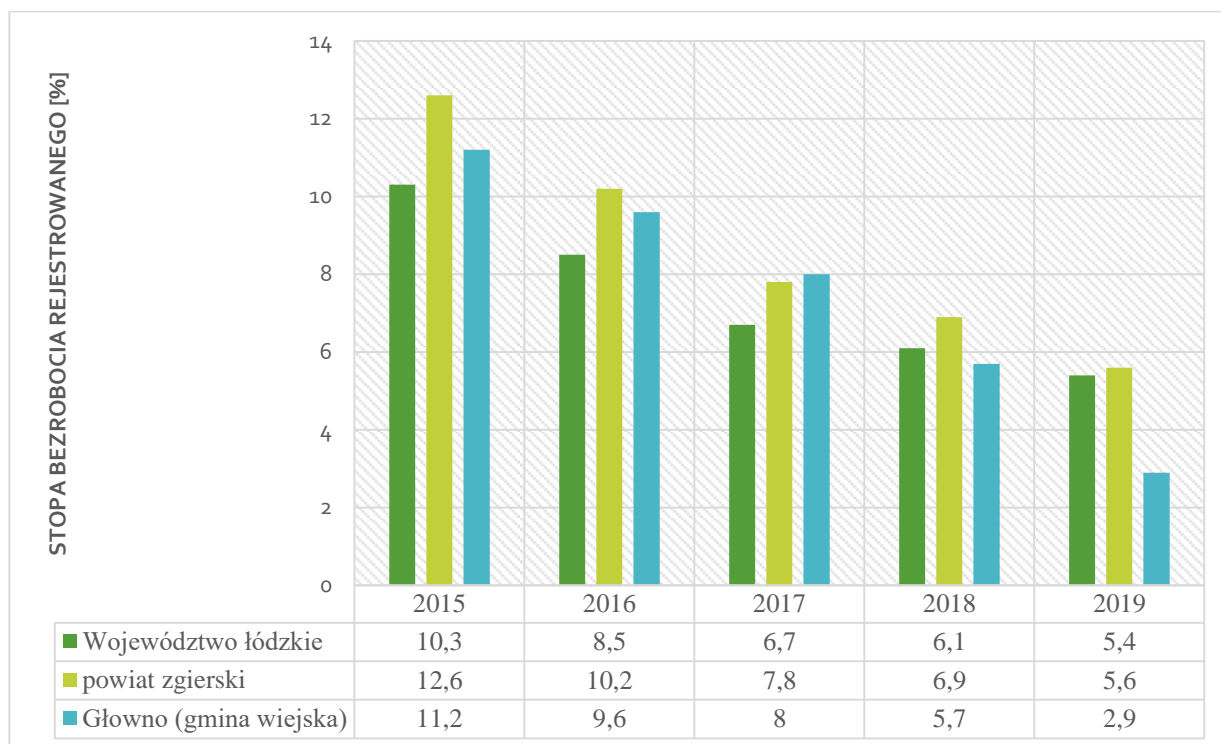

Wyk. Pracujący według płci w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

XIV.4.2.2. Bezrobocie rejestrowane

Stopa bezrobocia stanowi stosunek liczby bezrobotnych, którzy są zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy do liczby ludności aktywnej zawodowo. Stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Głowno wynosi 2,9% (dane na dzień 31.XII.2019r.) i kształtuje się na niższym poziomie niż dla całego powiatu zgierskiego i województwa łódzkiego. Korzystnym zjawiskiem jest spadek stopy bezrobocia w ostatnim okresie o 8,3 punktów procentowych: od poziomu 11,2% w 2015 roku do poziomu 2,9% w roku 2019. W 2019 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 55, w tym 47,3% stanowiły kobiety. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 1,8%.

Wyk. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Głownie (gmina wiejska) w latach 2015-2019 na tle powiatu zgierskiego i województwa łódzkiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

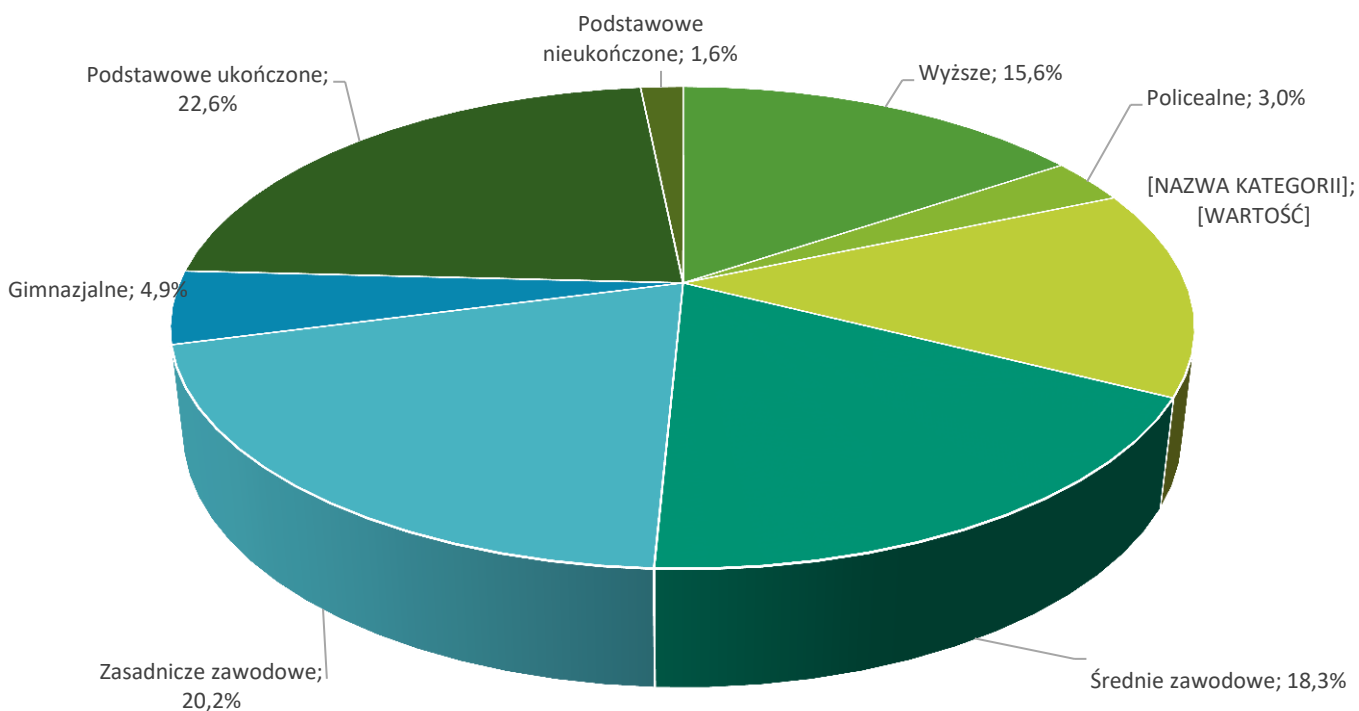
XIV.4.2.3. Zatrudnienie i wynagrodzenie

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Głowno 275 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 270 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy, w związku z powyższym saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -5. Na podstawie danych z 2018 roku, 16,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Głowno pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 35,3% w przemyśle i budownictwie, a 22,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Głownie wynosiło 4 378,56 zł, co odpowiadało 90,6% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

XIV.4.3. Infrastruktura społeczna

XIV.4.3.1. Wychowanie i edukacja

1 094 mieszkańców gminy Głowno jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 517 kobiet oraz 577 mężczyzn (stan na dzień 31.XII.2019 r.). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 15,6% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,0% wykształcenie policealne, 13,9% średnie ogólnokształcące, a 18,3% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 20,2% mieszkańców gminy Głowno, gimnazjalnym 4,9%, natomiast 22,6% podstawowym ukończonym. 1,6% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa łódzkiego mieszkańcy gminy Głowno mają zbliżony poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (23,9%) oraz wyższe (17,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (25,1%) oraz podstawowe ukończone (21,1%).

Wyk. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Głowno na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W granicach administracyjnych gminy Głowno nie funkcjonują żłobki ani kluby dziecięce. Zgodnie z danymi na koniec 2019 roku, 16,09% mieszkańców gminy Głowno w wieku potencjalnej nauki zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne. W roku szkolnym 2019/2020 do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 96 dzieci. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 1,13 dzieci w wieku 3-5 lat. W gminie Głowno znajdują się 3 placówki wychowania przedszkolnego, które stanowią przedszkola.

W gminie znajdują się 3 szkoły podstawowe, w których w 24 oddziałach uczyło się 300 uczniów (stan na 31.XII.2019r.). W 2019 roku w stosunku do 2015 roku liczba oddziałów w szkołach podstawowych zwiększyła się o 33% oraz liczba uczniów w szkołach podstawowych wzrosła o 18%. Zmiany te wynikają w głównej mierze z reformy systemu oświaty z 2017 roku z inicjatywy Ministra Edukacji Narodowej, która wydłużyła strukturę szkoły podstawowej z 6 do 8 lat. Na 1 oddział w szkołach podstawowych w 2019 r. przypadało 13 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto w 2019 roku, określający stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego do osób w wieku 7-15 lat według stanu w dniu 31 XII tego samego roku, wynosił 82,87%.

Tab. Szkolnictwo podstawowe w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba szkół podstawowych	3	3	3	3	3
Liczba oddziałów w szkołach podstawowych	18	18	21	24	24
Liczba uczniów w szkołach	255	246	257	287	300

podstawowych					
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	14	14	12	12	13
Współczynnik skolaryzacji brutto	76,58%	86,32%	76,95%	78,20%	82,87%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie gminy nie znajdują się szkoły ponadpodstawowe ani uczelnie wyższe. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach ponadpodstawowych (15-18 lat) znajduje się 182 mieszkańców gminy Głowno, co stanowi 16,64% osób w wieku potencjalnej nauki – w tym 92 osób stanowią dziewczynki, natomiast 90 osób stanowią chłopcy. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 374 mieszkańców gminy Głowno, co stanowi 34,19% osób w wieku potencjalnej nauki – w tym 173 osób stanowią kobiety, natomiast 201 osób stanowią mężczyźni (stan na dzień 31.XII.2019r.).

XIV.4.3.2. Kultura i sport

Na terenie gminy znajduje się 1 biblioteka publiczna. Zgodnie z danymi z 2019 roku liczba czytelników w ciągu roku wynosiła 208 osób, co jest równoważne ze 43 osobami uczęszczającymi do bibliotek publicznych na 1000 ludności (średnia w powiecie zgierskim wynosi 120). W Głownie wypożycza się o 4% mniej tomów na 1 czytelnika (16,6) niż w powiecie zgierskim (17,3).

Tab. Wskaźniki dotyczące czytelników biblioteki miejskiej w gminie Głowno w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba czytelników w ciągu roku	186	190	204	205	208
Liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz	3921	3797	3459	3142	3450
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	2847,5	2894,6	2922,4	2889,4	2596,7
Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności	38	39	42	42	43
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	21,1	20	17	15,3	16,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie gminy Głowno znajduje się jedna placówka kulturalna, którą jest Ośrodek Upowszechniania Kultury w Bronisławie oraz osiem świetlic wiejskich:

- 1) Dom Ludowy w Kadzielinie – Kadzielin 61 – nieruchomość służąca mieszkańcom wsi Kadzielin i Kamień,
- 2) Dom Ludowy w Rudniczku – Rudniczek 9,
- 3) Świetlica Wiejska w Mięsośni – Mięsośnia 8,
- 4) Świetlica Wiejska w Woli Lubiankowskiej – Wola Lubiankowska 12,
- 5) Świetlica Wiejska w Piaskach Rudnickich – działka 209 w obrębie Piaski Rudnickie,
- 6) Świetlica Wiejska w Albinowie – Albinów 11,

- 7) Plac wiejski w Woli Mąkolskiej – dz. 609 w obrębie Wola Mąkolska,
- 8) Plac wiejski w Woli Zbrożkowej – dz. 336/3 w obrębie Wola Zbrożkowa.

Zgodnie z danymi z 2018 roku na terenie gminy Głowno funkcjonują 3 kluby sportowe, w których łącznie utworzono 3 sekcje sportowe. Kluby sportowe zrzeszają w sumie 47 osoby. Na terenie gminy znajduje się jedno boisko piłkarskie, zlokalizowane w Popowie Głowieński (działka nr ewid. 297, obręb Popów Głowieński, gmina Głowna) oraz jedna siłownia zewnętrzna.

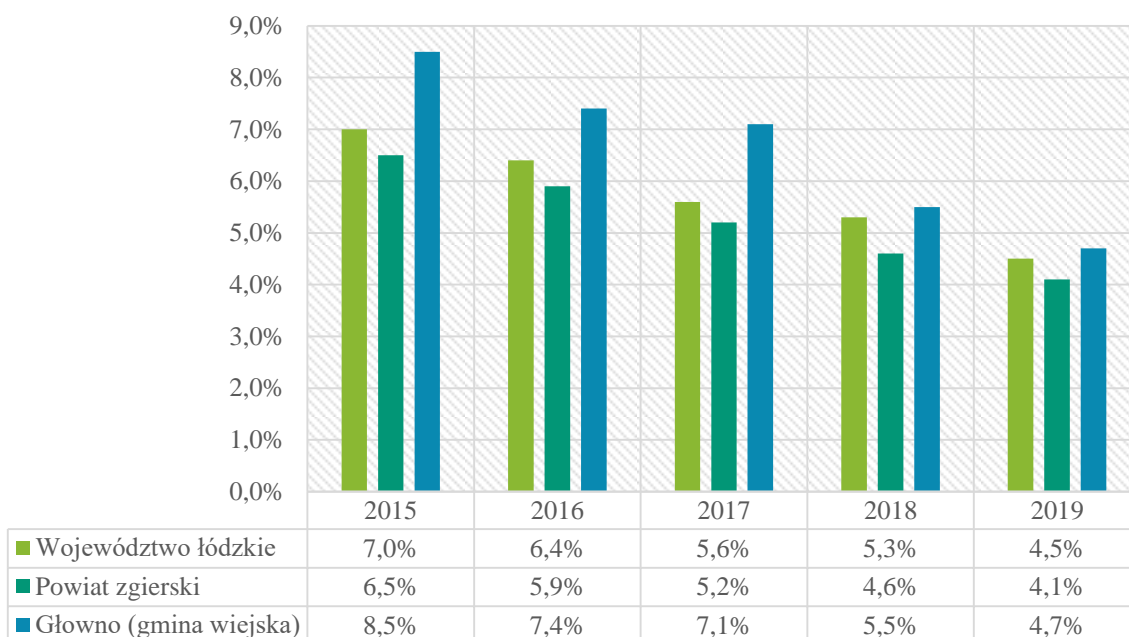
XIV.4.3.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie gminy Głowno znajduje się jedna przychodnia: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „FAMILY-MED.”, zlokalizowany pod adresem Karnków 49. Zgodnie z danymi z 2019 roku liczba osób przypadająca na 1 przychodnię wynosiła 4808 osób, co znacznie przewyższa średnią w powiecie zgierskim (1 538 osób). W gminie udzielono 2,7 porad podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca, co jest dużo niższym wskaźnikiem od 5,0 porad na 1 mieszkańca uzyskanych w powiecie zgierskim.

W 2019 roku przeprowadzono 13 213 porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 13 213 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. W mieście znajduje się jeden punkt apteczny.

Na terenie gminy znajdują się dwie placówki pomocy społecznej: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany przy ulicy Kilińskiego 2 oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Zbrożkowej, z siedzibą pod adresem Wola Zbrożkowa 36.

Ze środowiskowej pomocy społecznej, czyli świadczeń realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania świadczeniobiorcy, korzystało 4,7% mieszkańców gminy Głowno. Stanowi to wyższy odsetek osób niż w powiecie zgierskim oraz województwie łódzkim. Jednak na przełomie ostatnich lat można zauważyć, że liczba osób korzystająca ze środowiskowej pomocy społecznej spada. Ze świadczeń rodzinnych w 2019 roku korzystało 190 rodzin. Świadczenia te obejmowały w sumie 376 dzieci, z których 345 miało do 17 roku życia. Stanowi to 42,3% ogólnej liczby dzieci w wieku do 17 lat w gminie Głowno. Świadczenia wychowawcze RODZINA 500+ pobierało 338 rodzin. Wyплаты świadczeń wychowawczych RODZINA 500+ za rok 2019 obejmowały 1301 dzieci i wyniosły łącznie 4 121,7 tys. zł. W 2019 roku wydatki w działach „Pomoc społeczna” i „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” wyniosły 1 637,6 tys. zł, co stanowi 7,8% wszystkich wydatków ogółem. Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wydano natomiast 15 tys. zł.

Wyk. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na tle powiatu i województwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

XIV.4.3.4. Zasoby mieszkaniowe i wyposażenie w instalacje techniczno-sanitarne

W 2019 roku oddano do użytku 17 mieszkań. Ogólny zasób wynosił 1 586 mieszkań. Na 1000 mieszkańców przypadało 329,9 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 89,8 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 29,6 m². Na 1 mieszkanie przypadało 3,03 osób. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wynosiła 4,04.

Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wynosi 100%, dlatego też pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy odbywają się całkowicie w oparciu o ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie danych uzyskanych z gminy wiejskiej Głowno przeanalizowano decyzje o pozwoleniu na budowę wydane w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2020 r. W gminie Głowno wydano 220 pozwoleń na budowę. W 2016 r. – 39 pozwoleń, w 2017 r. 58 pozwoleń, w 2018 r. – 26 pozwoleń, w 2019 r. 40 pozwoleń, w 2020 r. 57 pozwoleń.

Tab. Wydane decyzje o pozwoleniu na budowę w latach 2016-2020 według rodzaju inwestycji.

Rok:	Grupa, rodzaj inwestycji:	Budowa domu mieszkalnego	Budowa budynku gospodarczego	Budowa budynku produkcyjnego	Zabudowa usługowa	Budynki letniskowe	Powstawanie nowej zabudowy	Infrastruktura	Powstawanie nowych obiektów, urzędzeń	Rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, modernizacja	Rozbiórka	Przekształcenia istniejącej zabudowy	Razem:
2016		11	3	0	0	1	15	7	7	15	2	17	39
2017		20	4	0	1	1	26	16	16	13	3	16	58
2018		6	8	1	0	0	15	6	6	3	2	5	26
2019		15	7	0	0	1	23	9	9	8	0	8	40
2020		24	7	0	0	2	33	8	8	10	6	16	57

Źródło: Opracowanie własne

W 2019 roku w instalacje wodociągową wyposażone było 87,5% mieszkań, w łazienkę 70,3% mieszkań, w centralne ogrzewanie 59,5% mieszkań. Do sieci wodociągowej było podłączonych 87,4% budynków mieszkalnych i korzystało z niej 88,4% ogółu ludności. Na terenie gminy brak jest czynnej sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci gazowej. Czynna długość sieci wodociągowej wynosiła 115,5 km. Na jednego mieszkańca gminy Głowno przypadało ok. 53,0m³ wody z wodociągów.

Na terenie gminy w ciągu roku odebrano 1 176 m³ nieczystości ciekłych bytowych. W gminie Głowno znajduje się 998 zbiorników bezodpływowych oraz 68 przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2019 roku zebrano łącznie 1 240 ton odpadów komunalnych, w tym 95,8% (1 188 ton) z gospodarstw domowych.

XIV.5. Prognozy demograficzne

Prognozowanie demograficzne jest jednym z etapów określenia możliwości rozwoju gminy i potrzeb w celu realizacji zadań publicznych dotyczących zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. Ocena aktualnej sytuacji demograficznej oraz prognoza przyszłego stanu i struktury ludności gminy Głowno daje podstawę do określania potrzeb mieszkaniowych, nowej infrastruktury technicznej i społecznej.

W celu oszacowania prognozowanej liczby ludności w gminie Głowno zostały przeanalizowane dane GUS odnośnie prognozowanej liczby ludności na wsiach powiatu zgierskiego (brak jest dostępnych danych statystycznych dla poszczególnych gmin powiatu).

Tab. Prognozowana liczba ludności na wsiach powiatu zgierskiego w latach 2025-2050.

Rok	Liczba ludności [os]	Przyrosty/ubytki [os]	Dynamika zmian [%]
2019	50 614	-	-
2025	53 545	+2 931	+5,79
2030	55 634	+2 089	+3,90
2035	57 375	+1 741	+3,13
2040	58 900	+1 525	+2,66

2045	60 322	+1 422	+2,41
2050	61 665	+1 343	+2,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Na podstawie prognozowanej przez Główny Urząd Statystyczny liczby ludności na wsiach powiatu zgierskiego obliczono wskaźniki dynamiki zmian liczby ludności w okresach pięcioletnich. Następnie, przyjmując za wyjściowe dane liczbę ludności w gminie Głowno (stan na dzień 31.XII.2019 r.), obliczono zgodnie z otrzymanymi wartościami wskaźników dynamiki zmian prognozowaną liczbę ludności w gminie Głowno w latach 2025-2050.

Tab. Prognozowana liczba ludności w gminie Głowno w latach 2025-2050 przy założeniu dynamiki zmian jak dla wsi ogółem powiatu zgierskiego.

Rok	Liczba ludności [os]	Przyrosty/ubytki [os]	Dynamika zmian [%]
2019	4 808	-	-
2025	5 086	+278	+5,79
2030	5 284	+198	+3,90
2035	5 449	+165	+3,13
2040	5 594	+145	+2,66
2045	5 729	+135	+2,41
2050	5 857	+128	+2,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W perspektywie najbliższych lat, biorąc pod uwagę prognozowaną dynamikę zmian liczby ludności dla wsi ogółem powiatu zgierskiego, potencjał ludnościowy gminy wiejskiej Głowno ulegnie poprawie. Prognozowana liczba ludności gminy w 2050 roku wynosi 5 857 osób, co oznacza wzrost liczebności populacji o około 21,82% w stosunku do 2019 roku. Jest to wariant optymistyczny rozwoju demograficznego gminy. Na podstawie danych o liczbie ludności gminy Głowno w latach 1999-2019 wynika, że spadek liczby ludności wyniósł 330 os., co przekłada się na średni spadek liczby ludności równy 16,5 os./rok. Przy założeniu wariantu pesymistycznego, czyli utrzymaniu dotychczasowego średniego spadku liczby ludności, prognozowana liczba ludności gminy w roku 2050 wynosi 4 297 osób, co oznacza spadek populacji o około 10,63%.

Zapobieganie negatywnemu zjawisku wyludniania się obszaru powinno być priorytetem dla władz gminy. Należy dążyć do tworzenia jak najlepszych warunków życia, poprzez zapewnienie dobrych warunków życia: ekonomicznych, mieszkaniowych, infrastruktury technicznej i społecznej. Najważniejszym elementem jest rozwój ekonomiczny gminy, który w konsekwencji przyczyni się do zahamowania spadku lub nawet wzrostu liczby ludności.

Wyk. 1. Prognozowana liczba ludności w gminie Głowno do 2050 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

XIV.6. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

XIV.6.1. Analiza budżetu gminy pod kątem możliwości finansowania inwestycji

Podstawę realizacji zadań publicznych stanowią finanse samorządu lokalnego a poziom i struktura dochodów mają decydujący wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego oraz możliwości inwestycyjne gminy. Inwestycje komunalne stanowią jeden z najważniejszych czynników rozwoju lokalnego, ponieważ tworzą warunki dla wzrostu konkurencyjności jednostki terytorialnej (gminy) oraz poprawy jakości realizowanych usług komunalnych oraz społecznych, co bezpośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców. O rozwoju gminy świadczy wzrost majątku komunalnego, poziom świadczonych usług, tworzenie warunków dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych i zamieszkania nowych mieszkańców. Wśród inwestycji gminnych szczególnie ważne są inwestycje infrastrukturalne (zarówno w odniesieniu do infrastruktury technicznej, jak i społecznej), gdyż to one decydują o poziomie rozwoju gospodarczego. Ich niedobór stanowi poważną barierę rozwojową wpływającą na zmniejszanie się potencjału dochodowego gminy. Finanse publiczne obejmują zasoby pieniężne gminy, zarówno dochody, jak i wydatki określone w budżecie. Kondycja finansowa gminy Głowno, podobnie jak innych jednostek samorządu terytorialnego, zależy m.in. od wysokości dochodów własnych, dotacji celowych (zarówno z budżetu państwa, jak pozyskiwanych ze środków europejskich) i subwencji ogólnych z budżetu państwa. Na całkowitą wartość dochodów własnych gminy wpływ ma w szczególności stan ludności gminy oraz liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Podstawowym dochodem własnym gmin jest podatek od nieruchomości oraz udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2021 poz. 38) dzieli dochody gminy na

grupy. Pierwszą z nich są wpływy z ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw podatków. Zaliczamy do niej następujące podatki: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, opodatkowanie w formie karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn oraz podatek od czynności cywilnoprawnych. Drugą grupą dochodów własnych gminy stanowią wpływy z opłat: skarbowych, targowych, miejscowych, uzdrowskowych i od posiadania psów, reklamowych, eksploatacyjnych (w części określonej w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze) oraz z innych opłat stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów.

Wydatki gminy Głowno ukierunkowane są na rozwój społeczno-ekonomiczny gminy i zaspakajanie potrzeb mieszkającej na ich terenie ludności. Dzielą się na majątkowe, w tym inwestycyjne oraz bieżące, do których zalicza się m.in. świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki na wynagrodzenia, a także wydatki na obsługę długu.

Tab. Dochody i wydatki budżetu gminy wiejskiej Głowno z podziałem na działy klasyfikacji budżetowej w 2019 r.

Działy klasyfikacji budżetowej	Dochody [zł]	Udział w dochodach ogółem [%]	Wydatki [zł]	Udział w wydatkach ogółem [%]
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	649 112,70	2,82%	706 870,47	3,35%
Dział 020 - Leśnictwo	2 431,53	0,01%	0,00	0,00%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	979 674,99	4,26%	651 018,02	3,09%
Dział 600 - Transport i łączność	266 503,00	1,16%	1 078 488,95	5,12%
Dział 630 - Turystyka	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	57 483,65	0,25%	63 178,32	0,30%
Dział 710 - Działalność usługowa	0,00	0,00%	34 429,83	0,16%
Dział 750 - Administracja publiczna	47 146,26	0,20%	2 206 006,54	10,46%
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	56 721,00	0,25%	56 721,00	0,27%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	27 900,00	0,12%	552 951,75	2,62%
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od	5 075 953,97	22,07%	0,00	0,00%

innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem				
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,00	0,00%	52 956,46	0,25%
Dział 758 - Różne rozliczenia	7 140 274,10	31,04%	0,00	0,00%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	820 864,62	3,57%	6 484 166,40	30,76%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	20 688,83	0,09%	15 036,27	0,07%
Dział 852 - Pomoc społeczna	1 255 892,17	5,46%	1 621 454,76	7,69%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	16 162,00	0,07%	16 162,00	0,08%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	40 000,00	0,17%	154 000,00	0,73%
Dział 855 - Rodzina	5 813 939,93	25,28%	5 828 452,44	27,65%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	729 386,29	3,17%	1 309 150,27	6,21%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 000,00	0,00%	198 486,97	0,94%
Dział 926 - Kultura fizyczna	500,00	0,00%	51 772,89	0,25%
SUMA	23 001 635,04	100,00%	21 081 303,34	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Suma dochodów do budżetu gminy Głowno wyniosła w 2019 r. 23 001 635,04 zł, co daje około 4784,03 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Największą część dochodów wygenerował Dział 758 – Różne rozliczenia (31,04 %). Duża część wpływów pochodzi również z Działu 855 - Rodzina (25,28%) oraz Dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (22,07%). Natomiast najmniejszą część dochodów wygenerował Dział 020 - Leśnictwo (zaledwie 0,01%).

Suma wydatków z budżetu miasta Głowno wyniosła w 2019 r. 21 081 303,34 zł, co daje 4 384,63 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Największa część budżetu gminy Głowno (30,76%) została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie oraz na Dział 855 - Rodzina (27,65%).

Dochody gminy Głowno w 2019 r. były większe od wydatków o 1 920 331,7 zł. Zgodnie z uchwałą Nr XX/122/19 Rady Gminy Głowno z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Głowno na 2020 rok, z późniejszymi zmianami, w roku 2020 planowane dochody

budżetu ogółem wynoszą 27 052 714,57 zł, a planowane wydatki ogółem wynoszą 27 117 178,82 zł, co prognozuje deficyt na poziomie -64 464,25 zł.

XIV.6.2. Inwestycje gminne

W latach 2015-2019 gmina Głowno zrealizowała ok. 80 inwestycji, z wykorzystaniem środków własnych oraz środków zewnętrznych. Inwestycje dotyczyły budowy lub rozbudowy systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej w gminie oraz obiektów infrastruktury społecznej.

Tab. Inwestycje zrealizowane w latach 2015 – 2019.

INWESTYCJE W ZAKRESIE SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
1.	Wykonanie studni awaryjnej zlokalizowanej na ujęciu wody w miejscowości Mąkolice
2.	Modernizacja sieci wodociągowej wraz z zakupem agregatów prądotwórczych do stacji wodociągowej w Mąkolicach i Popowie Głowieńskim
3.	Przebudowa dróg powiatowych i gminnych na terenie miasta i gminy Głowno w ramach programu wieloletniego pod nazwą Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
4.	Przebudowa drogi gminnej we wsi Domaradzyn
5.	Przebudowa drogi gminnej – położenie nakładki asfaltowej we wsi Ostrołęka
6.	Projekt przebudowy drogi gminnej we wsi Mąkolice
7.	Projekt wodociągu w Feliksowie
8.	Rozbudowa sieci wodociągowej we wsi Lubianków
9.	Połączenie wodociągu w Popowie Głowieńskim z wodociągiem w Karnkowie
10.	Przebudowa drogi gminnej we wsi Dąbrowa
11.	Przebudowa drogi gminnej we wsi Wola Zbrożkowa
12.	Przebudowa drogi gminnej we wsi Mąkolice
13.	Przebudowa drogi gminnej Mąkolice-Wola Mąkolska
14.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
15.	Budowa sieci wodociągowej w Feliksowie – wykonanie zmiany projektu rozbudowy sieci wodociągowej oraz opracowanie analizy efektywności kosztowej
16.	Wymiana zbiorników na stacji wodociągowej w Lubiankowie (3 szt.) i modernizacja sieci wodociągowej
17.	Projekty wodociągów Karnków, Konarzew, Domaradzyn i Bronisławów
18.	Połączenie sieci wodociągowej Boczek Domaradzkie – Popów Głowieński – wykonanie projektu budowlanego połączenia sieci wodociągowej
19.	Remont polegający na wykonaniu nowej nakładki asfaltowej na drodze gminnej Mąkolice – Wola Mąkolska
20.	Wykonanie nowej nakładki asfaltowej na drodze gminnej 120071E w Antoniewie
21.	Wykonanie nowej nakładki asfaltowej na drodze gminnej 120059E w Kadzielinie
22.	Utwardzenie drogi na nowym osiedlu w Ziewanicach
23.	Wykonanie projektu technicznego drogi gminnej we wsi Piaski Rudnickie
24.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Karnków
25.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Konarzew
26.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Bronisławów
27.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Domaradzyn

28.	Budowa sieci wodociągowej w Feliksowie
29.	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Popówek Włociański i Boczek Domaradzkie
30.	Remont polegający na wykonaniu nowej nakładki asfaltowej na drodze gminnej 120081E i 120085E Władysławów Popowski - Mięsośnia
31.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Piaski Rudnickie
32.	Modernizacja SUW (wraz z wymianą wszystkich zbiorników i złożeń) w Boczkach Domaradzkich
33.	Zakup pompy samozasysającej usytuowanej w stacji uzdatniania wody w Karnkowie
34.	Przebudowa drogi Władysławów Bielawski – Gawronki, stanowiącej działkę nr ewid. 812, położonej w miejscowości Wola Zbrożkowa, gm. Głowno
35.	Remont polegający na wykonaniu nowej nakładki asfaltowej na drodze gminnej, składającej się z działek o nr ewid. 419, 770/2 i 770/4, położonych w miejscowości Wola Mąkolska, gmina Głowno
36.	Remont drogi (działka 253, 539/2, 539/1, obręb Ziewanice)
37.	Remont drogi (działka nr 271, obręb Ostrołęka)
38.	Remont drogi (działka 1050/1, obręb Wola Mąkolska – od nr 106 do 107)
39.	Utwardzenie drogi (działka nr 216, obręb Lubianków)
40.	Projekt oraz utwardzenie drogi (działka nr 30, obręb Jasionna – od strony Bogumina 750m)
41.	Modernizacja odwodnienia drogi gminnej we wsi Karasica (rowy odwadniające)
42.	Projekt drogi nr 120570E, w miejscowości Kamień (działka nr 90 i nr 117, obręb Kamień)
INWESTYCJE W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	
43.	Dofinansowanie zakupu samochodu dla Komisariatu Policji w Głownie
44.	Zakup samochodu specjalnego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Mąkolicach
45.	Doposażenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Woli Zbrożkowej w tym: doposażenie pracowni komputerowej, kulinarnej i jadalni
46.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy OSP w Popowie Głowieńskim – miejsce spotkań dla mieszkańców i turystów
47.	Wykonanie termoizolacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Woli Zbrożkowej
48.	Dokończenie adaptacji budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Woli Zbrożkowej
49.	Zakup pojazdu 22osobowego (21 miejsc + kierowca) + jedno miejsce do przewozu osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim, przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne w ŚDS w Woli Zbrożkowej
50.	„Niech połączy nas tradycja w wiejskiej świetlicy” w Woli Lubiankowskiej
51.	Budowa czterech placów zabaw w miejscowościach: Bronisławów, Ostrołęka, Ziewanice i Wola Zbrożkowa
52.	Zakup samochodu specjalnego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrołęce
53.	Wykonanie instalacji ogrzewania w garażu w Ochotniczej Straży Pożarnej w Boczkach Domaradzkich
54.	Zakup sprzętu przeciwpożarowego (rozpieracz kolumnowa R412)
55.	Realizacja projektu „WYKREUJMY własne zacisze” w miejscowości Boczek Domaradzkie
56.	Dofinansowanie zadania pn. „Modernizacja obiektu strażnicy Państwowej Straży Pożarnej w Zgierzu, ul. Łąkowa 6/8”
57.	Wykonanie instalacji ogrzewania w Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Zbrożkowej
58.	Zakup sprzętu ratownictwa i wyposażenia dla jednostek OSP z terenu Gminy Głowno w ramach realizacji Programu Ministerstwa Sprawiedliwości
59.	Dofinansowanie zadania pn. „Zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Komendy

	Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zgierzu”
60.	Zakup motopompy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubiankowie
61.	Docieplenie Sali gimnastycznej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lubiankowie
62.	Zakup i dostawa pieca C.O. do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Lubiankowie
63.	Modernizacja źródła ciepła w Środowiskowym Domu Samopomocy w Woli Zbrożkowej
64.	Realizacja zadania pn. „Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji w Gminie Głowno” w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji (WFOŚiGW)
65.	Zakup samochodu specjalnego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Boczach Domaradzkich
66.	Modernizacja strażnicy w Ziewanicach
67.	Dofinansowanie zadania pn.: „Zakup sprzężarki do ładowania butli powietrznych dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zgierzu”
68.	Zakup motopompy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Mąkolicach
69.	Docieplenie stropu w nowej części szkoły w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mąkolicach wraz z dodatkowymi pracami remontowymi
70.	Wymiana pieca C.O. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Lubiankowie
71.	Zakup Zbiornika gazowego dla Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mąkolicach
72.	Zakup pojazdu 9osobowego z windą (7 miejsc + kierowca + jedno miejsce do przewozu osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim), przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne w ŚDS w Woli Zbrożkowej
73.	Realizacja projektu „Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii w Gminie Głowno”
74.	Budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Ziewanice
75.	Budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Lubianków
76.	Budowa oświetlenia ulicznego LED w miejscowości Wola Zbrożkowa
77.	Budowa placu zabaw w miejscowości Glinnik

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Głowno za lata 2015-2019.

Gmina Głowno sukcesywnie realizuje działania inwestycyjne w zakresie sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej. Powyższe przyczynia się do podnoszenia jakości i dostępności do urządzeń infrastruktury na terenach obecnie zainwestowanych, a także na terenach planowanych do zainwestowania.

Przeprowadzona analiza budżetu gminy oraz jej aktywności inwestycyjnej wykazała, że obecna sytuacja finansowa gminy pozwala na dalsze finansowanie wykonywania (budowy i przebudowy) sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej w celu realizacji zadań własnych, co potwierdzają zrealizowane inwestycje w ciągu ostatnich lat oraz bilans finansowy.

XIV.7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Podstawą wyznaczenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów oraz kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz terenów wyłączonych z zabudowy jest bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę obejmuje pięć głównych etapów:

1. Określenie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę - na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy (wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy).

2. Oszacowanie chłonności, położonych na terenie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej - rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy (wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy).
3. Oszacowanie chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej - rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.
4. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.
5. Określenie możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy wraz z porównaniem potrzeb inwestycyjnych gminy wynikających z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z realizacją zadań dotyczących lokalizacji nowej zabudowy.

XIV.7.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Podstawą określenia maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę stanowi prognoza demograficzna oraz analizy opracowane w procedurze sporządzania projektu zmiany Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno w ramach identyfikacji uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę uwzględniono perspektywę nie dłuższą niż 30 lat oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30% (art. 10 ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Wytyczne prognozy demograficznej

Na możliwości rozwoju społeczno-ekonomicznego i zagospodarowania przestrzennego danego obszaru istotny wpływ wywiera sytuacja ludnościowa panująca na tym obszarze. Przeprowadzone analizy wskazują na ogólnie niską dynamikę przemian ludnościowych na obszarze gminy w ostatnich latach. Zauważa się, że w analizowanym okresie tj. od 1999 r. do 2019 r. (zgodnie z działem 4.1 – Ludność, niniejszego opracowania) liczba mieszkańców sukcesywnie spada. W okresie od 1999 do 2019 roku liczba ludności gminy zmniejszyła się o 330 osób, co stanowi spadek populacji o około 6%. Powyższe wpływa na zmniejszenie się gęstości zaludnienia analizowanego obszaru.

Demografia całego regionu wskazuje na spadek liczby mieszkańców skutkujący zmniejszeniem zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe. Ubytek liczby ludności jest natomiast niewielki i nie wskazuje na tendencje depopulacji, związany jest z panującym w regionie jak i kraju procesie spowolnienia tempa wzrostu demograficznego. Negatywne trendy demograficzne stanowią potencjalne zagrożenie dla przyszłego rozwoju społeczno-ekonomicznego i wymagają prowadzenia aktywnej oraz racjonalnej polityki przestrzennej, skupiającej potencjał ludnościowy i gospodarczy.

W związku z powyższym, stwierdza się, iż uwarunkowania demograficzne omawianej jednostki nie determinują konieczności wyznaczenia dodatkowych rezerw budowlanych.

Wytyczne wynikające z analiz środowiskowych

Stan środowiska na terenie gminy Głowno został określony jako dobry. W obszarze gminy nie zidentyfikowano obszarów zabudowy wymagających działań z zakresu przekształceń stanu środowiska (zagrożonych środowiskowo). W gminie nie ma potrzeby wyznaczenia nowych

terenów, stanowiących obszary relokacji zasobów budowlanych, związanej ze złym stanem środowiska naturalnego. W obszarze gminy Głowno nie występują szczególne zagrożenia wynikające z warunków naturalnych: nie wykazano obszarów zagrożonych ruchami masowymi i osuwisk, czy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią mogących zagrozić istniejącemu kompleksowi budowlanemu gminy. W analizowanej jednostce występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, nie mniej jednak nie obejmują one swoim zasięgiem istniejącego kompleksu budowlanego, a także projektowanego w planach miejscowych. Zauważa się jednak, że w planach miejscowych uwzględniono tereny zabudowy, które wg. zapisów treści planu znajdują się w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, co jest już nieaktualne (w wyniku ostatniej aktualizacji obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w systemie ISOK, tereny te nie są już zaliczane do obszarów).

W związku z powyższym, stwierdza się, iż stan środowiskowa nie determinuje konieczności wyznaczenia dodatkowych rezerw budowlanych.

Wytyczne wynikające z analiz ekonomicznych i społecznych

Analizy ekonomiczne i społeczne stanowią przedmiot uwarunkowań wynikających z warunków i jakości życia mieszkańców. Możliwe zapotrzebowanie na nową zabudowę mogą generować potrzeby gminy (zbiorowości lokalnej) lub potrzeby indywidualne (poszczególnych mieszkańców, inwestorów). Wnioski w sprawie zmian w polityce przestrzennej powinny być składane w trybie sporządzania zmiany studium i/lub planów miejscowych i rozpatrywane zgodnie z ustawowym trybem w procedurze sporządzania tych dokumentów. Niniejsza fragmentaryczna zmiana Studium jest wynikiem konieczności rozbudowy publicznego systemu usług z zakresu sportu i rekreacji – realizacji wielofunkcyjnego kompleksu sportowo-rekreacyjnego, celem zapewnienia mieszkańcom dostępu do nowoczesnego obiektu posiadającego wszystkie niezbędne urządzenia i elementy infrastruktury pozwalające na jego bezpieczne i komfortowe użytkowanie.

Wytyczne wynikające z analizy jakości życia w zakresie dostępności infrastruktury

W mieście Głowno dostępność do infrastruktury technicznej jest dobra, o czym świadczy wysoki wskaźnik zwodociągowania gminy oraz dobrze rozwinięta sieć elektroenergetyczna, kanalizacyjna, telekomunikacyjna i drogowa. Istniejące sieci infrastruktury mogą wymagać głównie remontu lub modernizacji, z wyjątkiem sieci kanalizacyjnej oraz drogowej (która wymaga również rozbudowy) – ich realizacja nie stanowi natomiast czynnika determinującego konieczność relokacji zabudowy oraz w konsekwencji wyznaczenia dodatkowych terenów pod realizację zabudowy.

Zauważa się jednak, że na terenie gminy Głowno baza publicznie dostępnych obiektów sportowych i rekreacyjnych jest niedostatecznie rozwinięta (występuje 1 boisko piłkarskie w obrębie Popów Głowieński) oraz jedna siłownia zewnętrzna. Dostępność do infrastruktury społecznej (ochrona zdrowia, edukacja, nauka, usługi administracyjne, komunikacja) oraz jej jakość na terenie gminy są dobre (jako jednostki wiejskiej o znaczeniu lokalnym). Zatem mając na uwadze powyższe uznać należy, że dalszy rozwój funkcji usługowej - infrastruktury społecznej, co prawda nie generuje w sposób bezpośredni konieczności wyznaczenia dodatkowych rezerw budowlanych, poza istniejącymi strukturami zabudowy, ale w celu zapewnienia możliwości podniesienia standardu zamieszkania/obsługi mieszkańców należy umożliwić rozwój wszystkich działów usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem usług z zakresy sportu i rekreacji, nawet poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Wytyczne wynikające z ruchu inwestycyjnego i budowlanego

W celu przeanalizowania ruchu inwestycyjnego, na potrzeby niniejszego bilansu, po stwierdzeniu, że na terenie całej gminy obowiązują ustalenia miejscowego planu

zagospodarowania przestrzennego, analizą objęto wydane pozwolenia na budowę, które wyrażają istniejący ruch inwestycyjny. Ponadto ww. pozwolenia skonfrontowano z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie oddanych do użytkowania budynków i innych wskaźników wyrażających również faktyczny ruch inwestycyjny.

Tab. Wydane pozwolenia na budowę wg rodzaju inwestycji i jej lokalizacji w latach 2016-2020 r.

Grupa, rodzaj inwestycji:	Budowa domu mieszkalnego	Budowa budynku gospodarczego	Budowa budynku produkcyjnego	Zabudowa usługowa	Budynki letniskowe	Powstawanie nowej zabudowy	Infrastruktura	Powstawanie nowych obiektów, urzędzeń	Rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, modernizacja	Rozbiórka	Przekształcenia istniejącej zabudowy	Razem:
Obszar:												
Albinów	1	2	0	0	0	3	2	2	1	0	1	6
Antoniew	2	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	4
Boczki Domaradzkie	2	2	0	0	0	4	3	3	1	0	1	8
Boczki Zarzeczne	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	2	4
Bronisławów	5	1	0	0	0	6	0	0	0	0	0	6
Chlebowice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dąbrowa	1	1	0	0	0	2	1	1	1	0	1	4
Domaradzyn	7	1	0	0	0	8	2	2	4	0	4	14
Feliksów	2	0	0	0	2	4	1	1	0	0	0	5
Gawronki	1	0	0	0	0	1	2	2	0	0	0	3
Glinnik	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Helenów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jasionna	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	2
Kadzielin	4	0	0	0	0	4	2	2	0	0	0	6
Kamień	5	3	0	0	0	8	2	2	3	3	6	16
Karasica	2	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	3
Karnków	1	1	0	0	1	3	1	1	0	1	1	5
Lubianków	6	2	0	0	0	8	5	5	4	1	5	18
Mąkolice	3	0	0	0	0	3	4	4	10	1	11	18
Mięsośnia	0	2	0	0	0	2	0	0	2	0	2	4
Ostrołęka	0	2	0	0	0	2	0	0	1	0	1	3
Popów Głowieński	2	2	0	0	0	4	2	2	1	1	2	8
Popówek Włociański	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	2
Rudniczek	3	0	0	0	0	3	3	3	0	0	0	6
Władysławów Popowski	1	2	0	0	0	3	0	0	2	0	2	5
Władysławów Bielawski	4	0	0	0	0	4	1	1	0	2	2	7
Wola Lubiankowska	3	2	0	0	0	5	2	2	5	1	6	13
Wola Mąkolska	7	3	0	0	0	10	2	2	5	0	5	17
Wola Zbrożkowa	3	1	0	1	0	5	2	2	4	2	6	13
Ziewanice	3	1	1	0	1	6	1	1	0	0	0	7
Piaski Rudnickie	6	1	0	0	0	7	4	4	1	0	1	12
Suma:	76	29	1	1	5	112	46	46	49	13	62	220

Źródło: Opracowanie własne

Tab. Wydane decyzje o pozwoleniu na budowę w latach 2016-2020 wg rodzaju inwestycji

Rodzaj Inwestycji wg grup inwestycji:	2016	2017	2018	2019	2020	Razem 2016-2020	% w grupie	% w całości
Budowa domu mieszkalnego	11	20	6	15	24	76	67,86	34,55
Budowa budynku gospodarczego	3	4	8	7	7	29	25,90	13,19
Budowa budynku produkcyjnego	0	0	1	0	0	1	0,45	0,45
Zabudowa usługowa	0	1	0	0	0	1	0,45	0,45
Budynki letniskowe	1	1	0	1	2	5	4,46	2,27
Powstawanie nowej zabudowy	15	26	15	23	33	112	100,00	50,91
Infrastruktura	7	16	6	9	8	46	100,00	20,91
Powstawanie nowych obiektów, urzędzeń	7	16	6	9	8	46	100,00	20,91
Rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, modernizacja	15	13	3	8	10	49	79,03	22,27
Rozbiórka	2	3	2	0	6	13	20,97	5,91
Przekształcenia istniejącej zabudowy	17	16	5	8	16	62	100,00	28,18
Razem:	39	58	26	40	57	220	-----	100,00

Źródło: Opracowanie własne

Po przeprowadzeniu analizy ruchu inwestycyjnego na obszarze gminy, opracowanej na podstawie wydanych pozwoleń na budowę w latach 2016-2020 stwierdza się, że na terenie Głowna wydawano rocznie średnio ok. 15 decyzji o pozwoleniu na budowę w wyniku których powstała nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz prawie 6 decyzji rocznie na budynki gospodarcze.

W przypadku funkcji usługowej i produkcyjnej, ruch inwestycyjny wyrażony poprzez weryfikację decyzji administracyjnych, jest niewielki – w analizowanym okresie wydano łącznie 2 decyzje, które dotyczyły pojedynczych obiektów. Ponadto na terenie gminy wydawano decyzję na lokalizację budynków letniskowych w ramach zabudowy rekreacji indywidualnej (średnio 1 decyzje rocznie).

W analizowanym okresie czasu zauważalny jest trend wzrostu ruchu inwestycyjnego do roku 2017 wraz z gwałtownym spadkiem w roku kolejnym - 2018 r. i sukcesywnym wzrostem, aż do roku 2020 r.

Według Danych GUS średnia powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w gminie Głowno w perspektywie 5 lat wzrosła z 137,6 m² w roku 2015 do 138,2m² w roku 2019r. (dane GUS nie obejmują roku 2020 r. w chwili dostępu do danych). W analizowanym okresie zaobserwowano jednak trend, w którym ww. wskaźnik wahał się pomiędzy kolejnymi latami o ponad 10m².

Tab. Analiza średniej powierzchni użytkowej 1 mieszkania oddanego do użytkowania w gminie Głowno (dane roczne)

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²]	137,6	127,1	138,4	124,8	138,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z danymi GUS w latach 2015-2019 oddano do użytkowania 66 budynków mieszkalnych jednorodzinnych o łącznej powierzchni użytkowej 8913 m². Zatem przyjąć można,

że rocznie powstawało 13 budynków mieszkalnych jednorodzinnych o średniej powierzchni użytkowej jednego z nich na poziomie ok. 135m². Zauważa się również, że w analizowanym okresie nie został oddany do użytkowania żaden budynek mieszkalny wielorodzinny (brak również decyzji o pozwoleniu na budowę) – co skutkuje przyjęciem, że na potrzeby niniejszego bilansu nie szacuje się zapotrzebowania na budynki wielorodzinne.

Tab. Nowe budynki mieszkalne jednorodzinne oddane do użytkowania w latach 2015 - 2019

Rok	Ilość	Powierzchnia użytkowa wszystkich budynków [m ²]	Średnia powierzchnia użytkowa jednego lokali mieszkalnego [m ²]
2015	14	1926	137,6
2016	10	1271	127,1
2017	9	1246	138,4
2018	17	2121	124,8
2019	16*	2349	146,8

*jeden budynek składał się z dwóch lokali mieszkalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Mając na uwadze podobny trend pomiędzy wydanymi pozwoleniami na budowę oraz ilością oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych jednorodzinnych, na potrzeby niniejszego bilansu przyjmuje się, że podstawę do obliczenia rocznego zapotrzebowania na powierzchnie użytkową dla zabudowy mieszkaniowej stanowi 15 budynków mieszkalnych o średniej powierzchni użytkowej jednego z nich na poziomie 150m². Mając na uwadze wzrost zamożności społeczeństwa oraz istniejące trendy panujące w budownictwie, przyjęcie takiej wartości wskaźnika jest uzasadnione.

Przy uwzględnieniu powyższych założeń zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może wynieść 2250m² rocznie (średnia powierzchnia użytkowa nowego mieszkania - 150m² pomnożona przez przyjętą ilość nowych budynków - 15 szt.). Szacując potrzeby mieszkaniowe, w oparciu o podaną wielkość, zapotrzebowanie na nową zabudowę w perspektywie długoterminowej (do 2050 r.) wyliczono z podziałem na okresy 5-cio letnie (zgodnie z tabelą poniżej).

Tab. Analiza zapotrzebowania na nową powierzchnie użytkową dla zabudowy mieszkaniowej do 2050 r.

Perspektywa długoterminowa (lata)	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Powierzchnia użytkowa doszacowana o wielkość, wynikającą z niepewności procesów rozwojowych (m ²)	
		20%	-20%
5 lat – do 2025 r.	11250	13500	9000
10 lat – do 2030 r.	22500	27000	18000
15 lat – do 2035 r.	33750	40500	27000
20 lat – do 2040 r.	45000	54000	36000
25 lat – do 2045 r.	56250	67500	45000
30 lat – do 2050 r.	67500	81000	54000

Źródło: Opracowanie własne

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, analizowane w oparciu o ruch inwestycyjny wynosić może 81 000 m² powierzchni użytkowej zabudowy

(wartość doszacowana o wskaźnik wyrażający zwiększony ruch inwestycyjny – zwiększony o 20%).

W związku z faktem, że na terenie gminy w analizowanym okresie wydano wyłącznie 1 decyzje w wyniku, której może powstać 1 budynek usługowy, przeanalizowano również ruch inwestycyjny wyrażony w ilości budynków oddanych do użytkowania i rozbudowywanych (dane GUS).

Tab. Nowe budynki usługowe oddane do użytkowania w latach 2015 -2019

		Lata 2015-2019				
		Rodzaj zabudowy	Nowe budynki		Rozbudowa istniejących budynków	
			Ilość	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Ilość	Powierzchnia użytkowa (m ²)
Funkcja zabudowy	zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	1	271	0	0	
	budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	0	0	1	227	
	ogólnodostępne obiekty kulturalne	2	524	0	0	
Razem:		3	795	1	227	
Średnia (rok):		0,6	159	0,4	45,4	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Z powyższej tabeli należy wysnuć wniosek, iż ruch inwestycyjny z zakresu zabudowy usługowej na terenie gminy jest znikomy – oddano do użytkowania 3 budynki usługowe (w tym w dotyczyły usług z zakresu usług publicznych) oraz rozbudowano 1 istniejący budynek usługowy. W związku z powyższym dla obiektów usługowych przyjmuje się, że zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową wynosić może do 15% zapotrzebowania obliczonego dla zabudowy mieszkaniowej. Zdecydowano się na taki wskaźnik, ze względu na konieczność umożliwienia realizacji wielofunkcyjnego rozwoju gminy, który wynika z przyjętej strategii rozwoju oraz ogólnokrajowego trendu zwiększania się udziału funkcji usługowej w strukturze funkcjonalnej gmin wiejskich – w tym szczególnie podmiejskich za jaką uznać należy gminę Głowno. Przyjęcie wyższego wskaźnika byłoby nieuzasadnione, ponieważ większość istniejącej funkcji usługowej na terenie gminy zlokalizowana jest jako funkcja uzupełniająca w budynkach mieszkalnych.

Wskazuje się jednocześnie, że w gminie Głowno dostępność do usług z zakresu usług społecznych np. edukacji, kultury, ochrony zdrowia itp. jest dobra (w odniesieniu do jednostki wiejskiej, jaką stanowi gmina Głowno), zatem zapotrzebowanie na funkcję usługową szacuje się łącznie, bez wyodrębniania na rodzaj zabudowy.

Zgodnie z powyższymi założeniami zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową roczne wynosi ok. 464m² (wartość doszacowana o 10%).

Tab. Analiza zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową dla zabudowy usługowej do 2050 r.

Perspektywa długoterminowa (lata)	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Powierzchnia użytkowa doszacowana o wielkość, wynikającą z niepewności procesów rozwojowych (m ²)	
		10%	-10%
5 lat – do 2025 r.	1688	1856	1519
10 lat – do 2030 r.	3375	3713	3038
15 lat – do 2035 r.	5063	5569	4556
20 lat – do 2040 r.	6750	7425	6075
25 lat – do 2045 r.	8438	9281	7594
30 lat – do 2050 r.	10125	11138	9113

Źródło: Opracowanie własne

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową w gminie Głowno analizowane w oparciu o ruch inwestycyjny wynosić może 11 138 m² powierzchni użytkowej zabudowy (wartość doszacowana o 10%).

W przypadku oszacowania zapotrzebowania na tereny budowlane o funkcji produkcyjnej, zdecydowano się na wprowadzenie podziału ww. funkcji na: drobną funkcję produkcyjną i rzemieślniczą wraz z produkcyjną w gospodarstwach rolnych oraz wielkoobszarowe tereny produkcyjne, składów i magazynów związanych z działaniem dużych zakładów/centr logistyczno-magazynowych.

Ze względu na wciąż dominujący wiejski charakter gminy, przyjmuje się, że w przyszłości zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy produkcyjnej (drobna produkcja, rzemiosło, produkcja w gospodarstwach rolnych)

W analizowanym okresie wydano 1 pozwolenie na budowę w obrębie Ziewanice. Dane GUS w zakresie powstania nowych obiektów z tego rodzaju zabudowy wskazują natomiast na powstanie 1 obiektu o powierzchni użytkowej 388m² oraz rozbudowie 1 obiektu o powierzchni 886m², co pozwala na stwierdzenie, że ruch budowlany w zakresie zabudowy produkcyjnej jest znikomy, tak jak w przypadku zabudowy usługowej. Nie mniej jednak zauważyć należy, że na terenie gminy funkcjonuje zabudowa przemysłowa, która może wymagać rozbudowy na terenach bezpośrednio graniczących z istniejącymi zakładami. Zauważa się również, że ze względu na wciąż dominujący wiejski charakter gminy, przyjęc należy, że w przyszłości zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy produkcyjnej (drobna produkcja, rzemiosło, produkcja w gospodarstwach rolnych) wynosić będzie 20% powierzchni oszacowanej dla funkcji mieszkaniowej. Przyjęcie takiej wielkości wskaźnika nie wpłynie negatywnie na możliwości inwestycyjne na terenie gminy oraz w konsekwencji nie przyczyni się do zahamowania procesu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy – zagwarantują natomiast możliwość wielofunkcyjnego rozwoju jednostki wiejskiej.

Tab. Analiza zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową dla zabudowy produkcyjnej do 2050 r. (drobna produkcja, rzemiosło, produkcja w gospodarstwach rolnych)

Perspektywa długoterminowa (lata)	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Powierzchnia użytkowa doszacowana o wielkość, wynikającą z niepewności procesów rozwojowych (m ²)	
		10%	-10%
5 lat – do 2025 r.	2250	2475	2025
10 lat – do 2030 r.	4500	4950	4050
15 lat – do 2035 r.	6750	7425	6075

20 lat – do 2040 r.	9000	9900	8100
25 lat – do 2045 r.	11250	12375	10125
30 lat – do 2050 r.	13500	14850	12150

Źródło: Opracowanie własne

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną w gminie Głowno analizowane w oparciu o ruch inwestycyjny wynosić może 14 850 m² powierzchni użytkowej zabudowy (wartość doszacowana o 10%).

W celu oszacowania możliwego zapotrzebowania na tereny zabudowy wielkopowierzchniowej produkcji (wraz ze składami i magazynami), dokonano analizy tej zabudowy w obszarze gminy oraz sąsiednim. Na terenie gminy nie występuję żaden duży zakład produkcyjny, czy też kompleks składów i magazynów. Ze względu na specyfikę rozpatrywanego przeznaczenia terenu, uzasadnione jest objęcie analizą tereny wokół gminy. Tym samym zauważyć należy, że w przypadku dużych zakładów produkcyjnych/centr logistycznych przy wyborze ich lokalizacji dużą rolę odgrywa ich lokalizacja, ale w odniesieniu do lokalizacji względem granic kraju/rynku zbytu. Zatem objęcie analizą obszarów poza granicami gminy znajduje uzasadnienie – pozwoli na weryfikację parametrów i charakteru zabudowy znajdującej się w regionie. Przyjęcie do analizy obszarów, nie jest natomiast dobrowolne. Na potrzeby niniejszej analizy rozpatrywano zarówno część Miejską gminy Głowno, jak i ośrodki miejskie i wiejskie w kierunku południowo wschodnim – zgodnie z przebiegiem drogi krajowej oraz autostrady, które stanowią „osie” rozwoju omawianego rodzaju zabudowy. W sąsiedztwie gminy występuję pojedyncze duże zakłady produkcyjne m.in w mieście Głowno: zakład produkcyjny ZAMET Głowno (powierzchnia ok. 3ha, powierzchni zabudowy ok. 1,4ha), Mitmar Sp. z o.o. (powierzchnia ok. 6ha, powierzchnia zabudowy ok. 1,2ha), Solan S.A. (powierzchnia ok. 9ha, powierzchnia zabudowy ok. 2ha). W Strykowie zlokalizowane są natomiast: centrum logistyczne Tulipan Park Stryków (powierzchnia ok. 57ha, powierzchnia zabudowy ok. 27ha), centrum logistyczne firm: Prologis Park Stryków, Geis Global Logistic, H&M/Arvato (powierzchnia ok. 43ha, powierzchnia zabudowy ok. 12ha). Z powyższej analizy wynika, że koncentracja ww. zabudowy występuję w gminie Stryków, na terenie której krzyżuje się autostrada A2 z drogą krajową nr 14 (dla lokalizacji ww. zabudowy nie bez znaczenia jest również bliskość skrzyżowania autostrady A1 z A2). Wraz ze wzrostem odległości zabudowa produkcyjna/magazynowo-składowa obejmują mniejsze powierzchnie terenu. Nie mniej jednak gmina Głowno znajduje się w sąsiedztwie drogi krajowej nr 14 (najbliższy wjazd na autostradę A1 znajduje się w Strykowie, zatem to drogę krajową nr 14 uznaje się za najważniejszy element komunikacyjny decydujący o ew. usytuowaniu wielkopowierzchniowego centrum logistycznego/produkcyjnego), zatem w perspektywie kilkudziesięciu lat należy przewidzieć rezerwę terenu pod realizację omawianej zabudowy.

Oszacowanie natomiast ew. zapotrzebowania na ww. tereny określone w powierzchni zabudowy użytkowej jest wyjątkowo trudne, ze względu na małą częstotliwość lokalizacji podobnych obiektów, na co wpływ ma nie tylko polityka lokalnych władz, ale często i międzynarodowa (pozostałe warunki lokalizacyjne jak np. ekonomiczne często również zależą od sytuacji w kraju i na świecie). Mając na uwadze panujący trend jakim jest lokalizacja wielkopowierzchniowych zakładów produkcyjnych/logistycznych na terenie kraju (głównie w jego centralnej części), przyjęć można na potrzeby niniejszej analizy, że w okresie 10 lat może wystąpić zapotrzebowanie na jeden taki obiekt o powierzchni 10ha i powierzchni użytkowej 4,2 ha (42000m²). W perspektywie 30 lat da to 30 ha na których można będzie zrealizować 138 600 m² (wartość doszacowana o 10% wynikająca z niepewności procesów rozwojowych).

Tab. Analiza zapotrzebowania na nową powierzchnie użytkową dla wielkopowierzchniowej zabudowy produkcyjnej do 2050 r. (w tym składów i magazynów)

Perspektywa długoterminowa (lata)	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Powierzchnia użytkowa doszacowana o wielkość, wynikającą z niepewności procesów rozwojowych (m ²)	
		10%	-10%
5 lat – do 2025 r.	21000	23100	18900
10 lat – do 2030 r.	42000	46200	37800
15 lat – do 2035 r.	63000	69300	56700
20 lat – do 2040 r.	84000	92400	75600
25 lat – do 2045 r.	105000	115500	94500
30 lat – do 2050 r.	126000	138600	113400

Źródło: Opracowanie własne

Maksymalne zapotrzebowanie na nową wielkopowierzchniową zabudowę produkcyjną w gminie Głowno analizowane w oparciu o ruch inwestycyjny wynosić może 138 600 m² powierzchni użytkowej zabudowy (wartość doszacowana o 10%).

Ostatnim rodzajem zabudowy, dla którego zostanie oszacowane zapotrzebowanie na powierzchnie użytkową jest zabudowa rekreacji indywidualnej. Z analizy ruchu inwestycyjnego wyrażonego w ilości wydanych pozwoleń na budowę wynika, że rocznie wydaje się 1 decyzję pozwalającą na realizację budynku letniskowego w ramach zabudowy rekreacji indywidualnej. Na potrzeby niniejszej analizy przyjmuje się, że taka zabudowa może powstać na działce nie mniejszej niż 1000m² i będzie posiadała powierzchnie użytkową 50m². Powyższe założenie wynika bezpośrednio z ustaleń planów miejscowych, które określają minimalną powierzchnie działki budowlanej dla zabudowy rekreacji indywidualnej właśnie na 1000m² (gmina posiada pełne pokrycie planami miejscowymi). Przyjęcie natomiast wielkości powierzchni użytkowej przedmiotowego budynku podyktowane jest ustaleniem wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej w planie (min. 70%) oraz faktem, że planowana zabudowa ma służyć okresowemu wypoczynkowi, co z kolei ogranicza znacznie wymaganą powierzchnie użytkową nowych budynków.

Zgodnie z powyższymi założeniami zapotrzebowanie na nową zabudowę rekreacji indywidualnej rocznie wynosi ok. 65m² (wartość doszacowana o 30%, ze względu charakter zabudowy oraz niepewność procesów rozwojowych).

Tab. Analiza zapotrzebowania na nową powierzchnie użytkową dla zabudowy rekreacji indywidualnej do 2050 r.

Perspektywa długoterminowa (lata)	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Powierzchnia użytkowa doszacowana o wielkość, wynikającą z niepewności procesów rozwojowych (m ²)	
		30%	-30%
5 lat – do 2025 r.	250	325	175
10 lat – do 2030 r.	500	650	350
15 lat – do 2035 r.	750	975	525
20 lat – do 2040 r.	1000	1300	700
25 lat – do 2045 r.	1250	1625	875
30 lat – do 2050 r.	1500	1950	1050

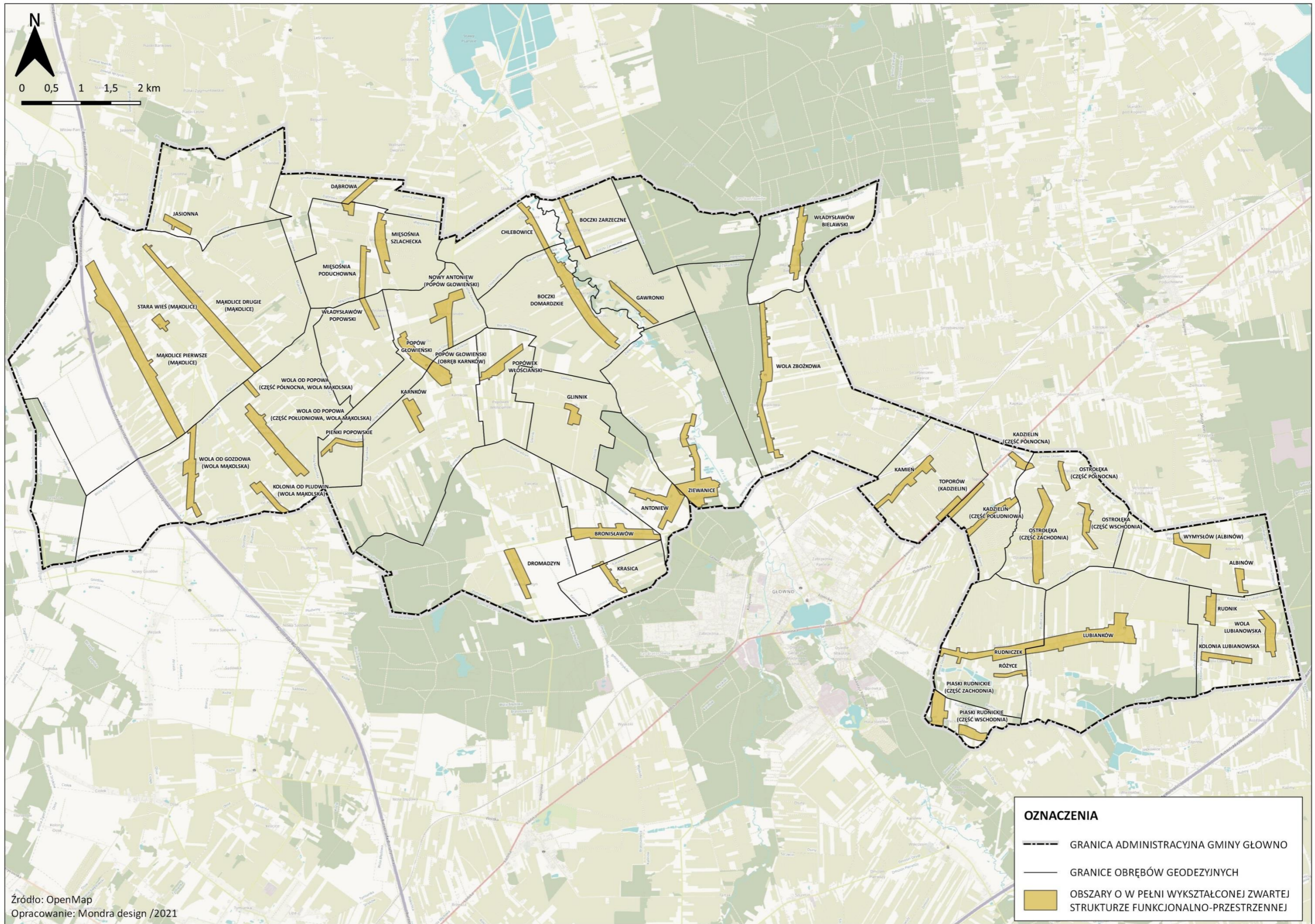
Źródło: Opracowanie własne

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę rekreacji indywidualnej w gminie Głowno analizowane w oparciu o ruch inwestycyjny wynosić może 1 950 m² powierzchni użytkowej zabudowy (wartość doszacowana o 30%).

Powyższe analizy są analizami szacunkowymi, opartymi wyłącznie o 2 wskaźniki (średnia powierzchnie użytkowe nowej zabudowy oraz średnią ilość nowych obiektów). Ich celem jest określenie wielkości trendu, związanego z zapotrzebowaniem na powierzchnię użytkową, w perspektywie długoterminowej. Obejmują one zarówno tereny już zurbanizowane (dogęszczenie istniejącej zabudowy, wymiana istniejącej zabudowy) jak i tereny nieprzekształcone, na których wystąpiła w ostatnich latach chęć inwestycyjna w zakresie budownictwa.

XIV.7.2. Chłonność terenów niezainwestowanych w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Na potrzeby oszacowania chłonności inwestycyjnej terenów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w pierwszym etapie analizy przystąpiono do weryfikacji struktury zagospodarowania gminy Głowno. W jej wyniku określono obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, której zasięgi przedstawiono na poniższej rycinie.

Rys. Granice obszarów o w pełni wykształczonej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne

Zauważa się również, że zarówno na terenach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jak i pozostałych terenach administracyjnych gminy Głowno obowiązują ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z czym oszacowanie chłonności niezainwestowanych terenów w granicach ww. obszarów oparto o przeznaczenie terenu określone w planach miejscowych.

W kolejnym etapie przeanalizowano rozmieszczenie obecnego zainwestowania i wytypowano obszary wolne od zabudowy, których cechy takie jak np.: geometria działki lub jej fragmentu, dostęp do drogi publicznej, przeznaczenie w planie miejscowym (cały obszar gminy objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego) itp. pozwalają na hipotetyczne zrealizowanie nowej zabudowy. Wyniki przeprowadzonego procesu przedstawia tabela zawarta poniżej. Ponadto oszacowane powierzchnie terenów wolnych od zabudowy pomniejszono o współczynnik korygujący na poziomie 20%, wyrażający możliwą niepewność inwestycyjną związaną m.in. z niechęcią zbycia nieruchomości przez obecnych właścicieli, czy też niechęcią do realizacji zabudowy na zapleczach urządzonych nieruchomości (tzw. druga linia zabudowy).

Tab. Rezerwy terenów możliwych do zabudowy z podziałem na funkcje zabudowy w obszarach o w pełni wykształconych zwartych strukturach funkcjonalno-przestrzennych

L. P	Nazwa jednostki osadniczej	Przeznaczenie terenu w MPZP											
		Zabudowa mieszkaniowa				Zabudowa usługowa				Zabudowa Produkcyjna		Zabudowa letniskowa	
		MN	RM/MN	MN/U*	suma:***	U	UP	MN/U**	suma:***	P	suma:***	ML	suma:***
1	Albinów	0,47 51	0,4993	-	0,7795	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
2	Antoniew	1,20 42	-	-	0,9634	1,2288	-	-	0,9830	-	0,0000	-	0,0000
3	Boczki Zarzeczne	2,30 89	5,3144	0,124 6	6,1984	-	-	0,0312	0,0249	-	0,0000	-	0,0000
4	Boczki Domardzkie	3,25 14	10,016 4	-	10,6142	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
5	Bronisławów	2,12 85	11,000 1	-	10,5029	-	0,7558	-	0,6046	0,2406	0,1925	-	0,0000
6	Chlebowice	-	1,9713	-	1,5770	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
7	Dąbrowa	-	4,0397	-	3,2318	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
8	Dromadzyn	-	7,7933	-	6,2346	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
9	Gawronki	-	3,8302	-	3,0642	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
10	Glinnik	-	-	-	0,0000	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
11	Jasionna	-	2,1698	-	1,7358	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
12	Kadzielin (część południowa)	-	2,0959	-	1,6767	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
13	Kadzielin (część północna)	0,28 22	1,2462	-	1,2227	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
14	Kamień	0,69 67	6,5213	-	5,7744	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
15	Karnków	-	4,3607	-	3,4886	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
16	Kolonia Lubianowsk	-	1,9765	-	1,5812	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000

	a												
17	Kolonia od Pludwin (Wola Mąkolska)	0,53 63	1,2931	-	1,4635	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
18	Krasica	0,17 25	1,1626	-	1,0681	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
19	Lubianków	2,60 92	10,978 7	-	10,8703	-	0,8262	-	0,6610	0,1599	0,1279	-	0,0000
20	Mąkolice Drugie (Mąkolice)	16,1 758	16,758 8	-	26,3477	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
21	Mąkolice Pierwsze (Mąkolice)	0,58 63	18,465 4	-	15,2414	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
22	Mięsośnia Poduchowna	-	4,8872	-	3,9098	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
23	Mięsośnia Szlachecka	0,21 53	4,9574	-	4,1382	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
24	Nowy Antoniew (Popów Głowieński)	0,80 24	5,1646	-	4,7736	-	0,5328	-	0,4262	-	0,4262	-	0,0000
25	Ostrołęka (część północna)	-	2,2215	-	1,7772	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
26	Ostrołęka (część wschodnia)	0,79 72	2,0323	-	2,2636	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
27	Ostrołęka (część zachodnia)	4,12 53	8,0749	-	9,7602	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
28	Piaski Rudnickie (część wschodnia)	-	4,3085	-	3,4468	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
29	Piaski Rudnickie (część zachodnia)	0,57 94	5,4712	-	4,8405	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
30	Pieńki Popowskie	-	2,6932	-	2,1546	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
31	Popów Głowieński	0,16 20	4,6521	-	3,8513	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
32	Popów Głowieński (obręb Karnków)	-	6,1536	-	4,9229	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
33	Popówek Włosciański	-	5,4031	-	4,3225	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
34	Różyce	-	1,6614	-	1,3291	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
35	Rudniczek	-	7,8685	-	6,2948	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
36	Rudnik	-	4,5501	-	3,6401	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
37	Stara Wieś (Mąkolice)	-	0,8050	-	0,6440	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
38	Toporów (Kadzielin)	-	2,5239	-	2,0191	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
39	Władysławów w Bielawski	0,20 79	4,7989	-	4,0054	-	-	-	0,0000	-	0,0000	0,60 46	0,4837

40	Władysław w Popowski	-	2,0658	-	1,6526	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
41	Wola Lubianowska	-	5,9672	-	4,7738	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
42	Wola od Gozdowa (Wola Mąkolska)	-	6,7577	-	5,4062	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
43	Wola od Popowa (część południowa, Wola Mąkolska)	-	11,2488	-	8,9990	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
44	Wola od Popowa (część północna, Wola Mąkolska)	-	0,2454	-	0,1963	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
45	Wola Zbożkowa	0,3693	3,5138	-	3,1065	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
46	Wymysłów (Albinów)	-	4,7456	-	3,7965	-	-	-	0,0000	-	0,0000	-	0,0000
47	Ziewanice	-	6,283	-	5,0264	2,7930	-	-	2,2344	0,9740	0,7792	-	0,0000
Suma:		37,6859	230,5484	0,1246	214,6872	4,0218	2,1148	0,0312	4,9342	1,3745	1,5258	0,6046	0,4837

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

MN/RM – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej

MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

U – tereny zabudowy usługowej

UP – tereny zabudowy usług z zakresu usług publicznych

P – tereny zabudowy produkcyjnej

ML – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej

** dla funkcji mieszkaniowej przyjęto udział na poziomie 80%*

***dla funkcji usługowej przyjęto udział na poziomie 20%*

****współczynnik korygujący na poziomie -20% wyraża możliwą niepewność inwestycyjną związaną m.in. z niechęcią zbycia nieruchomości przez obecnych właścicieli.*

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z tabelą powyżej, w ramach możliwego zainwestowania rezerw terenowych wyodrębniono 4 główne grupy terenów: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy usługowej, zabudowy produkcyjnej oraz zabudowy rekreacji indywidualnej. Grupy z kolei zostały rozdzielone na podgrupy ze względu na przeznaczenia terenów nadane przez obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym, że plany miejscowe dopuszczają możliwość realizacji różnych funkcji na jednym terenie, podczas klasyfikacji podgrup do grup kierowano się zasadą, że nadrzędną funkcją terenu jest zabudowa mieszkaniowa, co wynika zarówno z przeważającego użytkowania terenu jak i charakteru omawianej jednostki.

Wśród terenów wolnych od zainwestowania w obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej pod względem udziału w ich całkowitej powierzchni dominują tereny zabudowy mieszkaniowej stanowiące udział ok. 96,8% (ok. 214 ha). Tereny, na obszarach których możliwa jest realizacja zabudowy usługowej stanowią udział niecałych 2,3% (4,93 ha) w ogólnej powierzchni rezerw budowlanych. Pozostałe tereny stanowią rezerwy pod funkcję produkcyjną - ok. 0,7% i rekreacji indywidualnej – ok. 0,2%.

Łączne rezerwy terenowe po uwzględnieniu współczynnika korygującego wynoszą ponad 221 ha.

W celu określenia szacunkowych zasobów budowlanych dla funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej wyrażonych w m² powierzchni użytkowej posłużono się danymi z Bazy Obiektów Topograficznych pozyskanej z Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, na podstawie, której oszacowano średnią powierzchnię działki zabudowanej budynkiem mieszkalnym zgodnie z poniższą tabelą.

Tab. Określenie średniej powierzchni działki zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny.

Obszar zabudowy	Ilość	Całkowita powierzchnia [ha]	Średnia powierzchnia działki budowlanej [ha]
	1455	340,8359	0,2342

Źródło: Opracowanie własne

Określona średnia powierzchnia terenu zainwestowanego w ramach pojedynczej zabudowy mieszkaniowej (w tym mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej) dla terenu gminy jest względnie wysoka – wynosi 0,2342 ha, co wynika z przeważającego wiejskiego charakteru gminy. Mając jednak na uwadze, że w ostatnich latach trendem jest realizacja zabudowy mieszkaniowej na mniejszych obszarach, na potrzeby niniejszego bilansu przyjmuje się, że na działce o powierzchni 0,2000 ha może powstać budynek o powierzchni użytkowej 150m² (wg. analizy w okresie 2015-2019 oddano do użytkowania średnio rocznie 13 budynków mieszkalnych jednorodzinnych o średniej powierzchni użytkowej budynku 135m²).

Przyjęte wartości oznaczają, że wskaźnik powierzchni zabudowy do działki budowlanej, nawet przyjmując, że nowy budynek będzie jednokondygnacyjny, nie przekroczy 10% (przyjmuje się, że powierzchnia użytkowa zabudowy wynosi 75% powierzchni całkowitej zabudowy). Mając na uwadze, że obowiązujące plany miejscowe ustalają wyższe wskaźniki, przyjęcie powyższych wartości znajduje uzasadnienie.

W celu oszacowania nowej powierzchni użytkowej zabudowy usługowej przyjmuje się, że na działce o powierzchni 1000m² można zrealizować 310m² nowej powierzchni użytkowej. Przyjęte wartości oznaczają, że wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej, nawet przyjmując, że nowy budynek będzie jednokondygnacyjny, wyniesie do 40% (przyjmuje się, że powierzchnia użytkowa zabudowy wynosi 80% powierzchni całkowitej zabudowy – wskaźnik jest większy niż ustalony dla funkcji mieszkalnej, ze względu na inny rodzaj zabudowy).

Dla funkcji produkcyjnej przyjmuje się natomiast, że na działce o powierzchni 2000m² powstać może 640 m² nowej powierzchni użytkowej. Przyjęte wartości pozwalają zatem na realizację wskaźnika powierzchni zabudowy do powierzchni terenu inwestycji na poziomie do 40% (przyjmuje się, że powierzchnia użytkowa zabudowy wynosi 80% powierzchni całkowitej zabudowy). Ponadto ustalenia obowiązujących planów miejscowych pozwalają na przyjęcie ww. wskaźników.

Dla zabudowy rekreacji indywidualnej przyjmuje się natomiast, że nowa powierzchnia działki budowlanej nie może być mniejsza niż 1000m², a powierzchnia użytkowa planowanego budynku nie przekroczy 50m² (parametr powierzchni działki wynika wprost z ustaleń ujętych w obowiązujących planach miejscowych).

Tab. Możliwa do uzyskania powierzchnia użytkowa nowej zabudowy w obszarze o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

L.p.	Nazwa jednostki osadniczej	Możliwa do uzyskania nowa powierzchnia użytkowa zabudowy (m ²)			
		Zabudowa mieszkaniowa	Zabudowa usługowa	Zabudowa produkcyjna	Zabudowa letniskowa
1	Albinów	584,64	0,00	0,00	0,00
2	Antoniew	722,52	3047,42	0,00	0,00
3	Boczki Zarzeczne	4648,76	77,28	0,00	0,00
4	Boczki Domardzkie	7960,68	0,00	0,00	0,00
5	Bronisławów	7877,16	1874,38	615,94	0,00
6	Chlebowice	1182,78	0,00	0,00	0,00
7	Dąbrowa	2423,82	0,00	0,00	0,00
8	Dromadzyn	4675,98	0,00	0,00	0,00
9	Gawronki	2298,12	0,00	0,00	0,00
10	Glinnik	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Jasionna	1301,88	0,00	0,00	0,00
12	Kadzielin (część południowa)	1257,54	0,00	0,00	0,00
13	Kadzielin (część północna)	917,04	0,00	0,00	0,00
14	Kamień	4330,80	0,00	0,00	0,00
15	Karnków	2616,42	0,00	0,00	0,00
16	Kolonia Lubianowska	1185,90	0,00	0,00	0,00
17	Kolonia od Pludwin (Wola Mąkolska)	1097,64	0,00	0,00	0,00
18	Krasica	801,06	0,00	0,00	0,00
19	Lubianków	8152,74	2048,98	409,34	0,00
20	Mąkolice Drugie (Mąkolice)	19760,76	0,00	0,00	0,00
21	Mąkolice Pierwsze (Mąkolice)	11431,02	0,00	0,00	0,00
22	Mięsośnia Poduchowna	2932,32	0,00	0,00	0,00
23	Mięsośnia Szlachecka	3103,62	0,00	0,00	0,00
24	Nowy Antoniew (Popów Głowieński)	3580,20	1321,34	1363,97	0,00
25	Ostrołęka (część północna)	1332,90	0,00	0,00	0,00
26	Ostrołęka (część wschodnia)	1697,70	0,00	0,00	0,00
27	Ostrołęka (część zachodnia)	7320,12	0,00	0,00	0,00
28	Piaski Rudnickie (część wschodnia)	2585,10	0,00	0,00	0,00
29	Piaski Rudnickie (część zachodnia)	3630,36	0,00	0,00	0,00
30	Pieńki Popowskie	1615,92	0,00	0,00	0,00
31	Popów Głowieński	2888,46	0,00	0,00	0,00
32	Popów Głowieński (obręb Karnków)	3692,16	0,00	0,00	0,00
33	Popówek Włościański	3241,86	0,00	0,00	0,00
34	Różyce	996,84	0,00	0,00	0,00
35	Rudniczek	4721,10	0,00	0,00	0,00
36	Rudnik	2730,06	0,00	0,00	0,00
37	Stara Wieś (Mąkolice)	483,00	0,00	0,00	0,00
38	Toporów (Kadzielin)	1514,34	0,00	0,00	0,00
39	Władysławów Bielawski	3004,08	0,00	0,00	241,84
40	Władysławów Popowski	1239,48	0,00	0,00	0,00

41	Wola Lubianowska	3580,32	0,00	0,00	0,00
42	Wola od Gozdowa (Wola Mąkolska)	4054,62	0,00	0,00	0,00
43	Wola od Popowa (część południowa, Wola Mąkolska)	6749,28	0,00	0,00	0,00
44	Wola od Popowa (część północna, Wola Mąkolska)	147,24	0,00	0,00	0,00
45	Wola Zbożkowa	2329,86	0,00	0,00	0,00
46	Wymysłów (Albinów)	2847,36	0,00	0,00	0,00
47	Ziewanice	3769,80	6926,64	2493,44	0,00
Suma		161015,36	15296,04	4882,69	241,84

Źródło: Opracowanie własne

W granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej Główno znajduje się ponad 221 ha rezerw budowlanych, pozwalających na realizację ok. 161 015 m² nowej powierzchni użytkowej w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, ok. 15 296 m² w zabudowie usługowej, 4 882 m² w zabudowie produkcyjnej oraz ok. 241m² w zabudowie rekreacji indywidualnej.

XIV.7.3. Chłonność terenów niezainwestowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę zlokalizowanych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Kolejnym etapem niniejszego bilansu było oszacowanie możliwej do uzyskania nowej powierzchni użytkowej zabudowy z podziałem na funkcję poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i przeznaczonych na ten cel w obowiązujących planach miejscowych. Dokonano tego w tożsamy sposób, co w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze – przyjęto jednakowy schemat czynności, odnosząc się jednak do obszarów znajdujących się poza wyznaczonymi obszarami zwartej zabudowy.

Tab. Rezerwy terenów możliwych do zabudowy z podziałem na funkcje zabudowy poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Funkcja zabudowy	Przeznaczenie wg MPZP	Rezerwy na terenach wolnych od zainwestowania [ha]	Powierzchnia terenów z uwzględnieniem współczynnika korygującego*** [ha]
Zabudowa mieszkaniowa	MN	167,1344	133,7075
	MN/RM	153,1392	122,5114
	RM	28,9446	23,1557
	MN/U*	2,4736	1,9789
	MN/ML**	4,2132	3,3706
Suma:		355,9050	284,7240
Zabudowa usługowa	U	77,6172	62,0938
	MN/U*	0,6184	0,4947
Suma:		78,2356	62,5885
Zabudowa Produkcyjna	P	2,9670	2,3736
Suma:		2,9670	2,3736
Zabudowa letniskowa	ML	77,1348	61,7078
	MN/ML**	4,2132	3,3706
Suma:		81,3480	65,0784

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

MN/RM – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej
 RM – tereny zabudowy zagrodowej
 MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
 MN/ML – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej
 U – tereny zabudowy usługowej
 P – tereny zabudowy produkcyjnej
 ML – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej

* Przyjęto udział terenów dla zabudowy mieszkaniowej - 80%, dla zabudowy usługowej – 20%

** Przyjęto udział terenów dla zabudowy mieszkaniowej -50%, dla zabudowy rekreacji indywidualnej -50%

*** Współczynnik korygujący na poziomie -20% wyraża możliwą niepewność inwestycyjną związaną m.in. z niechęcią zbycia nieruchomości przez obecnych właścicieli.

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawiona powyżej struktura rezerw budowlanych różni się w sposób znaczący od struktury rezerw budowlanych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, co pośrednio dowodzi, trafności dokonanego podziału. W niniejszej strukturze również dominują rezerwy zabudowy pod funkcję mieszkaniową jednorodziną, ale stanowią one niecałe 69% rezerw. Drugim co do wielkości udziałem charakteryzują się rezerwy terenów usługowych i rekreacji indywidualnej - udział każdej z grup ok. 15%. Zabudowa produkcyjna stanowi natomiast udział ok. 0,5% względem wszystkich rezerw terenów poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Tab. Możliwa do uzyskania powierzchnia użytkowa nowej zabudowy poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Funkcja zabudowy	Przeznaczenie wg MPZP	Powierzchnia terenów z uwzględnieniem współczynnika korygującego*** [ha]	Możliwa do uzyskania powierzchnia użytkowa zabudowy [m ²]
Zabudowa mieszkaniowa	MN	133,7075	100280,64
	MN/RM	122,5114	91883,52
	RM	23,1559	17366,76
	MN/U*	1,97888	1484,16
	MN/ML**	3,3706	2527,92
Suma:		284,7240	213543,00
Zabudowa usługowa	U	62,0938	192490,66
	MN/U*	0,4947	1533,63
Suma:		62,5885	194024,29
Zabudowa Produkcyjna	P	2,3736	7595,52
Suma:		2,3736	7595,52
Zabudowa letniskowa	ML	61,7078	30853,92
	MN/ML**	3,3706	1685,28
Suma:		65,0784	32539,20

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
 MN/RM – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej
 RM – tereny zabudowy zagrodowej
 MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
 MN/ML – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej
 U – tereny zabudowy usługowej
 P – tereny zabudowy produkcyjnej
 ML – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej

* Przyjęto udział terenów dla zabudowy mieszkaniowej - 80%, dla zabudowy usługowej – 20%

**** Przyjęto udział terenów dla zabudowy mieszkaniowej -50%, dla zabudowy rekreacji indywidualnej -50%**
***** Współczynnik korygujący na poziomie -20% wyraża możliwą niepewność inwestycyjną związaną m.in. z niechęcią zbycia nieruchomości przez obecnych właścicieli**

Źródło: Opracowanie własne

W obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, znajdujących się poza obszarem o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej można usytuować ponad 213 tys m² nowej powierzchni użytkowej w zabudowie mieszkaniowej, ponad 194 tys m² w zabudowy usługowej, ponad 7 tys m² nowej powierzchni użytkowej w zabudowie produkcyjnej oraz ok. 32tys m² nowej powierzchni użytkowej w zabudowie rekreacji indywidualnej.

XIV.7.4. Podsumowanie – porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni użytkowych

Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz terenów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych – Art. 10 ust 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741).

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy wyznaczonej w granicach obszarów o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i w miejscowych planach zagospodarowani przestrzennego dla funkcji: mieszkaniowej, usługowej oraz rekreacji indywidualnej. Rezerwy terenów są natomiast niewystarczające dla zapewnienia zapotrzebowania na tereny wielkopowierzchniowych zakładów produkcyjnych (w tym składów i magazynów). Co prawda zauważa się, że plany miejscowe wyznaczają kilka zwartych obszarów zabudowy usługowej – komercyjnej, ale ich przeznaczenie zgodnie z definicją zabudowy komercyjnej zawartej w planach miejscowych dotyczy usług z zakresu głównie handlu, zatem lokalizowanie na ich terenach wielkoobszarowej zabudowy produkcyjnej, w tym centr logistycznych w postaci składów i magazynów jest niemożliwe. Mając zatem na uwadze powyższe należy dążyć do wyznaczenia (ew. zmiany przeznaczenia w ramach istniejących i zwartych terenów usługowych) terenów pozwalających na realizację zabudowy produkcyjno-usługowej (w tym składów i magazynów) o powierzchni około 30 ha, co powinno zagwarantować możliwość uzyskania ok. 138 600m² powierzchni użytkowej (pojedynczy obszar nie powinien być mniejszy niż 10ha, z czego działania samorządu powinny dążyć do wyznaczenia możliwie największego obszaru), w celu zwiększenia konkurencyjności gminy na tle regionu oraz umożliwienia rozwoju wielofunkcyjnego gminy, w oparciu o pozarolnicze formy wykorzystania i zagospodarowania terenów. Ponadto niniejsza analiza wykazała niedobór terenów produkcyjnych (drobna produkcja, rzemiosło, produkcja rolnicza), co wiąże się z koniecznością uwzględnienia nowych terenów w granicach lub sąsiedztwie istniejących struktur zabudowy.

Zauważa się również, że uwarunkowania demograficzne nie potwierdzają potrzeby wyznaczania dodatkowych obszarów. Z prognozy demograficznej dla gminy wynika, że liczba jej mieszkańców będzie stale spadać, co znajdzie swoje odzwierciedlenie w stale zmniejszającym się zapotrzebowaniu mieszkańców na tereny przeznaczone do zabudowy. Polityka samorządu terytorialnego zmierza do zatrzymanie mieszkańców na terenie gminy oraz zachęcenia nowych do osiedlania się w jej granicach. Przyciągnięcie nowych mieszkańców związane jest z ofertą zamieszkania w gminie, walorami zarówno samego budownictwa jak i otoczenia, w jakim jest zlokalizowane. Samorząd gminy dążyć będzie do uzupełnień w istniejącej strukturze funkcjonalno-przestrzennej miejscowości i ich uporządkowania m.in. w zakresie dostosowania sąsiadujących funkcji, wyposażania w usługi podstawowe i przestrzenie publiczne, których dostępność warunkuje zapewnienie wysokiej jakości zamieszkania, poprzez rozwój bazy usług publicznych (w tym np. obiektów sportowo-rekreacyjnych, świetlic). Polityka przestrzenna samorządu dotyczy również terenów działalności gospodarczych, których wyznaczenie oraz

promocja stanowi część polityki gminy. Ze względu na całkowite pokrycie terenu gminy planami miejscowymi, lokalizacja nowych działalności z sektorów gospodarczych jest możliwa wyłącznie w ramach terenów określonych przez plan miejscowy. Podobna sytuacja dotyczy rodzaju działalności, które plan dopuszcza. Powyższe stanowi celowe działanie gminy, która uchwalając plan miejscowy dla całego swojego terytorium wykluczyła przypadkową lokalizację działalności gospodarczych, których lokalizacja była by niepożądana ze względu na lokalne uwarunkowania (środowiskowe czy społeczne). Nie mniej jednak, ze względu na zmiany zachodzące w gospodarce, wyrażające się w trendach rozwoju, należy dopuścić zmianę rodzajów działalności w ramach wyznaczonych terenów (np. produkcyjnych) w planach miejscowych – w tym możliwość rozwoju elektrowni fotowoltaicznych.

W związku z powyższym nie przewiduje się zwiększania obszarów przewidzianych pod budownictwo związane z funkcją mieszkaniową i usługową za wyjątkiem działań mających na celu uporządkowanie istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz umożliwienie rozwoju istniejącym zakładom usługowym – jako kontynuacja rozwoju istniejącego elementu struktury przestrzennej. Zasadne może natomiast okazać się wyznaczenie dodatkowych terenów przewidzianych pod realizację wielkopowierzchniowej zabudowy produkcyjno-usługowej, czy też terenów usługowych z zakresu usług publicznych.

Podsumowując maksymalne zapotrzebowanie gminy na nową zabudowę może wynikać z istniejącego trendu demograficznego, zamierzeń i działań inwestycyjnych jak i przyjętej przez samorząd strategii rozwoju. Gmina Głowno powinna stwarzać warunki zamieszkania, odpowiednie dla zatrzymania mieszkańców w gminie jak i zaoferowania obszaru gminy nowym mieszkańcom oraz inwestorom, przy zapewnieniu odpowiednich standardów zagospodarowania.

Tab. Porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę w podziale na funkcję zabudowy w stosunku do rezerw inwestycyjnych

Funkcja zabudowy	Prognozowane zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkowej zabudowy w perspektywie 30 lat [m ²]	Możliwa do uzyskania powierzchnia użytkowa nowej zabudowy w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [m ²]	Możliwa do uzyskania powierzchnia użytkowa nowej zabudowy w terenach obowiązujących planów miejscowych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej [m ²]	Możliwa do uzyskania powierzchnia użytkowa nowej zabudowy w granicach administracyjnych gminy Głowno [m ²]
Mieszkaniowa	81 000	161 015	213 543	374 558
Usługowa	11 138	15 296	194 024	209 320
Produkcyjna (drobna produkcja, rzemiosło, produkcja w gospodarstwach rolnych)	14 850	4 883	7 596	12 479
Produkcyjna wielkopowierzchniowa (w tym składy i magazyny)	138 600	0	0	0
Zabudowa rekreacji indywidualnej	1950	242	32 539	32 781

* uznano powierzchnie zwartych terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod usługi (komercyjne) o łącznej powierzchni 58,8280 ha – plan miejscowy pozwala na realizację wielkopowierzchniowych składów i magazynów w rejonie obrębów Antoniew, Ziewanice, Glinnik, Lubianków i Wola Lubiankowska.

Źródło: Opracowanie własne

XIV.8. Określenie możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy wraz z porównaniem potrzeb inwestycyjnych gminy wynikających z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z realizacją zadań dotyczących lokalizacji nowej zabudowy

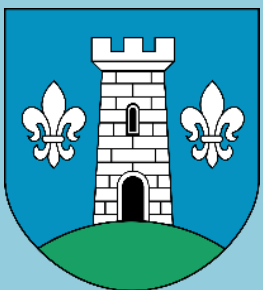
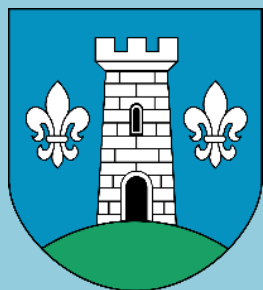
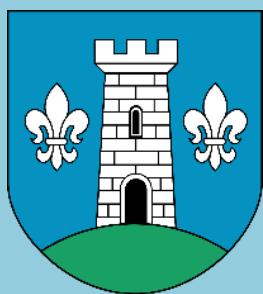
Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy zostały określone w rozdziale XIV.6.

Nowa zabudowa w gminie Głowno realizowana będzie w ramach wypełnienia istniejącej już struktury zabudowy (dogęszczenie zabudowy, uzupełnienie luk w zabudowie, przekształcenia istniejących obiektów itp.), co oznacza, że koszty gminy będą minimalizowane ze względu na obsługę nowych inwestycji przez istniejącą infrastrukturę techniczną, drogową czy społeczną. W niektórych fragmentach gminy koszty mogą być większe, ze względu na konieczność wymiany infrastruktury, jej konserwacje lub realizację nowych odcinków, ale jest to sytuacja typowa i nie ma znaczącego związku z realizacją nowej zabudowy (większość nowych odcinków infrastruktury wynika bezpośrednio z ustalenia przeznaczenia terenu przez Radę Gminy w planach miejscowych).

Kondycja finansowa gminy Głowno znajduje się na poprawnym poziomie co wynika z analiz ekonomicznych zawartych we wcześniejszej części studium. Mając na względzie powyższe oraz fakt, że Gmina posiada pełne pokrycie planami miejscowymi, dla których sporządzono prognozy skutków finansowych, wg których realizacja ustaleń planów nie przewyższy możliwości finansowych budżetu gminy Głowno, uznać należy, że nakłady finansowe konieczne do poniesienia w ramach rozwoju terenów zabudowy są możliwe do realizacji.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Część II *POLITYKA PRZESTRZENNA* *I* *KIERUNKI ROZWOJU*

PPP

PRACOWNIA PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
ARCHITEKCI T. BRZOWSKA, A. TOMCZAK SP.P.
93 - 120 ŁÓDŹ PRZYBYSZEWSKIEGO 176/178 TEL. 42 250 26 70, 42 250 26 71
FAX: 42 250 26 72

CZĘŚĆ II
KIERUNKI ROZWOJU I POLITYKA PRZESTRZENNA

I. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	196
I.1. Strefy funkcjonalno – przestrzenne	196
I.2. Główne kierunki rozwoju	197
I.2.1. Kierunki rozwoju w strefie zainwestowania	197
I.2.2. Kierunki rozwoju w strefie produkcji rolnej.....	199
I.2.3. Kierunki rozwoju w strefie ekosystemu	200
II. POLITYKA PRZESTRZENNA W WYODRĘBNIONYCH JEDNOSTKACH FUNKcjONALNO – PRZESTRZENNYCH DOTYCZĄCA ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW	201
II.1. Strefa zainwestowania	201
II.1.1. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych w zakresie zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	201
II.1.1.1. Tereny funkcji mieszkaniowej MN.....	201
II.1.1.2. Tereny funkcji rekreacji indywidualnej ML	202
II.1.1.3. Tereny funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej MN/ML.....	204
II.1.1.4. Tereny funkcji usług komercyjnych Uc	205
II.1.1.5. Tereny funkcji usług komercyjnych w terenach zorganizowanej działalności inwestycyjnej Uci	206
II.1.1.6. Tereny funkcji usług publicznych Up i Up1	207
II.1.1.7. Tereny funkcji produkcyjnej, składowo – magazynowej i obsługi gospodarki rolnej P	209
II.1.1.8. Tereny zieleni parkowej ZP	210
II.1.1.9. Tereny czynnego cmentarza ZC	211
II.1.1.10. Tereny urządzeń infrastruktury technicznej	212
II.1.1.11. Tereny kolejowe	212
II.1.1.12. Tereny dróg publicznych	212
II.1.1.13. Tereny złóż surowców naturalnych	213
II.2. Strefa produkcji rolnej.....	213
II.2.1. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych w zakresie zagospodarowania oraz użytkowania terenów i wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	213
II.2.1.1. Tereny rolne R	213
II.2.1.2. Tereny rolne z możliwością realizacji elektrowni wiatrowych Rw... ..	214
II.3. Strefa ekosystemu	215
II.3.1. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych w zakresie zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	215
II.3.1.1. Tereny lasów ALP, ZL,.....	215
II.3.1.3. Tereny trwałych użytków zielonych ZZ	216
II.4. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy	217
II.4.1. Wskaźniki i parametry dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.....	217
II.4.2. Tereny wyłączone spod zabudowy	219

III. KIERUNKI W ZAKRESIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	219
III.1. Ochrona powietrza	220
III.2. Ochrona przed hałasem	221
III.3. Ochrona przed promieniowaniem elektroenergetycznym niejonizującym..	222
III.4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	222
III.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb	224
III.6. Ochrona surowców mineralnych	225
III.7. Ochrona przyrody i krajobrazu – system obszarów chronionych	225
III.7.1. Ochrona kompleksów leśnych.....	226
III.7.2. Ochrona dolin rzecznych.....	226
III.7.3. Formy ochrony przyrody.....	227
IV. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	228
IV.1. Kierunki ochrony, rozwoju zasobów i kształtowania środowiska kulturowego.....	228
IV.2. Obszarowa ochrona obiektów zabytkowych.....	229
IV.2.1. Park kulturowy.....	229
IV.2.2. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”	229
IV.2.3. Strefa ochrony konserwatorskiej układu rozplanowania „B”	230
IV.2.4. Strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu „K”	230
IV.2.5. Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji „E”.....	231
IV.2.6. Strefa ochrony konserwatorskiej archeologicznej.....	231
IV.3. Ochrona prawna pojedynczych obiektów	232
IV.4. Ochrona stanowisk archeologicznych	233
IV.5. Wytyczne dla określania zasad ochrony krajobrazu kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	233
IV.6. Promocja miejsc i zespołów zabytkowych	233
V. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	235
V.1. Komunikacja drogowa	235
V.2. Kierunki w zakresie kształtowania krajowego układu drogowego	236
V.3. Układ kolejowy	239
V.4. Komunikacja zbiorowa.....	240
V.5. Komunikacja rowerowa.....	240
VI. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ... ..	240
VI.1. Elektroenergetyka	240
VI.2. Gazownictwo	241
VI.3. Ciepłownictwo	241
VI.4. Telekomunikacja	242
VI.5. Radiokomunikacja i teletransmisja	242
VI.6. Zaopatrzenie w wodę	242
VI.7. Odprowadzanie ścieków bytowych.....	242
VI.8. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	243
VI.9. Gospodarka odpadami.....	243
VI.10. Transport CO ₂	244
VII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	244
VIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU	

PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 ust.1	244
IX. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	246
IX.1. Obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości	246
IX.2. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m ²	246
IX.3. Obszar parku kulturowego	246
IX.4. Obszary przestrzeni publicznych	246
X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	247
X.1. Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	247
X.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	250
X.3. Obszary, które wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	251
XI. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	251
XI.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	251
XI.2. Leśna przestrzeń produkcyjna	252
XII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	252
XII.1. Ochrona przeciwpowodziowa	252
XII.2. Ochrona przeciwośuwiskowa	254
XIII. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	254
XIV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999r. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)	254
XV. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI, REMEDIACJI LUB OBSZARY ZDEGRADOWANE	254
XVI. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	255
XVII. INNE OBSZARY PROBLEMOWE	255
XVII.1. Tereny zmeliorowane	255
XVII.2. Tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 10kW oraz ich stref ochronnych	256
XVIII. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OBRONNOŚCI PAŃSTWA I OBRONY	

CYWILNEJ	256
XIX. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	257
XX. SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM	259

CZĘŚĆ II

KIERUNKI ROZWOJU I POLITYKA PRZESTRZENNA

I. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

I.1. Strefy funkcjonalno – przestrzenne

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy to przede wszystkim określenie procesu zmian zachodzących w strukturach funkcjonalno – przestrzennych na podstawie sprecyzowanych i wyznaczonych uwarunkowań wynikających ze stanu istniejącego oraz określonych strategicznych celach rozwoju gminy. Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju gminy Głowno zostały określone zgodnie z wymogami zrównoważonego rozwoju oraz z uwzględnieniem potrzeb wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Obecna polityka przestrzenna zdefiniowana została w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy Głowno z dnia 28 października 2004r.). Plan obejmował teren całej gminy Głowno. W dokumencie tym, zostały wytyczone tereny o różnym przeznaczeniu, a także zdefiniowany sposób gospodarowania na tych terenach. Przyjęta polityka uwzględniała rozwój zainwestowania i zabudowy (głównie mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz letniskowej) wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, skupienie terenów przemysłowych i usługowych w większe kompleksy, a także zapewnienie znacznie większych niż ówczesne i obecne potrzeby terenów przeznaczonych do zainwestowania. Projektanci obowiązującego mpzp zwrócili uwagę na przeznaczenie terenów rolnych pod zalesienia. Zabezpieczono korytarz dla planowanej realizacji autostrady A-1¹. Ze względu na fakt, że mpzp jest aktem prawa miejscowego, a polityka przestrzenna gminy została sformułowana w oparciu o w/w dokument, przy sporządzaniu niniejszego opracowania wzięto pod uwagę przesądzenia wynikające z obowiązującego mpzp.

Ze względu na zróżnicowanie strukturalne oraz funkcjonalne wyróżniono na terenie gminy strefy przestrzenne, dla których określono odmienne założenia dla realizacji polityki przestrzennej i kierunków rozwoju. Wyróżnione strefy to:

1. **Strefa zainwestowania** – obejmuje tereny o średniej lub dużej presji antropogenicznej, w jej zasięgu znajdują się tereny niewykorzystane do produkcji rolniczej i leśnej, tereny zwartych jednostek osadniczych oraz pojedynczych skupisk zabudowy a także świadectwa dawnego osadnictwa w gminie Głowno. Strefa ta zapewnia realizację potrzeb mieszkańców wynikających z zamieszkania, rekreacji i wypoczynku, działalności usługowej i wytwórczej, komunikacji i infrastruktury. Dlatego też jakość tej strefy jest kluczowa w rozwoju gminy. Strefa urbanizacji gminy Głowno wykazuje bardzo dużą podaż terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, w stosunku do faktycznych i prognozowanych potrzeb w zakresie realizacji nowej zabudowy.

W skład strefy zainwestowania wchodzi:

- tereny funkcji mieszkaniowej **MN**,
- tereny funkcji rekreacji indywidualnej **ML**,
- tereny funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej **MN/ML**,
- tereny funkcji usług komercyjnych **Uc**,
- tereny funkcji usług komercyjnych w terenach zorganizowanej działalności inwestycyjnej **Uci**,
- tereny funkcji usług publicznych **Up i Up1**,
- tereny funkcji produkcyjnej, składowo – magazynowej i obsługi gospodarki rolnej **P**,
- tereny zieleni parkowej **ZP**,
- tereny cmentarza (wraz ze strefą sanitarną) **ZC**,
- tereny urządzeń infrastruktury technicznej,
- tereny kolejowe,

¹Wymienione ustalenia stanowią jedynie przykłady zapisów zawartych w mpzp. Szczegółowe ustalenia dostępne są w mpzp

- tereny dróg publicznych,
 - tereny złóż surowców naturalnych.
2. **Strefa produkcji rolnej** – obejmuje tereny o niewielkiej presji antropogenicznej, związanej z użytkowaniem rolniczym gruntów, możliwością prowadzenia działalności pozyskującej energię ze źródeł odnawialnych – wiatraki oraz pola rolniczego wykorzystania ścieków. Jakość gleb, ukształtowanie terenu, warunki klimatyczne predestynują gminę do rozwoju rolnictwa. Głównym kierunkiem rozwoju jest sadownictwo. Strefa produkcji rolnej jest niezwykle ważna ze względu na rolniczy charakter gminy Głowno. W głównej mierze to krajobraz rolniczy decyduje o percepcji gminy oraz o poziomie życia jej mieszkańców. Strefa produkcji rolnej jest także najbardziej narażona na przekształcenia związane z presją budowlaną.

W skład strefy produkcji rolnej wchodzi:

- tereny rolne **R**,
 - tereny rolne z wyznaczonym obszarem możliwej lokalizacji elektrowni wiatrowych **Rw**,
3. **Strefa ekosystemu** – zabezpiecza najcenniejsze walory i zasoby przyrodnicze gminy. Obejmuje tereny otwarte, wolne od zabudowy oraz tereny o bardzo niewielkim stopniu przekształceń wywołanych działalnością człowieka wyłączone z dalszego zainwestowania. Zawiera przyrodnicze elementy przestrzenne wynikające z istniejącego stanu środowiska oraz projektowane struktury przyrodnicze, mające na celu dopełnienie i wzmocnienie systemu ekologicznego gminy. Rola strefy ekosystemu jest istotna ze względu na zapewnienie odpowiedniego mikroklimatu, stosunków wodnych, warunków gruntowych, jakości środowiska przyrodniczego oraz pełni funkcje podnoszące jakość życia człowieka, wpływając bezpośrednio na stan jego zdrowia fizycznego i psychicznego oraz pośrednio, poprzez m.in. możliwość realizacji potrzeb np. z zakresu wypoczynku i rekreacji.

W skład strefy ekosystemu wchodzi:

- tereny leśne i tereny dolesień **ALP, ZL**,
- tereny dolesień **DZL**,
- tereny trwałych użytków zielonych **ZZ**.

Działania na terenie wszystkich stref funkcjonalno – przestrzennych powinny być prowadzone ze szczególnym uwzględnieniem istniejących na terenie gminy Głowno terenów zmeliorowanych i z zastosowaniem wytycznych zawartych w Rozdziale XVI.I. Tereny zmeliorowane oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

W granicach obszarów objętych fragmentaryczną zmianą studium mogą występować następujące kierunki działań określone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przyjętego uchwałą Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018r.:

STREFA DZIAŁAŃ	CELE SZCZEGÓŁOWE
ŁAD PRZESTRZENNY	I. Miejski Obszar Funkcjonalny o zwartych strukturach funkcjonalno-przestrzennych, ukształtowanych zgodnie z wymogami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju.
<u>Kierunki działań:</u>	
I.1. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią i przeciwdziałanie suburbanizacji. I.1.2. Prowadzenie stabilnej polityki przestrzennej skorelowanej z wieloletnimi planami finansowymi i prognozami demograficznymi.	
I.2. Rozwój wysokiej jakości obszarów zamieszkania i ich otoczenia. I.2.1. podnoszenie standardów mieszkaniowych.	
DOSTĘPNOŚĆ	II. Miejski Obszar Funkcjonalny spójny wewnętrznie, o efektywnych powiązaniach infrastrukturalnych, gwarantujących wysoką dostępność zewnętrzną i wewnętrzną.
II.3. Rozwój powiązań infrastrukturalnych obszaru. II.3.1. Zwiększanie stopnia obsługi siecią kanalizacyjną miast i obszarów wiejskich.	

II.3.2. Zwiększanie dostępności do systemów grzewczych. II.3.3. Utrzymanie wysokiej jakości systemu elektroenergetycznego.	
WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA	III. Miejski Obszar Funkcjonalny spójny wewnętrznie, o wysokiej jakości przestrzeni życia, ukształtowanej z poszanowaniem historycznych struktur industrialnych i dbałością o zieloną infrastrukturę.
<u>Kierunki działań:</u> III.1. Zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym krajobrazu kulturowego obszaru. III.1.2. Ochrona obszarów i obiektów zabytkowych. III.2. Rozwój spójnego systemu zielonej infrastruktury. III.2.2. Ochrona prawna najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. III.2.3. Ochrona i zwiększanie zasobów wodnych. III.3. Rozwój turystyki i rekreacji. III.3.1. Wzmacnianie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. III.3.2. Kształtowanie systemu szlaków turystycznych.	
METROPOLIA AWANGARDY, WIEDZY I INNOWACJI	IV. Miejski Obszar Funkcjonalny awangardy, wiedzy i innowacji, o przestrzeni atrakcyjnej dla rozwoju funkcji metropolitalnych.
<u>Kierunki działań:</u> IV.1. Rozwój funkcji metropolitalnych obszaru. IV.1.3. Wzmacnianie potencjału sektora specjalizacji gospodarczych.	
OBSZARY FUNKCJONALNE	Miejski Obszar Funkcjonalny Łodzi - Obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym.
<p>Obszary objęte fragmentaryczną zmianą studium położone są w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Łodzi. Jest to obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym oraz strefą koncentracji funkcji metropolitalnych i silnych procesów urbanizacyjnych skutkujących m.in. przekształcaniem obszarów wiejskich, znajdujących się w strefie bezpośredniego oddziaływania Łodzi, w podmiejskie obszary mieszkaniowe o rozproszonych, chaotycznych strukturach, trudne w wyposażeniu w niezbędną infrastrukturę oraz silnie oddziałujące na środowisko i krajobraz.</p> <p>Gmina Głowno została wskazana jako ośrodek o gospodarczym czynnikiem rozwojowym, zlokalizowany w ekstensywnej strefie procesów urbanizacyjnych, gdzie obserwuje się zjawisko suburbanizacji obszarów wiejskich.</p> <p>Obszary objęte fragmentaryczną zmianą studium położone są również w strefie powiązań funkcjonalnych układu bipolarnego Łódź-Warszawa.</p>	

I.2. Główne kierunki rozwoju

Każda z wyznaczonych stref cechuje się odmiennym charakterem, stopniem presji antropogenicznej na środowisko oraz odmiennymi problemami. Świadomość tych czynników i różnic, warunkuje określenie kierunków rozwoju i polityki przestrzennej w każdej z tych stref.

Realizacja polityki przestrzennej gminy Głowno będzie polegała wskazaniu oraz stworzeniu wytycznych dla kształtowania:

1. elementów wymagających zachowania,
2. elementów wymagających ochrony,
3. elementów wymagających przekształceń,
4. elementów wymagających wprowadzenia w strukturę przestrzenną gminy.

I.2.1. Kierunki rozwoju w strefie zainwestowania

Diagnoza uwarunkowań wykazała, że wsie na terenie gminy Głowno wykazują cechy charakterystyczne dla ośrodków wiejskich centralnej Polski i powstały w wyniku ewolucji osadniczej. Osadnictwo na terenie gminy Głowno opierało się na rolniczym wykorzystaniu gruntów. Dopiero przekształcenia ostatnich 20 lat w sposób intensywny wprowadziły

budownictwo jednorodzinne na tereny zabudowane dotychczas zabudową zagrodową. Wiele z ośrodków osadniczych posiada walory przestrzenne lub obiekty o znaczeniu historycznym występujące w sąsiedztwie bogatej zieleni o walorach przestrzennych.

W obrębie strefy zainwestowania w gminie Głowno wyróżniono następującą waloryzację elementów zagospodarowania przestrzennego:

1. Elementy wymagające zachowania:
 - istniejące formy zabudowy o charakterze skupionym i rozproszonym,
 - istniejący układ komunikacyjny o parametrach zgodnych z przepisami szczególnymi.
2. Elementy wymagające ochrony:
 - istniejące obiekty i obszary wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz do Gminnej Ewidencji Zabytków,
 - obiekty i obszary będące świadectwem dawnego osadnictwa na tym terenie w postaci istniejących stanowisk archeologicznych,
 - dwory i parki zlokalizowane w miejscowościach: Lubianków, Domaradzyn, Glinnik,
 - istniejące wiejskie układy osadnicze o wartościach kulturowych – zlokalizowane w miejscowościach: Mąkolice, Wola Mąkolska,
 - tereny znajdujące się w obrębie stref ochrony konserwatorskiej,
 - ujęcia wody na terenie gminy,
 - teren cmentarza w Mąkolicach – wymagający wprowadzenia strefy ochrony sanitarnej i wprowadzenia szczególnych form zainwestowania tej strefy.
3. Elementy wymagające przekształceń:
 - złoża kruszywa naturalnego „Albinów” – po zakończeniu docelowego wydobycia należy przeprowadzić rekultywację w kierunku leśnym,
 - szpalery wzdłuż ciągów komunikacyjnych (wzmocnianie istniejących szpalerów, zwłaszcza przy drogach o nasilonym ruchu oraz tworzenie pasów ochronnych przed uciążliwościami komunikacyjnymi),
 - niekorzystne sąsiedztwo funkcji – w szczególności funkcji przemysłowej, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej (gdy jest to możliwe – likwidacja kolizji funkcji lub wprowadzanie stref buforowych),
 - ograniczenie dążenia do realizacji zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów i obszarów o szczególnym znaczeniu kulturowym i historycznym,
 - ograniczenie dążenia do realizacji zabudowy kolidującej ze strefą ekosystemu,
 - zachowanie rekultywacji składowiska odpadów komunalnych „Ziewanice” w kierunku leśnym,
 - droga krajowa Nr 14 – w ramach rozwoju układu regionalnego i wzmocnienia powiązań międzyregionalnych należy zachować kategorię drogi jako drogę ruchu głównego lub ruchu głównego przyspieszonego,
 - magistralne elementy sieci elektroenergetycznej - linia napowietrzna 2 x 400 kV relacji Rogowiec – Mościska – Płock, linia napowietrzna 110 kV relacji Głowno – Łowicz. Linie napowietrzne ze względów eksploatacyjnych oraz bezpieczeństwa ludzi wymagają określonych stref bezpieczeństwa (pasów technologicznych),
 - linia radiowa (LR) pomiędzy wieżami przekaźnikowymi – linia radiowa pomiędzy wieżami przekaźnikowymi zlokalizowanymi w Dąbrowie (gmina Nowosolna) i Dąbkowicach k. Łowicza. Pomiedzy wieżami przesyłane są sygnały radiowe, telewizyjne i telekomunikacyjne. Trasa radiolinii stanowi pewne ograniczenia przestrzenne. Największe ograniczenie w zainwestowaniu terenu występuje w strefie bliskiej o szerokości 100 m tj. +/- 50 m od prostej widoczności anten. Należy zachować zainwestowanie nie kubaturowe lub ograniczyć wysokość zabudowy w zasięgu oddziaływania linii,
 - światłowód telekomunikacyjny, koncentrator telefoniczny - na terenie gminy funkcjonuje koncentrator telefoniczny we wsi Popów. Koncentrator powiązany jest światłowodem z centralą miejską zlokalizowaną na terenie miasta Głowna. Należy zachować odległości od istniejących elementów infrastrukturalnych przy lokalizacji nowych obiektów budowlanych,

- kolej - linia kolejowa nr 15 uwzględniana jako element czynnego systemu komunikacyjnego w ramach rozwoju układu regionalnego i wzmocnienia powiązań międzyregionalnych,
 - drogi powiatowe – proponowane podwyższenie kategorii dróg powiatowych nr 5110E, 5115E, 5118E, 5101E do dróg wojewódzkich w ramach rozwoju układu regionalnego i wzmocnienia powiązań międzyregionalnych,
 - własność Skarbu Państwa – wykorzystanie możliwości przejęcia terenów stanowiących własność Skarbu Państwa (poza terenami prawnie chronionymi) w ramach lokalizacji inwestycji celu publicznego stanowiących zadania własne gminy,
 - własność Gminy Głowno - wykorzystanie możliwości zainwestowania przestrzennego w celach podwyższenia możliwości dochodowych gminy; zaniechanie wyzbywania się nieruchomości będących własnością gminy.
4. Elementy wymagające wprowadzenia w strukturę przestrzenną gminy:
- nowe tereny zurbanizowane, zgodne z wymogami ochrony ładu przestrzennego, proporcjonalne do ich obecnego stanu zurbanizowania i potencjału rozwojowego oraz potrzebami społecznymi; przeciwdziałanie „rozlewaniu się” zabudowy, zacierających granic pomiędzy poszczególnymi jednostkami osadniczymi,
 - kształtowanie „centrum” jednostek osadniczych i wyraźne wyodrębnianie ich od pozostałych elementów stref: produkcji rolnej oraz ekosystemu,
 - kształtowanie przestrzeni publicznych przystosowanych skalą dla społeczeństwa wiejskiego, atrakcyjnych i integrujących lokalną społeczność,
 - rozwój funkcji mieszkaniowej w oddaleniu od funkcji przemysłowej czy usługowej o obniżającej jakość życia mieszkańców,
 - proporcjonalny do wzrostu nasycenia funkcją mieszkaniową, wzrost ilości obiektów użyteczności publicznej, o odpowiedniej jakości,
 - wprowadzenie układu komunikacyjnego zapewniającego optymalną obsługę komunikacyjną terenów zainwestowanych zabudową,
 - zbiornik wodny „Ziewanice” - zbiornik na rzece Mrodze o powierzchni ok. 30 ha zaliczony do obiektów służących retencjonowaniu wody,
 - autostrada – przebiegająca przez zachodnią część gminy Głowno – w obrębie sołectw: Wola Mąkolska, Mąkolice, realizowana w ramach strategicznego układu drogowego w ramach istniejącej i postulowanej sieci TEN-T,
 - kolej międzyregionalna - w ramach rozwoju systemu powiązań międzyregionalnych (regionalnych) w zachodniej części Gminy Głowno (na granicy) – wyznaczony został alternatywny orientacyjny przebieg kolei międzyregionalnej w ramach postulowanego docelowego uzupełnienia sieci TEN-T,
 - stacja pasażerska Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej w Kamieniu – jako element poprawy dostępności komunikacyjnej regionu aglomeracji łódzkiej,
 - lokalne oczyszczalnie ścieków – realizacja w ramach lokalnego systemu odprowadzania i utylizacji ścieków. Do wyposażenia w sieć kanalizacji typuje się następujące wsie: Lubiaków, Mąkolice, Wola Mąkolska, Mięsośnia, Popów, Władysławów Popowski, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa i Kadzielin. Potencjalne tereny pod budowę oczyszczalni ścieków dla planowanych systemów kanalizacji wyznaczono w następujących wsiach: Mąkolice, Dąbrowa, Chlebowice, Wola Zbrożkowa, Kadzielnia, Albinów, Lubianków.

I.2.2. Kierunki rozwoju w strefie produkcji rolnej

Gmina Głowno jest gminą rolniczą, cechującą się korzystnymi warunkami glebowymi i klimatycznymi. W zakresie rolnictwa, można zauważyć wyraźną specjalizację sadowniczą gospodarstw rolnych.

W obrębie strefy produkcji rolnej wyznaczono następujące zadania do zrealizowania:

1. Elementy wymagające zachowania:
 - sadowniczy profil działalności rolnej,
2. Elementy wymagające ochrony:

- najżyźniejsze kompleksy gleb pochodzenia mineralnego – ochrona przed zabudową (gleby klas II – III),
 - gleby wykształcone na podglebiu organicznym bez względu na klasę bonitacyjną,
 - zadrzewienia śródpolne oraz śródpolne tereny wód stojących urozmaicających rolniczy krajobraz gminy,
 - rowy melioracyjne znajdujące się w ewidencji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi oraz inne rowy melioracyjne,
 - tereny zmeliorowane z przeprowadzoną regulacją stosunków wodnych głównie dla potrzeb rolniczego użytkowania gleb,
3. Elementy wymagające przekształceń:
- niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw,
4. Elementy wymagające wprowadzenia w strukturę przestrzenną gminy:
- tworzenie nowych pasów zieleni śródpolnej,
 - tworzenie szpalerów przy polnych drogach,
 - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z możliwością realizacji ferm wiatrowych.

I.2.3. Kierunki rozwoju w strefie ekosystemu

Główne kierunki rozwoju w strefie ekosystemu obejmują przede wszystkim działania ochronne oraz wzmacniające. Ochrona elementów powinna obejmować działania ochronne przed zanieczyszczeniami, nadmierną realizacją nowej zabudowy i zainwestowania terenu, nieracjonalną gospodarką.

W obszarze rozwoju ekosystemu można wyróżnić następujące działania:

- I.1. Elementy wymagające zachowania i ochrony:
- grunty leśne,
 - wody śródlądowe,
 - zadrzewienia i zieleń śródpolna,
 - szpalery drzew,
 - lasy ochronne i wodochronne,
 - użytki zielone
- I.2. Elementy wymagające wprowadzenia w strukturę przestrzenną gminy:
- korytarze ekologiczne - doliny rzek: Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej oraz mniejszych cieków są korytarzami ekologicznymi o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Obejmują aktywne biologicznie ekosystemy wodne, bagienne, łąkowe, polne i leśno-zaroślowe. Ważne jest wykształcenie układu pasmowego, tj. stworzenie tzw. korytarzy ekologicznych, poprzez powiązanie istniejących elementów ekosystemu gminy,
 - obszary chronionego krajobrazu – OChK „Mrogi - Mroźcy” – obejmujący tereny chronione ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe dolin rzecznych Mrogi i Mroźcy stosunkowo mało jeszcze przekształconych wraz z rzekami o naturalnych korytach na zdecydowanej większości ich przebiegu; OChK „Sokolnicko - Piątkowski” – obszar ten powinien być chroniony jako kompleks lasów regionu Sokolnik i Gieczna z uroczyskami: Sokolniki, Modlna i częściowo Bądków, Gieczno, Kwilno i Witów. Obszar pełni funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe,
 - Krąg Przyrodniczo – Kulturowy Aglomeracji Łódzkiej – idea mająca na celu kształtowanie i wzmacnianie tożsamości regionalnej i wzrostu znaczenia regionu łódzkiego w kraju i Europie. Celem utworzenia kręgu jest: promocja walorów lokalnych na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym; podnoszenie świadomości społeczności lokalnej o dziedzictwie kulturowym regionu; rewitalizacja i rewaloryzacja obszarów oraz integracja społeczności lokalnej;
 - tereny dolesień – w celu uzupełnienia i domknięcia kompleksów zieleni wysokiej oraz uczytelnienia struktury przestrzennej układu leśnego Studium wyznacza tereny przeznaczone pod zalesienie. Ponadto dopuszcza na terenach rolnych możliwość zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klas V, VI

i w wyjątkowych przypadkach klas IV na cele leśne poza wyznaczonymi w Studium obszarami przeznaczonymi pod dolesienie,

- zadrzewianie zielenią wysoką górnych krawędzi dolin rzek i cieków oraz utrwalanie roślinnością stoków o dużym nachyleniu w celu ochrony przed procesami erozyjnymi,
- tworzenie pasów wiatrochronnych – czyli zadrzewień nasadzanych w celu osłabienia siły wiatru i zmniejszenia jej niekorzystnego działania.

II. POLITYKA PRZESTRZENNA W WYODRĘBNIONYCH JEDNOSTKACH FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNYCH DOTYCZĄCA ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Przeprowadzone analizy struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy Głowno doprowadziły do sformułowania wytycznych szczegółowych dla każdej ze zdefiniowanych stref przestrzennych, które obejmują kierunki zagospodarowania oraz przeznaczenie obszarów.

Każda ze stref realizowana jest przez obszary o dominujących funkcjach wiodących. Termin „funkcje wiodące” odnosi się do dominującego sposobu zagospodarowania terenu. Dopuszcza się wprowadzanie dodatkowych funkcji uzupełniających, które nie kolidują z funkcją podstawową, nie pogarszają warunków życia mieszkańców oraz nie wpływają niekorzystnie na środowisko naturalne, przyrodnicze i kulturowe i nie zmieniają istniejącego charakteru zagospodarowania.

II.1. Strefa zainwestowania

Główne kierunki rozwoju w strefie zainwestowania powinny mieć na uwadze przede wszystkim racjonalność działań oraz dostosowanie powierzchni i standardu zainwestowania do potrzeb.

Przed wszystkim należy przeciwdziałać negatywnym procesom zachodzącym na terenie gminy, do których można zaliczyć:

- występowanie dużych rezerw terenowych pod budownictwo, niewspółmiernych do potrzeb, zarówno obecnych, jak i perspektywicznych,
- brak spójności form architektonicznych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie,
- chaotyczną zabudowę,
- „rozlewanie się” zabudowy wzdłuż głównym ciągów komunikacyjnych,
- realizację zabudowy w dolinach rzecznych,
- dążenie do realizacji zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów i terenów o szczególnych wartościach historycznych i kulturowych,
- dążenie do nadmiernej realizacji zabudowy w strefie ekosystemu,
- kolizje funkcjonalne zainwestowania,
- brak wystarczającej liczby przestrzeni publicznych.

II.1.1. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych w zakresie zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

II.1.1.1. Tereny funkcji mieszkaniowej MN

Funkcja wiodąca: zabudowa mieszkaniowa,

Funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, usługi o nieznacznej uciążliwości związane z obsługą bytową mieszkańców, zabudowa składowo – magazynowa w zabudowie zagrodowej, usługi komercyjne o nieznacznej uciążliwości, agroturystyka, usługi publiczne, drobna wytwórczość o nieznacznej uciążliwości, zieleń urządzone, tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, tereny przestrzeni publicznych.

Tereny funkcji mieszkaniowych mogą być realizowane przez zabudowę mieszkaniową jednorodziną, rezydencjonalną, mieszkaniową zagrodową i jednorodziną

oraz zabudowę wielorodzinną w małych domach mieszkalnych – do 4 mieszkań. Typy budownictwa mieszkaniowego na tym terenie powinny obejmować budynki wolnostojące oraz budynki rezydencjonalne. Należy dążyć do intensyfikacji zainwestowania na tych terenach, w pierwszej kolejności poprzez adaptację istniejącej zabudowy, a następnie poprzez realizację nowej zabudowy.

W przypadku zlokalizowanej na terenie gminy Głowno zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – Studium dopuszcza jej adaptację, z możliwością remontu, modernizacji, wymiany dachów w istniejących budynkach lub rozbudowę w ramach istniejących terenów.

Gęstość zaludnienia na terenie gminy Głowno jest niewielka, zaś prognozy zmian ludnościowych – niekorzystne. Zatem głównym kierunkiem działań powinno być zaniechanie tworzenia nowych terenów budowlanych, uruchamianie terenów zabudowy systematycznie, w miarę zwiększenia stopnia nasycenia zainwestowaniem. Należy skupić się przede wszystkim na intensyfikacji zabudowy w terenach już objętych działaniami urbanizacyjnymi. Głównym kierunkiem działań powinna być niwelacja nadmiernej podaży terenów budowlanych w stosunku do popytu oraz stworzenie proporcjonalnej do potrzeb ilości terenów przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, ale o wysokiej jakości, z zapleczem infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Priorytetem w zakresie kształtowania funkcji mieszkaniowej powinno być przeciwdziałanie „rozlewaniu się” zabudowy. Taki proces jest niekorzystny ze względów krajobrazowych oraz komunikacyjnych. Planując nową zabudowę należy dążyć do jej realizacji w skupieniach, wokół istniejących układów przestrzennych, uwzględniając jednocześnie wiejski charakter gminy Głowno. W celu zachowania ładu przestrzennego oraz minimalizacji kosztów, należy w pierwszej kolejności dążyć do intensyfikacji zabudowy na terenach już zagospodarowanych, a w dalszej kolejności uruchamiać nowe tereny w sposób planowy i systematyczny, w opóźnieniu do realizacji infrastruktury na danym terenie.

Realizowanie zainwestowania na terenach MN powinno się odbywać ze szczególną dbałością o ład i porządek przestrzenny, na podstawie planów miejscowych, zaś nowa zabudowa oraz zmiany w zabudowie istniejącej powinny być podporządkowane istniejącemu układowi przestrzennemu. Sposób zurbanizowania i stopień zainwestowania nie mogą tworzyć kolizji przestrzennych z istniejącym układem zagospodarowania oraz z ekosystemem gminy.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- kształtowanie zabudowy na dużych działkach, w otoczeniu zieleni,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja, modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco lub równoległe w stosunku do realizacji nowej zabudowy,
- kształtowanie spójnych wnętrz urbanistycznych,
- wprowadzanie przestrzeni publicznych,
- zgłaszanie i uzgadnianie z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową ze względu na możliwość znacznego oddziaływania na środowisko, uwzględnionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska,

- lokalizacji obiektów usługowych o powierzchni sprzedaży większej niż 2000m²,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w linii rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.2. Tereny funkcji rekreacji indywidualnej ML

Funkcja wiodąca: zabudowa rekreacji indywidualnej,

Funkcja uzupełniająca: usługi związane z obsługą bytową mieszkańców, usługi turystyki, agroturystyka, drobna wytwórczość o charakterze rzemiosła, towarzyszące usługi handlowe i gastronomiczne, tereny zieleni, tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Tereny funkcji rekreacji indywidualnej mogą być realizowane w formie domów letniskowych, dopuszcza się jednak na terenach letniskowych pozostawienie istniejących już budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz zagrodowych. Wyznaczenie nowych terenów letniskowych jest realizowane w sąsiedztwie terenów o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Należy zatem zapewnić realizację funkcji rekreacji indywidualnej w szczególnym połączeniu z ekosystemem gminy, ale bez jego degradacji i deprecjacji. Nowa zabudowa oraz zmiany w zabudowie istniejącej powinny być przeprowadzane ze szczególną dbałością o ład i porządek przestrzenny poprzez ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego form, gabarytów zabudowy, jej kolorystyki i kształtów dachów. Należy dążyć do realizacji zabudowy nawiązującej do lokalnej tradycji budowlanej. W celu racjonalnego kształtowania nowych zespołów zabudowy należy uruchamiać je na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy kształtowaniu nowych terenów letniskowych, należy w pierwszej kolejności dążyć do intensyfikacji zabudowy na terenach już zagospodarowanych, a w dalszej kolejności w sposób planowy i systematyczny, uruchamiać nowe tereny. Szczególny nacisk przy kształtowaniu terenów rekreacyjnych należy położyć na określenie w mpzp warunków lokalizacji obiektów i obszarów, na których będzie realizowane zamierzenie turystyczne o charakterze zbiorowym w ramach realizacji zabudowy usług turystyki lub agroturystyki (motel, hotel z usługami towarzyszącymi itp.). Przy ustalaniu wytycznych dla takich inwestycji należy zwrócić uwagę na konieczność zachowania cech które predestynowały tę część gminy do rozwoju funkcji ML. Ze względu na szczególną zależność terenów rekreacji indywidualnej z ekosystemem gminy, nowa zabudowa i zagospodarowanie powinno być realizowane w opóźnieniu lub równoległe w stosunku do realizacji infrastruktury technicznej na danym terenie. Takie działania wykreują ład przestrzenny oraz zapewnią ekonomiczną racjonalność realizacji inwestycji.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- kształtowanie zabudowy na działkach, w otoczeniu zieleni,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja, modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- wprowadzanie i kształtowanie spójnych przestrzeni publicznych,
- priorytetyzacja stosowania naturalnych materiałów do wykończenia elewacji budynków,
- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy,
- zgłaszania i uzgadniania z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową ze względu na możliwość znacznego oddziaływania na środowisko, uwzględnionych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w liniach rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.3. Tereny funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej MN/ML

Funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i rekreacji indywidualnej,

Funkcja uzupełniająca: usługi związane z obsługą bytową mieszkańców, usługi komercyjne (usługi realizowane w bryle budynku mieszkalnego na powierzchni nie większej niż 30% tego budynku) – usługi turystyczne, agroturystyka, drobne usługi handlowe i gastronomiczne, tereny zieleni, tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przestrzenie publiczne.

Tereny funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej mogą być realizowane w zakresie mieszkalnictwa jednorodzinnego przez zabudowę wolnostojącą, zaś w zakresie rekreacji indywidualnej przez zabudowę letniskową. Należy dążyć do intensyfikacji zabudowy na tym terenie, racjonalnie kształtując przestrzeń, z zachowaniem zasad ładu przestrzennego i kompozycji urbanistycznej. Postuluje się uruchomienie tego obszaru na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Postuluje się w pierwszej kolejności działania mające na celu adaptację i podnoszenie standardu w istniejącej zabudowie, a następnie realizację nowej zabudowy.

Nowe realizacje nie powinny tworzyć kolizji przestrzennych z istniejącym zagospodarowaniem oraz z ekosystemem gminy, należy dążyć do uruchamiania nowych terenów w sposób planowy i systematyczny, w opóźnieniu lub równolegle do realizacji do infrastruktury na danym terenie.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- kształtowanie zabudowy w otoczeniu zieleni,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja i modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- kształtowanie wnętrza urbanistycznych,
- wprowadzanie przestrzeni publicznych,
- priorytyzacja stosowania naturalnych materiałów do wykończenia elewacji budynków,
- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy,
- zgłaszania i uzgadniania z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.,

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową lub letniskową ze względu na możliwość znacznego oddziaływania na środowisko, uwzględnionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu środowiska przyrodniczego,

- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w linii rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.4. Tereny funkcji usług komercyjnych Uc

Funkcja podstawowa: usługi komercyjne,

Funkcja uzupełniająca: usługi publiczne, zabudowa mieszkaniowa lub pomieszczenia mieszkalne dla właściciela, obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, tereny zieleni urządzonej, tereny przestrzeni publicznej.

Tereny funkcji usług komercyjnych Uc rozumiane są jako usługi o nieznacznym stopniu uciążliwości dla środowiska oraz nieoddziałujące w znaczący sposób na jakość życia mieszkańców oraz na ich stan zdrowia; w małą bądź średnio terenochłonne, nie stanowiące elementu zorganizowanej działalności inwestycyjnej.

Poziom rozwoju gospodarczego na terenie gminy Głowno jest niewielki, liczba podmiotów gospodarczych wykazuje pewne wahania w zależności od badanego okresu. Tereny Uc rozmieszczone są dwójako – bądź stanowią część działki o głównym przeznaczeniu mieszkalnym, albo są zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkalnej. Główne skupiska zabudowy Uc zlokalizowane są w miejscowościach:

- Lubianków – w centrum wsi,
- Ziewanice – w rejonie skupiska zabudowy Uci,
- Antoniew – w rejonie skupiska zabudowy Uci,
- w innych miejscowościach.

Szczegółowa lokalizacja terenów Uc została zilustrowana graficznie na planszy „Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju”.

Głównym kierunkiem rozwoju powinno być rozdzielenie funkcji usługowej o średniej lub dużej uciążliwości dla człowieka i środowiska od zabudowy mieszkalnej i letniskowej od usług o niewielkiej uciążliwości, pożądanym z punktu widzenia tworzenia przestrzeni publicznych oraz podnoszenia jakości życia ludzi. Postuluje się intensyfikację zagospodarowania na terenach usługowych, w pierwszej kolejności adaptując i podnosząc standard starej zabudowy, a w dalszej kolejności uruchamiać nowe tereny. W przypadku usług o nieznaczej uciążliwości, niezbędnych dla wzbogacania oferty usługowej gminy Głowno (usługi handlu detalicznego, usługi hotelarskie, agroturystyka, turystyka, gastronomia itd.), należy dbać o ich prawidłową lokalizację oraz zagęszczenie w stosunku do potencjalnych i istniejących użytkowników. Nowe realizacje nie powinny tworzyć kolizji przestrzennych z istniejącym zagospodarowaniem oraz z ekosystemem gminy, należy dążyć do uruchamiania nowych terenów w sposób planowy i systematyczny, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, najlepiej w opóźnieniu do realizacji do infrastruktury na danym terenie. W planach miejscowych należy określić charakter zagospodarowania terenu, uwzględniając formy architektoniczne, gabaryty zabudowy, kolorystykę, kształty dachów obiektów usługowych. W przypadku usług gastronomii, hotelarskich, agroturystyki, turystyki, handlu detalicznego należy w miarę możliwości dążyć do kształtowania parametrów budynków, materiałów budowlanych i ich kolorystyki w nawiązaniu do tradycji budowlanej gminy Głowno.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- intensyfikacja zabudowy,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja i modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- systematyczne usprawnianie procesu świadczenia usług aby minimalizować uciążliwości dla mieszkańców oraz środowiska,
- prowadzenie przestrzeni publicznych,

- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- wprowadzenie zakazu obsługi komunikacyjnej nowo projektowanych terenów Uci przylegających do drogi krajowej Nr 14 bezpośrednio z tej drogi,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy,
- zgłaszanie i uzgadnianie z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- udostępnianie terenów usługowych równocześnie z realizacją systemu komunikacji kołowej,
- stworzenie strefy buforowej oddzielającej strefę usługową od terenów mieszkaniowych lub rekreacyjnych. Forma strefy buforowej to zieleń izolacyjna lub usługi o minimalnej uciążliwości dla człowieka i środowiska,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.,

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- lokalizacji funkcji kolidujących z zabudową mieszkaniową lub lotniskową ze względu na możliwość znacznego oddziaływania na środowisk, uwzględnionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w linii rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.5. Tereny funkcji usług komercyjnych w terenach zorganizowanej działalności inwestycyjnej Uci

Funkcja podstawowa: usługi komercyjne.

Funkcja uzupełniająca: obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, usługi publiczne, tereny zieleni urządzonej, tereny przestrzeni publicznej.

Studium wyznacza tereny przeznaczone pod zorganizowaną działalność inwestycyjną z usługami jako funkcją wiodącą.

Tereny Uci wyznacza się w miejscowościach:

- Wola Lubiankowska, przy południowo – wschodniej granicy gminy,
- Ziewanice – po wschodniej stronie drogi powiatowej nr 5118E oraz po północnej stronie drogi powiatowej nr 5121E, pomiędzy terenami przemysłowymi,
- Glinnik – po północnej stronie drogi powiatowej nr 5118E.

Na terenach zorganizowanej działalności inwestycyjnej o przeznaczeniu usługowym postuluje się intensyfikację zagospodarowania. W pierwszej kolejności należy adaptować i podnosić standard starej zabudowy, a w dalszej kolejności uruchamiać nowe tereny.

Na terenach Uci, na działkach niebezpośrednio przylegających do terenów o innym, za wyjątkiem przemysłowego, przeznaczeniu, dopuszcza się lokalizację usług o średniej lub dużej uciążliwości. W strefach granicznych, pomiędzy terenami Uci oraz przeznaczeniem mieszkalnym oraz terenami parkowymi lub leśnymi, postuluje się lokalizację usług o mniej znacznej uciążliwości. W przypadku usług o nieznacznej uciążliwości, niezbędnych dla wzbogacania oferty usługowej gminy Głowno (usługi handlu detalicznego, usługi hotelarskie, agroturystyka, turystyka, gastronomia itd.), należy dbać o ich prawidłową lokalizację oraz zagęszczenie w stosunku do potencjalnych i istniejących użytkowników.

Wszystkie nowe realizacje zabudowy nie powinny tworzyć kolizji przestrzennych z istniejącym zagospodarowaniem oraz z ekosystemem gminy, należy dążyć do uruchamiania nowych terenów w sposób planowy i systematyczny, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wprowadza się obowiązek realizacji nowych

inwestycji w opóźnieniu do realizacji do infrastruktury oraz układu komunikacyjnego na danym terenie. W planach miejscowych należy określić charakter zagospodarowania terenu, uwzględniając formy architektoniczne, gabaryty zabudowy, kolorystykę, kształty dachów obiektów usługowych. W przypadku usług gastronomii, hotelarskich, agroturystyki, turystyki, handlu detalicznego należy w miarę możliwości dążyć do kształtowania parametrów budynków, materiałów budowlanych i ich kolorystyki w nawiązaniu do tradycji budowlanej gminy Głowno.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- intensyfikacja zabudowy,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja i modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- systematyczne usprawnianie procesu świadczenia usług aby minimalizować uciążliwości dla mieszkańców oraz środowiska,
- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy,
- zgłaszanie i uzgadnianie z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- udostępnianie terenów usługowych równocześnie z realizacją systemu podstawowej komunikacji kołowej,
- stworzenie strefy buforowej oddzielającej strefę usługową od terenów o innym przeznaczeniu, za wyjątkiem terenów przemysłowych. Forma strefy buforowej to zieleń izolacyjna lub usługi o minimalnej uciążliwości dla człowieka i środowiska,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.,

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- w strefach sąsiednich z terenami o innym przeznaczeniu (poza działalnością przemysłową) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze, uwzględnionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w linii rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.6. Tereny funkcji usług publicznych Up i Up1

Funkcja podstawowa: usługi oświaty, usługi kultu religijnego, sportu i rekreacji, ochrony zdrowia i opieki socjalnej, remizy OSP.

Funkcja dopełniająca: zabudowa mieszkaniowa lub pomieszczenia mieszkalne, zabudowa usług komercyjnych: gastronomii, handlu detalicznego, turystyki, agroturystyki, obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, tereny zieleni urządzonej, tereny przestrzeni publicznych.

Nasylenie usługami publicznymi na terenie gminy Głowno odpowiada potrzebom społeczności.

Obiekty usług publicznych zlokalizowane są w miejscowościach:

- Mąkolice – centrum wsi – największe skupisko usług publicznych w gminie,
- Popów Głowieński – centrum wsi – szkoła i boisko,
- Karnków – północno – wschodnia część wsi,

- Bronisławów – centrum wsi,
- Wola Zbrożkowa,
- Lubianków – większe skupisko usług publicznych – w centrum wsi,
- Wola Lubiankowska.

Postuluje się systematyczne działania zmierzające do zwiększania standardu istniejących budynków, poprzez działania adaptacyjne, modernizacyjne, a w miarę potrzeb także rozwój. Ważne jest także skupianie terytorialne placówek oświatowych i towarzyszących im obiektów infrastruktury sportowej – boiska (np. szkoła i boisko w Popowie Głowieńskim). Głównym kierunkiem zmian w zakresie infrastruktury społecznej jest systematyczny monitoring zmian liczby użytkowników istniejących i potencjalnych oraz dostosowanie oferty usług publicznych i ich rozmieszczenia przestrzennego w zależności od aktualnych i przyszłych potrzeb. Rozwój terenów zabudowy usług publicznych powinien odbywać się w sposób uwzględniający wymagania kompozycyjne i ładu przestrzennego. Nowe realizacje nie powinny tworzyć kolizji przestrzennych z istniejącym zagospodarowaniem oraz z ekosystemem gminy. Należy dążyć do uruchamiania nowych terenów w sposób planowy i systematyczny, na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, najlepiej w opóźnieniu lub równoległe do realizacji infrastruktury na danym terenie.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- intensyfikacja zagospodarowania,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja i modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- wprowadzanie przestrzeni publicznych,
- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy,
- przystosowanie obiektów do korzystania przez osoby niepełnosprawne,
- kształtowanie zagospodarowania terenów w sposób uwzględniający zróżnicowaną kompozycyjnie i gatunkowo zieleni,
- udostępnianie terenów usług publicznych równocześnie z realizacją systemu komunikacji kołowej, uwzględnienie zmiennego natężenia ruchu kołowego w różnych porach dnia,
- zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc parkingowych,
- korelacja form zabudowy usług publicznych w stosunku do pozostałych form zabudowy w obrębie terenów usługowych oraz w nawiązaniu do sąsiednich terenów o odrębnym przeznaczeniu,
- zgłaszanie i uzgadnianie z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- udostępnianie terenów usługowych równocześnie z realizacją systemu podstawowej komunikacji kołowej,
- stworzenie strefy buforowej oddzielającej strefę usług publicznych od terenów mieszkaniowych lub rekreacyjnych. Forma strefy buforowej to zieleni izolacyjna,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.,

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- lokalizacji funkcji kolidujących z funkcją usług publicznych,

- lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze, uwzględnionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- lokalizacji hurtowni, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w linii rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.7. Tereny funkcji produkcyjnej, składowo – magazynowej i obsługi gospodarki rolnej P

Funkcja podstawowa: zabudowa przemysłowa, składowo – magazynowa i obsługi gospodarki rolnej,

Funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa lub pomieszczenia mieszkalne dla właściciela, zabudowa usługowa, obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, tereny zieleni urządzonej.

Studium przewiduje rozwój strefy przemysłowej, składowo – magazynowej i obsługi gospodarki rolnej jedynie na obszarach wyznaczonych, zaś adaptację i możliwość kontynuacji działalności produkcyjnej, składowo – magazynowej i produkcji rolnej w obszarach, na których taka działalność już istnieje.

Tereny, na których przewiduje się rozwój strefy przemysłowej, składowo – magazynowej i obsługi gospodarki rolnej zlokalizowane są w:

- Lubiankowie: przy skrzyżowaniu dróg D.G. 120052E i D.G. 120053E, po północnej stronie D.P.5126E oraz po wschodniej stronie drogi D.G. 120053,
- Ziewanicach: po południowej stronie drogi D.P. 5123E, po wschodniej stronie drogi D.P. 5121E oraz przy drodze D.P. 5121E w pobliżu skrzyżowania z drogą D.G. 120070E oraz po północnej stronie tej drogi,
- Gawronkach, po zachodniej stronie drogi D.G.109009E,
- w mniejszych skupieniach w miejscowościach: Kadzielin, Ostrołęka, Gawronki, Karnków, Popów Głowieński, Mąkolice.

Szczegółowe rozmieszczenie terenów P zobrazowano graficznie na planszy „Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju”.

Rozwój nowych terenów powinien odbywać się ze szczególnym uwzględnieniem sposobów zapobiegania negatywnego oddziaływania na mieszkańców i ekosystem gminy. Dlatego priorytetem w tej dziedzinie jest intensyfikacja zagospodarowania do stopnia nieprzekraczającego dopuszczalnych norm i wskaźników w zakresie ochrony środowiska i jakości życia mieszkańców. Postuluje się uruchamianie nowych terenów pod zabudowę na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, który określi szczegółowe wytyczne w zakresie kształtowania form i gabarytów zabudowy, kształtu dachów oraz kolorystyki obiektów. Postuluje się dbanie o ład przestrzenny i kompozycję urbanistyczną zespołów. W przypadku istniejącej zabudowy należy adaptować i systematycznie modernizować obiekty, jak i linie produkcyjne, minimalizując negatywny wpływ na środowisko i życie ludzkie.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- intensyfikacja zagospodarowania,
- adaptacja, wymiana, rehabilitacja, rewaloryzacja i modernizacja zabudowy, w zależności od stanu technicznego budynków,
- kształtowanie linii zabudowy w nowo projektowanych zespołach, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania oraz uwzględniającej przepisy odrębne,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy,

- udostępniania terenów usługowych równocześnie z realizacją systemu podstawowej komunikacji kołowej,
- w sąsiedztwie terenów o innym przeznaczeniu, za wyjątkiem terenów Uci, nakazuje się stworzenie strefy buforowej oddzielającej przemysł od tych terenów. Forma strefy buforowej to zieleń izolacyjna lub strefa usług o minimalnej uciążliwości dla środowiska przyrodniczego oraz zdrowia i życia ludzi,
- korelacja zabudowy przemysłowej, magazynowo – składowej i obsługi gospodarki rolnej w stosunku do pozostałych form zabudowy w obrębie terenów o funkcji podstawowej oraz w nawiązaniu do sąsiednich terenów o odrębnej funkcji,
- zgłaszania i uzgadniania z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- uwzględnienia wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.,

Zakazy:

- wprowadzania obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- w strefach sąsiednich z terenami o innym przeznaczeniu (poza działalnością Uci) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze, uwzględnionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń, w linii rozgraniczającej dróg,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu Rozdziale II.4.1.

II.1.1.8. Tereny zieleni parkowej ZP

Funkcja podstawowa: zieleń parkowa wysoka i niska z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi.

Funkcja uzupełniająca: funkcja mieszkaniowa, usługi z zakresu handlu detalicznego, gastronomii, administracji, turystyki, hotelarstwa, kultury, infrastruktura techniczna, usługi publiczne.

Studium adaptuje tereny istniejących parków podworskich, w miejscowościach: Glinnik, Domaradzyn, Lubianków i Różany (obręb Lubianków) nie powiększając ich obszaru. Ze względu na fakt, że parki w Domaradzynie, Lubiankowie i Różanach znajdują się pod ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zaś park w Glinniku znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków, priorytet mają ustalenia zawarte w Rozdziale IV. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Głównym kierunkiem rozwoju na tych terenach jest zachowanie parków w istniejących granicach, lecz z przeobrażeniami w ich strukturze, poprzez działania rewitalizacyjne. Postuluje się utrzymanie istniejącego drzewostanu, dopuszczając prace pielęgnacyjne (wycinka, przecinka, dosadzenia) oraz działalność w zakresie przywrócenia spójnej architektonicznie i urbanistycznie przestrzeni, nawiązującej do tradycji miejsca. W tym celu należy poddać parki działaniom rewaloryzacyjnym i zmierzającym do odtworzenia układu przestrzennego, w oparciu o istniejącą dokumentację. W przypadku braku możliwości odtworzenia dawnego rozplanowania parku, należy zagospodarować go ponownie, z uwzględnieniem wymogów kompozycyjno – estetycznych i ładu przestrzennego, nawiązując do tradycji miejsca.

Studium adaptuje także istniejącą na terenie parków zabudowę, na cele funkcji uzupełniających oraz dopuszcza realizację nowej zabudowy. Nowa zabudowa powinna być wprowadzana jedynie w przypadku nawiązania do tradycji miejsca. Postuluje się możliwość realizacji nowej zabudowy jedynie w przypadku równoległego podjęcia działań zmierzających do rehabilitacji i rewaloryzacji budynków istniejących. Wysokość, gabaryty, kształty dachu

i kolorystyka nowej zabudowy powinna nawiązywać do parametrów zabudowy istniejącej, na zasadzie podobieństwa funkcji.

Postuluje się także prowadzenie działań zmierzających do stworzenia na terenach parków przestrzeni publicznych lub półpublicznych.

Realizacja zasad zagospodarowania przestrzennego na terenie parków powinna odbywać się w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- adaptacja, rehabilitacja i rewaloryzacja, modernizacja istniejącej zabudowy o wartościach kulturowych,
- zachowanie i rozwój istniejących zbiorników wód stojących i płynących na terenie parków,
- kształtowanie obowiązującej linii zabudowy, nawiązującej do istniejącego zagospodarowania, w przypadku realizacji obiektów kubaturowych,
- systematyczny rozwój w infrastrukturę techniczną, wyprzedzająco w stosunku do realizacji nowej zabudowy i modernizacji zabudowy istniejącej,
- przystosowanie obiektów do korzystania przez osoby niepełnosprawne w przypadku przeznaczenia obiektów na tereny usług publicznych,
- kształtowanie zagospodarowania terenów w sposób uwzględniający zróżnicowaną kompozycyjnie i gatunkowo zieleń,
- podejmowanie działań jedynie w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- zgłaszania i uzgadniania z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- uwzględnienie wytycznych w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych, zawartych w Rozdziale II.4.1.,

Zakazy:

- wprowadzania na terenie parków lub w bezpośrednim sąsiedztwie, obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne w tym niekorzystnych dominant, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej po konsultacji z wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- realizacji zabudowy niespójnej z charakterem miejsca,
- realizacji zabudowy niezgodnej z przeznaczeniem podstawowym i uzupełniającym, a w szczególności stwarzającej ryzyko zanieczyszczenia środowiska oraz stwarzającej zagrożenia dla zdrowia i życia ludności,
- wprowadzania inwestycji naruszających ustalenia stref ochrony konserwatorskiej,
- wprowadzania inwestycji mogących wpływać negatywnie na panoramę widokową parków,
- lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przyrodnicze, uwzględnionych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska,
- realizacji ogrodzeń betonowych i innych nieprzezroczystych ogrodzeń mających wpływ na wgląd widokowy w przestrzeń parkową,
- przekraczania wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych zawartych dla tego terenu w Rozdziale II.4.1.

II.1.1.9. Tereny czynnego cmentarza ZC

Funkcja wiodąca: teren czynnego cmentarza i zieleni cmentarnej.

Funkcja uzupełniająca: obiekty i urządzenia kubaturowe związane z funkcjonowaniem cmentarza i utrzymaniem zieleni.

W Studium postuluje się zachowanie istniejącego cmentarza zlokalizowanego w Mąkolicach w jego obecnych granicach. Nie przewiduje się powiększenia jego obszaru.

Kierunki rozwoju w terenie ZC obejmują przede wszystkim utrzymanie stanu cmentarza, dbanie o jego układ przestrzenny i stan zagospodarowania w sposób odwołujący się do tradycji miejsca oraz jego genius loci.

Ze względu na fakt, że cmentarz oraz kilka nagrobków zlokalizowanych na jego terenie znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków, priorytet mają ustalenia zawarte w Rozdziale III.

W przypadku realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- prace pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu,
- zachowanie ograniczeń wynikających ze stref bezpieczeństwa od miejsc pochówku na podstawie przepisów odrębnych – 50 m dla terenów podłączonych do sieci wodociągowej oraz 150 m dla terenów nie podłączonych do sieci wodociągowej, do czasu jej zrealizowania,
- uwzględnienie ochrony konserwatorskiej cmentarza w prawie miejscowym.

Zakazy:

- wprowadzania na terenie cmentarza lub w bezpośrednim sąsiedztwie, obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej po konsultacji z wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- realizacji ogrodzenia betonowego lub innego nieprzezroczystego, postuluje się użycie naturalnych materiałów –np. kamienia, cegły.

II.1.1.10. Tereny urządzeń infrastruktury technicznej

W Studium wyznacza się tereny obejmujące istniejące i projektowane lokalizacje urządzeń związanych z gospodarką wodno – ściekową: stacje wodociągowe i tereny ujęć wody w miejscowościach: Lubianków, Boczki Domaradzkie, Karnków, Mąkolice (oznaczone na załączniku graficznym symbolem **W**) oraz tereny projektowanych oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowościach Lubianków, Wola Zbrożkowa, Chlebowice, Albinów, Kadzielin, Dąbrowa, Mąkolice (oznaczone na załączniku symbolem **K**).

Tereny projektowanych oczyszczalni ścieków komunalnych zostały uwzględnione w Studium, w oparciu o lokalizację wyznaczoną na podstawie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno.

W/w obiekty mogą być także lokalizowane, w miarę potrzeb na terenach przemysłowych, magazynowo – składowych, obsługi gospodarki rolnej oraz usługowych.

Postuluje się tworzenie przez gminę programów rozwoju sieci infrastruktury i realizowanie działań na tych terenach w oparciu o te programy. Realizacja działań na terenach urządzeń infrastruktury technicznej powinna być prowadzona ze szczególnym uwzględnieniem norm środowiskowych oraz norm jakościowych dotyczących zdrowia i życia mieszkańców gminy.

II.1.1.11. Tereny kolejowe

Studium wprowadza tereny kolejowe rozumiane jako tereny związane z prowadzeniem ruchu kolejowego i jego zabezpieczeniem. Postuluje się zabezpieczenie terenów linii kolejowej Nr 15, przebiegającej przez teren gminy Głowno do jej eksploatacji przez modernizację istniejącej infrastruktury kolejowej w ramach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej czyli projektu systemu transportowego zbiorowego łączącego miasta aglomeracji łódzkiej.

II.1.1.12. Tereny dróg publicznych:

Studium zabezpiecza obsługę komunikacyjną gminy na różnych szczeblach poprzez wyznaczenie sieci dróg o różnych klasach. Główne kierunki na tym obszarze powinny obejmować modernizację istniejących dróg i przystosowanie ich parametrów do przepisów odrębnych oraz zachowanie odpowiedniej odległości zabudowy od linii rozgraniczających

dróg, w celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców gminy oraz zapewnienia płynnego i możliwie bezkolizyjnego ruchu kołowego.

Szczegółowe wytyczne w zakresie kierunków rozwoju infrastruktury komunikacyjnej znajdują się w Rozdziale V.

II.1.1.13. Tereny złóż surowców naturalnych

Na terenie gminy Głowno, w miejscowości Albinów znajduje się złoża kruszywa naturalnego (piasku). Od roku 2002, z powodu wygaśnięcia koncesji i zniesienia wyznaczonego obszaru i terenu górniczego, wydobycie piasku z terenu złoża „Albinów” nie odbywa się. Zasoby złoża nie zostały całkowicie wyeksploatowane.

Studium wyznacza teren złoża „Albinów” i dopuszcza na jego terenie wznowienie eksploatacji w przypadku ponownego uzyskania koncesji na wydobycie kruszywa oraz ustanowienia na terenie złoża obszaru i terenu górniczego. Po zakończeniu wydobycia należy przeprowadzić rekultywację w kierunku leśnym.

W przypadku rozpoznania na terenie gminy Głowno nowych złóż surowców naturalnych, nie wyznaczonych w Studium, ustanowienie nowych terenów i obszarów górniczych jest możliwe jedynie w przypadku możliwości obsługi komunikacyjnej terenu wydobycia, zapewnionej przez przyszłego inwestora (budowa niezbędnych dróg dojazdowych) oraz uzgodnienie zjazdów na drogi publiczne. W przypadku znaczącego pogorszenia się stanu dróg wykorzystywanych jako drogi obsługujące teren wydobycia koszty modernizacji dróg lub zjazdów są częściowo partycypowane przez inwestora. Po zakończeniu wydobycia nakazuje się rekultywację terenów w kierunku rolnym, leśnym lub wodnym.

II.2. Strefa produkcji rolnej

Główne działania w strefie produkcji rolnej powinny mieć na uwadze przede wszystkim ochronę gruntów rolnych, głównie klas najwyższych, przed nadmiernym przekształcaniem ich na tereny wyłączone z produkcji rolnej. Strefa produkcji rolnej nie powinna być nadmiernie przekształcana na tereny zabudowy lub zainwestowania. Planując wszystkie działania należy mieć na uwadze fakt, że gmina Głowno jest gminą rolniczą i Studium utrzymuje ten kierunek rozwoju. W związku z tym faktem, jakość strefy produkcji rolnej jest priorytetem dla gospodarki gminy i warunkuje jej dalszy rozwój.

II.2.1. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych w zakresie zagospodarowania oraz użytkowania terenów i wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

II.2.1.1. Tereny rolne R

Funkcja wiodąca: gospodarka rolna.

Funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa dla rolników posiadających gospodarstwa rolne, tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, tereny wód stojących i płynących, tereny infrastruktury technicznej, tereny komunikacyjne.

Głównym kierunkiem przyjętym w Studium jest utrzymanie funkcji rolniczej terenów oraz ich dalszy rozwój. Głównym postulatem w zakresie prowadzenia działalności rolniczej na tych terenach jest przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej. Kształtowanie przestrzeni na terenach rolnych wymaga przede wszystkim zachowania otwartego charakteru krajobrazu, ograniczania penetracji obszarów zainwestowanych. Na terenach R zakazuje się realizacji zabudowy niezwiązanej z gospodarką rolną, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Studium zachowuje istniejącą zabudowę z możliwością kontynuacji funkcji. Kierunki zmian w istniejącej zabudowie na terenach rolnych powinny obejmować modernizację, remont, przebudowę i rozbudowę istniejących obiektów. Realizacja nowych obiektów w zabudowie siedliskowej powinna obejmować jedynie wzbogacenie jej o obiekty agroturystyczne. Taka możliwość dopuszczalna jest jedynie w przypadku, gdy nowy obiekt będzie realizowany przez właściciela i użytkownika terenu, który jest jednocześnie rolnikiem

prowadzącym działalność rolną i posiada grunty rolne o minimalnej powierzchni gospodarstwa rolnego. Agroturystyka w terenach rolnych może być realizowana jedynie jako działalność uzupełniająca działalność rolniczą.

W związku z dominującym sadowniczym profilem działalności rolnej nakazuje się na terenach R ochronę sadowniczego profilu gospodarki rolnej dalszą realizację działalności w tym kierunku. Nakazuje się także objęcie ochroną istniejących na terenach rolnych wód płynących i stojących, miedz, śródpolnych nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej, szpalerów drzew wzdłuż polnych dróg, głazów narzutowych znacznych rozmiarów i innych elementów przyrody ożywionej i nieożywionej charakterystycznych dla krajobrazu otwartego gminy Głowno. Ze względu na występowanie znacznych obszarów zmeliorowanych nakazuje się ochronę i systematyczne prace zapewniające drożność systemu melioracji w gminie.

W przypadku gruntów o V, VI, VIz klasie, znajdujących w pobliżu istniejących lasów lub projektowanych dolesień Studium umożliwia przeznaczanie ich pod dolesienia. Również w wyjątkowych przypadkach gruntów klasy IV – gdy wymaga tego zasada racjonalności gospodarki leśnej lub przebiegu granicy rolno – leśnej.

Na gruntach rolnych posiadających niską klasę bonitacyjną – V i VI klasy, Studium dopuszcza możliwość powierzchniowej eksploatacji kopalin. Eksploatacja kopalin powinna odbywać się zgodnie z zasadami zawartymi w Rozdziale III.5 oraz zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa geologicznego i górniczego.

Wytyczne w zakresie parametrów zabudowy i zagospodarowania działki znajdują się w Rozdziale II.4.1.

II.2.1.2. Tereny rolne z możliwością realizacji elektrowni wiatrowych Rw

Funkcja wiodąca: gospodarka rolna.

Funkcje uzupełniające: możliwość lokalizacji farm wiatrowych i pojedynczych elektrowni wiatrowych, tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, tereny wód stojących i płynących, tereny infrastruktury technicznej, tereny komunikacyjne.

Studium wyznacza strefę przeznaczoną do lokalizowania elektrowni wiatrowych na terenach o wiodącej funkcji rolnej. Lokalizacja elektrowni wiatrowych dopuszczalna jest jedynie na terenach rolnych, w strefie do tego wyznaczonej, oznaczonych w studium jako tereny Rw.

W przypadku realizacji farm wiatrowych i pojedynczych elektrowni wiatrowych należy uwzględnić następujące wytyczne:

Nakazy:

- prowadzenie budowy, eksploatacji, likwidacji wiatraków w sposób nie pogarszający jakości życia mieszkańców części gminy, na której będą lokalizowane wiatraki,
- zapewnienie właściwego klimatu akustycznego; ograniczenie ekspozycji na hałas, infradźwięki oraz wibracji,
- lokalizacja wiatraków w odległości nie mniejszej niż 500 m od istniejących lub projektowanych zabudowań,
- wykonanie badań dotyczących migracji zwierząt, na których populację lokalizacja wiatraków może mieć wpływ i opracowanie raportu na temat skutków oddziaływania planowanej inwestycji na populację w/w zwierząt oraz środowisko,
- lokalizacja wiatraków w sąsiedztwie autostrady A1 wymaga uzgodnienia z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad,
- lokalizacja wiatraków w sąsiedztwie napowietrznych linii energetycznych wymaga uzgodnienia z właścicielem linii,
- zgłaszania i uzgadniania z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP wszelkich projektowanych na tych terenach obiektów o wysokości równej i większej niż 50 m n.p.t., każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę,
- uwzględnienie zachowania parametrów bezpieczeństwa w zakresie ochrony zdrowia i życia ludności oraz bezpieczeństwa mienia i środowiska przyrodniczego w sytuacji: uszkodzenia lub awarii turbiny, powstania katastrofy budowlanej, oblodzenia łopat wirnika oraz stosować technologie minimalizujące ryzyko w/w przypadków,

- zapewnienia realizacji infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją wiatraków przez inwestora.

Zakazy:

- lokalizacji elektrowni na terenach łągowych zwierząt, na terenach pełniących funkcje korytarzy i węzłów ekologicznych,
- całkowity zakaz zabudowy w pasach technologicznych od sieci infrastruktury technicznej niezbędnej dla funkcjonowania elektrowni wiatrowych.

W przypadku rolniczego użytkowania terenów nakazuje się zachowanie nakazów, zakazów oraz postulatów zawartych w Rozdziale II.2.1.1.

W zakresie prowadzenia działalności na terenach R, Rw uwzględnia się zalecenia i postulaty zawarte w Rozdziale o XVI.I. Tereny zmeliorowane.

II.3. Strefa ekosystemu

Główne działania w strefie ekosystemu powinny mieć na uwadze przede wszystkim zachowanie równowagi biocenotycznej w środowisku przyrodniczym gminy oraz jej ochronę przed presją antropogeniczną i wykluczenie możliwości urbanizacji.

Realizacja nowego zainwestowania nie może powodować pogorszenia warunków funkcjonowania istniejących terenów zieleni oraz korytarzy ekologicznych. Wszystkie działania realizowane w tej strefie muszą uwzględnić niekorzystne warunki gruntowo – wodne i glebowe oraz potrzebę zachowania wysokiej bioróżnorodności strefy ekosystemu. Jest to niezbędne dla zachowania wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wpływa na atrakcyjność gminy.

II.3.1. Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych w zakresie zagospodarowania oraz użytkowania terenów oraz wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

II.3.1.1. Tereny lasów **ALP, ZL,**

Funkcja wiodąca: lasy państwowe, lasy prywatne.

Funkcja uzupełniająca: zabudowa związana z gospodarką leśną, infrastruktura techniczna, tereny komunikacyjne, turystyka (ścieżki i szlaki turystyczne), działalność dydaktyczna i edukacyjna, działalność badawcza, szkółki leśne

Studium wyznacza tereny przeznaczone dla zachowania i rozwoju terenów leśnych. Wszystkie działania podejmowane na terenach leśnych powinny uwzględniać szczególną rolę lasów dla gospodarki, krajobrazu i systemu przyrodniczego gminy Głowno, sprzyjąc tworzeniu zwartych kompleksów leśnych oraz utrzymaniu ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych. Głównym kierunkiem rozwoju na tych terenach powinna być ochrona istniejących lasów wraz z działaniami zmierzającymi do ich racjonalnej gospodarki. Należy także dążyć do zachowania różnorodności gatunkowej lasów i wzbogacanie monokultur leśnych o inne, rodzime gatunki. Nakazuje się także ochronę śródleśnych polan.

Prowadzenie gospodarki leśnej na tych obszarach jest warunkowane przepisami odrębnymi.

W przypadku zlokalizowanej na terenie lasów zabudowy, dopuszcza się jej remont, przebudowę, wymianę dachów i modernizację. Studium dopuszcza realizację nowej zabudowy związanej jedynie z prowadzeniem działalności wyszczególnionej jako funkcje uzupełniające lub inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Na terenach leśnych obowiązuje bezwzględny zakaz realizowania zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej, zagrodowej, letniskowej, usługowej, przemysłowej, składowo – magazynowej, związanej z produkcją rolną i innej, nie wymienionej jako funkcja uzupełniająca dla terenów ALP, ZL.

Na terenach ALP, ZL obowiązuje bezwzględny zakaz zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

W Studium wprowadza się bezwzględny zakaz wprowadzania na terenie lasów lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne lub obiektów mogących spowodować zagrożenie pożarowe, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Na terenie Gminy Głowno zlokalizowane są lasy ochronne, w tym lasy wodochronne. W przypadku podejmowania działań na terenach tych lasów należy uwzględnić przepisy odrębne z zakresu środowiska przyrodniczego. Postuluje się zakaz wprowadzania nowej zabudowy na terenach lasów ochronnych i wodochronnych oraz ograniczania działalności do gospodarki leśnej.

II.3.1.2. Tereny dolesień **DZL**

Funkcja wiodąca: tereny dolesień.

Funkcja uzupełniająca: zabudowa związana z gospodarką leśną, infrastruktura techniczna, tereny komunikacyjne, turystyka (ścieżki i szlaki turystyczne), działalność dydaktyczna i edukacyjna, działalność badawcza, szkółki leśne

Studium wyznacza tereny przeznaczone dla rozwoju terenów leśnych. Wszystkie działania podejmowane na terenach dolesień powinny uwzględniać szczególną rolę lasów dla gospodarki, krajobrazu i systemu przyrodniczego gminy Głowno, sprzyjać tworzeniu zwartych kompleksów leśnych oraz utrzymaniu ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych. Głównym kierunkiem rozwoju na tych terenach powinno być powiększaniem terenów leśnych. Prowadzenie gospodarki leśnej na tych obszarach jest warunkowane przepisami odrębnymi.

W Studium wyznacza się tereny przeznaczone pod zalesienie – DZL, zapewniające uzupełnienie i domknięcie kompleksów zieleni wysokiej oraz ucytelnienie struktury przestrzennej układu leśnego. Są to grunty klas V, VI i VIz, dotychczas użytkowane rolniczo. Dopuszcza się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych klas V, VI i VIz oraz w wyjątkowych przypadkach gruntów klasy IV (gdy wymaga tego zasada racjonalności gospodarki leśnej lub przebiegu granicy rolno – leśnej) na cele leśne poza wyznaczonymi w Studium obszarami, zgodnie z przepisami zawartymi w przepisach odrębnych odnośnie lasów.

Granice rolno – leśne winny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W przypadku zlokalizowanej na terenie dolesień zabudowy, dopuszcza się jej remont, przebudowę, wymianę dachów i modernizację. Studium dopuszcza realizację nowej zabudowy związanej jedynie z prowadzeniem działalności wyszczególnionej jako funkcje uzupełniające lub inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej. Na terenach dolesień obowiązuje bezwzględny zakaz realizowania zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej, zagrodowej, letniskowej, usługowej, przemysłowej, składowo – magazynowej, związanej z produkcją rolną i innej, nie wymienionej jako funkcja uzupełniająca dla terenów DZL.

Na terenach DZL obowiązuje bezwzględny zakaz zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

W Studium wprowadza się bezwzględny zakaz wprowadzania na terenie dolesień lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, obiektów dysharmonijnych, tworzących kolizje przestrzenne lub obiektów mogących spowodować zagrożenie pożarowe, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

W przypadku wystąpienia na terenach rolnych przeznaczonych do dolesienia, stanowisk archeologicznych, nakazuje się przed przystąpieniem do prac dolesiających, przeprowadzenie badań archeologicznych.

II.3.1.3. Tereny trwałych użytków zielonych **ZZ**

Funkcja wiodąca: tereny trwałych użytków zielonych,

Funkcja uzupełniająca: infrastruktura rekreacyjna i turystyczna (ścieżki rowerowe, bulwary zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych o dużych walorach kulturowych i krajobrazowych).

Studium wyznacza tereny trwałych użytków zielonych, rozumianych jako zbiorowiska roślinności źródłiskowej, wodnej i łąkowej towarzyszące licznym rzekom, strugom i rowom, pełniące ważną rolę w systemie przyrodniczym i krajobrazowym, wymagające ochrony przed

zainwestowaniem oraz pracami melioracyjnymi; swoim zasięgiem obejmują tereny obniżeń dolinnych rzek i cieków, pastwiska, zadrzewienia. Głównym kierunkiem rozwoju dla tych terenów jest zachowanie funkcji przyrodniczej i ciągłości ekologicznej oraz ochrona istniejących form zieleni naturalnej, wód płynących i stojących oraz uwzględnienie ochrony zwierząt, dla których tereny ZZ są środowiskiem życia.

Na terenach ZZ Studium ustala zakaz realizacji nowej zabudowy, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

W przypadku istniejącej na terenach ZZ zabudowy, postuluje się możliwość jej remontu, modernizacji, wymiany dachów.

Jedynymi dopuszczalnymi działaniami na terenach ZZ są działania wymienione jako funkcje uzupełniające lub inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej. Realizacja funkcji uzupełniających musi uwzględniać możliwość czasowego podniesienia wód gruntowych oraz niekorzystnych warunków terenu.

W obniżeniach dolinnych rzek i cieków, Studium ustala zakaz prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej z użyciem szkodliwych nawozów – należy wprowadzać preferencję dla rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Na terenie ZZ zlokalizowane są pola rolniczego wykorzystania ścieków. Na tych terenach obowiązuje zakaz realizacji zabudowy kubaturowej. Gospodarka wodno – ściekowa powinna odbywać się zgodnie z aktualnym pozwoleniem wodno – prawnym wydanym dla tego terenu.

Granice wyznaczonych obszarów mogą zostać skorygowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w celu dostosowania do szczegółowego przebiegu granic poszczególnych nieruchomości lub przy projektowaniu podstawowego układu komunikacyjnego – wskazanego w Studium w sposób graficzny oraz wymagającego uszczegółowienia w innej skali.

Uznaje się, że mpzp nie jest sprzeczny ze Studium, gdy wypełnia określone nakazy i zakazy lub je uszczegóławia.

II.4. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.

Parametry i wskaźniki urbanistyczne określone poniżej dotyczą w szczególności nowych inwestycji.

Dla obiektów istniejących i obszarów zainwestowanych, które zdecydowanie odbiegają w stanie istniejącym od parametrów ustalonych w Studium przewiduje się adaptację, a warunki ich modernizacji i rozwoju należy określać na podstawie analiz przeprowadzanych na potrzeby mpzp, dla poszczególnych terenów – tak aby zachować ciągłość w kształtowaniu formy i funkcji, a tym samym zachować spójność realizacji architektonicznych.

II.4.1. Wskaźniki i parametry dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

TYP ZABUDOWY	PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE
zabudowa wielorodzinna	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku mieszkalnego nie powinna przekraczać 15m, • zaleca się realizację zabudowy w formie małych domów mieszkalnych do 4 lokali, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 25%.
zabudowa mieszkaniowa wolnostojąca	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku mieszkalnego nie powinna przekraczać 9 m (zaleca się budynki dwukondygnacyjne, w tym poddasze użytkowe), • zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, • wprowadza się postulat usytuowania budynków kalenicowo w stosunku do frontu działki,

	<ul style="list-style-type: none"> • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza niż 1000m², • postulowana szerokość frontu działki nie powinna być mniejsza niż 20m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 50%.
zabudowa zagrodowa	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku mieszkalnego nie powinna przekraczać 9 m (zaleca się budynki dwukondygnacyjne, w tym poddasze użytkowe), • zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych, • wprowadza się postulat usytuowania budynków kalenicowo w stosunku do frontu działki, • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza niż 2000m², • postulowana szerokość frontu działki nie powinna być mniejsza niż 18 m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 60%.
zabudowa rezydencjonalna	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku mieszkalnego nie powinna przekraczać 11 m (zaleca się budynki dwukondygnacyjne, w tym poddasze użytkowe), • zaleca się stosowanie dachów dwuspadowych lub wielospadowych, • wprowadza się postulat usytuowania budynków kalenicowo w stosunku do frontu działki, • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza 2500m², • postulowana szerokość frontu działki nie powinna być mniejsza niż 30m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 60%.
zabudowa rekreacji indywidualnej	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku rekreacyjnego nie powinna przekraczać 9 m, (zaleca się budynki jednokondygnacyjne), • postulowany kształt dachu dwuspadowy, • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza niż 800m², • postulowana szerokość frontu działki nie powinna być mniejsza niż 18 m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 60%.
zabudowa usług komercyjnych na terenach zorganizowanej działalności inwestycyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku usługowego nie powinna przekraczać 12 m (zaleca się budynki o wysokości maksimum 3 kondygnacji), • postulowany kształt dachu jednospadowy, • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza niż 1500m², • postulowana szerokość działki minimum 20m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 30%.
zabudowa usług komercyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynku usługowego nie powinna przekraczać 12 m, • zaleca się dachy jednospadowe lub dwuspadowe, • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza niż 1500m², • postulowana szerokość krótszego boku działki nie powinna być mniejsza niż 20 m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 30%.
zabudowa usług publicznych	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynków nie powinna przekraczać 12 m, • wprowadza się postulat usytuowania budynków kalenicowo

	<p>w stosunku do frontu działki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • postulowana powierzchnia nowo wydzielonej działki nie powinna być mniejsza niż 1500m², • postulowana szerokość krótszego boku nie powinna być mniejsza niż 25m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 40%.
zabudowa usług publicznych Up1	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość zabudowy nie powinna przekraczać 15 m, a wysokość budynków nie powinna przekraczać 10 m, • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 5%.
zabudowa przemysłowa, składowo – magazynowa i obsługi gospodarki rolnej	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość budynków nie powinna być większa niż 15m, • postulowana powierzchnia nowo wydzielonych działek nie powinna być mniejsza niż 1500m², zaleca się co najmniej 2500m², • powierzchnia biologicznie czynna nie powinna być mniejsza niż 20%.

W przypadku wystąpienia innego profilu funkcjonalnego lub innych form zagospodarowania terenu – wskaźniki należy ustalać analogicznie do w/w. – szczegółowe ustalenia w mpzp.

Studium dopuszcza odstępstwa co do wskaźników i parametrów kształtowania zabudowy, jeżeli szczegółowa analiza przeprowadzona na potrzeby mpzp wykaże konieczność zastosowania innych wskaźników dla właściwego zagospodarowania terenów (postuluje się aby odstępstwa nie przekraczały +/- 30% wartości założonych w Studium).

Studium dopuszcza korygowanie parametrów wysokościowych dla obiektów (lub ich elementów) o szczególnych wymaganiach technicznych (jak maszty, wieże, elementy techniczne, konstrukcyjne i inne).

Studium dopuszcza adaptację istniejących obiektów o cechach i parametrach odrębnych od ustalonych w Studium. W celu zachowania jednorodności architektonicznej obiektów/zespołów architektonicznych dopuszcza się weryfikację i korektę wskaźników wyznaczonych w Studium, po uprzedniej analizie funkcjonalno – przestrzennej.

II.4.2. Tereny wyłączone spod zabudowy

Do terenów wyłączonych spod zabudowy Studium zalicza:

- tereny lasów państwowych, lasów prywatnych oraz dolesień,
- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- tereny pól rolniczego wykorzystania ścieków,
- tereny trwałych użytków zielonych,
- brzegi rzek, rowów melioracyjnych i innych cieków wodnych,
- tereny pasa autostrady A-1 oraz tereny w pasie technologicznym od autostrady,
- tereny położone przy drodze krajowej w odległości 100 m po obu stronach linii rozgraniczającej drogi krajowej.

III. KIERUNKI W ZAKRESIE ZASAD OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Gmina Głowno posiada atrakcyjny przyrodniczo położenie. Doliny rzeczne oraz ekosystemy leśne w południowo-centralnej oraz w północno-wschodniej części gminy zapewniają powiązania przyrodnicze z otoczeniem oraz ciągłość ekosystemów ekologicznych. Doliny rzek: Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej oraz mniejszych cieków są korytarzami ekologicznymi o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Obejmują aktywne biologicznie ekosystemy wodne, bagienne, łąkowe, polne i leśno-zaroślowe. Główny korytarz ekologiczny gminy - dolina rzeki Mrogi zapewnia połączenie obszaru opracowania z doliną Bzury, będącą korytarzem ekologicznym o randze krajowej według koncepcji systemu krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska.

Środowisko przyrodnicze gminy Głowno jest zróżnicowane i wymaga szczególnej troski oraz ochrony ze względu na jego znaczenie w skali regionu oraz kraju.

Głównym kierunkiem działań jest potrzeba zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego gminy, podejmowania działań nie pogarszających jego stanu oraz zapobiegania występowaniu negatywnego wpływu na środowisko.

Przestrzenny i gospodarczy rozwój gminy powinien następować w sposób zrównoważony z dużym poszanowaniem zasobów i stanu środowiska.

W tym celu za korzystne należy uznać wszystkie działania zmierzające do:

- harmonijnego rozwoju przestrzennego gminy przy jednoczesnej dbałości o środowisko,
- osiągnięcia i zachowania wysokich standardów jakości poszczególnych elementów środowiska (las, powietrze, wody, gleby, powierzchnia ziemi),
- ochrony i kształtowania powiązań przyrodniczych w skali lokalnej, regionalnej i krajowej (korytarze, ciągi i węzły ekologiczne),
- poprawy gospodarki wodno – ściekowej,
- edukacji ekologicznej lokalnej społeczności.

III.1. Ochrona powietrza

Powietrze atmosferyczne ze względu na brak naturalnych barier dla przenikania substancji gazowych i pyłów jest odbiorcą dużego ładunku zanieczyszczeń. Łatwa dyfuzja i ruch mas powietrza umożliwiają rozprzestrzenianie się szkodliwych substancji na znaczne odległości, co uniemożliwia ograniczenie zanieczyszczenia do miejsca jego powstania.

W celu poprawy jakości powietrza i osiągnięcia odpowiednich standardów, należy przyjąć następujące kierunki działań, mające na celu zmniejszenie lub ograniczenie emisji zanieczyszczeń:

- realizację urządzeń ochronnych lub wprowadzanie zmian technologicznych korzystnych dla środowiska w zakładach przemysłowych i jednostkach realizujących cele publiczne (najlepsze dostępne techniki – BAT),
- wspieranie działań minimalizujących emisję zanieczyszczeń w zakładach będących głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza,
- wspieranie inwestycji polegających na modernizacji systemów grzewczych, szczególnie związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- zmniejszanie zużycia energii poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej,
- ograniczanie „niskiej emisji” poprzez wprowadzanie paliw charakteryzujących się niskimi wskaźnikami emisyjnymi (np. gaz przewodowy, olej opałowy lekki, energia elektryczna) spalanych w urządzeniach grzejnych o wysokim stopniu sprawności, pierwszoplanowo w rejonach większej koncentracji zabudowy,
- stosowanie pieców grzewczych posiadających stosowne certyfikaty ekologiczne i pozwolenia,
- dla projektowanych większych obszarów urbanizacji należy rozważyć możliwość zastosowania lokalnych kotłowni, opalanych paliwami o niskim wskaźniku emisji (np. gaz przewodowy, olej opałowy lekki, energia elektryczna),
- budowę sieci gazowej oraz zwiększenie liczby odbiorców gazu,
- propagowanie wśród mieszkańców wykorzystywania odnawialnych i ekologicznych źródeł energii,
- tworzenie preferencji dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych, wykorzystujących przyjazne środowisku technologie wytwarzania,
- rozwój alternatywnych środków komunikacji (tworzenie systemu ścieżek rowerowych),
- zwiększenie udziału w ruchu komunikacyjnym komunikacji zbiorowej, opartej na nowym, ekologicznym taborze),
- wprowadzanie zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz wokół podmiotów gospodarczych o dużym stopniu emisji zanieczyszczeń.

Głównym obszarem zachowań ochronnych powinny być działania podejmowane w zakresie eliminacji i ograniczania niskiej emisji powierzchniowej pochodzącej ze zwartej zabudowy oraz emisji komunikacyjnej mających największy wpływ na stan powietrza gminy.

III.2. Ochrona przed hałasem

Do najpowszechniejszych i najbardziej uciążliwych źródeł hałasu i wibracji na terenie gminy należy komunikacja drogowa. Na hałas narażone są najbardziej zabudowania położone w pierwszej linii od drogi, ale uciążliwości mogą być odczuwalne nawet na znacznej odległości.

Największym źródłem hałasu komunikacyjnego gminy będzie autostrada A-1 przebiegająca przez zachodnią część gminy, którą będzie cechować bardzo duże natężenie ruchu (kilkadziesiąt tys. pojazdów na dobę). W części wschodniej gminy uciążliwość akustyczną będzie stanowić droga krajowa cechująca się również natężeniem ruchu (kilkanaście tys. pojazdów na dobę). Drogi powiatowe i gminne stanowią znacznie mniejszą uciążliwość akustyczną.

Działania w zakresie ochrony przed hałasem powinny zapewniać zachowanie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku na terenach o poszczególnym rodzaju przeznaczenia, zgodnie z ustaleniami przepisów odrębnych.

W celu poprawy klimatu akustycznego oraz usuwania uciążliwości akustycznych należy podjąć następujące działania:

- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji obiektów przemysłowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasów i zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy,
- ustawiczne ograniczanie uciążliwości prowadzonej działalności,
- stosowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych ograniczających hałas u źródła (zakłady przemysłowe, firmy zajmujące się przewozami pasażerskimi i towarowymi),
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uciążliwości wynikających z ruchu komunikacyjnego na drogach o wyższych klasach technicznych i zapewnienie odpowiedniej odległości dla nowej zabudowy,
- poprawianie organizacji ruchu zmierzające do poprawienia płynności jazdy,
- poprawę stanu nawierzchni ulic,
- budowę ścieżek rowerowych,
- realizacja działań zmniejszających uciążliwość hałasu (ekrany akustyczne, okna dźwiękoszczelne),
- zwiększanie istniejących i wprowadzanie nowych pasów zadrzewień zieleni izolacyjnej w pobliżu inwestycji emitujących wysoki stopień uciążliwości akustycznej,
- wprowadzać wzdłuż najruchliwszych tras komunikacyjnych zieleń izolacyjną wytłumiającą hałas i blokującą rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, szerokość i skład gatunkowy pasów zieleni powinien być dostosowany do intensywności zanieczyszczeń,
- eliminacja realizacji zabudowy chronionej akustycznie w strefach uciążliwości hałasu od autostrady A-1 i drogi krajowej nr 14,
- wspieranie inicjatyw wymiany okien w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych przy generatorach hałasu na dźwiękoszczelne,
- szczegółowa inwentaryzacja źródeł hałasu (wyznaczanie obszarów zagrożonych hałasem),
- analiza trendów zachodzących w klimacie akustycznym.

Wszelkie działania w zakresie ochrony przed hałasem powinny być prowadzone kompleksowo, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zdrowia mieszkańców gminy.

III.3. Ochrona przed promieniowaniem elektroenergetycznym niejonizującym

W celu ochrony ludzi przed promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym Studium zachowuje w przebiegu linii elektroenergetycznych i radiolinii stref ochronnych, w których występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu.

Studium w strefach ochronnych od linii wysokiego napięcia 110kV i 2x400kV zakazuje lokalizacji nowych budynków mieszkalnych i obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Budowle zawierające materiały niebezpieczne pożarowo, stacje paliw lub strefy zagrożenia wybuchem powinny znajdować się w większej odległości od przewodów linii niż granica pasa technologicznego (lokalizacja tych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie pasa technologicznego linii wymaga uzgodnienia z właścicielem linii.). Zalesianie terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być prowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów.

Ponadto Studium wskazuje konieczność uporządkowania na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego istniejących konfliktów przestrzennych pomiędzy zabudową mieszkaniową a liniami średniego i wysokiego napięcia.

III.4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W celu zapewnienia najwyższej ochrony wód zakłada się uzyskanie całkowitej likwidacji zrzutu ścieków nieoczyszczonych oraz zapobieganie i przeciwdziałanie szkodliwym wpływom na obszary zasilania wód. Ochrona wód podziemnych jest jednym z najważniejszych kierunków działań, ze względu na obecne i przyszłościowe wykorzystanie ich do zaopatrzenia mieszkańców w wodę.

Główne kierunki polityki w celu ochrony i osiągnięcia dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych umożliwiających ich wykorzystanie do celów użytkowych:

1. Ochrona zasobów wodnych i racjonalizacja zużycia wody poprzez:
 - modernizację sieci i urządzeń wodnych w celu osiągnięcia wymaganych standardów jakościowych wody pitnej,
 - realizację studni awaryjnych,
 - zapewnienie właściwej ochrony w strefach ochronnych wód podziemnych,
 - wyznaczenie stref ochrony pośredniej dla ujęć wody szczególnie narażonych na zagrożenia antropogeniczne,
 - racjonalizację zużycia wody we wszystkich dziedzinach gospodarki (przemśle, rolnictwie, gospodarce komunalnej itp.),
 - wprowadzanie systemu pomiaru zużycia wody dla wszystkich odbiorców,
 - ochrona wód podziemnych przed jakościową i ilościową degradacją,
 - rozbudowę sieci wodociągowej równomiernie do stanu rozwoju przestrzennego i podejmowania nowych działań inwestycyjnych,
 - obowiązek kanalizowania obszarów zurbanizowanych i przeznaczonych do urbanizacji, pierwszoplanowo kanalizować należy tereny wyposażone w sieć wodociągową,
 - zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu,
 - zakaz wykorzystywania nieczynnych studzien jako miejsc odprowadzania nieczystości (szamba),
 - stosowanie nowoczesnych technologii wpływających na czystość i ilości odprowadzanych ścieków (techniki BAT),
 - likwidację nieuszczelnionych szamb i dzikich wysypisk śmieci,
 - obowiązek zapewnienia dostępu do rzeki Mrogi, Brzuśni, Maliny, Strugi Domaradzkiej, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych,
 - promocja rolnictwa ekologicznego i propagowanie wśród rolników Kodeksu Dobrej Polityki Rolniczej,
 - stopniowe zmniejszanie ilości stosowanych nawozów i środków ochrony roślin.

2. Poprawa czystości wód powierzchniowych poprzez:

- poprawę klas czystości rzeki Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej oraz utrzymanie osiągniętej czystości wód powierzchniowych,
- wprowadzanie w obrębie dolin rzecznych zbiorowisk łągowych sprzyjających zachowaniu czystości wód spływających z terenów upraw do cieków i ich eutrofizacji,
- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych oraz likwidacja punktowych zrzutów ścieków nieoczyszczonych,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód szkodliwymi nawozami,
- prowadzenie monitoringu czystości rzeki Mrogi, Brzuśni, Maliny i Strugi Domaradzkiej,
- obowiązek oczyszczania wód deszczowych odprowadzonych z nawierzchni utwardzonych (odstojniki, separatory).

Ze względu na położenie znacznej części obszaru gminy w obrębie zasobów wodnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- Nr 402 „Stryków”,
- Nr 403 „Brzeziny – Lipce Reymontowskie”,
- Nr 404 „Koluszki – Tomaszów”,
- Nr 226 „Krośniewice – Kutno”,

Studium ustala ich ochronę poprzez:

- ochronę terenów narażonych na przenikanie zanieczyszczeń do wód - obszar wysokiej ochrony (OWO) zasobów wodnych zbiornika Nr 403, zalecenie wysokiego reżimu sanitarnego,
- ochrona przed ilościową i jakościową degradacją zasobów wodnych zbiorników,
- zakaz prowadzenia działań mogących w poważny sposób zmienić stosunki wodne,
- priorytet realizacji kanalizacji sanitarnej na terenach przeznaczonych do urbanizacji,
- kontrolę gospodarki ściekowej prowadzonej w gospodarstwach nie podłączonych docelowo do kanalizacji sanitarnej,
- dostosowanie lokalizacji nowych obiektów gospodarczych do warunków i struktur hydrogeologicznych,
- w terenach przeznaczonych pod zabudowę - budowę i eksploatację urządzeń do gromadzenia i unieszkodliwiania ścieków bytowych i przemysłowych wykluczających ich przenikanie do gruntu.

Ponadto w celu ochrony zasobów Studium ustala zwiększenie retencji wodnej na obszarze gminy poprzez:

- budowę planowanego² zbiornika retencyjnego „Ziewanice” (i dopuszczenie możliwości spiętrzania wody),
- realizację zbiorników małej retencji na ciekach,
- zakaz regulacji koryta rzeki Mrogi,
- ochronę obiektów retencji korytovej na zasadach określonych w przepisach odrębnych tj. jazu i mostu na rzece Mrodze w miejscowości Boczki Domaradzkie (16+100 km rzeki) i Ziewanice (18+780 km rzeki),
- ustalenie ochrony dolin rzecznych z zakazem: zabudowy, lokalizacji wszystkich obiektów i instalacji nie związanych z gospodarką wodną, wykonywania melioracji i odwodnień, niszczenia zieleni,
- zwiększenie powierzchni obszarów zalesionych i zadrzewionych,
- wprowadzanie zadrzewień śródpolnych na gruntach słabych, nieprzydatnych rolniczo,
- zalesianie obszarów źródłiskowych,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć wodochłonnych.

Studium dopuszcza działania inżynierskie, pozwalające na przystosowanie fragmentów rzek do pełnienia szlaków wodnych.

² Wg Aneksu do „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” dla województwa łódzkiego.

Studium wprowadza zakaz grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchni wód publicznych w odległości nie mniejszej niż 1,5 m od linii brzegowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Działania w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przyczynią się do poprawy jakości wód, ale również do podniesienia jakości życia mieszkańców i wzrostu atrakcyjności terenów gminy.

Studium ustala obowiązek zachowania rowów melioracyjnych w celu zapewnienia właściwych warunków odbioru wód powierzchniowych. Konieczne jest również udostępnianie rowów dla prowadzenia prac porządkowych, oczyszczających i udrażniających. Obowiązuje pozostawienie pasa technicznego wzdłuż jednego z brzegów.

W przypadku gruntów zmeliorowanych, Studium zachowuje w dotychczasowym rolniczym użytkowaniu. Tereny zmeliorowane powinny być chronione jako tereny rolne bez prawa do zabudowy. Na terenach o nieuregulowanych stosunkach wodnych należy rozbudować systemy melioracyjne.

Studium adaptuje wszystkie istniejące obiekty, budynki i budowle oraz przewiduje możliwość realizacji nowych inwestycji w obszarach występowania rowów melioracyjnych i urządzeń wodnych pod warunkiem:

- uzgodnienia projektu planowanej inwestycji z właściwym zarządcą rowów, melioracji i urządzeń wodnych na etapie pozwolenia na budowę (Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi - Terenowy Inspektorat w Łodzi),
- przebudowy urządzeń melioracyjnych kolidujących z projektowaną zabudową w sposób zapewniający swobodny odpływ wód drenażowych z pozostałego terenu, na którym funkcjonują urządzenia melioracyjne,
- zapewnienia dostępu do istniejących rowów i urządzeń wodnych,
- lokalizowania obiektów kubaturowych w odległości od skrajnej krawędzi rowów melioracyjnych nie mniejszej niż wynika to z przepisów szczególnych,

Studium zaznacza także konieczność wystąpienia do WZMiUW o wykreślenie z ewidencji melioracji wodnych powierzchni zajętej na przedmiotowy cel.

Zasady, sposoby i możliwość lokalizacji nowych inwestycji powinny zostać uszczegółowione na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

III.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb

Zagrożenie środowiska glebowego na terenie gminy Głowno występuje głównie ze strony gospodarki rolnej oraz w mniejszym stopniu eksploatacji złóż kopalin. Główne kierunki działań mające na celu ochronę powierzchni ziemi i gleb:

- szczegółowa identyfikacja źródeł zanieczyszczenia gleb,
- likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci, zwłaszcza w obszarach leśnych,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu gleb szkodliwymi nawozami – promowanie rolnictwa ekologicznego,
- ochrona gleb pochodzenia organicznego bez względu na klasę bonitacyjną,
- ochrona gleb wykształconych na podglebiu mineralnym wysokiej II – III klasy bonitacyjnej,
- ochrona gleb przed erozją poprzez wprowadzanie dolesień i pasów zieleni śródpolnej;
- wprowadzanie nasadzeń zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- racjonalne gospodarowanie zasobami złóż,
- ograniczenie prac związanych ze zmianą ukształtowania terenu na terenach rolniczych,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu się zabudowy – ochrona przed nadmiernym rozwojem terenów urbanizowanych w stosunku do rzeczywistych potrzeb inwestycyjnych.

Ochronie przed zmianą użytkowania podlegają gleby wysokich klas bonitacyjnych II - III stanowiące wartościowy zasób przyrodniczy gminy, zajmujące znaczną jej powierzchnię. W uzasadnionych przypadkach Studium dopuszcza zabudowę na terenach, na których

występują gleby chronione, pod warunkiem uzyskania zgody Ministra na wyłączenie z użytkowania rolniczego. Na podstawie przepisów odrębnych przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze wymaga uwzględnienia na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego³.

Na terenie gminy Głowno znajdują się grunty pochodzenia organicznego. Postuluje się ochronę tych gruntów przed zainwestowaniem. W niniejszym dokumencie nie wyznacza się nowych terenów do zainwestowania położonych na gruntach organicznych, nie mniej jednak takie tereny zostały wyznaczone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Studium sankcjonuje ustalenia planu w tym zakresie, zalecając jednocześnie wykonanie badań geotechnicznych dotyczących nośności gruntu, każdorazowo przy opracowaniu zmiany mpzp.

Studium wyznacza **strefę niewskazaną do realizacji zabudowy ze względu na niekorzystne warunki gruntowo – wodne**. W tej strefie zakazuje się realizacji nowej zabudowy kubaturowej. Dopuszcza się jedynie realizację zabudowy nietrwale związanej z gruntem, po wcześniejszej ekspertyzie gruntu.

III.6. Ochrona surowców mineralnych

Udokumentowane złożę podlega ochronie przed trwałym zainwestowaniem.

Na gruntach rolnych niskiej klasy bonitacyjnej – V i VI klasa Studium dopuszcza możliwość powierzchniowej eksploatacji kopalni. Winna się ona odbywać zgodnie z przepisami odrębnymi oraz z zachowaniem zasięgu ewentualnego oddziaływania powierzchniowej eksploatacji na środowisko i zdrowie ludzi do granic terenu, do którego podmiot eksploatujący kopaliny ma tytuł prawny.

Po zakończeniu eksploatacji teren należy zrehabilitować w kierunku leśnym, rolnym lub wodnym.

III.7. Ochrona przyrody i krajobrazu – system obszarów chronionych

Struktura przyrodnicza obszaru gminy jest bardzo zróżnicowana. Tworzą ją głównie doliny rzeczne i kompleksy leśne oraz wzbogacają zbiorowiska roślinności niskiej (źródłiskowej, wodnej, łąkowej, bagiennej, torfiastej) o wysokich wartościach dla środowiska ekologicznego gminy i dużych walorach przyrodniczo – krajobrazowych.

Podstawą funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy jest jego **ciągłość i powiązania z ekosystemami zasilającymi**. Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego gminy konieczne jest utrzymanie spójnego systemu powiązań przyrodniczych poprzez zachowanie drożności naturalnych korytarzy ekologicznych o randze regionalnej i lokalnej (doliny rzek i cieków) oraz ochronę węzłów ekologicznych (kompleksy leśne). Ważne jest wykształcenie układu pasmowego poprzez powiązanie istniejących terenów leśnych i zadrzewionych oraz planowanych do zalesienia terenów rolnych z ciągami dolinnymi.

Szczególniej ochronie należy poddać te elementy systemu ekologicznego, które zapewniają powiązania gminy z elementami krajowego i regionalnego systemu ekologicznego.

Studium wskazuje ochronę korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym wyznaczonego przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży dla migracji dużych zwierząt i obejmującego północno-wschodnie krańce gminy.

Dla ochrony ekologicznej w obrębie gminy przed przerwaniem i osłabieniem powinny być chroniona drobna sieć ekologiczna (zadrzewienia, roślinność wzdłuż ciągów komunikacyjnych).

Planowanie przestrzenne uwzględniające zachowanie korytarzy ekologicznych umożliwi utrzymanie równowagi ekologicznej. Główne formy ochrony korytarzy ekologicznych wskazane w Studium:

- uwzględnianie korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania

³ Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 roku (Dz. U. z 2004 r., Nr 121, poz. 1266 z późniejszymi zmianami). W przypadku zmiany ustawy w trakcie obowiązywania Studium zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

- przestrzennego,
- zachowanie równowagi ekologicznej,
- ochrona przed dalszą zabudową odcinków korytarzy ekologicznych o znacznych przewężeniach spowodowanych bezpośrednim sąsiedztwem terenów zurbanizowanych,
- zakaz regulacji koryta rzeki Mrogi,
- ochrona dolin rzecznych i obszarów leśnych przed zabudową kubaturową.

W celu ochrony struktury przyrodniczej gminy Studium wyróżnia obiekty i obszary ważne przyrodniczo, dla których ustala podstawowe kierunki działań na rzecz racjonalnej ochrony i kształtowania środowiska:

- kompleksy leśne,
- doliny rzeczne,
- tereny objęte formami ochrony przyrody⁴.

Realizacja nowego zainwestowania nie może powodować pogorszenia warunków funkcjonowania istniejących terenów zieleni oraz korytarzy ekologicznych.

Cała zieleń wysoka w gminie powinna być zachowana i chroniona ze względu na jej nieocenioną rolę przyrodniczą oraz poddawana zabiegom konserwacyjno - pielęgnacyjnym.

III.7.1. Ochrona kompleksów leśnych

Jako główne kierunki w zakresie **ochrony ekosystemów leśnych** należy wskazać:

- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi z tego zakresu,
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
- sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych,
- tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych,
- określenie granicy rolno – leśnej na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych,
- zalesianie i zadrzewianie gruntów o niskiej klasie bonitacyjnej,
- zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk itp.,
- zachowania różnorodności gatunkowej lasów i wzbogacanie monokultur leśnych o inne, rodzime gatunki,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych, szczególnie w obrębie lasów wodochronnych,
- propagowanie wiedzy na temat lasów i gospodarki leśnej,
- ochrona przeciwpożarowa – potrzeba zdiagnozowania stopnia i kategorii pożarowej i dostosowanie do nich form ochrony przeciwpożarowej,
- racjonalne pobieranie i nieprzekraczanie możliwości produkcyjnych lasów - gospodarka leśna zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
- wprowadzanie dolesień zapewniających uzupełnienie i domknięcie kompleksów zieleni, uczytelnienie ich struktury przestrzennej oraz poprawie zwartości układu leśnego,
- zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych, nie związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

III.7.2. Ochrona dolin rzecznych

Studium ustala zachowanie istniejących warunków przyrodniczych na terenach obniżień dolinnych rzek i cieków ważnych dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemu ekologicznego gminy poprzez utrzymanie drożności naturalnych korytarzy ekologicznych. W celu **ochrony dolin rzecznych** Studium ustala kierunki działań:

- zachowanie zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną,
- utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół

⁴ Powołane zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 wraz z póź. zmianami).

- zbiorników wodnych, starorzeczy,
- zakaz niszczenia zieleni łąkowej,
- przeciwdziałanie procesom zarastania łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych,
- dążenie do utrzymania naturalnych zespołów zieleni, rodzimych gatunków roślin i zwierząt,
- zakaz realizacji nowej zabudowy,
- zakaz lokalizacji wszystkich obiektów i instalacji nie związanych z gospodarką wodną, z wyjątkiem urządzeń infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, w tym ścieżki rowerowe, bulwary itp.,
- zakaz prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej z użyciem szkodliwych nawozów – wprowadzać preferencję dla rolnictwa ekologicznego,
- zakaz wykonywania melioracji i odwodnień,
- zwiększenie retencji wodnej poprzez budowę małych zbiorników, ochronę obiektów retencji korytowej.

Wysoka jakość walorów przyrodniczych obszaru – zwłaszcza malownicza o naturalnym charakterze dolina rzeki Mrogi, mogą stać się wysokim atutem gminy i przyczynić się do **rozwoju ruchu turystycznego ze szczególnym uwzględnieniem lokalnej turystyki rekreacyjnej.**

Ze względu na istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji, przed przekształceniami należy chronić nie tylko doliny rzeczne i lasy, ale również zadrzewienia (w tym zieleń śródpolną) oraz szpalery wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz polnych dróg.

III.7.3. Formy ochrony przyrody

Ich ochrona powinna się odbywać na podstawie przepisów odrębnych w tym zakresie – ustawa o ochronie przyrody⁵ oraz aktów prawnych ustanawiających obiekty i obszary chronione i określających zasady ich ochrony. Jeśli w trakcie obowiązywania Studium przepisy w danym zakresie ulegną zmianie ochrona przyrody powinna odbywać się zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

Do form ochrony przyrody występujących na terenie gminy Głowno można zaliczyć:

1. **Pomniki przyrody** - wszystkie pomniki przyrody należą do obiektów, które należy poddawać regularnym zabiegom konserwacyjno – pielęgnacyjnym wynikającym z potrzeb bieżących. Likwidacja istniejących na terenie gminy pomników przyrody lub ustanowienie nowych pomników przyrody wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem ochrony Środowiska.
2. **Użytki ekologiczne** - wszystkie ustalenia ochronne i użytkowe wynikają z aktu powołującego tj. Rozporządzenia Nr 50/2001 Wojewody Łódzkiego z dnia 8 sierpnia 2001 r.
3. **Założenia parkowo – dworskie** - wszelkie działania w obrębie parków i ich bezpośrednim sąsiedztwie (zmiany przestrzenne, działania konserwacyjno - pielęgnacyjne) mogą być czynione po wcześniejszym uzgodnieniu lub zaopiniowaniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Szersze ustalenia w Rozdziale II.1.1.8 oraz w Rozdziale IV.

Ponadto Studium proponuje **rozszerzenie ochrony zasobów środowiska przyrodniczego** gminy. Zgodnie z aktualizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego⁶, w ramach tworzenia spójnego systemu obszarów chronionych⁷ Studium wskazuje na obszary gminy tereny proponowane do objęcia ochroną prawną ze

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 wraz z póź. zmianami.

⁶ Zatwierdzona Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

⁷ System tworzą istniejące i projektowane wieloprzestrzenne formy ochrony przyrody: obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Celem jego utworzenia jest zapewnienie powiązań ekologicznych pomiędzy obszarami charakteryzującymi się najwyższymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz umożliwienie swobodnego przemieszczania się fauny i flory. Został on oparty na sieci ekologicznej ECONET

względu na cenne walory krajobrazowe, postulowane do włączenia w system obszarów chronionego krajobrazu.

Studium proponuje powołanie na terenie gminy 2 obszarów chronionego krajobrazu:

1. Obszar Chronionego Krajobrazu „Mrogi - Mroźcy” obejmujący doliny rzeczne Mrogi i Mroźcy na całej ich długości, cenne ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe i stanowiące istotny element regionalnej sieci powiązań ekologicznych,
2. „Sokolnicko – Piątkowski” Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący kompleksy lasów regionu Sokolnik i Gieczna z uroczyskami: Sokolniki, Modlna, Bądków, Gieczno, Kwilno i Witów pełniącymi funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe i będące terenem masowego wypoczynku.

Dla terenów gminy proponowanych do utworzenia obszarów chronionego krajobrazu należy przyjąć taki sposób zagospodarowania, który do czasu objęcia ich formą prawną zapewni ich rzeczywistą ochronę. Przy określaniu zasad gospodarowania na tych terenach należy wyprzedzająco (w chwili obecnej nie ma prawnego usankcjonowania ich istnienia) uwzględniać ograniczenia jakie nakłada ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁸ dla obszarów tego typu. Na obszarach chronionego krajobrazu mogą być wprowadzone (w rozporządzeniu powołującym obszar) zakazy określone w art. 24 ust. 1 ustawy.

W obrębie terenów proponowanych do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu należy objąć ochroną wszelkie obiekty o wartości historycznej i kulturowej.

Zarówno w odniesieniu do istniejących jak i do projektowanych obszarów i obiektów chronionych i przewidzianych do objęcia ochroną prawną, należy przyjąć zasadę ich ochrony przed degradacją powodowaną niewłaściwym użytkowaniem, a szczególnie chronić przed przeinwestowaniem.

IV. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

IV.1. Kierunki ochrony, rozwoju zasobów i kształtowania środowiska kulturowego

Dziedzictwo kulturowe gminy Głowno stanowi element jej zasobu endogenicznego, który tak jak wszystkie pozostałe zasoby podlega kształtowaniu polityki i wytyczaniu kierunków rozwoju.

Głównymi celami ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego w gminie Głowno jest:

1. uwzględnienie zasobu dziedzictwa kulturowego gminy w jej rozwoju,
2. budowanie tożsamości lokalnej m.in. w oparciu o dziedzictwo kulturowe gminy,
3. zachowanie wartości użytkowych obiektów zabytkowych,
4. promocja i udostępnianie zasobu dziedzictwa kulturowego gminy Głowno.

Głównymi kierunkami działań w zakresie dziedzictwa kulturowego jest ich ochrona, a w dalszej kolejności rozwój. Rozwój zasobów dziedzictwa kulturowego rozumiany jest jako rewaloryzacja, rewitalizacja oraz adaptacja dla nowych funkcji. Działania te muszą być prowadzone w ścisłym nawiązaniu do historii miejsca, tradycji i skali budownictwa zabytkowego oraz ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych w sąsiedztwie zabytków.

Adaptacja zabytków na nowe funkcje może odbywać się w oparciu o następujące wytyczne:

- nowe funkcje, zalecane do lokowania w obiektach i zespołach zabytkowych to takie, które umożliwią społeczności zwiedzanie lub przebywanie w pobliżu zasobu stanowiącego dziedzictwo kulturowe gminy. Zalecane funkcje – turystyka, rekreacja, hotelarstwo, gastronomia, administracja,
- wszelkie zmiany w adaptowanych na nowe funkcje zabytkach muszą być przeprowadzane we współpracy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

⁸ Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 wraz z póź. zmianami)

- zmiany w obiektach przeznaczonych na nowe funkcje muszą ściśle nawiązywać do tradycji miejsca oraz spełniać wytyczne zawarte w Rozdziale II.1.1.

Do najwartościowszych elementów krajobrazu kulturowego gminy Głowno można zaliczyć:

- układy przestrzenne wsi Mąkolice, Wola Mąkolska, Boczki Domaradzkie, znajdujące się w równinnym terenie, poprzecinanych ciekami wodnymi,
- dolinę rzeki Mrogi, ze skarpami widokowymi oraz zlokalizowanymi na rzece młynami,
- kompleksy leśne,
- założenia dworsko – parkowo – folwarczne,
- kapliczki i krzyże usytuowane przy drogach lub wśród pól,
- zadrzewienia śródpolne, szpalery drzew wzdłuż dróg, zbiorniki wodne wśród pól,
- krajobraz rolniczy gminy z licznymi sadami.

Istotnym kierunkiem działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu kulturowego jest **ochrona posiadanego zasobu dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona ekspozycji obiektów zabytkowych, kształtowana poprzez zakazy:**

- wprowadzania nowej zabudowy,
- zaburzania istniejących osi kompozycyjnych oraz osi widokowych,
- wprowadzania negatywnych dominant – np. maszty telekomunikacyjne w granicach ekspozycji obiektów i założeń historycznych, kable energetyczne.

IV.2. Obszarowa ochrona obiektów zabytkowych

Obszarowa ochrona obiektów zabytkowych na terenie gminy Głowno jest realizowana przez propozycję wprowadzenia na teren gminy Parku Kulturowego obejmującego także kościół parafialny w Mąkolicach, a także poprzez skorygowanie obowiązujących oraz wytyczenie nowych stref ochrony konserwatorskiej.

IV.2.1. Park kulturowy

Tą formę ochrony zabytków wprowadza się do Studium na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego. Park miałby obejmować obiekty punktowe - kościoły drewniane województwa łódzkiego, w tym drewniany kościół parafialny w Mąkolicach oraz obiekty liniowe - drogi łączące poszczególne obiekty.

Dla realizacji utworzenia parku kulturowego niezbędne jest:

- Przeprowadzenie prac analitycznych i studialnych mających na celu określenie celu i zasad ochrony i uszczegółowionych granic parku, a tym samym uszczegółowienie granic opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- Podjęcie przez Radę Gminy uchwały o powołaniu parku kulturowego,
- Sporządzenie planu ochrony parku kulturowego,
- Opracowanie dla tego obszaru miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- Pozyskanie funduszy na realizację tego celu.

W granicach proponowanego parku kulturowego – w jego częściach punktowych zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z prowadzonej działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej.

Wprowadza się obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla kościoła i jego otoczenia.

IV.2.2. Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”

Została wyznaczona na terenach, na których zachowały się najwartościowsze zespoły architektury wraz z otoczeniem, o dobrze zachowanej strukturze przestrzennej, uznane za materialne świadectwo historyczne.

Strefa „A” została wyznaczona na obszarach najcenniejszych fragmentów założeń dworsko – parkowych oraz sakralnych z obiektami wpisanymi do rejestru zabytków WKZ, we wsiach:

- Mąkolice – kościół wraz z otoczeniem w granicach terenu będącego własnością wyznaniową,
- Glinnik – założenie dworsko – parkowe w granicach założenia,

- Domaradzyn – założenie dworsko – parkowe w granicach założenia,
- Różany (obręb Lubianków) – założenie dworsko – parkowe – w części założenia.

Głównym celem polityki przestrzennej na obszarach w granicach strefy „A” jest ochrona, rozumiana jako całokształt działań gospodarczych na rzecz zachowania, przywrócenia i utrwalenia historycznych walorów, nadania współczesnej treści, jak również ich funkcjonalnej i kompozycyjnej integracji z otoczeniem.

Obszary objęte ścisłą ochroną konserwatorską typuje się do bezwzględnego zachowania, ustalając jednocześnie priorytet ustaleń konserwatorskich nad wszelką działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową.

Działania podejmowane w granicach strefy „A” powinny być prowadzone w uzgodnieniu z WKZ, w oparciu o następujące wytyczne, obejmujące ochronę:

- rozplanowania założeń oraz ich oryginalnych nawierzchni,
- historycznych linii zabudowy,
- historycznych granic działek oraz szerokości frontów zabudowy,
- istniejącej zabudowy o walorach zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków),
- historycznych form zabudowy,
- zieleni komponowanej, jej układu i składu gatunkowego,
- obiektów małej architektury,
- sylwety założeń przestrzennych.

W przypadku kościoła w Mąkolicach, w granicach strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej zidentyfikowano obiekt dysharmonijny – plebanię. Znajduje się ona w najbliższym sąsiedztwie drewnianego kościoła parafialnego, wpisanego do rejestru zabytków. Postuluje się dostosowanie formy i gabarytów obiektu w sposób niwelujący negatywny wpływ kompozycyjny na teren w granicach strefy „A”.

Wprowadza się obowiązek sporządzenia planów miejscowych dla każdej z wyznaczonych stref w oparciu o wytyczne konserwatorskie.

IV.2.3. Strefa ochrony konserwatorskiej układu rozplanowania „B”

Obejmuje obszary założeń dworsko – parkowo – folwarcznych w ich historycznych lub najbardziej zbliżonych do historycznych, granicach, których rozplanowanie jest czytelne, a zabudowa historyczna zachowana. Strefa ochrony układu rozplanowania obejmuje założenia dworsko – parkowo – folwarczne w miejscowościach:

- Różany (obręb Lubianków),
- Glinnik.

Głównym kierunkiem działań w granicach stref „B” jest ochrona założeń przestrzennych. Działania podejmowane w granicach strefy „B” powinny być prowadzone po zasięgnięciu opinii WKZ, oparciu o następujące wytyczne obejmujące ochronę:

- rozplanowania założeń z podziałem na część dworsko – parkową i folwarczną,
- historycznie ukształtowanych podziałów parcelacyjnych,
- rozplanowania zabudowy w granicach założeń przestrzennych,
- architektonicznej formy zabudowy zarówno istniejącej, jak i projektowanej, jej gabaryty, kształty dachów, kompozycja elewacji, proporcje zabudowy,
- zieleni komponowaną (szpalery drzew, zieleń parkowa – zgodność pod względem kompozycyjnym i gatunkowym),
- historycznie ukształtowanej linii zabudowy oraz rozplanowania budynków na działkach,
- sylwety założeń przestrzennych,
- intensywności zabudowy.

Działania podejmowane na obszarach objętych strefą ochrony konserwatorskiej rozplanowania powinny być prowadzone na podstawie planów miejscowych, sporządzanych w oparciu o wytyczne konserwatorskie.

IV.2.4. Strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu „K”

Strefa „K” – strefa ta została wyznaczona w celu ochrony krajobrazu powiązanego przestrzennie z *historycznymi układami przestrzennymi lub występująca autonomicznie jako wartościowy krajobraz ukształtowany w wyniku działalności człowieka*. Celem jej wyznaczenia jest ochrona przedpola zabytku oraz zapewnienie mu właściwej ekspozycji.

W niniejszym opracowaniu dokonano korekty granic strefy „K”, w stosunku do ustalonych granic, obowiązujących w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Strefa „K” została wyznaczona dla parków wiejskich w Lubiankowie i Domaradzynie.

Kierunkami działań w strefie „K” jest przede wszystkim **ochrona krajobrazu kulturowego i przyrodniczego** oraz jeśli zaistnieje taka potrzeba, jego rewaloryzacja. Działania te powinny odbywać się w oparciu o sporządzony dla obszaru położonego w granicach strefy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o następujące wytyczne:

- zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych naruszających istniejące osie kompozycyjne i widokowe,
- zakaz wprowadzania napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych,
- zakaz grodzenia strefy ochrony konserwatorskiej krajobrazu „K” oraz wprowadzania w obrębie strefy dodatkowych akcentowanych w przestrzeni granic,
- zakaz wprowadzania nasadzeń zaburzających wglądy na zespoły zabytkowe,
- nakaz utrzymania zieleni w sposób zapewniający zachowanie lub wzmocnienie osi widokowych na zespoły objęte strefą ochrony konserwatorskiej „K”,
- uzgadnianie wszelkich prac prowadzonych w obrębie strefy „K” z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

IV.2.5. Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji „E”

Strefa „E” obejmuje tereny położone wokół zabytku, wyznaczane w celu zapewnienia ochrony zabytku przez jego prawidłową ekspozycję z ustalonych kierunków widokowych.

W niniejszym opracowaniu dokonano korekty granic strefy „E”, w stosunku do ustalonych granic, obowiązujących w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Strefa „E” została wyznaczona dla:

- zespołu kościoła parafialnego w Mąkolicach wraz z otoczeniem,
- zespołu dworsko – parkowego w Glinniku.

Głównym kierunkiem działań w obrębie strefy „E” jest **ochrona powiązań widokowych i ekspozycji zespołów, dla których ją wyznaczono oraz systematyczne podejmowanie działań zmierzających do utrzymania przedpola zabytku znajdującego się w granicach strefy, w sposób zapewniający jego dobrą, niczym niezakłóconą ekspozycję**.

Działania te powinny odbywać się w oparciu o sporządzony dla obszaru położonego w granicach strefy „E” miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o następujące wytyczne:

- wyłączenie strefy spod zabudowy kubaturowej ujemnie wpływającej na ekspozycję zabytku,
- poprzedzanie inwestycji w granicach strefy „E” studiami panoramicznymi,
- zakaz wprowadzania napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych, kolidujących z odbiorem ekspozycji zabytków i urządzeń zabytkowych,
- zakaz grodzenia strefy ochrony ekspozycji oraz wprowadzania ogrodzeń wewnątrz strefy, za wyjątkiem uzasadnionego na podstawie historycznych przesłanek, ogrodzenia zespołów zabytkowych, dla których strefa „E” została wyznaczona,
- nakaz utrzymywania krajobrazu przyrodniczego w sposób zapewniający utrzymanie prawidłowej ekspozycji zabytku; zakaz wprowadzania nowych nasadzeń wysoką roślinnością,
- uzgadnianie wszelkich prac prowadzonych w obrębie strefy „E” z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

IV.2.6. Strefa ochrony konserwatorskiej archeologicznej

Strefy te zostały wyznaczone wokół istniejących stanowisk archeologicznych. Celem ustanowienia stref ochrony konserwatorskiej archeologicznej jest ochrona istniejących pozostałości osadnictwa pradziejowego, wczesnośredniowiecznego, średniowiecznego i nowożytnego.

W przypadku wyznaczenia nowego stanowiska archeologicznego należy także określić strefę ochrony archeologicznej.

Wszelkie działania inwestycyjne naruszające stratyografię gruntu oraz mające na celu zmianę dotychczasowego użytkowania terenu, ~~powinny być wykonywane m.in. zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami wymagają uzyskania zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz podjęcia ratowniczych badań archeologicznych~~, gdyż ochrona warstw ziemi, zawierających świadectwa kultury, powinna być jednym z elementów polityki przestrzennej gminy.

W strefie ochrony archeologicznej należy uwzględnić przepisy prawne zawarte w Ustawie z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁹.

IV.3. Ochrona prawna pojedynczych obiektów

Ochrona prawna zabytków w gminie Głowno obejmuje zabytki wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz zabytki objęte ochroną w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków WKZ powinna polegać na:

- trwałym zachowaniu formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru zabytków,
- utrzymaniu lub rewitalizacji otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, w tym ochronę walorów ekspozycyjnych (widok na zabytek i z zabytku),
- opracowaniu rozwiązań inwestycyjnych na podstawie zaleceń konserwatorskich, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków,
- możliwe jak najszersze udostępnianie zabytku społeczności,

Wszelkie działania podejmowane w zabytku lub w jego otoczeniu muszą się odbywać ~~w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków~~. ~~zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.~~

Wykorzystanie zabytku wpisanego do rejestru zabytków na cele użytkowe może odbywać się wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości. Istnieje możliwość adaptacji zabytku wpisanego do rejestru WKZ na inne funkcje niż pierwotna, zgodnie z ustaleniami niniejszego Studium oraz ~~zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami pod nadzorem WKZ, który na wniosek właściciela może wydać zalecenia konserwatorskie dotyczące sposobu korzystania z zabytku, sposobu jego zabezpieczenia, wykonania prac konserwatorskich oraz zakres dopuszczalnych zmian.~~

Zabytki nieruchome wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, nie objęte decyzją o wpisie do rejestru zabytków WKZ, mogą podlegać ochronie poprzez ustanowienie ich ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji administracyjnej.

Działania dotyczące zabytków objętych Gminną Ewidencją Zabytków, a nie objętych decyzją o wpisie do rejestru zabytków powinny przede wszystkim uwzględniać **potrzebę ochrony tych zabytków jako nadrzędną wartość działań**. Zaleca się adaptację takich zabytków zgodnie z ich historyczną funkcją lub procesy rewitalizacyjne z możliwością zmiany funkcji zabytku. Wszelkie zmiany w strukturze zabytków powinny być prowadzone z zachowaniem cech charakterystycznych dla lokalnych tradycji budowlanych takich jak proporcje budynku, detal architektoniczny, materiały budowlane, faktury wypraw zewnętrznych.

Ponadto, działania odbywające się w sąsiedztwie zabytków, na przedpolach zabytków lub w strefach ochrony konserwatorskiej nie mogą doprowadzić do pogorszenia się stanu zabytku lub jego ekspozycji ~~zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków~~

⁹ (Dz. U. z 2003r. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.).

i opieki nad zabytkami ~~powinny odbywać się po zasięgnięciu opinii WKZ~~, zaś w przypadku realizacji nowej zabudowy w sąsiedztwie obiektów i obszarów zabytkowych należy pamiętać, by jej gabaryty, kształt dachów, skala budynków, usytuowanie budynków na działce, kolorystyka oraz materiały użyte do wypraw zewnętrznych komponowały się z zabudową historyczną. ~~W przypadku wątpliwości co do kształtowania nowej zabudowy, prace należy zasięgnąć opinii WKZ.~~

W przypadku wprowadzania zmian **mogących skutkować** zmianą stanu zachowania oraz zmianą wyglądu obiektów zabytkowych, prace należy prowadzić ~~zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w porozumieniu z WKZ.~~

Nakazuje się bieżącą aktualizację Gminnej Ewidencji Zabytków.

Ochronie podlegają także przedpola zabytku.

W studium wprowadza się także ochronę istotnych elementów krajobrazu kulturowego gminy Głowno, nie objętych rejestrem zabytków WKZ oraz nie ewidencjonowanych w Gminnej Ewidencji Zabytków. Do takich obiektów zalicza się:

- kapliczki i krzyże przydrożne,
- zachowane drewniane zagrody,
- domy i zagrody murowane.

Usankcjonowanie ochrony tych obiektów powinno nastąpić poprzez ustalenie zapisów w tworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, poprzedzonych zlokalizowaniem wartościowych obiektów w wyniku przeprowadzonej przed opracowywaniem mpzp wizji w terenie.

IV.4. Ochrona stanowisk archeologicznych

Ochrona prawna stanowiska archeologicznego odbywa się ~~zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na podstawie art. 31 ust. 1a Ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.~~

W Studium naniesiono lokalizację granic stanowisk archeologicznych. W przypadku terenów, na których zlokalizowane są stanowiska archeologiczne lub strefy ochrony konserwatorskiej od stanowisk archeologicznych należy uwzględnić następujące wytyczne:

- stanowiska archeologiczne powinny znajdować się w strefach ochrony konserwatorskiej archeologicznej, stanowiących ich otulinę,
- należy uwzględnić lokalizację stanowisk archeologicznych oraz wyznaczonych od nich stref konserwatorskiej ochrony archeologicznej, a także ustalenia zasad zagospodarowania na tych terenach, w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- wszelkie działania na terenach, na których zlokalizowane są stanowiska archeologiczne lub strefy ochrony archeologicznej należy ~~zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami z uwzględnieniem wymogów wyznaczonych w art. 31, ust. 1a Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,~~
- w przypadku ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego należy ~~postępować zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami je oznaczyć, zabezpieczyć oraz zawiadomić Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,~~
- w przypadku wyznaczenia nowych stanowisk archeologicznych należy wyznaczyć wokół nich strefę ochrony konserwatorskiej archeologicznej,
- ~~wprowadza się obowiązek uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków konieczności przeprowadzania nadzoru archeologicznego, w przypadku podejmowania działań wymagających takiego nadzoru.~~

IV.5. Wytyczne dla określania zasad ochrony krajobrazu kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy zagwarantować ochronę krajobrazu kulturowego poprzez określenie zakresu dopuszczalnych przekształceń przy obiektach zabytkowych oraz ich w otoczeniu, zgodnie z wytycznymi i kierunkami zawartymi powyżej, z wytycznymi i postulatami Wojewódzkiego

Konserwatora Zabytków oraz z przepisami odrębnymi.

Ustalenia dotyczące obiektów zabytkowych powinny być sformułowane indywidualnie dla każdego obiektu lub obszaru.

Kształując otoczenie obiektu zabytkowego należy brać pod uwagę jego właściwą ekspozycję i jeśli to możliwe kontynuację tradycyjnych, wartościowych cech zabudowy.

IV.6. Promocja miejsc i zespołów zabytkowych

Walory kulturowe bezpośrednio wpływają na atrakcyjność turystyczną gminy. W przypadku poziomu atrakcyjności należy zwrócić uwagę zarówno na obiekty i obszary zabytkowe, jak i na system ekologiczny terenu, tworzące razem unikatowy krajobraz kulturowy, atrakcyjny dla potencjalnego turysty. Dlatego też bardzo istotnym kierunkiem działań, jakie powinny być podejmowane na polu ochrony dziedzictwa kulturowego gminy Głowno jest prowadzenie działań edukacyjnych lokalną społeczność co do posiadanego zasobu oraz promocja miejsc zabytkowych.

W idei propagowania walorów krajobrazu kulturowego oraz genius loci miejsca ważną rolę odgrywają szlaki turystyczne. Wyznaczanie szlaków turystycznych związane jest z zamysłem tworzenia i zagęszczania powiązań turystycznych, wykorzystujących walory przyrodnicze i zasoby dziedzictwa kulturowego, zmierzającego do podnoszenia atrakcyjności turystycznej całego województwa.

Szlaki turystyczne przewidziane do realizacji w przyjętym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego obejmują następujące trasy konne oraz samochodowe:

- **Szlak Budownictwa Drewnianego** – samochodowy. Szlak ten przebiega w zachodniej części gminy Głowno. Jego trasowanie na terenie gminy stanowi część regionalnego zasięgu tego szlaku, który swoim zasięgiem obejmuje najwartościowsze obiekty, będące przykładami regionalnej architektury drewnianej,
- **Szlak Perły Architektury Ziemi Łódzkiej** – samochodowy. Szlak przebiega przez zachodnią część gminy Głowno. Swoim zasięgiem obejmuje najwartościowsze przykłady architektury ziemi łódzkiej, prezentujące różnorodność form oraz odrębność od w stosunku do innych regionów,
- **Szlak Dworów i Pałaców** – samochodowy. Szlak przebiega równoleżnikowo we wschodniej części gminy Głowno. Stanowi jeden z regionalnych szlaków tematycznych,
- **Szlak Wielu Kultur** – samochodowy. Przebiega południkowo przez wschodnią część gminy Głowno. W obrębie gminy Głowno szlak ma raczej charakter przelotowy między ośrodkami będącymi faktycznie przykładami przebywania wielu kultur, gdyż na terenie wyznaczonym wielokulturowość nie występowała.
- **Łącznik Łódzkiego Szlaku Konnego** – szlak ten przebiega południkowo w dwóch rejonach gminy Głowno – w jej zachodniej części przez teren sołectwa Feliksów – gdzie występują tereny o dużych wartościach przyrodniczych – kompleksy leśne oraz tereny rolnicze – otwarte, oraz w części środkowej, gdzie obejmuje najwartościowsze pod względem krajobrazowym tereny gminy Głowno.

Uszczegółowienie przebiegu wyznaczonych tras turystycznych powinno nastąpić na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W Studium wyznacza się także proponowane tematyczne rowerowe szlaki turystyczne:¹⁰

- **Bezkrwawe łowy nad Rydwanem i Okrętem** – całkowita długość 43 km, w granicach gminy Głowno ok. 9,5km

Stawy Okręt i Rydwan to największa w centralnej Polsce ostoja ptaków, a jednocześnie dwa największe w tej części Polski stawy rybne. Przeprowadzone na tym terenie badania ornitologiczne potwierdziły występowanie zwierząt i roślin podlegających prawnej ochronie,

¹⁰ Szlaki turystyczne zostały wyznaczone na podstawie folderu promocyjnego *Głowno i okolice z perspektywy siodelka rowerowego*, M. Godziszewski, B. Godziszewska. Proponowana lokalizacja szlaków na terenie gminy Głowno jest częścią szerszego zasięgu tras turystycznych, których proponowany schematyczny przebieg został zamieszczony w w/w folderze. W celu stworzenia kompleksowego systemu tras turystycznych niezbędne jest porozumienie między sąsiednimi gminami.

a kilka gatunków umieszczono w krajowej i europejskiej Czerwonej Księdze zwierząt zagrożonych wyginięciem, np. błotnik łąkowy, bąk, błotnik zbożowy, derkacz, kropiatka, zielonka, wąsatka oraz chronione rośliny, np. grzebień biały, grażel i pływacz zwyczajny. Położenie obu stawów z dala od ruchliwych tras przelotowych oraz zabudowań sprawia, że miejsce to doskonale nadaje się na spędzanie czasu na łonie natury, z dala od cywilizacji. Na terenie gminy Głowno szlak prowadzi przez Wolę Zbrożkową, przy wschodniej granicy najwartościowszych kompleksów leśnych, zaś druga nitka szlaku biegnie z Głowna przez wsie Kadzielin, Ostrołękę, Albinów.

- **Odpoczynek na „Kowalikach”** – całkowita długość 20 km, w granicach gminy Głowno ok. 2 km.

Szlak kończy się na pobliskich, jeziorkach – Szczypiornik i Kowalik. W ich obrębie występują liczne gatunki ptaków wodno – błotnych i płazów, a otaczającą je bogatą mozaikę siedlisk leśnych zamieszkują inne gatunki zwierząt i ptaków, m.in. ptaków drapieżnych. Najciekawszymi przedstawicielami poszczególnych gatunków zwierząt są bąk, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, ropucha szara, żaby: moczarowa, wodna, jeziorowa, trawna. Ptaki drapieżne reprezentowane są przez bielika oraz błotniaka stawowego. W granicach gminy Głowno szlak przebiega przez jej południowe sołectwa: Antoniew i Bronisławów oraz Domaradzyn.

- **Szlak rowerowy dookoła Głowna – „Głowieńska Ósemka”** – całkowita długość 30 km, w granicach gminy Głowno ok.3 km.

Trasa szlaku opracowana została z myślą o różnych grupach wiekowych, dla zaawansowanych i początkujących rowerzystach, którzy lubią długie rozbudowane wycieczki lub preferują krótkie rodzinne wypadki. Na terenie gminy Głowno trasa prowadzi przez lasy, otwarte przestrzenie pól i łąk, w pobliżu wód. Ścieżka prezentuje atrakcyjne miejscowości gminy Głowno i wartościowe przykłady krajobrazu kulturowego gminy.

- **Szlaki łącznikowe „Głowieńskiej Ósemki”** – długość szlaków w granicach gminy Głowno to ok. 11 km. Szlaki łącznikowej umożliwiają nawiązanie do szlaków rowerowych i pieszych znajdujących się na terenie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich oraz wyznaczonych tras Gminy Bielawy.
- **Młyny nadmrozańskie** – całkowita długość 60 km, w granicach gminy Głowno ok. 13,5 km.

Szlak przebiega wzdłuż obu brzegów rzeki Mrogi, przy której w przeszłości, ze względu na jej korzystne warunki spadku wody, lokalizowano młyny wodne. Trasę można podzielić na część północną i południową, które to części wykazują różne cechy charakterystyczne. Część południową cechuje zróżnicowany krajobraz, część północna ma bardziej spokojny charakter – jej wyróżnikiem są duże połacie krajobrazu otwartego – sadów, łąk i pól. Właśnie północny odcinek szlaku zlokalizowany jest w gminie Głowno. Turysta może podziwiać z perspektywy siodełka rowerowego najcenniejsze krajobrazowo tereny gminy oraz zwiedzać młyny wodne, z których jeden znajduje się w Ziewanicach, a drugi w Boczkach Domaradzkich.

Kolejnym elementem promującym gminę jest realizacja idei zawartej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego co do utworzenia kręgu kulturowo – przyrodniczego, tzw. **Dużego Zielonego Kręgu**, która z pewnością wpłynie na kształtowanie i wzmacnianie tożsamości regionalnej oraz przyczyni się do wzrostu znaczenia regionu łódzkiego w kraju i Europie. Celem jego utworzenia jest:

- promocja walorów lokalnych na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
- podnoszenie świadomości społeczności lokalnej o dziedzictwie kulturowym regionu,
- rewitalizacja i rewaloryzacja obszarów,
- integracja społeczności lokalnej.

V. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

V.1. Komunikacja drogowa

Powiązania komunikacyjne w obrębie danej jednostki terytorialnej oraz o wyższym zasięgu są bardzo ważnym elementem kształtującym strukturę przestrzenną gminy, a ponadto wymieniane są jako jeden z czynników stanowiących o jej konkurencyjności, rozumianej jako kluczowy wskaźnik sukcesu w polityce gospodarczej.

Kierunki rozwoju systemu komunikacji zostały określone na podstawie diagnozy stanu istniejącego, polityki gminy dotyczącej rozwoju układu komunikacyjnego, zaleceń wynikających z planów wyższego rzędu w połączeniu z wiedzą dotyczącą dobrych praktyk w kształtowaniu systemów komunikacji i obsługi komunikacyjnej.

Głównym celem rozwoju w tym obszarze jest **zapewnienie prawidłowego funkcjonowania układu komunikacyjnego poprzez stworzenie jednolitego, hierarchicznego i bezpiecznego systemu powiązań funkcjonalnych**. Warunki niezbędne do zrealizowania wyznaczonego celu to:

- zapewnienie dostępności komunikacyjnej gminy – obecne kanały komunikacyjne oraz ich jakość jest niewystarczająca do zapewnienia pełnej dostępności,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom uciążliwości komunikacyjnych na środowisko i warunki życia mieszkańców,
- koordynacja różnych środków transportu – rowerowego, samochodowego, kolejowego, autobusowego, w sprawny układ funkcjonalny, zapewniający użytkownikom możliwość wyboru środka transportu,
- stałe dostosowywanie bezpieczeństwa ruchu, sprawności funkcjonowania układu komunikacyjnego oraz standardu podróży – realizowane poprzez modernizację systemu oraz poprawę parametrów technicznych istniejących dróg,
- stosowanie rozwiązań minimalizujących lub likwidujących kolizyjność oraz negatywny wpływ ruchu samochodowego z obiektami użyteczności publicznej, a w szczególności w pobliżu szkół,
- rozwój zaplecza technicznego obsługi komunikacyjnej w tym zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc parkingowych, a w szczególności w pobliżu obiektów użyteczności publicznej,
- projektowanie na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego takich rozwiązań komunikacyjnych, które właściwie ukierunkują potoki ruchu tranzytowego oraz osobowego,
- edukacja i propagowanie właściwych zachowań uczestników ruchu.

Realizacja kierunków w zakresie kształtowania systemu komunikacyjnego gminy oraz parametrów technicznych dróg musi być zgodna z Ustawą z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych¹¹ oraz z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie¹².

V.2. Kierunki w zakresie kształtowania krajowego układu drogowego

Najwyższą klasę drogi zlokalizowanej na terenie gminy Głowno stanowi **autostrada A-1**. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, jej budowa jest elementem realizacji strategicznego układu drogowego w ramach istniejącej i postulowanej sieci TEN-T. Na terenie gminy Głowno zlokalizowana jest autostrada A-1 w miejscowościach Mąkolice oraz Wola Mąkolska. Przebieg autostrady A-1 został zaprezentowany graficznie na planszy „Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju”.

Odnośnie kształtowania krajowego układu drogowego na poziomie klasy „A” należy pamiętać o przestrzeganiu następujących ustaleń i wytycznych:

- niedopuszczenie do realizacji zabudowy kubaturowej na terenach stanowiących rezerwę pod budowę autostrady,

¹¹ tekst jedn. [Dz. U. z 2007 r. Nr 19 poz. 115 ze zm.](#) [Dz.U. 2020 poz. 470 ze zm.](#)

¹² [Dz. U. Nr 43 poz. 430.](#) [Dz.U. 2019 poz. 1643.](#)

- zakaz realizacji zabudowy kubaturowej w pasie technologicznym od autostrady,
- nakaz stosowania się do przepisów z zakresu dróg publicznych, autostrad, ochrony środowiska przy projektowaniu, budowie i eksploatacji autostrady,

Instytucją właściwą w zakresie zarządzania autostradą A-1 jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, **rezerwuje się drogę krajową nr 14, jako drogę klasy GP.**

Dla kształtowania parametrów drogi krajowej oraz terenów przyległych ustala się:

- nakaz przeprowadzenia analizy projektowanego układu komunikacyjnego pod kątem zgodności z wymaganymi odległościami pomiędzy skrzyżowaniami w ciągu drogi krajowej,
- nakaz nie zawężania pasa drogowego drogi krajowej w liniach rozgraniczających. Minimalny pas terenu w liniach rozgraniczających nie może być mniejszy niż 30,0m przy przebiegu drogi przez tereny zabudowane i przeznaczone pod zabudowę i nie mniejszy niż 25,0 m przy przebiegu drogi przez tereny rolne i leśne,
- nakaz, przy podziałach gruntów, wykorzystywania dostępności do dróg o niższej klasie technicznej niż droga krajowa oraz nie wykonywanie podziałów, jeśli po podziale tereny nie mają dostępności do dróg publicznych poprzez system istniejącej komunikacji lokalnej,
- nakaz dla przekształcanych terenów położonych wzdłuż drogi krajowej zaprojektowania wewnętrznego układu komunikacyjnego zgodnie z przepisami w/w Rozporządzenia,
- zakaz lokalizowania infrastruktury technicznej w pasie drogowym drogi krajowej. Infrastruktura techniczna powinna być umieszczana w ramach własnych linii rozgraniczających, w odległościach zgodnych z w/w ustawą,
- nakaz uzgadniania z właściwym zarządcą drogi wszystkich zamierzeń ingerencji w tereny drogowe,
- nakaz uzgadniania z zarządcą drogi w zakresie włączenia do drogi ruchu powodowanego zmianą, wszystkich zamierzeń wprowadzenia zmiany zagospodarowania terenu przyległego do pasa drogowego.

Kierunki w zakresie kształtowania powiatowego układu drogowego

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Przewidywana klasa drogi	Symbol klasy drogi
1.	5108 E	Rogoźno – Feliksów - Gozdów	zbiorcza	KDZ
2.	5111 E	Koźle – Gozdów - Mąkolice	zbiorcza	KDZ
3.	5114 E	Wola Lubiankowska – Albinów – gr. powiatu (Domaniewice)	zbiorcza	KDZ
4.	5115 E	Wola Mąkolska - Popów	zbiorcza	KDZ
5.	5115 E	Popów – gr. powiatu (Jasionna)	zbiorcza	KDZ
6.	5116 E	Popów – Mięsośnia – gr. powiatu (Waliszew)	zbiorcza	KDZ
7.	5117 E	Głowno – Domaradzyn – Pludwiny	lokalna	KDL
8.	5118 E	Bratoszewice – Domaradzy – Popów	zbiorcza	KDZ
9.	5119 E	Antoniew – Skubiki – gr. powiatu (Waliszew)	zbiorcza	KDZ
10.	5120 E	Bratoszewice – Domaradzyn – Popów	zbiorcza	KDZ
11.	5121 E	Antoniew – Skubiki – gr. powiatu (Waliszew)	zbiorcza	KDZ
12.	5101 E	Głowno – Helenów – gr. powiatu (Belawy)	zbiorcza	KDZ
13.	5123 E	Patyki – Antoniew	zbiorcza	KDZ
14.	5124 E	Głowno – Wola Zbrożkowa – gr. powiatu (Strzebieszew)	zbiorcza	KDZ
15.	5125 E	Głowno – Ostrołęka – Albinów	zbiorcza	KDZ
16.	5126 E	Głowno – Wola Lubiankowska – gr. powiatu (Łyszkowice)	zbiorcza	KDZ

17.	5110 E	Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – gr. powiatu (Jasionna)	zbiorcza	KDZ
-----	--------	--	----------	-----

Przewiduje się realizację wszystkich dróg powiatowych jako dróg klasy „Z” – zbiorczych, za wyjątkiem drogi nr 5117E, która została przewidziana do realizacji jako droga klasy „L” – lokalna. Dopuszcza się podwyższenie klasy tej drogi do klasy „Z”.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyróżnia się drogi powiatowe o nr 5110E, 5115E, 5118E, 5101E jako szczególnie ważne w powiązaniach regionalnych i ustala się ich docelową klasę „Z”.

Kierunki w zakresie kształtowania gminnego układu drogowego¹³

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa drogi	Symbol klasy drogi
1.	120051 E	Wola Lubiankowska Kolonia	dojazdowa	KDD
2.	120051 E	Wola Lubiankowska Kolonijka	dojazdowa	KDD
3.	120052 E	Różany	dojazdowa	KDD
4.	120053 E	Lubianków - Borki	lokalna	KDL
5.	120054 E	Lubianków k/hydroforni	dojazdowa	KDD
6.	120055 E	Lubianków k/Fraćczaka	dojazdowa	KDD
7.	120056 E	Lubianków - Wiesiołów	dojazdowa	KDD
8.	120057 E	Ostrołęka za pomnikiem	dojazdowa	KDD
9.	----	Ostrołęka k/Kucińskiego	dojazdowa	KDD
10.	----	Ostrołęka od Piotrkiewicz do Siekiery	dojazdowa	KDD
11.	120059 E	Toporów - Kadzielin	dojazdowa	KDD
12.	120059 E	Kadzielin po wsi	dojazdowa	KDD
13.	120060 E	Toporów – Kamień	dojazdowa	KDD
14.	120061 E	Kamień k/Stopczyka	dojazdowa	KDD
15.	120570 E	Głowno – Kamień – Strzebieszew	lokalna	KDL
16.	120061 E	Toporów – Kamień do PKP	dojazdowa	KDD
17.	120528 E	Toporów – Kamień k/Czubika	lokalna	KDL
18.	120062 E	Rudniczek/Różyce	dojazdowa	KDD
19.	120063 E	Rudniczek – Piaski Rudnickie	dojazdowa	KDD
20.	120064 E	Głowno – Piaski Rudnickie – Borki	lokalna	KDL
21.	120064 E	Głowno – Piaski Rudnickie – Borki nad lasem	dojazdowa	KDD
22.	120065 E	Piaski Rudnickie II po wsi	dojazdowa	KDD
23.	120066 E	Wola Lubiankowska - Rozdzielnia	lokalna	KDL
24.	----	Piaski Rudnickie I po wsi	dojazdowa	KDD
25.	120542 E	Głowno/dawna Zabrzeźnia/ - Konarzew – Strzebieszew	lokalna	KDL
26.	120067 E	Konarzew k/ Świątkowskiego	dojazdowa	KDD
27.	105006 E	Wola Zbrożkowa – Władysławów Bielawski	lokalna	KDL
28.	105101 E	Władysławów Bielawski - Sapy	lokalna	KDL
29.	105009 E	Boczki Zarzeczne – Gawronki – Sopel	lokalna	KDL

¹³ Ze względu na fakt braku danych co do kilku numerów dróg, na mapie mają one ustaloną jedynie klasyfikację.

30.	120068E	Boczki Domaradzkie – Gawronki	dojazdowa	KDD
31.	120069 E	Boczki Domaradzkie – Popówek – Karnków	lokalna	KDL
32.	120070 E	Ziewanice – Sopel – Gawronki	dojazdowa	KDD
33.	120071 E	Antoniew - Bronisławów	lokalna	KDL
34.	120072 E	Antoniew /tzw. Dąbrowa/ po wsi	dojazdowa	KDD
35.	120529 E	Bronisławów - Karasica	lokalna	KDL
36.	120073 E	Bronisławów przy Karasicy	dojazdowa	KDD
37.	120074 E	Bronisławów – Domaradzyn Parcela	dojazdowa	KDD
38.	120075 E	Domaradzyn Parcela – Bronisławów do Jabłońskiego	dojazdowa	KDD
39.	120076 E	Domaradzyn k/Gawrońskiego	dojazdowa	KDD
40.	120077 E	Karnków – Pludwiny	lokalna	KDL
41.	120078 E	Karnków – Popów	lokalna	KDL
42.	120080 E	Pieńki Popowskie do wsi	dojazdowa	KDD
43.	120079 E	Pieński Popowskie po wsi	dojazdowa	KDD
44.	120081 E	Władysławów Popowski – Mięsośnia II	lokalna	KDL
45.	120082 E	Władysławów Popowski k/Piesterzeniewicza	dojazdowa	KDD
46.	120083 E	Władysławów Popowski k/Dębskiego, Misztala	dojazdowa	KDD
47.	120084 E	Mięsośnia II – Mięsośnia III	dojazdowa	KDD
48.	120085 E	Mięsośnia – Dąbrowa	dojazdowa	KDD
49.	120085 E	Mięsośnia – Dąbrowa k/Wiśniewskiego	lokalna	KDL
50.	----	Mięsośnia – Skubiki	dojazdowa	KDD
51.	----	Dąbrowa – Waliszew Dworski	dojazdowa	KDD
52.	120086 E	Dąbrowa – Mąkolice	lokalna	KDL
53.	120087 E	Dąbrowa – Jasionna – Piątek	dojazdowa	KDD
54.	120088 E	Piątek – Jasionna – Bogumin	lokalna	KDL
55.	120089 E	Mąkolice II – Wola Mąkolska	lokalna	KDL
56.	120090 E	Mąkolice od SKR – Mąkolice II	lokalna	KDL
57.	120091 E	Mąkolice I – Wola Mąkolska	lokalna	KDL
58.		Mąkolice I - Jasionna	dojazdowa	KDD
59.	120092 E	Mąkolice – Feliksów	lokalna	KDL
60.	----	Wola Mąkolska I /od Popowa/	dojazdowa	KDD
61.	----	Wola Mąkolska I – Kolonijka	dojazdowa	KDD
62.	----	Wola Mąkolska k/Misztali		
63.	----	Gozdów – Feliksów		
64.	----	Gozdów – Feliksów przez wieś		

Oprócz powyższego wykazu, który zawiera drogi stanowiące docelowy układ komunikacyjny podstawowy, ustala się także docelowy układ komunikacyjny uzupełniający, zaliczając do niego drogi, docelowo gminne, o ustalonej klasie drogi „D”.

Ukształtowanie gminy sprzyja realizacji połączeń o układzie południkowym. Ta sytuacja powoduje, że gmina Głowno ma charakter tranzytowy W zakresie kształtowania gminnego układu drogowego należy zatem zwrócić szczególną uwagę na **wzmocnienie horzontalnej sieci połączeń drogowych.** Zapewni to znacznie lepszą funkcjonalność komunikacyjną gminy oraz zwiększy jej dostępność wewnętrzną. Nakazuje się także stałe podnoszenie standardu dróg gminnych oraz dostosowywanie parametrów dróg do

przepisów w zakresie dróg publicznych.

V.3. Układ kolejowy

Kierunki kształtowania systemu kolejowego w gminie Głowno, które zostały zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego obejmują uwzględnienie linii kolejowej nr 15, relacji Bednary – Łódź Kaliska, jako elementu czynnego systemu komunikacyjnego. Inwestycja realizowana będzie w ramach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Opierać się będzie na istniejącej już infrastrukturze kolejowej.

Studium zabezpiecza tereny pod modernizację linii kolejowej i przywrócenie na niej ruchu kolejowego.

Ustala się zakaz sytuowania budowli i budynków w odległości nie mniejszej niż 10 m od granicy obszaru kolejowego, przy zachowaniu minimum 20 m odległości od osi skrajnego toru, za wyłączeniem lokalizacji budowli i budynków przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego i utrzymania linii kolejowej oraz do obsługi przewozu osób i rzeczy.

W Studium wyznacza się alternatywny orientacyjny przebieg kolei międzyregionalnej relacji Łódź – Bydgoszcz, na odcinku Zgierz – Kutno, realizowanej w ramach postulowanego docelowego uzupełnienia sieci TEN-T, w oparciu o wytyczne zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.¹⁴

V.4. Komunikacja zbiorowa

Powiązanie miasta z krajem i regionem zapewniają linie PKS i linia kolejowa. Przez gminę przebiega jednotorowa linia kolejowa relacji Łódź – Zgierz p Głowno – Łowicz o znaczeniu lokalnym wraz z dworcem kolejowym oraz bocznicą kolejową zlokalizowaną na terenie Miasta Głowna (w bezpośredniej bliskości).

Zgodnie z aktualizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego linia kolejowa przechodząca przez Gminę Głowno, wchodzi w zakres Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej.

Budowa Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej (ŁKA) wynika z konieczności poprawy dostępności komunikacyjnej regionu aglomeracji łódzkiej oraz powiązań wewnątrzmijskich w Łodzi. Będzie ona realizowana na bazie kolei obwodowej, z koniecznymi modernizacjami linii i przebudową stacji oraz realizacją brakujących łącznic (na podstawie POliŚ 2007-2013).

W zakresie obsługi komunikacją zbiorową utrzymuje się dotychczasowe linie autobusowe z zaleceniem ich rozwoju (w miarę zmieniających się potrzeb) i stałego podnoszenia standardu obsługi. W związku z planowanym uruchomieniem linii kolejowej relacji Bednary – Łódź Kaliska, z docelową stacją w Kamieniu oraz pobliską projektowaną stacją w mieście Głowno, postuluje się także zwiększenie częstotliwości kursowania i czasową korelacją kursów autobusów i busów z kursowaniem pociągów.

V.5. Komunikacja rowerowa

Zadaniem ścieżek rowerowych jest umożliwienie nieskrępowanego poruszania się rowerzyście po całej gminie, stanowią one element systemu komunikacji masowej, dlatego często są prowadzone równoległe do samochodowych ciągów komunikacyjnych lub są elementami pasa drogowego. Ścieżki rowerowe należy uwzględniać w projektowaniu nowych oraz w modernizowaniu istniejących fragmentów układu komunikacyjnego. Należy dążyć do spójnego kształtowania systemu ścieżek rowerowych, odchodzenia od fragmentaryzacji ich układu i braku połączeń między poszczególnymi odcinkami oraz separować ruch rowerowy od ruchu samochodowego.

Priorytetowymi kierunkami rozwoju ścieżek rowerowych są rejon o cechach rekreacyjno – turystycznych, rejon zapewniające dojazd do obiektów użyteczności publicznej oraz zabytków. W związku z przywróceniem ruchu kolejowego na linii nr 15 oraz planowanym uruchomieniem stacji kolejowej w Kamieniu, postuluje się stworzenie ponadgminnego systemu ścieżek rowerowych zapewniających mieszkańcom gminy Głowno komfortowy dojazd do stacji kolejowej.

¹⁴ Uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

VI. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

VI.1. Elektroenergetyka

Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju gminy zakłada się stopniowy wzrost zapotrzebowania na moc i energię elektryczną. Wzrost ten będzie kształtowany postępującą racjonalizacją użytkowania energii, stopniową likwidacją odbiorników energochłonnych i poziomem cen za energią elektryczną oraz opłat za usługi przesyłowe związane z jej dystrybucją.

Rozwojowi urbanistycznemu gminy sprzyjają:

1. dobry stan techniczny oraz rezerwy mocy w RPZ „Głowno”, który stanowi podstawowe źródło zasilania dla gminy.
2. zadowalający stan techniczny większości elementów i urządzeń systemu sieci dystrybucyjnej 15kV tj. linii zasilających i stacji trafo SN/nn
3. istniejące rezerwy przepustowości (obciążliwości) linii magistralnych (50;70 mm²) i odgałęźnych (35;25 mm²)
4. bezpośrednie powiązanie linii magistralnych średniego napięcia 15kV z siecią zewnętrzną.

Wynikające z przyjętych kierunków rozwoju gminy warunki prawidłowego zasilania w energię elektryczną wymagać będą przede wszystkim:

- sukcesyjnej modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej średniego (15kV) i niskiego napięcia (0,4/0,231kV) poprzez dobudowę lokalnych stacji trafo – rozdzielczych 15/0,4/0,231 kV i skracanie obwodów liniowych niskiego napięcia,
- zastępowanie linii napowietrznych liniami kablowymi bądź liniami z przewodami izolowanymi na terenach zainwestowanych m.in. dla usunięcia kolizji z projektowanym zagospodarowaniem terenu,
- budowę linii zasilających średniego i niskiego napięcia na terenach przewidzianych do zainwestowania,
- ilość i lokalizacja stacji trafo SN/nn będzie wynikać ze zgłoszenia zapotrzebowania na moc w realizowanych inwestycjach. Budowa stacji będzie prowadzona w oparciu o warunki przyłączenia wydawane przez właściwe Przedsiębiorstwo Energetyczne na wniosek podmiotu przyłączonego.

Zaznacza się ponadto, że przebudowa istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej, która koliduje z projektowanym zagospodarowaniem i układem komunikacyjnym może być zrealizowana w uzgodnieniu i na warunkach określonych przez właściciela sieci.

W Studium zabezpiecza się strefy bezpieczeństwa (pasy technologiczne) dla przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych:

- dla LN 2x400kV – 80m (40 m od osi linii w każdą stronę),
- dla LN 110kV – 36 m (18 m od osi linii w każdą stronę),
- dla LN 15 kV – 12 m (6 m od osi linii w każdą stronę).

W strefach bezpieczeństwa obowiązuje zakaz lokalizacji budynków na stały pobyt ludzi,

Nie wyklucza się możliwości zagospodarowania terenu w odległości mniejszej niż strefa. Zagospodarowanie terenu w strefie wymaga każdorazowo opinii właściwego Przedsiębiorstwa Energetycznego, które określi możliwości realizacji zagospodarowania w oparciu o obowiązujące przepisy.

VI.2. Gazownictwo

Na terenie gminy nie występuje sieć gazu bezprzewodowego. Opracowana w latach 90-tych Koncepcja programowa gazyfikacji miasta i gminy Głowno w oparciu o budowę gazociągu wysokiego ciśnienia jako odgałęzienia od obwodnicy Łódzkiej (gazociąg relacji Łódź – Domaniewice z odgałęzieniem do Strykowa i Głowna) ze względów ekonomicznych i realizacyjnych nie została wdrożona w życie. Zamiennie w stosunku do budowy w/w gazociągu wysokiego ciśnienia został wybudowany gazociąg średniego ciśnienia DN 250, który zaopatruje w gaz przedsiębiorstwo „Lek” w Strykowie.

Parametry gazociągu umożliwiają wykorzystanie tego gazociągu dla potrzeb innych (dodatkowych) odbiorców. Istnieje możliwość powiązania tego gazociągu z miastem Głownem poprzez budowę przewodu gazowego wzdłuż terenów PKP.

Realny układ zasilania w gaz przewodowy miasta i gminy Głowno zakłada docelowe powiązanie sieci gazowych średniego ciśnienia z kierunków Szykowa i Łowicza.

Powyższe nie wyklucza docelowej budowy w/w gazociągu wysokiego ciśnienia, jeżeli w przyszłości zaistnieją warunki ekonomicznej opłacalności dla takiej realizacji.

Na terenie gminy wiejskiej Głowno nie występuje sieć gazowa. Potrzeby gazu realizowane są z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym. Istnieją możliwości gazyfikacji gminy z kierunku gminy Łowicz, gminy Stryków i miasta Głowno. Dalszy rozwój sieci gazowej determinują kryteria techniczne oraz ekonomiczne możliwości rozbudowy gazociągów i dostarczenia paliwa gazowego. Do sieci gazowej zastosowanie mają strefy kontrolowane określone na podstawie przepisów odrębnych.

W sporządzanych planach lub zmianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących terenów, na których zlokalizowane są lub mają być zlokalizowane dystrybucyjne sieci gazowe, w szczególności gazociągi wysokiego ciśnienia, ustala się:

a) w obszarze strefy kontrolowanej planowanie zieleni miejskiej, izolacyjnej o szerokości odpowiadającej ograniczeniom w budowie obiektów, sadzeniu drzew i w prowadzeniu działalności gospodarczej nad gazociągami wynikającymi ze strefy kontrolowanej;

b) w przypadkach, kiedy gmina nie może przeznaczyć pasa gruntu nad gazociągami na zieleni miejską, izolacyjną lub nie może zmienić dotychczasowego przeznaczenia pasa gruntu zagospodarowanego w sposób, który jest dopuszczalny w strefie kontrolowanej, ujęcie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego informacji o:

- występujących ograniczeniach w zabudowie i zagospodarowaniu danej nieruchomości oraz obowiązku zachowania wymaganych szerokości stref kontrolowanych dla gazociągów wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia, zgodnie z przepisami odrębnymi,

- dopuszczeniu w strefie kontrolowanej działań ograniczających prawo własności nieruchomości poprzez ustanowienie służebności przesyłu, gwarantującej dostęp do infrastruktury gazowej dla służb eksploatacyjnych Operatora Systemu Dystrybucyjnego.

VI.3. Ciepłownictwo

Na terenie gminy nie występuje zorganizowana gospodarka energią cieplną.

Zaopatrzenie w ciepło będzie nadal realizowane z lokalnych kotłowni i indywidualnych źródeł ciepła wbudowanych u odbiorców. W celu ograniczenia efektu „niskiej emisji” zakłada się w miarę możliwości modernizację istniejących źródeł ciepła na źródła bezpieczne ekologicznie, tj. wykorzystujące paliwa zapewniające wysoki stopień czystości emisji spalin. W nowobudowanych źródłach ciepła zakłada się wykorzystanie paliw konwencjonalnych (gaz, olej opałowy, energia elektryczna, miał węglowy o niskiej zawartości siarki) oraz niekonwencjonalnych takich jak: biopaliwa (uprawa roślin energetycznych: wierzba energetyczna, zboża typowane do wykorzystania energetycznego w postaci słomy), energia z przetwarzania biomasy, energia promieniowania słonecznego, pompy ciepła, energia wiatru, energia wód geotermalnych, energia wody.

Nie wyklucza się, że na terenie gminy, w jej południowo – zachodniej części mogą występować znaczne zasoby wód geotermalnych na głębokości do 3000m i o temperaturze 70°C. Powyższe jest zawarte w opracowaniu z 1995 r.pt. *Atlas zasobów energii geotermalnej na Niżu Polskim* oraz na *Mapie temperatur zasobów geotermalnych Polski na głębokości 3000 m wg prof. J. Sokołowskiego i innych* (1987 – 2008 r.).

VI.4. Telekomunikacja

Zakłada się kompleksową realizację sieci teletechnicznej funkcjonujących na rynku operatorów telekomunikacyjnych, zapewniającej pełną obsługę wszystkich istniejących i projektowanych obszarów zabudowy. Obecnie obsługa telekomunikacyjna w gminie realizowana jest z centrali miejskiej w Głownie poprzez koncentrator telefoniczny wyniesiony zlokalizowany we wsi Popów i powiązany z centralną miejską linią światłowodową. Istniejąca sieć zapewnia niewielki dostępno mediów informacyjnych (Internet). Dotyczy to przede wszystkim północno – zachodniej części gminy. W celu poprawy tej sytuacji wymagana będzie budowa linii światłowodowych i m.in. stref dostępu (ONU) w całej gminie. W zakresie

telefonii bezprzewodowej zakłada się pełny dostęp do sieci. W ramach tej telefonii mieszkańcy gminy będą mogli korzystać z usług operatorów sieci komórkowych działających w całej Polsce.

VI.5. Radiokomunikacja i teletransmisja

W „Studium...” zabezpiecza się maksymalny pas ochrony o szerokości 500,0 m dla przebiegu linii radiowej w południowej części miasta. W pasie ochrony obowiązują ograniczenia zabudowy wysokiej. Największe ograniczenie występuje w tzw. strefie bliskiej o szerokości 100,0 m tj. \pm 50,0 m od prostej widoczności anten. Wysokość zabudowy w pasie ochrony należy uzgodnić z zarządzającym siecią.

VI.6. Zaopatrzenie w wodę

Dotychczasowy system zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę, oparty o ujęcia wód zlokalizowane na terenie gminy (w Mąkolicach, Popowie, Boczach Domaradzkich, Lubiankowej) oraz z sieci wodociągowej miasta Głowna, w pełni zabezpieczy potrzeby rozwojowe gminy. Planuje się jego sukcesywną rozbudowę i modernizację zgodnie z ustalonymi kierunkami rozwoju urbanistycznego gminy.

VI.7. Odprowadzanie ścieków bytowych

Rozbudowa sieciowego systemu zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę, powodująca zwiększoną produkcję ścieków bytowych, wymaga uporządkowania gospodarki ściekowej poprzez wyposażenie, zwłaszcza terenów o zwartej zabudowie, w systemy odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków.

Rezerwy przepustowości miejskiej oczyszczalni ścieków w Głownie dają możliwość podłączenia do niej wsi położonych w sąsiedztwie miasta tj.: Rudziczek, Lubianków, Piaski Rudnickie, Ziewanice, Antoniew, Bronisławów, Karasica.

Dla wsi: Mąkolice, Wola Mąkolska, Mięsośnia, Popów, Władysławów Popowski, Boczki Domaradzkie, Wola Zbrożkowa, Lubianków, Kadzielin wskazuje się potrzebę budowy sieciowych systemów odprowadzania ścieków bytowych z odprowadzaniem ścieków do lokalnych oczyszczalni, których potencjalne rejony lokalizacji to: Mąkolice, Dąbrowa, Chlebowice, Wola Zbrożkowa, Lubianków, Kadzielin, Albinów. Ich dokładna lokalizacja winna być ustalana na etapie decyzji realizacyjnych.

Dla terenów o zabudowie rozproszonej, położonych poza zasięgiem kanalizacji gminnej, gdzie nieekonomiczna jest budowa sieciowego systemu odprowadzania ścieków, przewiduje się stosowanie systemów indywidualnych: odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników z wywozem nieczystości do punktu zlewnego na miejskiej oczyszczalni ścieków oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie występują odpowiednie warunki gruntowo - wodne.

Do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej dopuszcza się odprowadzanie ścieków w systemie indywidualnym, zgodnie z przepisami o dopuszczalnej jakości ścieków odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi.

Obiekty gospodarcze bądź produkcyjne wytwarzające ścieki przemysłowe, winne być wyposażone w oczyszczanie tychże ścieków.

VI.8. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Planuje się utrzymanie dotychczasowego systemu odprowadzania wód opadowych poprzez spływ powierzchniowy do odbiorników naturalnych: rzek, cieków, rowów melioracyjnych i odwadniających. Prawidłowe funkcjonowanie tego systemu wymagać będzie utrzymania drożności tychże odbiorników.

W indywidualnych przypadkach możliwa będzie budowa lokalnych sieci kanalizacji deszczowej z odprowadzeniem wód opadowych do odbiorników na warunkach wynikających z przepisów o dopuszczalnej jakości ścieków odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi.

Dla terenów, z których spływ wód opadowych stanowić może zagrożenie dla środowiska naturalnego (trasy komunikacyjne, parkingi, tereny przemysłowe i magazynowe itp.) wymagana będzie budowa urządzeń oczyszczających wody opadowe i roztopowe przed odprowadzeniem do odbiornika.

Dla zachowania prawidłowych stosunków wodnych ochronie podlegają tereny zmeliorowane. W przypadku kolizji z projektowanym zagospodarowaniem (np. budowa autostrady A – 1) wymagana będzie przebudowa urządzeń melioracyjnych w sposób zapewniający właściwe funkcjonowanie systemu na terenach sąsiednich.

VI.9. Gospodarka odpadami

Dotychczasowa gospodarka odpadami na terenie gminy Głowno była prowadzona w ramach zadań realizowanych przez Związek Gminny „Bzura”, do którego gmina Głowno należała. W związku z wystąpieniem w 2012 r. przez gminę ze Związku, polityka przestrzenna w zakresie gospodarki odpadami, nie została przez gminę sprecyzowana.

W niniejszym Studium postuluje się, aby przy kształtowaniu celów polityki gospodarki odpadami, były uwzględnione następujące wytyczne obejmujące przede wszystkim racjonalizację składowania odpadów poprzez następujące działania:

- Objęcie zbiórką odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy,
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- Prowadzenie działań z zakresu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- Wydzielenie odpadów niebezpiecznych, biodegradowalnych oraz budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych,
- Tworzenie Punktów Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych,
- Likwidację dzikich wysypisk,
- Pozyskiwanie aktualnych informacji o ilości wytwarzanych odpadach środków ochrony roślin,
- Uzyskiwanie aktualizowanych informacji w zakresie ilości padłych zwierząt,
- Bieżące aktualizowanie ewidencji zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków.

Ponadto postuluje się prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ograniczania ich ilości, poprzez:

- Przeprowadzanie systematycznych szkoleń w zakresie gospodarki odpadami,
- Oszczędność zużycia materiałów i surowców,
- Wdrażanie technologii ograniczających wytwarzanie odpadów
- Popularyzację wdrożenia w przedsiębiorstwach zasady „Czystszej Produkcji”, która kładzie nacisk na ograniczenie zanieczyszczeń u źródła, czyli w momencie ich powstawania w procesie produkcyjnym,
- Wprowadzanie systemów zarządzania środowiskowego ISO lub EMAS.

VI.10. Transport CO₂

W Studium zabezpiecza się pas o szerokości 100 m pod projektowany rurociąg transportowy CO₂ w przebiegu wskazanym na planszy Polityka Przestrzenna i Kierunki Rozwoju stanowiącej Załącznik Nr 8 do niniejszego opracowania. Odcinek rurociągu zlokalizowanego na terenie gminy Głowno stanowić będzie fragment inwestycji obejmującej przesył dwutlenku węgla z Elektrowni Bełchatów do miejsca składowania w strukturze Wojszyce. W ramach wyznaczonej na rysunku studium strefy możliwej lokalizacji rurociągu transportowego CO₂ ustala się możliwość realizacji związanych z nim urządzeń i obiektów budowlanych wynikających z konieczności obsługi rurociągu (np. stacje zasuw, stacje pomp, infrastruktura teletechniczna, infrastruktura pomocnicza) na koszt inwestora.

VII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Na terenie gminy Głowno, realizowane będą liniowe inwestycje celu publicznego w zakresie infrastruktury technicznej, drogowej, itp.) oraz obiekty i urządzenia inżynierskie, których lokalizacja zostanie przesądzona na etapie projektów wykonawczych, w zależności od potrzeb inwestycyjnych.

Ponadto, na terenie gminy będą realizowane inwestycje w zakresie budowy oraz konserwacji i utrzymania urządzeń melioracyjnych.

Na terenie gminy przewiduje się także realizację z zakresu nowych powierzchni obszarowych przeznaczonych na inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym – boisko

przy szkole w Popowie Głowieńskim oraz nowe boisko wraz z bieżnią, trybunami dla widzów i zapleczem socjalnym w Popowie Głowieńskim (teren Up1), które zastąpi istniejące boisko zlokalizowane na działce nr ew. 297, obr. Popów Głowieński.

VIII. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 ust.1.

Na obszarze gminy Głowno nie występują zadania rządowe, wpisane do rejestru programów zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Wśród zadań o znaczeniu ponadlokalnym, wyznaczonych do realizacji na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego znajdują się:

- realizacja autostrady A-1 przez zachodnią część gminy Głowno – w obrębie sołectw: Wola Mąkolska i Mąkolice,
- uwzględnienie drogi krajowej Nr 14 jako drogi klasy GP,
- uwzględnienie linii kolejowej nr 15, jako elementu czynnego systemu komunikacyjnego; budowa systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, ze stacją pasażerską w Kamieniu,
- wyznaczenie orientacyjnego przebiegu kolei międzyregionalnej w ramach postulowanego docelowego uzupełnienia sieci TEN-T,
- utrzymanie i modernizację istniejących linii elektroenergetycznych 400 kV, 110 kV,
- lokalizację magistrali gazociągu wysokiego ciśnienia,
- lokalizację rozdzielni gazu,
- produkcję energii geotermalnej w strefie wód geotermalnych, która obejmuje południowo – zachodnią część gminy Głowno,
- realizację metropolitarnej sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu,
- stworzenie parku kulturowego kościołów drewnianych, który obejmowałby także drewniany obiekt znajdujący się na terenie wsi Mąkolice,
- wyznaczenie granic Kręgu Przyrodniczo – Kulturowego Aglomeracji Łódzkiej,
- wyznaczenie szlaków turystycznych:
 - Szlak Perły Architektury Ziemi Łódzkiej,
 - Szlak Dworów i Pałaców,
 - Szlak Budownictwa Drewnianego,
 - Szlak Wielu Kultur,
 - Łączniki Szlaku Konnego,
- utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Mrogi – Mroźnicy” obejmującego doliny rzeczne Mrogi i Mroźnicy na całej ich długości,
- utworzenie „Sokolniczo – Piątkowskiego” Obszaru Chronionego Krajobrazu, obejmującego kompleksy lasów, pełniących funkcje turystyczne, rekreacyjne i sportowe oraz będące terenem masowego wypoczynku.

Polska Spółka Gazownictwa nie planuje w chwili obecnej lokalizacji magistrali gazociągu wysokiego ciśnienia oraz lokalizacji rozdzielni gazu.

W granicach obszarów objętych fragmentaryczną zmianą studium nie występują inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przyjętego uchwałą Nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018r.

IX. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

IX.1. Obszary wymagające scaleń i podziału nieruchomości

Po analizie materiałów geodezyjnych (mapy ewidencyjne poszczególnych sołectw w skali 1:5000) na etapie opracowania uwarunkowań rozwoju przestrzennego należy stwierdzić, że na terenie gminy o charakterze typowo rolniczym, w terenach przeznaczonych pod zabudowę nie występują działki o parametrach wymuszających potrzeby scalania ich i określenia zasad nowego podziału.

IX.2. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²

Nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m², ze względu na fakt, że brak istniejącego oraz prognozowanego zapotrzebowania na obiekty tego typu.

IX.3. Obszar parku kulturowego

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami¹⁵ wprowadza się obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku podjęcia przez Radę Gminy Głowno uchwały o powołaniu parku kulturowego

IX.4. Obszary przestrzeni publicznych

Zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarem przestrzeni publicznej jest obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, określony w Studium¹⁶.

Na terenie gminy Głowno wyznaczono następujące **niewykształcone jeszcze w pełni, ale predestynowane ze względu na pełnione funkcje do roli przestrzeni publicznych:**

- Mąkolice – rejon wokół kościoła parafialnego oraz Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej, Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Zespołu Szkół Publicznych,
- centrum wsi Lubianków – rejon Ochotniczej Straży Pożarnej i parku,
- park w Domaradzynie.

Obszary te wyznacza się do kształtowania na nich przestrzeni publicznych. Kształtowanie przestrzeni na tych obszarach wymaga:

- działań rewitalizacyjnych i rewaloryzacyjnych,
- stworzenia przestrzeni publicznej zgodnie z dobrymi praktykami w zakresie kompozycji i funkcjonalności terenu,
- podniesienia standardu zagospodarowania wyznaczonych terenów oraz remontów i modernizacji zlokalizowanej wokół nich zabudowy,
- przystosowania obszarów przestrzeni publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych,

X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

X.1. Obszary objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

~~Na terenie gminy Głowno obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który został przyjęty Uchwałą Nr XXVI/73/04 Rady Gminy Głowno z dnia 28 października 2004r. dla terenu całej gminy.~~

Na terenie gminy Głowno obowiązuje 33 miejscowych planów zagospodarowania

¹⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.

¹⁶ Art. 2. pkt. 6 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

przestrzennego. Powierzchnia objęta ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie wynosi 10 480 ha, co stanowi udział na poziomie 100% powierzchni gminy.

Tab. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Lp.	Numer uchwały, data uchwały	TYTUŁ PLANU
	Poz. Dz. Urz. Data publikacji	
1.	Uchwała Nr XXVI/73/04 Rady Gminy Głowno z dnia 28 października 2004 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z 2005 r. Nr 23, poz. 252, zm. Nr 121, poz. 1215	
2.	Uchwała nr XLIX/224/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Lubianków
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 23 września 2014 r. Poz. 3369	
3.	Uchwała nr XLIX/225/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Ziewanice.
	Dz. U. Woj. Łódz. z dnia 7 października 2014 r. poz. 3501	
4.	Uchwała nr XLIX/226/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Wola Lubiankowska
	Dz. U. Woj. Łódz. z dnia 7 października 2014 r. Poz. 3502	
5	Uchwała nr XLIX/227/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Chlebowice
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 7 października 2014 r. Poz. 3503	
6	Uchwała nr XLIX/228/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Boczki Domaradzkie
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 23 września 2014 r. Poz. 3370	
7	Uchwała nr XLIX/229/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Ostrołęka
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 7 października 2014 r. Poz. 3504	
8	Uchwała nr XLIX/230/14 Rady Gminy Głowno z dnia 28 sierpnia 2014 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru wsi Kamień
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 7 października 2014 r. Poz. 3505	
9	Uchwała Nr IV/23/15 Rady Gminy Głowno z dnia 4 lutego 2015 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla części obszaru wsi Wola Mąkolska na działkach nr ewidencyjny 324, 325, 326 i 327
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 23 kwietnia 2015 r. Poz. 1730	
10	Uchwała Nr XII/54/15 Rady Gminy Głowno z dnia 19 listopada 2015 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Głowno dla obszaru części wsi Mąkolice, części wsi Wola Mąkolska, wsi
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 15 grudnia 2015 r.	

Lp.	Numer uchwały, data uchwały	TYTUŁ PLANU
	Poz. 5483	Jasionna, części wsi Dąbrowa, części wsi Mięsośnia, części wsi Władysławów Popowski i części wsi Popów Głowieński
11	Uchwała Nr XXIII/115/16 Rady Gminy Głowno z dnia 29 września 2016 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 20 października 2016 r. Poz. 4400	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno dla obszaru wsi Karnków
12	Uchwała Nr XXIII/116/16 Rady Gminy Głowno z dnia 29 września 2016 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 20 października 2016 r. Poz. 4401	Miejscowy plan zagospodarowania gminy Głowno dla obszaru wsi Ostrołęka
13	Uchwała Nr XXIII/117/16 Rady Gminy Głowno z dnia 29 września 2016 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 20 października 2016 r. Poz. 4402	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno dla obszaru wsi Domaradzyn
14	Uchwała Nr XXVI/140/16 Rady Gminy Głowno z dnia 15 grudnia 2016 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 5 stycznia 2017 r. Poz. 63	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno dla obszaru wsi Władysławów Bielawski
15	Uchwała Nr XXXI/169/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 maja 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 21 czerwca 2017 r. Poz. 2923	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno dla obszaru wsi Bronisławów
16	Uchwała Nr XXXI/170/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 maja 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 21 czerwca 2017 r. Poz. 2924	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno dla obszaru wsi Antoniew
17	Uchwała Nr XXXVI/192/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 28 listopada 2017 r. Poz. 4932	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Boczki Domaradzkie
18	Uchwała Nr XXXVI/193/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 8 grudnia 2017 r. Poz. 5240	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Boczki Zarzeczne, części wsi Gawronki i części wsi Ziewanice
19	Uchwała Nr XXXVI/194/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 8 grudnia 2017 r. Poz. 5241	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Feliksów
20	Uchwała Nr XXXVI/195/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 8 grudnia 2017 r. Poz. 5242	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Helenów
21	Uchwała Nr XXXVI/196/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r. Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 14 grudnia 2017 r. Poz. 5446	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Mąkolice

Lp.	Numer uchwały, data uchwały	TYTUŁ PLANU
22	Uchwała Nr XXXVI/197/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Mięsośnia
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 28 listopada 2017 r. Poz. 4933	
23	Uchwała Nr XXXVI/198/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Piaski Rudnickie
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 5 grudnia 2017 r. Poz. 5067	
24	Uchwała Nr XXXVI/199/17 Rady Gminy Głowno z dnia 31 października 2017 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Ziewanice
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 1 grudnia 2017 r. Poz. 5003	
25	Uchwała Nr XXXVII/204/17 Rady Gminy Głowno z dnia 29 listopada 2017 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Wola Mąkolska
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 4 stycznia 2018 r. Poz. 23	
26	Uchwała Nr XLIX/249/18 Rady Gminy Głowno z dnia 26 września 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Albinów
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 7 listopada 2018 r. Poz. 5786	
27	Uchwała Nr XLIX/253/18 Rady Gminy Głowno z dnia 26 września 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Popówek Włociański
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 7 listopada 2018 r. Poz. 5787	
28	Uchwała Nr XLIX/251/18 Rady Gminy Głowno z dnia 26 września 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Rudniczek
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 14 listopada 2018 r. Poz. 5971	
29	Uchwała Nr XLIX/249/18 Rady Gminy Głowno z dnia 26 września 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Wola Zbrożkowa i części wsi Konarzew (obręb Wola Zbrożkowa)
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 14 listopada 2018 r. Poz. 5972	
30	Uchwała Nr XLIX/252/18 Rady Gminy Głowno z dnia 26 września 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Popów Głowieński
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 14 listopada 2018 r. Poz. 5973	
31	Uchwała Nr LI/258/18 Rady Gminy Głowno z dnia 14 listopada 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Kadzielin
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 5 grudnia 2018 r. Poz. 6376	
32	Uchwała Nr LI/259/18 Rady Gminy Głowno z dnia 14 listopada 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Mąkolice i części wsi Jasionna
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 5 grudnia 2018 r. Poz. 6377	
33	Uchwała Nr LI/260/18 Rady Gminy Głowno z dnia 14 listopada 2018 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części wsi Wola Mąkolska
	Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 5 grudnia 2018 r. Poz. 6378	

X.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Studium wyznacza tereny, dla których ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zostały one wyznaczone ze względu na ich dużą problemowość i potrzebę uściślenia szczegółowych zasad zagospodarowania i użytkowania terenu oraz obsługi komunikacyjnej. Są to tereny podlegające przekształceniom, tereny prawnie chronione, tereny planowanej obszarowo dużej powierzchni zabudowy, tereny intensywnego rozwoju obszarów aktywności gospodarczej.

Obowiązkiem wyznaczenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego objęto:

- tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze,
- teren wymagający zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- tereny przeznaczony w obowiązującym mpzp pod zabudowę przemysłową i usługową w Ziewanicach, znajdujące się obecnie w zasięgu szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Mrogi. **Wprowadza się obowiązek sporządzenia planu miejscowego z zakazem realizacji nowej zabudowy kubaturowej oraz z zakazem rozbudowy w obiektach istniejących na tych terenach.**
- tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej w Ziewanicach, uprzednio przeznaczone pod zabudowę usługową,
- teren szkoły i planowanego boiska w Popowie Głowieńskim, **w tym teren Up1,**
- tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jednorodzinnej i letniskowej oraz letniskowej, gdzie istnieje potrzeba ukształtowania jednolitej kompozycyjnie tkanki zurbanizowanej, w miejscowościach: Lubianków, Piaski Rudnickie, Ziewanice, Feliksów, Karnków.

Wyznaczone na planszy „Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju” granice obszarów typowanych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogą być korygowane w uchwałach o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego każdorazowo dla każdego obszaru.

W 2021 r. Gmina Głowno przystąpiła do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących obszarów:

- dla działek nr 297, 211/2, 212/2 oraz części działek nr 210, 206 i 233 w obrębie Popów Głowieński (Uchwała Nr XXXI/188/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Boczki Domaradzkie i część wsi Gawronki (Uchwała Nr XXXI/187/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Dąbrowa (Uchwała Nr XXXI/189/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części obrębu Glinnik (Uchwała Nr XXXI/190/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Jasionna (Uchwała Nr XXXI/191/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Karnków (Uchwała Nr XXXI/192/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Mąkolice (Uchwała Nr XXXI/193/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Mięsośnia (Uchwała Nr XXXI/194/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Popów Głowieński (Uchwała Nr XXXI/195/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Władysławów Popowski (Uchwała Nr XXXI/196/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.),
- dla części wsi Wola Mąkolska (Uchwała Nr XXXI/197/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.).

Obszarem, dla którego gmina zamierza sporządzić nowy plan miejscowy jest teren oznaczony w studium symbolem Up1 (Uchwała Nr XXXI/188/21 Rady Gminy Głowno z dnia 29 marca 2021 r.). Aktulanie teren Up1 tylko częściowo jest przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji. W celu lokalizacji nowego obiektu sportowego w Popowie Głowieńskim koniecznym

będzie sporządzenie nowego planu dla całego terenu Up1.

Pozostałe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, do sporządzenia których przystąpiono w 2021 r., mają na celu:

- umożliwienie rolnikom, których nieruchomości znajdują się w granicach opracowania, realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności uzyskania decyzji środowiskowej dla inwestycji przekraczających dopuszczalny limit DPJ określony przez Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839),
- wytyczenie prawidłowego przebiegu drogi gminnej przez rzekę Mrogę w miejscowości Gawronki,
- stworzenie warunków do rozbudowy gospodarstwa rolnego w miejscowości Glinnik – zwiększenia obszaru obsługi gospodarki rolnej i obszaru zabudowy zagrodowej.

X.3. Obszary, które wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Zgodnie z wymogami prawnymi, w Studium należy wyznaczyć obszary wymagające uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W przypadku zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne należy stosować się do zapisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.¹⁷

Studium nakłada obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów, które wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Większość terenów wymaganych do przeznaczenia na cele nierolnicze, uzyskała wymaganą zgodę na podstawie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z 2004r. W niniejszym opracowaniu ogranicza się tereny gleb chronionych wyłączanych z produkcji rolnej.

Studium wyznacza tereny rolne wymagające przeznaczenia na cele nierolnicze. Są to grunty w miejscowościach: Wola Lubiankowska, Lubianków, Ostrołęka, Wola Zbrożkowa, Popówek Włociański, Popów Głowieński. Są to grunty klas II i III przeznaczone pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Większość terenów leśnych przeznaczonych pod zabudowę uzyskała wymaganą zgodę na podstawie obowiązującego dla całej gminy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z 2004r.

Jedynym odstępstwem od tej polityki jest możliwość, na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wystąpienia do właściwej instytucji o zgodę na wyłączenie z produkcji leśnej na cele nieleśne **jedynie w przypadku łącznego spełnienia** poniższych warunków:

- powierzchnia terenu zamierzonego do starania się o wyłączenie z produkcji leśnej nie przekracza 0,1 ha,
- teren nie stanowi zwartego kompleksu leśnego,
- teren nie jest własnością Lasów Państwowych.

Wyznacza się jeden teren wymagający wyłączenia z produkcji leśnej: w miejscowości Władysławów Bielawski.

XI. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

XI.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnictwo jest dominującą funkcją gminy Głowno, zatem rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje znaczną jej powierzchnię. Rozwój przestrzenny gminy oraz przeobrażenia strukturalne nie będzie powodował znacznego wyłączenia gruntów z produkcji rolnej. **Studium przewiduje utrzymanie rolniczego charakteru gminy, z dominującym kierunkiem sadowniczym.**

¹⁷ tekst jedn. Dz. U. z 2004r. Nr 121 poz. 1266 z późn. zm.

Na terenie gminy Głowno nie obserwuje się znacznego ruchu budowlanego. Jedynymi terenami, gdzie występuje wzmożona presja na przekształcanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszary budowlane są tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Głowno.

Ze względu na rolniczy charakter gminy Głowno nie przewiduje się znacznego powiększania terenów z przeznaczeniem na wykorzystanie pod budownictwo. Obszary rolnicze powinny dalej pełnić swoją funkcję. Przewiduje się jednak szereg zaleceń co do kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- prowadzenie produkcji rolniczej w formie nowoczesnych rozwojowych gospodarstw rodzinnych lub dużych gospodarstw o wyspecjalizowanej produkcji. Oba typy gospodarki mogą być prowadzone na terenach R, Rw,
- kształtowanie grup producenckich z małych gospodarstw rodzinnych, w celu zwiększania ich konkurencyjności na rynku oraz tworzenia dobrego klimatu do ekonomicznej opłacalności działalności rolnej,
- niedopuszczanie do dalszego rozdrabniania powierzchni gospodarstw rolnych przez niekontrolowaną, nadmierną parcelację gruntów,
- zakaz realizacji zabudowy innej niż zagrodowa w terenach R. Zakazy te umożliwią harmonijny rozwój przestrzeni produkcyjnej,
- kontynuacja funkcji rolniczej na tych terenach, które dotychczas były wykorzystywane rolniczo. Ze względu na dobre warunki glebowe, klimatyczne oraz bogatą tradycję sadowniczą zaleca się kontynuowanie sadowniczej specjalizacji rolnictwa na terenie gminy,
- zwracanie szczególnej uwagi na dbanie o jakość uprawianej ziemi, a w szczególności utrzymywanie prawidłowych stosunków wodnych poprzez dbanie o urządzenia melioracyjne, przeciwdziałanie erozji gruntów poprzez zachowanie istniejących zadrzewień śródpolnych oraz miedz, niestosowanie nawozów sztucznych w nadmiernych ilościach i inne działania,
- stosowanie dobrych praktyk w zakresie prowadzenia działalności rolnej.

XI.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej powinno odbywać się ze szczególnym uwzględnieniem funkcji pełnionych przez lasy – rekreacyjna, gospodarcza, klimatyczna, biologiczna. Eksploatacja lasów nie może zaburzyć korzystania z w/w funkcji i nie może osiągnąć granicy, poza którą zrównoważona gospodarka leśna nie będzie możliwa.

Wyjątkowy sposób prowadzenia gospodarki na terenie leśnym dotyczy lasów ochronnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, lasy ochronne to lasy, w których gospodarka jest podporządkowana stałemu utrzymaniu ich w stanie zapewniającym wypełnianie funkcji pozaprodukcyjnych. Oznacza to nadrzędność funkcji pełnionych przez lasy w środowisku przed gospodarką leśną.

Gospodarka leśna powinna być prowadzona także poprzez systematyczne dolesianie terenów rolnych o słabych glebach, znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksów leśnych, stale powiększając lesistość gminy.

W celu prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej należy także stale dbać o stan zdrowotny lasów, unikać monokultur leśnych oraz mieć na uwadze potrzebę ochrony lasów przed pożarami, dzikimi wysypiskami śmieci, hałasem, szkodnikami.

XII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

XII.1. Ochrona przeciwpowodziowa

Na terenie gminy Głowno zagrożenie powodziowe stwarza rzeka Mroga. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują po obu brzegach rzeki Mrogi na całym jej

¹⁸ Przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia jest średnie i wynosi raz na 100 (zgodnie z art. 9 pkt. 6c lit a) ustawy z dnia 18 lipca Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zmianami). Definicja

odcinku w granicach administracyjnych gminy¹⁹.

Zainwestowanie w obszarze zagrożenia powodziowego w stanie istniejącym występuje jedynie w Ziewanicach – część terenu zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanego na przeciwko składowiska odpadów w południowej części gminy, po prawej stronie od rzeki Mrogi stacja benzynowa, PPHU „Rolfoods”, młyn Sopol E. Jarzębowska oraz dwa tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Ponadto w strefie zagrożenia powodziowego zlokalizowane jest składowisko odpadów, obecnie zamknięte i zrehabilitowane.

Zasięg obszarów zagrożonych powodzią (zalew wodą o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat – $p = 1\%$) w sposób graficzny przedstawiono na rysunkach: Nr 2 – Zasoby i walory środowiska przyrodniczego oraz na planszy Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju w oparciu o materiały uzyskane z Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Studium w granicach obszaru zagrożenia wodami powodziowymi rzeki Mrogi nie wyznacza terenów przeznaczonych pod zabudowę. Adaptuje istniejącą zabudowę, proponuje jednak ograniczenia zagospodarowania w obszarze łąk i dolin rzecznych. Zagospodarowanie tych terenów należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne – Prawo Wodne, określające zakazy i ograniczenia obowiązujące na tych terenach

Obszary zagrożenia powodziowego wskazane w projekcie Studium nie posiadają zabezpieczeń w postaci wałów przeciwpowodziowych.

Bierna ochrona przeciwpowodziowa powinna polegać na budowie wałów przeciwpowodziowych oraz na budowie planowanego zbiornika retencyjnego „Ziewanice”. Ponadto należy rozwijać systemy wczesnego ostrzegania oraz opracowywać plany postępowania i szybkiego reagowania odpowiednich służb.

~~Należy wprowadzić zakaz grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu.~~

Przy grodzeniu nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych obowiązują przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

~~Zgodnie z przepisami odrębnymi – Prawo Wodne ochronę przed powodzią należy prowadzić z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym²⁰.~~

Ochronę przed powodzią oraz sposób zagospodarowania i użytkowania terenów w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego.

~~Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (zasięg zalewu o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat (1%)) zabrania się robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w szczególności:~~

- ~~• wykonywania urządzeń wodnych,~~
- ~~• budowy obiektów budowlanych,~~
- ~~• realizacji nowej zabudowy kubaturowej; dopuszcza się odstępstwo od tego zakazu dla działek o nr ewid. 198, 199, obręb Boczki Domaradzkie, ze względu na decyzję Nr 513/D/ZO/12 wydaną przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, które zezwala na realizację zabudowy na tych działkach po spełnieniu określonych wymogów.²¹~~
- ~~• sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji~~

obszarów szczególnego zagrożenia powodzią została zawarta w art. 16 pkt. 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624).

¹⁹ Na podstawie opracowanego w 2006 r. na zlecenie RZGW w Warszawie „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap II” dla rzeki Mrogi.

²⁰ W ramach Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego (grudzień 2011 r.) rzeka Mroga została zakwalifikowana do sporządzenia mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego

²¹ Budynek powinien być wykonany bez podpiwniczenia o rzędnej poziomu parteru min. 112,60 m n.p.m. Kr.; rzędna pokrywy wjazdu szczelnego zbiornika na ścieki powinna wynosić min. 112,25 m n.p.m. Kr. Pod zabudowę przewiduje się wyłącznie fragment działki w pasie 40 m od drogi

wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;

- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- lokalizowania nowych inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

Ponadto:

- Na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego zalecane jest, aby w granicach naturalnych zalewów wodą o prawdopodobieństwie $p = 1\%$ nie planować nowej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej.
- Zalecane jest ustalenie dokładnych stref zagrożenia powodziowego w rejonie planowanej zabudowy, co wymagać może dodatkowych prac inwentaryzacyjnych i pomiarowych na rozpatrywanym obszarze.
- Wyznaczone zagrożenie na terenach przyjętych jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią wymaga specjalnego potraktowania w planowaniu, zarówno przyszłych działań ochrony biernej, czyli zastosowania odpowiednich zabezpieczeń, jak również przygotowania odpowiednich działań operacyjnych oraz zwrócenia uwagi samorządom na zagrożenia.

W związku z przeglądem i aktualizacją Map Zagrożenia Powodziowego oraz Map Ryzyka Powodziowego, sporządzone w ramach II cyklu planistycznego (2016 – 2021), przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami oraz przez dyrektorów urzędów morskich, obowiązują nowe granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, których granice zaznaczono na części graficznej Studium – Zasoby i ochrona środowiska przyrodniczego (Załącznik Nr 3) oraz Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju (Załącznik Nr 8). Podanie zaktualizowanych oraz nowych Map Zagrożenia Powodziowego i Map Ryzyka Powodziowego do publicznej wiadomości nastąpiło poprzez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu w dniu 22 października 2020 r.

XII.2. Ochrona przeciwsuwiskowa

Na terenie gminy Głowno zagrożenie osuwania się mas ziemnych (osuwiska) stwarzają niestabilne brzegi rzeki Mrogi na 16.95 – 17.05, 18.0 – 18.1, 19.1 – 19.2 kilometrze biegu rzeki²². Stopień zagrożenia jest jednak niski. Zjawiska geodynamiczne (potencjalnie podcięcie erozyjne, zsuw) zagrażają jedynie istniejącym w tym miejscu łąkom.

Lokalizacja zabudowy w rejonach zagrożonych osuwaniem skarp lub zboczy winna być poprzedzona ekspertyzą geotechniczną, w celu określenia stopnia ryzyka.

Na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia osuwiskowego.

XIII. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy nie ma obiektów ani obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

XIV. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

²² Na podstawie opracowanego w 2006 r. na zlecenie RZGW w Warszawie „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap II” dla rzeki Mrogi

GOSPDOARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999r. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady, o których mowa w Ustawie o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

XV. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI, REMEDIACJI LUB OBSZARY ZDEGRADOWANE

Studium wyznacza obszary, które powinny być poddane procesom przekształceń, rehabilitacji, rewaloryzacji, rewitalizacji oraz rekultywacji.

Do terenów wymagających rehabilitacji i rewaloryzacji w procesie rewitalizacyjnym należy zaliczyć tereny zabytkowych założeń dworskich oraz tereny zabytkowych parków podworskich w granicach stref ochrony konserwatorskiej z możliwością przystosowania istniejących obiektów do innych funkcji, określonych w niniejszym opracowaniu w Rozdziale II.1.1.8. oraz w Rozdziale IV.

Postuluje się rewitalizację w oparciu o sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Tereny wymagające przekształceń lub rehabilitacji obejmują opuszczone przez właścicieli lub niezamieszkałe siedliska gospodarstw rolnych. Przekształcenia powinny obejmować likwidację – w przypadku złego stanu technicznego obiektów, braku dostępu do infrastruktury technicznej oraz dróg oraz braku perspektyw na zagospodarowanie siedliska oraz odtworzenia, zgodnie z pierwotną funkcją, w przypadku zgodności zamierzenia z przepisami szczególnymi.

Teren wymagający przekształceń to również centrum wsi Lubianków. Przekształcenia powinny obejmować działania zmierzające do stworzenia w tym miejscu wartościowej przestrzeni publicznej, zgodnie z postulatami zawartymi w Rozdziale VIII.3.

Terenem wymagającym silnych przekształceń jest także skupisko przemysłu, zlokalizowane w sąsiedztwie dawnego składowiska odpadów, przy rzece Mrodze. Jest to obszar problemowy, ze względu na fakt położenia części tych terenów w strefie zalewowej.

Przekształcenia powinny obejmować przede wszystkim zmianę funkcji terenu, wprowadzenie bezwzględnie zakazu zabudowy.

W gminie Głowno wyznacza się również tereny przeznaczone do rekultywacji. W przypadku perspektywicznej eksploatacji na terenie gminy kopalni, po zakończeniu wydobywania, przeznacza się te tereny do rekultywacji w kierunkach: leśnym, rolnym lub wodnym. Nakazuje się także kontynuację rekultywacji w kierunku leśnym składowiska odpadów w Ziewanicach (obecnie trwa drugi, ostatni etap rekultywacji, który ma się zakończyć wraz z końcem 2013r.).

W granicach obszarów objętych zmianą studium nie występują obszary wymagające remediacji lub obszary zdegradowane.

XVI. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Przez gminę Głowno przebiega linia kolejowa nr 15 "Bednary - Łódź Kaliska", na odcinku "Łowicz Przedmieście – Zgierz". Zgodnie z Decyzją Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe (Dz. Urz. Min. Inf. Poz 38 i 47 oraz z 2021 r. poz. 2 i 4), na terenie gminy Głowno znajdują się następujące tereny zamknięte, stanowiące granice gruntów należących do Kolei Państwowych:

Obręb geodezyjny	Nr działki
KAMIEŃ	114

Studium nie wprowadza strefy ochronnej od linii kolejowej, ponieważ nie stwierdzono takiej potrzeby na etapie analiz. Tereny w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej podlegają

przepisom odrębnym w tym zakresie.

XVII. INNE OBSZARY PROBLEMOWE

XVII.1. Tereny zmeliorowane

W przypadku przeznaczenia terenów zdrenowanych na tereny budowlane – rozwiązanie kolizji z istniejącymi urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych powinno być dokonane zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie – Prawo Wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami).

Wszystkie działania na terenach występowania rowów melioracyjnych i urządzeń wodnych muszą być podejmowane w uzgodnieniu i pod nadzorem właściwego zarządcy rowów, melioracji i urządzeń wodnych na etapie pozwolenia na budowę. W przypadku konieczności przebudowy urządzeń melioracyjnych kolidujących z projektowaną zabudową należy zapewnić prawidłowe funkcjonowanie sąsiednich obszarów, na których funkcjonują urządzenia melioracyjne.

Po zmianie sposobu użytkowania zmeliorowanych gruntów, należy wystąpić do właściwego zarządcy rowów, melioracji i urządzeń wodnych w celu wykreślenia z ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów powierzchni zajętej pod zabudowę.

Rowy spełniające rolę odbiorników wód powierzchniowych należy pozostawić w stanie istniejącym.

XVII.2. Tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 10kW oraz ich stref ochronnych.

Na obszarze gminy wyznacza się tereny, na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych. Lokalizacja ta jest możliwa jedynie w strefach oznaczonych na rysunku planu symbolem Rw – zlokalizowanych w zachodniej części gminy Głowno. Realizacja elektrowni na tych terenach powinna się odbywać w sposób niepogarszający jakości życia mieszkańców oraz w sposób niezagrażający ich zdrowiu i życiu, przy dążeniu do minimalizacji negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze.

Zasady rozmieszczania elektrowni wiatrowych oraz sposób prowadzenia działalności na terenach Rw zostały szczegółowo przedstawione w Rozdziale II Polityka przestrzenna w wyodrębnionych jednostkach funkcjonalno – przestrzennych dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w części 2.12. dotyczącej ustaleń dla terenów rolnych z możliwością lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Studium wyznacza strefy ochrony związane z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenów. Strefy te obejmują obszar w odległości 500 m i mniejszej od strefy dopuszczalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych. Ograniczeniem w strefie ochronnej jest zakaz realizacji budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej. Dopuszcza się realizację budynków mieszkalnych w zabudowie zagrodowej jedynie w przypadku spełnienia warunków akustycznych wynikających z przepisów szczególnych.

W strefie ochronnej dopuszcza się realizację obiektów budowlanych wykorzystywanych do celów produkcji rolniczej.

XVIII. KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OBRONNOŚCI PAŃSTWA I OBRONY CYWILNEJ

Kierunki działań w tym zakresie regulują przepisy odrębne z zakresu obronności państwa i obrony cywilnej. Uwzględniając wymogi zawarte w przepisach odrębnych oraz zalecenia i wnioski właściwych instytucji, zgodnie z dobrą praktyką projektową, w niniejszym Studium zaleca się:

1. zachowanie drożności drogi krajowej Nr 14, poprzez:
 - ograniczenie zjazdów z niej do istniejących i projektowanych skrzyżowań,
 - obsługę komunikacyjną terenów zabudowy i położonych w jej sąsiedztwie układem komunikacji wewnętrznej włączanej do drogi Nr 14 w w/w skrzyżowaniach,
2. możliwość korzystania z istniejącej i projektowanej sieci zaopatrzenia w wodę

- w sytuacjach zagrożenia kryzysowego przy założeniu zasilania ujęć wody energią elektryczną z przewoźnych generatorów prądoworczych,
3. dostosowanie istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej do celów przeciwpożarowych (możliwość szybkiego i niezawodnego uruchamiania hydrantów naziemnych),
 4. zapewnienie ochrony sanitarnej w strefach bezpośredniej ochrony ujęć wody z uwzględnieniem ich hermetyczności, osłony przed opadem promieniotwórczym oraz skażeniem chemicznym,
 5. uwzględnienie możliwości drugostronnego zasilania w energię elektryczną z sieci oraz awaryjnego zaopatrzenia w wodę obiektów użyteczności publicznej,
 6. ograniczenie zabudowy obszarów dolin cieków wodnych wyłącznie do adaptacji rozproszonych istniejących siedlisk zagrodowych z wyjątkiem urządzeń gospodarki wodnej, leśnej i rybackiej. Zakazy na tych terenach nie dotyczą zadań na rzecz obronności kraju, prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym – w ramach tych działań istnieje możliwość zapewnienia dojazdu do cieku przez pojazdy mechaniczne w celu poboru wody,
 7. możliwość wykorzystania istniejących terenów zielonych (parki podworskie, boiska sportowe) w sytuacjach szczególnych, na cele obronności,

Ponadto, zgodnie z przepisami odrębnymi zachodzi konieczność zgłoszenia, przed wydaniem pozwolenia na budowę, do Szefostwa Służb Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP – Wydział Lotniskowy (ul. Żwirki i Wigury 1C, 00-912 Warszawa 65), poprzez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Łodzi, wszelkiej planowanej zabudowy i obiektów zagospodarowania terenu o wysokości 50,00 m n.p.t. i większej w celu ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.

Zagrożenie mienia i zdrowia ludzi z uwagi na możliwość wystąpienia zagrożeń powodziowych może mieć miejsce w dolinie rzeki Mrogi. W Studium, na rysunku „Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju” wyznaczono pełny zasięg terenów narażonych na stany powodziowe, określone przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. Ograniczenie zagrożenia powodzią nastąpi z chwilą wybudowania na rzece Mrodze zbiornika retencyjnego „Ziewanice”. Do czasu oddania do eksploatacji w/w zbiornika retencyjnego, zagrożenie powodziowe dotyczyć będzie terenów wskazanych przez RZGW w Warszawie.

Studium nie wyznacza strefy ochronnej od linii kolejowej.

XIX. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Analiza istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno oraz szeregu uwarunkowań wynikających ze stanu systemów komunikacji infrastruktury społecznej oraz charakterystyki społeczno – gospodarczej gminy pozwoliła na sformułowanie wniosków, które zostały zawarte w Części I Studium – w Rozdziale potrzeby i możliwości rozwoju miasta. Wnioski te przedstawiono w postaci analizy SWOT, gdzie wyszczegółowiono mocne i słabe strony gminy, wynikające z uwarunkowań wewnętrznych, a także szanse i zagrożenia w rozwoju, które są efektem oddziaływania czynników zewnętrznych.

W gminie Głowno na kształt przyjętych rozwiązań miały zatem wpływ uwarunkowania wewnętrzne oraz uwarunkowania zewnętrzne. Do pierwszej grupy można zaliczyć następujące elementy:

- struktura mieszkańców gminy pod względem stanu liczby ludności, potencjału demograficznego ludności, wykształcenia, aktywności ekonomicznej,
- wyposażenie w infrastrukturę społeczną,
- wyposażenie w infrastrukturę techniczną,
- stan prawny gruntów
- stan systemów komunikacji oraz powiązania komunikacyjne,
- stopień i charakter zainwestowania gminy,
- stopień presji społeczeństwa na charakter zainwestowania,
- uwarunkowania przyrodnicze: położenie geograficzne i ukształtowanie terenu, budowa geologiczna, wody powierzchniowe i podziemne, surowce naturalne, warunki klimatyczne, szata roślinna, świat zwierzęcy,

- stan dziedzictwa kulturowego na terenie gminy.
Czynniki zewnętrzne wpływające na stopień rozwoju gminy wynikały z:
- polityki kształtowanej na szczeblu Unii Europejskiej,
- sytuacji społeczno – gospodarczej kraju,
- polityki państwa i województwa, określone w krajowej koncepcji zagospodarowania przestrzennego, w planie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz w innych dokumentach o charakterze strategicznym,
- polityki gmin ościennych.

Powyższe czynniki zostały przeanalizowane i zakwalifikowane do kategorii mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, które to z kolei pozwoliły określić politykę przestrzenną wspierającą mocne strony oraz wykorzystującą szanse stwarzane przez czynniki zewnętrzne, a z drugiej strony pozwoliły sformułować zalecenia dotyczące zniwelowania siły oddziaływania słabych stron i zagrożeń.

Zgodne z aktualnym brzmieniem ustawy z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 poz. 741 ze zm.), część uwarunkowań studium zaktualizowano o:

- 1) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne;
- 2) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art.5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 3) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- 4) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Fragmentaryczna zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na wyznaczeniu nowego terenu zabudowy usług publicznych w miejscowości Popów Głowieński.

Obowiązujące Studium wyznacza na tym miejscu tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe oraz tereny rolne. W obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszar ten został przeznaczony pod tereny usług sportu i rekreacji oraz tereny rolne. Wyznaczenie nowego terenu zabudowy usług publicznych wiąże się z zamierzeniami inwestycyjnymi Gminy Głowno, mającymi na celu zlokalizowanie na tym terenie obiektów infrastruktury sportowej. Dodatkowym celem przystąpienia zmiany Studium jest dostosowanie tego dokumentu do zgodności z obowiązującymi przepisami prawnymi, które weszły w życie po dacie uchwalenia obowiązującego Studium.

Na rysunkach studium w części uwarunkowań oraz kierunków rozwoju miasta i polityki przestrzennej aktualizowano granice obszarów szczególnie zagrożona powodzią zgodnie z aktualnymi mapami zagrożenia powodziowego.

Na dzień uchwalenia zmiany studium brak jest:

- 1) diagnozy, o której mowa w art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
- 2) audytu krajobrazowego dla Województwa Łódzkiego.

Zmiana studium swoimi ustaleniami nie ogranicza możliwości spełnienia wymagań związanych z zapewnieniem dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.

XX.SYNTeza USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno dokonano weryfikacji merytorycznej, wynikającej z wymogów określonych w art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W Tabeli poniżej przedstawiono syntezę zmian dokonanych w niniejszym opracowaniu.

Synteza wprowadzonych zmian do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głowno

I.p.	przedmiot ustaleń wymagany ustawa (art.10)	wprowadzone zmiany
1.	Część uwarunkowań (art.10. ust.1) ²³	<ul style="list-style-type: none">• uaktualnienie danych w części tekstowej,• zmiana układu tekstu, dostosowana do wymagań zakresu studium zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami,• uaktualnienie danych w części graficznej,• wprowadzenie zagadnień z plansz (uwarunkowania kulturowe, uwarunkowania przyrodnicze),
		<ul style="list-style-type: none">• wprowadzenie uaktualnień w zakresie uwarunkowań kulturowych,• wprowadzenie oraz przeanalizowanie wniosków złożonych przez osoby prywatne oraz instytucje do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2.	Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów	<ul style="list-style-type: none">• wyznaczenie głównych elementów struktury przestrzennej,• wyznaczenie stref funkcjonalnych na obszarze gminy,• wyznaczenie obszarów funkcjonalno – przestrzennych i określenie nakazów, zakazów i postulatów w poszczególnych obszarach.
3.	Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym wyłączone spod zabudowy	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie udziału w nowych terenach mieszkaniowych zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej,• zwiększenie udziału nowych terenów produkcyjno – składowo – magazynowych, głównie jako dopełnienie istniejących zespołów,• zwiększenie udziału terenów usługowych,• wyznaczenie terenów wyłączonych spod zabudowy, przeznaczonych pod funkcje rolnicze z możliwością lokalizacji fermy wiatrowej,• wprowadzenie różnych kategorii zabudowy mieszkaniowej i określenie parametrów tej zabudowy: wolnostojąca, rezydencjonalna, wielorodzinna,• określenie parametrów zagospodarowania terenów usługowych,• określenie parametrów zagospodarowania terenów przemysłowych,• zwiększenie udziału terenów zieleni, w tym dolesień,
4.	obszary oraz zasady ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">• uaktualnienie granic terenów chronionych,• zwiększenie udziału terenów ochronnych rzek i cieków, dolesień – kształtowanie korytarzy ekologicznych• uaktualnienie aktów prawnych dotyczących pomników przyrody i użytku ekologicznego,• wprowadzenie strefy zalewowej od rzeki Mrogi.

²³ Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.)

5.	obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie korekt w zasięgach stref ochrony archeologicznej, • uaktualnienie wykazu stanowisk archeologicznych • uaktualnienie wykazu obiektów objętych ochroną konserwatorską, • uaktualnienie granic obiektów i obszarów objętych ochroną konserwatorską „K”, „E”, „B”, „A”, • uaktualnienia wykazu obiektów o lokalnych walorach kulturowych na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków, • uaktualnienie wykazu i zasięgu zabytkowych zespołów parkowych, • wprowadzenie na teren gminy propozycji przebiegu szlaków rowerowych.
6.	kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie korekt w parametrach niektórych dróg, • uaktualnienie numeracji dróg: krajowej, powiatowych i gminnych, • wprowadzenie systemu ścieżek rowerowych jako integralnej części rozwoju systemów komunikacyjnych, • propozycje modernizacji istniejącego systemu wodociągowego w celu zapewnienia jego niezawodności, • wprowadzenie planowanego uzbrojenia terenów nie wyposażonych w zbiorczą kanalizację sanitarną, • wprowadzenie zapisu o planowanych elektrowniach wiatrowych,
7.	obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	<ul style="list-style-type: none"> • wskazanie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, rozmieszczonych na terenie całej gminy.
8.	Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (...)	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie propozycji zadań publicznych ponadlokalnych o znaczeniu wojewódzkim
9.	obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie mpzp, w tym:	
	Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	<ul style="list-style-type: none"> • brak takich obszarów
	Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m	<ul style="list-style-type: none"> • brak takich terenów
	Obszary przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • wskazanie przestrzeni predestynowanych jako przestrzenie publiczne w miejscowościach: Mąkolice (rejon wokół kościoła parafialnego oraz Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej, Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Zespołu Szkół Publicznych), Lubianków (centrum wsi - rejon Ochotniczej Straży Pożarnej i parku), Domaradzy (park). • wskazanie możliwości wyznaczania przestrzeni publicznych w nowo kształtowanych terenach zainwestowania.

	Obszar parku kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> wskazanie przebiegu parku kulturowego kościołów drewnianych wraz z obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla rejonu kościoła parafialnego w Mąkolicach.
	Obszary górnicze	<ul style="list-style-type: none"> brak terenów górniczych
10.	Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> wskazanie terenów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego: tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, teren wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, teren przeznaczony w obowiązującym mpzp pod zabudowę przemysłową i usługową w Ziewanicach, znajdujący się obecnie w strefie zalewowej rzeki Mrogi, tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej w Ziewanicach, uprzednio przeznaczone pod zabudowę usługową, teren szkoły i planowanego boiska w Popowie Głowieńskim, tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jednorodzinnej i letniskowej oraz letniskowej, w miejscowościach: Lubianków, Piaski Rudnickie, Ziewanice, Feliksów, Karnków.
11.	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie dotychczasowych kierunków produkcji rolniczej, ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych przed zabudową – poprzez wyłączenie ich spod zabudowy, zwiększenie udziału terenów pod zalesienia,
12.	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczenie takiego terenu w dolinie rzeki Mrogi.
13.	Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	<ul style="list-style-type: none"> brak takich obiektów i obszarów,
14.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	<p>Wskazanie terenów do rehabilitacji i rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> parki podworskie w granicach stref ochrony konserwatorskiej, opuszczone przez właścicieli lub niezamieszkałe siedliska gospodarstw rolnych, centrum wsi Lubianków, skupisko przemysłu zlokalizowane w sąsiedztwie składowiska odpadów przy rzece Mrodze w Ziewanicach, tereny po zakończeniu eksploatacji kopalni (perspektywiczne), składowisko odpadów w Ziewanicach (kontynuacja rekultywacji).
15.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczenie terenu zamkniętego w granicach własności PKP bez strefy ochrony
17.	Inne obszary problemowe wynikające z uwarunkowań	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczenie obszarów problemowych – tereny zmeliorowane oraz tereny rozmieszczenia elektrowni wiatrowych.

Ze względu na fakt, że studium jest dokumentem określającym kierunki prowadzenia polityki przestrzennej, jego przełożenie na obowiązujące prawo powinno odbywać się poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

[Fragmentaryczna zmiana kierunków zagospodarowania przestrzennego głównie](#)

polega na wyznaczeniu nowego terenu zabudowy usług publicznych w miejscowości Popów Głowieński (teren Up1). Dodatkowo zaktualizowano granice obszarów szczególnie zagrożona powodzią zgodnie z aktualnymi mapami zagrożenia powodziowego.

Przy wprowadzaniu zmian wykorzystano już istniejące oznaczenia oraz wprowadzono nowe oznaczenia zarówno na rysunkach uwarunkowań, jak i kierunków zagospodarowania.